

Hem>Familjefrågor och arv>Skilsmässa och hemskillnad

Skilsmässa och hemskillnad

När ett gift par beslutar sig för att slutgiltigt skiljas inleder vanligtvis en av makarna, eller båda gemensamt, ett förfarande för äktenskapsskillnad.

I de flesta länder dömer en domstol till äktenskapsskillnad, och äktenskapet upplöses genom domstolens dom.

Om paret har barn medför äktenskapsskillnaden, utöver skilsmässan mellan makarna, en ny struktur för makarnas respektive förhållande till de gemensamma barnen.

Den medför även att en bodelning av makarnas giftorättsgods sker och, om det är nödvändigt, att den ena maken får betala ut ett bidrag eller ett underhåll till den andra, eller för barnens försörjning.

I Europeiska unionen finns bestämmelser om vilken domstol som ansökan om äktenskapsskillnad ska lämnas in till när ett par ska skiljas. De är särskilt relevanta för par som består av två personer med olika medborgarskap eller i fall då personerna har bott i olika medlemsstater under tiden de har varit gifta. Dessa bestämmelser gör också att en dom om äktenskapsskillnad som meddelats i ett land i Europeiska unionen lättare erkänns i en annan medlemsstat och får verkan där.

Om du vill läsa fördjupad information från ett visst land väljer du det landets flagga.

Senaste uppdatering: 11/05/2022

Den här sidan sköts av Europeiska kommissionen. Informationen på denna sida avspeglar inte nödvändigtvis Europeiska kommissionens officiella ståndpunkt. Kommissionen påtar sig inte något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. Vänligen läs den rättsliga informationen för upplysningar om upphovsrätten till EU-sidor.

Skilsmässa och hemskillnad - Belgien

1 Vilka krav måste vara uppfyllda för att makarna ska kunna få en dom på äktenskapsskillnad?

Det finns två typer av äktenskapsskillnad i Belgien: äktenskapsskillnad på grund av djup och varaktig söndring i äktenskapet och äktenskapsskillnad i samförstånd.

Äktenskapsskillnad på grund av djup och varaktig söndring i äktenskapet kan uppnås på två sätt:

Genom att med valfritt rättsligt medel bevisa djup och varaktig söndring i äktenskapet (artikel 229.1 i civillagen (*Code civile/Burgerlijk Wetboek*)). Söndringen är djup och varaktig om det är omöjligt för makarna att fortsätta eller på nytt leva tillsammans.

På grund av att makarna har levit faktiskt åtskilda under en längre tid. Det anses råda djup och varaktig söndring i äktenskapet om båda makarna inger en ansökan om äktenskapsskillnad **efter att ha levit faktiskt åtskilda i mer än sex månader**. Om makarna har levit faktiskt åtskilda i mindre än sex månader och makarna vill inge en gemensam ansökan om äktenskapsskillnad anses det råda djup och varaktig söndring i äktenskapet så snart makarna har uppträtt inför domstolen en andra gång, efter en betänketid, och har upprepat att de vill skiljas (artikel 229.2 i civillagen). **Enskild ansökan om äktenskapsskillnad efter att ha levit faktiskt åtskilda i mer än ett år**: det anses råda djup och varaktig söndring i äktenskapet om ansökan om äktenskapsskillnad inges av en av makarna efter att dessa har levit faktiskt åtskilda i mer än ett år. Om makarna har levit faktiskt åtskilda i mindre än ett år och en av makarna vill inge en enskild ansökan om äktenskapsskillnad anses det råda djup och varaktig söndring i äktenskapet så snart den make som har ingett ansökan har uppträtt inför domstolen en andra gång, efter en betänketid, och har upprepat att han eller hon vill skiljas (artikel 229.3 i civillagen).

Äktenskapsskillnad i samförstånd kan endast beviljas om makarna inger ett heltäckande och på förhand upprättat avtal som anger alla följder av äktenskapsskillnaden och båda makarna fortsätter att ge uttryck för sin vilja att upplösa äktenskapet i samförstånd ända fram till dess att äktenskapsskillnaden beviljas. Avtalet består av en uppgörelse om hur makarnas respektive tillgångar ska fördelas (artikel 1287 i processlagen (*Code judiciaire/Gerechtigd Wetboek*)) och en överenskommelse om respektive makes boställningsort under förfarandet, föräldrans ansvar, förvaltning av tillgångar som tillhör parets barn och umgängesrätt under och efter äktenskapsskillnaden, respektive makes underhållsbidrag till sina barn och eventuellt underhåll mellan makarna under och efter äktenskapsskillnaden (artikel 1288 i processlagen).

2 På vilka grunder kan man få äktenskapsskillnad?

Det finns två typer av äktenskapsskillnad i Belgien: äktenskapsskillnad på grund av djup och varaktig söndring i äktenskapet (artikel 229 i civillagen) och äktenskapsskillnad i samförstånd (artikel 230 i civillagen).

3 Vilka rättsliga konsekvenser får en äktenskapsskillnad när det gäller

3.1 makarnas personliga förhållanden (t.ex. i fråga om efternamn),

En äktenskapsskillnad bryter äktenskapsbanden. De tidigare makarna ärver inte längre varandra. De är fria att gifta om sig. I Belgien har ett äktenskap inga följder för makarnas efternamn. En gift person har emellertid rätt att använda sin makes/makas efternamn. Efter en äktenskapsskillnad kan en person inte längre använda sin tidigare makes/makas efternamn till vardags eller i yrkeslivet. Under vissa omständigheter görs dock undantag för handelsnamn.

3.2 fördelningen av makarnas egendom,

Den gemensamma egendomen fördelas mellan makarna. Vid äktenskapsskillnad på grund av djup och varaktig söndring i äktenskapet förlorar makarna alla förmåner som de har gett varandra i ett eventuellt äktenskapsförord och sedan de gifte sig, och eventuella arvsförmåner, om inte annat avtalats. Vid äktenskapsskillnad i samförstånd fastställer makarna på förhand sina rättigheter i det heltäckande avtal som de har upprättat (se fråga 1).

3.3 makarnas gemensamma, underåriga barn,

Att ett äktenskap upplöses genom äktenskapsskillnad påverkar inte rättigheterna för barn som fötts inom äktenskapet (artikel 304 i civillagen). Så snart äktenskapet har upplösts genom äktenskapsskillnad har makarna ett gemensamt ansvar för barnen, och barnens tillgångar förvaltas av makarna gemensamt, eller av den make som i ett godkänt avtal mellan parterna, eller efter ett domstolsbeslut i ett interimistiskt förfarande (*référé/kort geding*) har tilldelats vårdnaden om barnen (artikel 302 i civillagen). Makarna ansvarar, i förhållande till sina tillgångar, för barnens boende, underhåll, tillsyn, utbildning och arbetsutbildning, ända tills barnen blir myndiga eller har slutfört sin utbildning (artikel 203 i civillagen). Makarna måste stå för sin andel av de normala och särskilda kostnader som följer av denna skyldighet (artikel 203 a i civillagen). Bidraget sker vanligtvis i form av ett underhåll som fastställs av domstolarna eller genom avtal.

3.4 underhållsskyldighet mot den andra maken?

Äktenskapsskillnad på grund av djup och varaktig söndring i äktenskapet: Makarna kan enas om att underhåll ska betalas efter äktenskapsskillnaden, storleken på underhållet och på vilka villkor det överenskomna beloppet kan omprövas. I avsaknad av en överenskommelse kan domstolen, på begäran av den behövande maken, förordna att den andra maken ska betala underhåll. Domstolen kan avslå ansökan om underhåll om motparten kan visa att sökanden har betett sig på ett sätt som gjorde det omöjligt att fortsätta att leva tillsammans. Underhåll kan aldrig beviljas en make/maka som har förklarats skyldig till

vårdshandlingar mot den andra maken. Om motparten bevisar att sökandens behov av underhåll beror på hans eller hennes eget beslut och inte motiverades av familjens behov kan domstolen befria motparten från skyldigheten att betala underhåll, eller kan minska underhållsbeloppet (artikel 301.1, 301.2 och 301.5 i civillagen). Underhållsbeloppet bör åtminstone tillgodose den underhållsberättigades behov, men får inte överstiga en tredjedel av den underhållsskyldige makens inkomst. Underhållet ska betalas under en tid som inte får överstiga den tid som äktenskapet varade. Om särskilda omständigheter föreligger kan denna period förlängas (artikel 301.3, 301.4, 301.6, 301.8 och 301.9 i civillagen).

Äktenskapsskillnad i samförstånd: Makarna fastställer på förhand sina rättigheter i det heltäckande avtal som de har upprättat (se fråga 1). Under och efter skilsmässoförfarandet kan makarna enas om ett underhållsbelopp och på vilka villkor detta belopp ska indexeras och omprövas (artikel 1288.1 fjärde stycket i processlagen).

I samtliga fall kan underhållet ökas, minskas eller avslutas av domstolen om beloppet inte längre är lämpligt, på grund av nya omständigheter som ligger bortom parternas kontroll. I händelse av äktenskapsskillnad på grund av djup och varaktig söndring i äktenskapet kan domstolen även justera underhållsbeloppet om äktenskapsskillnaden resulterar i att makarnas ekonomiska ställning förändras.

4 Vad är den praktiska innebörden av hemskillnad?

Hemskillnad (*séparation de corps/scheidung van tafel en bed*) bryter inte äktenskapsbanden, men minskar makarnas ömsesidiga rättigheter och skyldigheter. Hemskillnad undanröjer skyldigheten att leva tillsammans, och makarnas egendom delas upp.

5 Vilka krav måste vara uppfyllda för att erhålla hemskillnad?

Hemskillnad omfattas av samma villkor som äktenskapsskillnad.

6 Vad får en hemskillnad för rättsliga följder?

Hemskillnad bryter inte äktenskapsbanden, men minskar makarnas ömsesidiga rättigheter och skyldigheter. När det gäller makarna själva undanröjer hemskillnaden endast skyldigheten att leva tillsammans och skyldigheten att bistå varandra (*devoir d'assistancelbijstandspflicht*). Skyldigheten att vara trogen och skyldigheten att ge materiellt stöd (*devoir de secours/hulpplicht*) finns kvar (artikel 308 i civillagen). Hemskillnad resulterar i att makarnas egendom delas upp (artikel 311 i civillagen). När det gäller barn omfattas hemskillnad av samma villkor som äktenskapsskillnad. Makar som har beviljats hemskillnad har inte rätt till underhåll, men de kan åberopa skyldigheten att ge materiellt stöd (artikel 213 i civillagen).

Hemskillnad i samförstånd har samma verkan som äktenskapsskillnad i samförstånd och regleras av ett förhandsavtal mellan makarna, även om äktenskapsbanden inte har brutits. Skyldigheten att vara trogen och skyldigheten att ge materiellt stöd finns också kvar.

7 Vad är den praktiska innebörden av annullering av äktenskap?

Annullering av äktenskap är en civilrättslig påföljd som tillämpas om ett äktenskap har ingåtts i strid med lagen, trots de förhandskontroller som vigselförrättaren har gjort.

8 Vilka krav måste vara uppfyllda för att ett äktenskap ska annulleras?

I följande fall annulleras automatiskt äktenskapet:

Om en av makarna är minderårig och inte har befriats från ålderskravet (artikel 144 i civillagen): minimiåldern för att ingå äktenskap är 18 år.

Om samtycke saknas (artikel 146 i civillagen).

Vid skenäktenskap (artikel 146 a i civillagen): äktenskap är ogiltigt när en kombination av omständigheter tyder på att åtminstone en av makarna inte hade för avsikt att ingå ett varaktigt partnerskap, utan endast att få en uppehållsrättslig fördel tack vare sin ställning som make/maka.

Vid tvångsäktenskap (artikel 146 b i civillagen): ett äktenskap är ogiltigt om det ingåtts utan båda makarnas samtycke och åtminstone en av makarnas samtycke gavs till följd av våld eller hot.

Vid bigami (artikel 147 i civillagen).

Vid brott mot ett äktenskapshinder på grund av direkt släktskap eller släktskap genom giftermål eller på grund av ett domstolsbeslut som ålägger den person som antas vara den biologiska fadern att betala underhåll, eller på grund av familjeband till följd av adoption (artiklarna 161–164, 341 och 3561, första och andra stycket, och artikel 35313 i civillagen).

Om vigselförrättaren inte hade befogenhet att förrätta vigseln (artikel 191 i civillagen) (automatisk annullering är valfritt).

Vid ett hemligt äktenskap (artikel 191 i civillagen) (automatisk annullering är valfritt).

En "relativ" annullering av ett äktenskap kan göras i händelse av en eller båda parternas bristande samtycke eller vid förväxlad identitet (artiklarna 180 och 181 i civillagen).

9 Vad blir den rättsliga följden av att äktenskapet annulleras?

En annullering, eller förklaring om nullitet, gör att äktenskapet blir ogiltigt både bakåt och framåt i tiden. Annulleringen har retroaktiv verkan från dagen för giftermålet. Äktenskapets samtliga rättsverkningar försvinner. Äktenskapet anses aldrig ha ägt rum.

Om makarna gifte sig i god tro, dvs. om de var omedvetna om ett äktenskapshinder, kan domstolen besluta att äktenskapet endast ska annulleras framåt i tiden, men att dess tidigare rättsverkningar ska bestå. Om endast en av makarna ingick äktenskapet i god tro kan äktenskapets rättsverkningar endast gynna den maken.

De rättsverkningar av äktenskapet som har gynnat barn består, även om ingen av makarna ingick äktenskapet i god tro. Barn som föds under det annullerade äktenskapet eller inom 300 dagar från annulleringen betraktas även fortsättningsvis som barn till maken i det annullerade äktenskapet.

10 Kan man lösa frågor som har med äktenskapsskillnaden att göra på annat sätt än genom att väcka talan i domstol?

I lagen anges två former av medling, dels frivillig medling, där parterna själv anlitar en medlare utan att domstolen ingriper, dels rättslig medling, som sker på begäran av parterna eller domstolen under en rättsprocess, som i så fall tillfälligt avbryts. Medling kan användas i tvister angående äktenskapliga skyldigheter (artiklarna 201 och 203 i civillagen), makars rättigheter och skyldigheter (artiklarna 221–224 i civillagen), konsekvenserna av äktenskapsskillnad (artiklarna 295–307 a i civillagen), föräldraansvar (artiklarna 371–387 a i civillagen), äktenskapsskillnad på grund av djup och varaktig söndring i äktenskapet (artikel 229 i civillagen), äktenskapsskillnad i samförstånd (artiklarna 1254–1310 i civillagen) och när makar lever faktiskt åtskilda. Var och en av parterna kan föreslå att frivillig medling ska tillgripas (artikel 1730 och följande artiklar i civillagen). Den domstol som prövar målet kan också när som helst under förfarandet förordna om rättslig medling (artikel 1734 och följande artiklar i civillagen). Om medlingen leder till en överenskommelse mellan parterna kan överenskommelsen i båda fallen föreläggas domstolen för godkännande. Domstolen kan endast neka att godkänna överenskommelsen om den strider mot grunderna för rättsordningen eller minderåriga barns intressen.

Det är fortfarande domstolarna som har ansvaret för att bevilja äktenskapsskillnad.

11 I vilken domstol ansöker man om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap? Vilka formaliteter måste följas och vilka handlingar bör bifogas ansökan?

En ansökan om äktenskapsskillnad eller hemskillnad på grund av djup och varaktig söndring i äktenskapet eller en ansökan om att omvandla en hemskillnad till äktenskapsskillnad prövas av distriktsdomstolen (*tribunal de première instance/vredegerecht*) på den ort där makarna senast hade sin gemensamma hemvist eller på den ort där svaranden har sin hemvist (*domicile/woonplaats*) (artikel 628.1 första stycket i civillagen).

Vid äktenskapsskillnad i samförstånd väljer makarna en distriktsdomstol (artikel 1288 a andra stycket i civillagen).

En ansökan om annullering av äktenskap prövas av distriktsdomstolen på den ort där svaranden har hemvist (artikel 624 i civillagen).

I händelse av äktenskapsskillnad på grund av djup och varaktig söndring inges ansökan 1) genom delgivning av ett exekutionsbiträde (*huissier de justice/gerechtsdeurwaarder*), i enlighet med artikel 229.1 i civillagen, 2) gemensamt, i enlighet med artikel 229.2 i civillagen, genom en gemensam ansökan, i enlighet med artikel 1026 och följande artiklar i civillagen, undertecknad av var och en av makarna eller åtminstone en advokat eller notarie (artikel 1254.1 i civillagen), eller 3) ensidigt, i enlighet med artikel 229.3 i civillagen, genom en ansökan om ett varligt kontradiktoriskt förfarande, i enlighet med artikel 1034 a–1034 e i civillagen. I samtliga fall måste den handling som inleder förfarandet, utöver de sedvanliga uppgifterna, innehålla en detaljerad beskrivning av de faktiska omständigheterna och en utsaga med detaljer om eventuella barn (artikel 1254.1 i civillagen). Vigselbeviset, eventuella barns födelsebevis och bevis som styrker var och en av makarnas identitet och medborgarskap måste också lämnas in, om inte dessa är införda i folkbokföringsregistret eller registret över utländska medborgare (artikel 1254.2 i civillagen).

En ansökan om äktenskapsskillnad i samförstånd görs genom att inge en ansökan (*requête/verzoekschrift*) till domstolen. Utöver de handlingar som krävs för äktenskapsskillnad på grund av djup och varaktig söndring måste också förhandsavtalet mellan parterna och, i förekommande fall, en inventarieförteckning över deras tillgångar inges.

12 Kan man få rättshjälp för att täcka kostnaderna i målet?

De vanliga reglerna gäller. Se faktabladet om "Rättshjälp".

13 Kan en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap överklagas?

Ett beslut om att bevilja eller avslå en ansökan om äktenskapsskillnad eller hemskillnad på grund av djup och varaktig söndring i äktenskapet eller en ansökan om annullering av äktenskapet kan överklagas inom en månad från delgivningen av domen, oavsett om det rör sig om en tredskodom eller en dom som meddelats efter att båda parter hörts (artikel 1048.1 och artikel 1051.1 i civillagen).

Ett överklagande (*appel/hoger beroep*) av en dom som beviljar äktenskapsskillnad kan endast tas upp till sakprövning om den grundas på underlåtelse att uppfylla de rättsliga villkoren för att bevilja äktenskapsskillnad eller på att makarna har återförenats. Ett sådant överklagande kan inges av den allmänna åklagaren inom en månad från domen. I så fall delges detta båda parterna. Ett överklagande kan även inges av en av eller båda makarna, enskilt eller gemensamt, inom en månad från domen. I så fall delges det den allmänna åklagaren och, om det endast inges av en av makarna, den andra maken. Ett överklagande som grundas på att makarna har återförenats måste alltid inges gemensamt av båda makarna inom en månad från domen. Ett sådant överklagande delges den allmänna åklagaren (artikel 1299 i civillagen). Ett överklagande av en dom med avslag på en ansökan om äktenskapsskillnad eller hemskillnad kan endast tas upp till sakprövning om det inges av båda parterna, separat eller gemensamt, inom en månad från domen (artikel 1300 i civillagen).

14 Hur ska man göra för att få en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelats i en annan medlemsstat erkänd i [medlemsstat]?

Rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldransvar (Bryssel II-förordningen) har varit i kraft sedan den 1 mars 2005. Förordningen gäller inom Europeiska unionen (med undantag av Danmark). En dom som har meddelats i en medlemsstat ska automatiskt erkännas i de andra medlemsstaterna utan att något särskilt förfarande behöver anlitas (artikel 21.1 i Bryssel II-förordningen). Inget särskilt förfarande behöver anlitas för att uppdatera uppgifter om civilstånd i relevanta register i en medlemsstat på grundval av en i en annan medlemsstat meddelad dom om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap, om denna dom inte längre kan överklagas enligt lagen i den medlemsstaten (artikel 21.2 i Bryssel II-förordningen). En dom om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap erkänns inte om ett erkännande uppenbart skulle strida mot grunderna för rättsordningen, om svaren inte har delgivits stämningsansökan eller motsvarande handling i tillräckligt god tid och på ett sådant sätt att svaren kunnat förbereda sitt svaromål, eller om den är oförenlig med en dom som tidigare har meddelats i ett mål mellan samma parter (artikel 22 i Bryssel II-förordningen). Vid granskningen får behörigheten för domstolen i ursprungsmedlemsstaten inte omprövas (artikel 24 i Bryssel II-förordningen), och en dom får aldrig omprövas i sak (artikel 26 i Bryssel II-förordningen). Erkännande av en dom får dessutom inte vägras på den grunden att belgisk rätt inte tillåter äktenskapsskillnad under samma omständigheter (artikel 25 i Bryssel II-förordningen). De handlingar som ska inges för att kunna erkänna en utländsk domstols dom förtecknas i artikel 37 i Bryssel II-förordningen.

Om Bryssel II-förordningen inte gäller omfattas domar som meddelats efter den 1 oktober 2004 av bestämmelserna i den belgiska lagen om internationell privaträtt (*Code de droit international privé/Wetboek van Internationaal Privaatrecht* – artikel 126.2 i denna lag). Enligt artikel 22 i lagen om internationell privaträtt erkänns en dom automatiskt utan att något särskilt förfarande behöver anlitas. En utländsk domstols dom erkänns inte om konsekvenserna av erkännandet uppenbart strider mot grunderna för rättsordningen, om rätten till försvar har åsidosatts, om domen följer av en lagöverträdelse, om domen fortfarande kan överklagas, om domen är oförenlig med en belgisk dom eller en dom som tidigare meddelats i utlandet som kan erkännas i Belgien, om det utländska förfarandet inleddes efter att förfarandet inleddes i Belgien mellan samma parter om samma sak och detta förfarande fortfarande pågår, om endast de belgiska domstolarna är behöriga i målet, om den utländska domstolens behörighet endast grundas på att svaren eller egendom som inte har ett direkt samband med tvisten befinner sig i det land där denna domstol är belägen, eller om erkännande inte kan ges på grund av ett av de begränsade skäl för avslag som förtecknas i lagen om internationell privaträtt (på person- och familjerättsens område utgörs dessa skäl endast av namn, adoption och förskjutande) (artikel 25.1 i lagen om internationell privaträtt). En utländsk dom får aldrig omprövas i sak (artikel 25.2 i lagen om internationell privaträtt). De handlingar som ska inges för att kunna erkänna en utländsk domstols dom förtecknas i artikel 24 i lagen om internationell privaträtt.

15 Till vilken domstol ska man vända sig för att begära omprövning av ett beslut att i [medlemsstat] erkänna en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som har meddelats i en annan medlemsstat? Hur handläggs sådana mål?

Den grundläggande principen i både Bryssel II-förordningen och lagen om internationell privaträtt är att en utländsk dom automatiskt ska erkännas utan att något särskilt förfarande behöver anlitas. Om erkännandet grundas på Bryssel II-förordningen får en berörd part emellertid, genom att anlita de förfaranden som föreskrivs i avsnitt 2, ansöka om att få fastställt att domen ska erkännas eller inte erkännas (artikel 21.3 i Bryssel II-förordningen). Om Bryssel II-förordningen inte gäller får en berörd part, eller den allmänna åklagaren, genom att anlita de förfaranden som föreskrivs i artikel 23 i lagen om internationell privaträtt, ansöka om att få fastställt att hela eller delar av domen måste erkännas eller inte kan erkännas (artikel 22.2 i lagen om internationell privaträtt).

16 Vilket lands lag tillämpas i ett mål om äktenskapsskillnad mellan makar som inte har hemvist i [medlemsstat] eller har olika medborgarskap?

Artikel 55.1 i lagen innehåller en lagvalsregel för sådana mål om äktenskapsskillnad och hemskillnad som har en internationell dimension.

Äktenskapsskillnad och hemskillnad regleras

av lagen i det land där makarna hade hemvist när ansökan lämnades in,

om båda makarna inte har hemvist i samma land, av lagen i det land där makarna hade sin senaste gemensamma hemvist, förutsatt att en av dem har hemvist i det landet när ansökan lämnas in,

om ingen av makarna har hemvist i det land där de senast hade gemensam hemvist, av lagen i det land som båda makarna är medborgare i när ansökan lämnas in,

i övriga fall, av belgisk lag.

Begreppet hemvist definieras i artikel 4.2 i lagen om internationell privaträtt. "Gemensam hemvist" innebär inte nödvändigtvis att makarna bor på samma adress eller i samma kommun utan snarare att de har hemvist i samma land. Den lag som anges i artikel 55.1 i lagen om internationell privaträtt kan inte tillämpas om den lagen inte erkänner äktenskapsskillnad. I så fall ska den lag tillämpas som anges i nästa alternativa kriterium i punkt 1 (artikel 55.3 i lagen om internationell privaträtt).

Makar har även en begränsad rätt att själva välja vilken lag som ska tillämpas. De kan välja att tillämpa lagen i det land som de båda var medborgare i när ansökan lämnades in, eller belgisk lag (artikel 55.2 i lagen om internationell privaträtt). Detta val måste göras senast vid det första uppträdandet inför den domstol som prövar ansökan om äktenskapsskillnad eller hemskillnad.

I den tillämpliga lag som anges i artikel 55 i lagen om internationell privaträtt fastställs de bestämmelser som reglerar huruvida en ansökan om hemskillnad kan tas upp till sakprövning, grunder och villkor för äktenskapsskillnaden eller hemskillnaden eller, vid en gemensam ansökan, villkoren för samtycke, inbegripet på vilket sätt detta uttrycks, makarnas skyldighet att enas om åtgärder som rör makarnas och deras barns person, underhåll och egendom, och upplösningen av äktenskapsbanden eller, vid hemskillnad, i vilken utsträckning dessa ska lossas (artikel 56 i lagen om internationell privaträtt).

Den här webbsidan hör till portalen [Ditt Europa](#).

Du får gärna [lämna synpunkter](#) på innehållet

This webpage is part of an EU quality network

Senaste uppdatering: 16/12/2020

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skilsmässa och hemskillnad - Bulgarien

1 Vilka krav måste vara uppfyllda för att makarna ska kunna få en dom på äktenskapsskillnad?

I bulgarisk lag finns följande sätt att avsluta ett äktenskap genom äktenskapsskillnad:

Äktenskapsskillnad med båda makarnas samtycke (artiklarna 50–51 i familjerättslagen (*Semeen kodeks*)).

Äktenskapsskillnad på grundval av djup och varaktig söndring i äktenskapet (artikel 49 i familjerättslagen).

Äktenskapsskillnad på grundval av djup och varaktig söndring i äktenskapet som ingen av makarna anses bära skulden till. I detta fall ska en överenskommelse mellan makarna lämnas in (artikel 49.4 i familjerättslagen).

Vid äktenskapsskillnad med båda makarnas samtycke gör makarna en gemensam ansökan till distriktsdomstolen (*rajonen sad*) och lämnar in en överenskommelse enligt artikel 50 i familjerättslagen. I överenskommelsen ska makarna besluta om eventuella barns hemvist, föräldraansvar, umgängesrätt med och underhåll till barnen, fördelning av egendom, användning av familjehemmet, underhåll mellan makarna samt makarnas efternamn.

Överenskommelsen måste godkännas av domstolen, som före godkännandet ska kontrollera om hänsyn har tagits till barnens bästa. Om domstolen anser att överenskommelsen har brister eller att tillräcklig hänsyn inte har tagits till barnens bästa fastställer den en tidsfrist för när makarna måste ha åtgärdat bristerna. Om bristerna inte åtgärdas inom tidsfristen avvisar domstolen ansökan om äktenskapsskillnad.

När det gäller äktenskapsskillnad på grund av djup och varaktig söndring i äktenskapet lämnas ansökan in av en av makarna. Ansökan behandlas av distriktsdomstolen (*rajonen sad*) med behörighet på den ort där svaranden har hemvist. Domstolen fastställer på eget initiativ vem av makarna som ska anses bära skulden till söndringen och fattar också beslut gällande föräldraansvar, umgänge med och underhåll till de barn som fötts inom äktenskapet, fördelning av egendom, användning av familjehemmet, underhåll mellan makarna samt användning av mannens efternamn. Detta gäller dock endast om makarna inte själva har upprättat ett äktenskapsförord som reglerar ovanstående frågor i händelse av äktenskapsskillnad.

Vid en ansökan om äktenskapsskillnad på grundval av djup och varaktig söndring i äktenskapet kan makarna meddela att de har träffat en bindande överenskommelse om föräldraansvar, umgänge med och underhåll till de barn som fötts inom äktenskapet, fördelning av egendom, användning av familjehemmet, underhåll mellan makarna samt användning av mannens efternamn. Domstolen fattar i så fall endast beslut om vem av makarna som kan anses bära skulden till söndringen om en av, eller båda, parterna i målet begär detta. Domstolen måste emellertid fastställa att det finns grund för äktenskapsskillnad, dvs. djup och varaktig söndring.

2 På vilka grunder kan man få äktenskapsskillnad?

För äktenskapsskillnad med båda makarnas samtycke gäller följande:

För att äktenskapsskillnaden ska beviljas måste makarna avlägga en högtidlig förklaring om att de båda samtycker till att avsluta äktenskapet. Domstolen undersöker i så fall inte makarnas skäl till att avsluta äktenskapet.

För äktenskapsskillnad utan båda makarnas samtycke gäller följande:

Grunden för att bevilja äktenskapsskillnad är att det föreligger djup och varaktig söndring i äktenskapet. Det finns ingen rättslig definition av "djup och varaktig söndring i äktenskapet". Enligt doktrinen och rättspraxis vid Bulgariens högsta domstol (*Varhoven kasatsionen sad*) föreligger djup och varaktig söndring i ett äktenskap om den äktenskapliga relationen endast kvarstår formellt men är helt innehållslös enligt allmän moral och lag. Djup och varaktig söndring är ett objektivt tillstånd som ska fastställas från fall till fall. Alla sorters bevis, inbegripet muntliga sådana, är tillåtna. I lagen finns inga absoluta kriterier för djup och varaktig söndring. Enligt rättspraxis accepteras bl.a. följande som bevis för söndringen: äktenskapsbrott, långvarig de facto separation, alkohol- eller narkotikamissbruk, fysisk eller psykisk misshandel samt långvarigt försummande av familjen. Enligt den nya familjerättslagen behöver domstolen inte längre på eget initiativ besluta om vem av parterna som bär skulden till söndringen i äktenskapet: enda undantaget till detta är om en av eller båda parterna uttryckligen har begärt att domstolen ska yttra sig i frågan. Om makarna inte har träffat någon överenskommelse är skuldfrågan emellertid fortfarande en avgörande faktor vid domstolens beslut gällande föräldraansvar, umgänge med och underhåll till barn samt användning av familjehemmet.

3 Vilka rättsliga konsekvenser får en äktenskapsskillnad när det gäller

3.1 makarnas personliga förhållanden (t.ex. i fråga om efternamn),

Efter äktenskapsskillnaden kan domstolen besluta att makarna ska behålla det efternamn som de hade när de var gifta eller att en av makarna, på hans eller hennes begäran, får byta tillbaka till sitt efternamn som ogift. Den andra maken kan inte motsätta sig en begäran om att behålla det äktenskapliga efternamnet eller byta tillbaka till det efternamn som bars som ogift.

3.2 fördelningen av makarnas egendom,

Den nya familjerättslagen omfattar ett antal olika äktenskapliga egendomsordningar: ordinarie äktenskaplig egendomsordning, separat egendomsordning och avtalsmässig egendomsordning.

1. Ordinarie äktenskaplig egendomsordning: Detta innebär att alla tillgångar, inbegripet kontanta medel som förvärvats under äktenskapet är gemensamma. Tillgångarna ägs gemensamt av makarna, oavsett under vems namn de förvärvades, om båda makarna kan anses ha bidragit till förvärvet. En makes bidrag kan utgöras av pengar, arbete, omvårdnad av barnen och hushållsarbete. En tillgång antas ha förvärvats med båda makarnas bidrag såvida det inte kan bevisas att så inte är fallet. Enligt den gällande familjerättslagen (som antogs 2009) utgör kontantinsättningar inte längre gemensam äktenskaplig egendom. Tillgångar som makarna förvärvat före äktenskapet samt arv och gåvor som en make mottagit under äktenskapet är personlig egendom. Lös egendom som en make förvärvat under äktenskapet för personligt bruk eller för utövande av sitt yrke räknas som personlig egendom.

Efter äktenskapsskillnaden omvandlas den äktenskapliga egendomen till vanlig egendom.

2. Separat egendomsordning:

Den egendom som var och en av makarna förvärvat under äktenskapet ägs personligen av den make som förvärvat den. Om en av eller båda makarna ansöker om äktenskapsskillnad har var och en av makarna emellertid rätt att erhålla en del av värdet för den egendom den andra maken har förvärvat under äktenskapet, om den sökande har bidragit till förvärvet genom arbete, egna ekonomiska medel, omvårdnad av barn, hushållsarbete eller på annat sätt. Makarna delar ansvaret för att tillgodose familjens behov och är solidariskt ansvariga för de skyldigheter som de påtagit sig för att tillgodose familjens dagliga behov.

3. Avtalsmässig egendomsordning:

Enligt den nya familjerättslagen kan makarna upprätta ett äktenskapsförord. Detta är en ny möjlighet i bulgarisk lag. Äktenskapsförordet kan upprättas före eller under äktenskapet. I äktenskapsförordet fastställs endast hur parternas egendom ska fördelas, t.ex. parternas rätt till egendom som förvärvats under äktenskapet och egendom som de ägde före äktenskapet, hur egendom – inbegripet familjens hem – ska förvaltas och avyttras, fördelningen av utgifter och skyldigheter, vad som ska hända med egendomen vid en äktenskapsskillnad, makarnas underhåll under äktenskapet och i händelse av äktenskapsskillnad samt underhåll till eventuella barn i äktenskapet. Det är inte tillåtet att inkludera en klausul om att egendom som förvärvats av en av parterna före äktenskapet ska omvandlas till makarnas gemensamma egendom. Äktenskapsförordet får inte heller innehålla bestämmelser för en situation då en make ligger inför döden, utom när det gäller makarnas andel i den gemensamma egendomen i händelse av upplösning av äktenskapet. Den ordinarie äktenskapliga egendomsordningen tillämpas för all egendom som inte omfattas av äktenskapsförordet.

Oavsett vilken egendomsordning som makarna väljer finns allmänna bestämmelser gällande försäljning av familjehemmet då detta är en av makarnas personliga egendom. Försäljning kan endast genomföras med den andra makens samtycke, såvida inte paret även har ett annat hem som antingen är gemensam egendom eller en av makarnas personliga egendom. Om samtycke inte erhålls kan distriktsdomaren godkänna försäljningen, om det kan fastställas att detta inte är till skada för underåriga barn eller för familjen. Om äktenskapsskillnad beviljas och familjehemmet inte kan användas separat av de två makarna beslutar domstolen att en av makarna ska ha rätten av använda hemmet, om denne har begärt detta och är i behov av bostad. Om det finns underåriga barn i äktenskapet fattar domstolen på eget initiativ ett beslut om vem som ska använda familjehemmet. Den kan besluta att den make som har beviljats föräldraansvaret får tillgång till hemmet så länge som han/hon har föräldraansvaret.

Efter äktenskapsskillnaden är de f.d. makarna inte längre varandras arvtagare och har inte längre rätt till några förmåner enligt överenskommelser som gäller om en av makarna ligger för döden. Efter äktenskapsskillnaden kan särskilt värdefull egendom som getts som gåva under äktenskapet av en make eller en nära släkting till den andra maken återtas, utom när detta kan anses gå emot allmän moral. En ansökan om att återta en gåva kan lämnas in upp till ett år efter det datum då äktenskapsskillnaden träder i kraft.

Den ordinarie äktenskapliga egendomsordningen gäller om de personer som ingår äktenskap inte själva väljer en egendomsordning, och om de är underåriga eller har begränsad rättslig handlingsförmåga. Den egendomsordning som ska tillämpas förs in i ett register över makars förmögenhetsförhållanden. Egendomsordningen kan ändras under äktenskapet. Ändringen förs in i registret för civilrättsliga äktenskap och registret över makarnas förmögenhetsförhållanden. Äktenskapsförord och den valda egendomsordningen registreras i ett centralt elektroniskt register hos folkbokföringsmyndigheten. Registret är offentligt. Om ingen egendomsordning har registrerats tillämpas reglerna för den ordinarie äktenskapliga egendomsordningen vid transaktioner mellan en av, eller båda, makarna och tredje man.

3.3 makarnas gemensamma, underåriga barn,

Den rättsliga termen i bulgarisk lag är "utövande av föräldraansvar".

I sitt beslut om äktenskapsskillnad måste domstolen också fatta beslut rörande utövande av föräldraansvar, umgänge med och underhåll till barnen i äktenskapet samt användningen av familjehemmet. Domstolen tar hänsyn till barnens bästa vid sitt beslut. Den fastställer vem av makarna som ska utöva föräldraansvar, hur detta ska gå till, umgänget mellan barnen och föräldrarna samt underhåll till barnen. När den beslutar vem av föräldrarna som ska tilldömas föräldraansvar tar domstolen hänsyn till alla omständigheter som påverkar barnens intressen. Den hör föräldrarna, och även de berörda barnen om dessa är äldre än tio år.

3.4 underhållsskyldighet mot den andra maken?

Enligt artikel 83 i familjerättslagen kan bara den make som inte anses bära skulden till äktenskapsskillnaden beviljas underhåll. Underhåll kan betalas i högst tre år efter äktenskapsskillnaden, såvida parterna inte har kommit överens om en längre period. Domstolen kan förlänga dessa perioder om den make som erhåller underhåll befinner sig i en särskilt svår situation och det inte är något större problem för den andra maken att betala underhåll. En f.d. makes rätt till underhåll upphör om denne gifter om sig. I praktiken är det ytterst ovanligt att f.d. makar beviljas underhåll eller beordras att betala underhåll.

4 Vad är den praktiska innebörden av hemskillnad?

Begreppet hemskillnad finns inte i gällande bulgarisk lagstiftning.

Enligt rättspraxis innebär en de factoseparation endast att makarna varken bor ihop eller delar hushåll. Separation har emellertid inte samma innebörd som hemskillnad.

5 Vilka krav måste vara uppfyllda för att erhålla hemskillnad?

Se fråga 4.

6 Vad får en hemskillnad för rättsliga följder?

Se fråga 4.

7 Vad är den praktiska innebörden av annullering av äktenskap?

I gällande bulgarisk lagstiftning används uttrycket "annullering av äktenskap". Annullering är ett av de sätt som ett äktenskap kan upplösas på enligt bulgarisk lag. Ett annullerat äktenskap har samma rättsliga konsekvenser som ett giltigt äktenskap fram till att äktenskapet upplöses. En annullering kan bara beviljas av domstol, och äktenskapet anses inte ogiltigt förrän domstolen har utfärdat sitt beslut.

8 Vilka krav måste vara uppfyllda för att ett äktenskap ska annulleras?

För att ett äktenskap ska kunna annulleras måste en av makarna

ha varit yngre än 18 år då äktenskapet ingicks och, om han eller hon var äldre än 16 år, ha ingått äktenskapet utan domstolens tillstånd, fortfarande vara gift med en annan person,

ha förklarats rättsligt oförmögen eller lida av en psykisk sjukdom eller en intellektuell funktionsnedsättning som utgör grund för att denne ska förklaras rättsligt oförmögen,

lida av en sjukdom som är ett allvarligt hot mot barnens eller den andra makens liv eller hälsa, om inte sjukdomen endast är ett hot mot den andra maken och denne är medveten om det,

vara besläktad med den andra maken i rakt upp- eller nedstigande led,

vara den andra makens syskon, syskonbarn eller släkting på sidolinjen intill fjärde led, inbegripet den andra maken,

vara den andra makens adoptivförälder eller adoptivbarn,

ha tvingats ingå äktenskap under allvarligt hot mot sitt eget liv, sin hälsa eller heder, eller sin familjs liv, hälsa eller heder.

9 Vad blir den rättsliga följden av att äktenskapet annulleras?

Beroende av på vilka grunder annullering begärs kan en ansökan eventuellt inges av den make som påverkas av dessa grunder. Ansökan kan också lämnas in av åklagaren, maken från det första äktenskapet eller av åklagaren och maken tillsammans. Artikel 97 i familjerättslagen innehåller en uttrycklig och fullständig förteckning över de personer som har rätt att ansöka om annullering och tidsfristerna för att inge en sådan ansökan.

En annullering av äktenskapet har samma följder som äktenskapsskillnad när det gäller makarnas personliga relationer, deras egendomsförhållande samt relationerna mellan makarna och deras barn. Vid en annullering behandlas en make som ingått äktenskapet i ond tro på samma sätt som en make som anses bära skulden vid en äktenskapsskillnad. Barn som avlas eller föds i ett annullerat äktenskap behandlas som om de fötts i ett giltigt äktenskap, och moderns make antas vara far till parets gemensamma barn.

10 Kan man lösa frågor som har med äktenskapsskillnaden att göra på annat sätt än genom att väcka talan i domstol?

Det enda sättet att upplösa ett äktenskap genom äktenskapsskillnad är att lämna in en framställning eller ansökan om detta till domstol.

Om parterna väljer att inleda ett medlingsförfarande avbryts domstolsförfarandet.

11 I vilken domstol ansöker man om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap? Vilka formaliteter måste följas och vilka handlingar bör bifogas ansökan?

Distriktsdomstolarna (*rajonen sad*) är i egenskap av förstainstansdomstolar vanligtvis behöriga att pröva ansökningar om äktenskapsskillnad där skuldfrågan spelar in samt om annullering. Dessa domstolar hanterar också ansökningar om äktenskapsskillnad med båda makars samtycke. Ansökningar ska inges till domstolen på den ort där svaranden har hemvist. Domstolen är inte skyldig att på eget initiativ kontrollera sin behörighet, men måste överlämna målet till behörig domstol om svaranden motsätter sig ansökan inom den fastställda tidsfristen.

Den part som begär äktenskapsskillnad måste personligen inställa sig vid domstolsförhandlingen för att ansökan ska kunna prövas. Vid äktenskapsskillnad med båda makarnas samtycke måste båda parter inställa sig personligen. Vid utevaro utan giltigt skäl avvisas ansökan.

En tredskodom är inte möjlig i äktenskapsmål.

12 Kan man få rättshjälp för att täcka kostnaderna i målet?

Parterna i målet kan få rättshjälp på samma villkor som vid andra sorters förfaranden. Reglerna för rättshjälp finns i lagen om rättshjälp (*Zakon za Pravnata Pomosht*).

13 Kan en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap överklagas?

Ett beslut om äktenskapsskillnad med båda makars samtycke kan inte överklagas.

Efter att en part har delgetts ett beslut gällande annullering eller äktenskapsskillnad har denne två veckor på sig att överklaga beslutet till regiondomstolen.

Ett beslut om äktenskapsskillnad träder i kraft även om ett överklagande har lämnats in.

14 Hur ska man göra för att få en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelats i en annan medlemsstat erkänd i [medlemsstat]?

Rådets förordning (EG) nr 2201/2003, såsom denna tillämpas i artikel 621 i civilprocesslagen (*Grazhdanski protsesualen kodeks*), gäller i detta fall.

Myndigheter ska respektera domar eller andra handlingar som överlämnas till dem i form av bestyrkta kopior från den utfärdande domstolen och åtföljande intyg, om detta krävs enligt en EU-rättsakt. Domar inom ramen för artikel 21.2 i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldransvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 erkänns av de behöriga registreringsmyndigheterna.

I enlighet med artikel 623 i civilprocesslagen kan berörd part vända sig till regiondomstolen med behörighet på den ort där motparten har sin hemvist eller sitt säte eller, om motparten saknar permanent adress eller säte i Bulgarien, där den berörda parten har sin permanenta adress eller sitt säte, och begära att denna domstol ska erkänna domen. Om den berörda parten varken har permanent adress eller säte i Bulgarien ska begäran inges till stadsdomstolen i Sofia.

15 Till vilken domstol ska man vända sig för att begära omprövning av ett beslut att i [medlemsstat] erkänna en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som har meddelats i en annan medlemsstat? Hur handläggs sådana mål?

Rådets förordning (EG) nr 2201/2003, såsom denna tillämpas i artiklarna 622 och 623 i civilprocesslagen, gäller i detta fall.

Den part som motsätter sig ett erkännande kan överklaga beslutet om erkännande eller, i tillämpliga fall, beslutet om verkställighet. Överklagandet kan inges till Sofias appellationsdomstol. Avgörandet från Sofias appellationsdomstol kan endast överklagas till Bulgariens högsta domstol om överklagandet avser en rättsfråga.

16 Vilket lands lag tillämpas i ett mål om äktenskapsskillnad mellan makar som inte har hemvist i [medlemsstat] eller har olika medborgarskap?

Rådets förordning (EU) nr 1259/2010 av den 20 december 2010 om genomförande av ett fördjupat samarbete om tillämplig lag för äktenskapsskillnad och hemskillnad gäller i detta fall.

I de fall där ovannämnda förordning inte är tillämplig gäller lagen om internationell privaträtt (*Kodeks na mezhdunarodnoto chastno pravo*).

Vid annullering av äktenskap tillämpas lagen på den plats där äktenskapet ingicks.

De personliga förhållandena mellan makarna emellan styrs av makarnas gemensamma nationella lag. Om makarna har olika nationalitet styrs förhållandena emellan av lagen i den stat där de har sin gemensamma hemvist. Om inget av detta är tillämpligt, tillämpas lagen i den stat med vilken makarna tillsammans har närmast anknytning.

Fördelningen av egendom mellan makarna styrs av samma lag som tillämpas för de personliga förhållandena mellan makarna.

Om båda makar är utländska medborgare av samma nationalitet tillämpas lagen i den stat där de är medborgare då ansökan om äktenskapsskillnad lämnas in. Om makarna har olika nationalitet gäller lagen i den stat där de har sin gemensamma hemvist när ansökan om äktenskapsskillnad lämnas in. Om makarna saknar gemensam hemvist tillämpas Bulgarisk lag.

Den här webbsidan hör till portalen [Ditt Europa](#).

Du får gärna [lämna synpunkter](#) på innehållet

This webpage is part of an EU quality network

Senaste uppdatering: 16/12/2020

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skilsmässa och hemskillnad - Tjeckien

1 Vilka krav måste vara uppfyllda för att makarna ska kunna få en dom på äktenskapsskillnad?

Beslut om äktenskapsskillnad fattas av domstol på någon av makarnas begäran. Under förfarandet fastställer domstolen om det finns grund för äktenskapsskillnad, dvs. om det föreligger varaktig söndring och, om så är fallet, de bakomliggande orsakerna.

Varaktig söndring anses automatiskt föreligga om äktenskapet har varat i minst ett år, makarna har levt åtskilda i minst sex månader och den andra maken stöder ansökan om äktenskapsskillnad. Om domstolen är övertygad om att båda makarna anser att det föreligger söndring i äktenskapet och vill ha en äktenskapsskillnad kommer den bevilja äktenskapsskillnad utan att undersöka orsakerna till äktenskapets upplösning, om följande handlingar lämnas in: ett giltigt domstolsbeslut om godkännande av avtal som reglerar vårdnad och umgängesrätt för eventuella underåriga barn efter skilsmässan, ett skriftligt avtal för reglering av de inbördes förmögenhetsförhållandena, rättigheter och skyldigheter som följer av samlevnaden och eventuellt underhåll för perioden efter äktenskapsskillnaden, inklusive makarnas officiellt bekräftade underskrifter.

Om makarna har underåriga barn kan äktenskapsskillnad inte beviljas om den av särskilda skäl skulle stå i strid med barnens intressen (t.ex. vid fysiskt eller psykiskt funktionshinder). Äktenskapsskillnad beviljas inte förrän det finns ett slutligt domstolsbeslut om vårdnad och umgänge med eventuella barn efter skilsmässan.

Domstolen kommer inte att bevilja äktenskapsskillnad om en maka/make som inte i någon betydande omfattning har bidragit till äktenskapets upplösning och som kommer att lida en betydande förlust på grund av äktenskapsskillnaden inte vill gå med på äktenskapsskillnad, förutsatt att det finns särskilda skäl för att bevara äktenskapet. Domstolen kan likväl bevilja äktenskapsskillnad även i sådana fall, om makarna har bott åtskilda i minst tre år och det råder djup och varaktig söndring.

2 På vilka grunder kan man få äktenskapsskillnad?

Domstolen beviljar äktenskapsskillnad om den kan konstatera att det råder en djup och varaktig söndring i äktenskapet och makarna inte kan förväntas leva tillsammans.

3 Vilka rättsliga konsekvenser får en äktenskapsskillnad när det gäller

3.1 makarnas personliga förhållanden (t.ex. i fråga om efternamn),

En maka/make som har antagit den andra makens namn kan inom sex månader från det att beslutet om äktenskapsskillnad vann laga kraft anmäla att han eller hon vill ta tillbaka sitt tidigare efternamn eller inte längre vill använda den andra makens efternamn tillsammans med det ursprungliga egna efternamnet.

3.2 fördelningen av makarnas egendom,

Äktenskapsskillnaden innebär att makarnas egendomsgemenskap upphör.

Om den gemensamma egendomen likvideras, förstörs eller minskar i omfattning regleras tidigare gemensamma skyldigheter och rättigheter genom ett bodelningsavtal mellan makarna. Bodelningsavtalet måste vara skriftligt om det upprättades under äktenskapet, eller om det som avtalet gäller kräver ett skriftligt avtal om överlåtelse av äganderätt. Om makarna inte lyckas nå en överenskommelse om den gemensamma egendomen kommer domstolen att fastställa makarnas förmögenhetsförhållanden på ansökan från en av makarna. Vid bodelningen utgår domstolen från att båda makar har en lika stor andel i den gemensamma egendomen. Var och en av makarna har rätt att begära återbetalning av sitt bidrag till den gemensamma egendomen och är skyldig att betala tillbaka medel från den gemensamma egendomen som de använt för att förvärva privata tillgångar. Vid bodelningen läggs störst vikt vid eventuella underhållsberättigade barns behov, det sätt på vilket var och en av makarna har tagit hand om familjen (särskilt hur de tog hand om barnen och familjens hem) och deras bidrag till förvärvet och underhållet av de tillgångar som utgör den gemensamma egendomen.

Om inget bodelningsavtal har upprättats och ingen begäran om bodelning genom domstolsbeslut har lämnats in inom tre år från äktenskapsskillnaden, anses lös egendom tillhöra den person som använder den uteslutande för sina egna, sin familjs eller sitt hushålls behov. Annan lös egendom och fast egendom anses ägas gemensamt. Var och en av delägarna har en lika stor del i egendomen. Detsamma gäller för annan äganderätt, fordringar och skulder.

3.3 makarnas gemensamma, underåriga barn,

Innan äktenskapsskillnad beviljas föräldrar till underåriga barn reglerar domstolen makarnas rättigheter och skyldigheter när det gäller barnen för tiden efter äktenskapsskillnaden. Domstolen bestämmer särskilt vilken av makarna som ska ha vårdnaden om barnet och hur var och en av makarna ska bidra till barnets underhåll.

3.4 underhållsskyldighet mot den andra maken?

En fränskild person är skyldig att betala underhåll till den före detta maken/maken om hon eller han saknar förmåga att försörja sig själv och om denna oförmåga har sitt ursprung i äktenskapet eller är relaterat till det. Vid fastställande av underhållsbeloppet tas särskilt hänsyn till ålder, hälsotillstånd vid tidpunkten för skilsmässan och vårdnad om barn från äktenskapet. Om paret inte kan enas om underhållets storlek fastställer domstolen detta på begäran av en av makarna. Underhållet kan betalas ut antingen som ett engångsbelopp eller i flera delbetalningar.

Om makarna eller det skilda paret inte kan komma överens om underhållet kan domstolen bevilja underhåll enligt förslag från den av makarna som inte i någon betydande utsträckning har bidragit till äktenskapets upplösning och som kommer att lida en betydande förlust på grund av äktenskapsskillnaden, men endast för en period på tre år från äktenskapsskillnaden.

Rätten till underhåll upphör om den underhållsberättigade maken gifter om sig eller ingår registrerat partnerskap.

4 Vad är den praktiska innebörden av hemskillnad?

Begreppet "hemskillnad" finns inte i Tjeckien.

5 Vilka krav måste vara uppfyllda för att erhålla hemskillnad?

Se fråga 4.

6 Vad får en hemskillnad för rättsliga följder?

Se fråga 4.

7 Vad är den praktiska innebörden av annullering av äktenskap?

Om någon av grunderna för att annullera ett äktenskap föreligger fattar domstolen beslut om att annullera äktenskapet även om ingen av makarna har begärt det. Detta gäller om äktenskapet har ingåtts med en person som redan är gift, med en person som tidigare ingått ett registrerat partnerskap eller liknande förhållande utomlands om det äktenskapet, partnerskapet eller förhållandet fortfarande är i kraft, eller med en familjemedlem i rätt upp- eller nedstigande led, med ett syskon eller en person som besläktad genom adoption.

Domstolen kommer att annullera äktenskapet på begäran av en av makarna om samtyckte till äktenskapet har avgetts under tvång i form av våld eller hot om våld, eller på grund av ett missförstånd rörande den tilltänkta makens identitet eller äktenskapsförhandlingarnas karaktär. I detta fall är det nödvändigt att lämna i en begäran inom ett år från det maken/makan först haft möjlighet till detta med hänsyn till omständigheterna, eller från det att sakförhållandet upptäcktes. Domstolen kan annullera ett äktenskap på begäran från en person som har ett rättmätigt intresse därav, om äktenskapet ingicks trots att det förelåg ett rättsligt hinder (t.ex. att en av makarna var underårig eller oförmögen att vidta rättshandlingar; detta gäller inte i fall då en person har begränsad rättslig handlingsförmåga).

Äktenskapet är ogiltigt om minst en av personerna som ingår äktenskap inte uppfyllde de obligatoriska villkoren då de samtyckte till äktenskapet, eller under eller i samband med själva giftermålet.

8 Vilka krav måste vara uppfyllda för att ett äktenskap ska annulleras?

Se fråga 7.

9 Vad blir den rättsliga följden av att äktenskapet annulleras?

Ett äktenskap som annullerats betraktas som om det aldrig har ingåtts (ex tunc). Äktenskapet anses emellertid giltigt under perioden från det att äktenskapet ingicks till dess att det ogiltigförklaras. När det gäller makarnas rättigheter och skyldigheter beträffande deras barn och egendom efter det att äktenskapet har annullerats, gäller samma bestämmelser som vid äktenskapsskillnad. Beslutet om annullering av äktenskapet innebär även att de påstådda makarnas val av efternamn blir ogiltigt. Båda makarna måste återta sina tidigare efternamn. De har ingen valmöjlighet. Eventuella barns efternamn ändras dock inte när äktenskapet annulleras. Presumtionen att moderns make är far till parets gemensamma barn kvarstår också efter det att äktenskapet har ogiltigförklarats.

10 Kan man lösa frågor som har med äktenskapsskillnaden att göra på annat sätt än genom att väcka talan i domstol?

Det finns olika rådgivningstjänster som bistår i frågor rörande familj, äktenskap och personliga relationer. Medling är ett annat alternativ. Mer information finns på webbplatserna för det tjeckiska medlarsamfundet och de tjeckiska äktenskaps- och familjerådgivarnas organisation (se länkar nedan).

Äktenskapsskillnad kan emellertid bara beviljas på grundval av ett domstolsbeslut.

11 I vilken domstol ansöker man om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap? Vilka formaliteter måste följas och vilka handlingar bör bifogas ansökan?

En ansökan om äktenskapsskillnad eller om annullering av äktenskap ska ges in vid distriktsdomstolen på den plats där paret senast bodde tillsammans i Tjeckien, förutsatt att åtminstone en av makarna fortfarande är bosatt där. Om så inte är fallet ska ansökan ges in till den domstol som är allmänt behörig för den av makarna som inte ansöker om äktenskapsskillnad eller annullering. Om inte heller denna domstol kan fastställas ska ansökan ges in till den domstol som är allmänt behörig för den ansökande maken. Allmänt behörig domstol för en fysisk person är den distriktsdomstol som är behörig i det område där personen i fråga har sin hemvist, eller, om personen inte har någon hemvist, det område där personen för tillfället bor. "Hemvist" innebär den plats där en person bor och har för avsikt att bo permanent (en person kan tänkas ha hemvist på flera ställen, i vilket fall distriktsdomstolarna på samtliga ställen anses behöriga). Mer utförlig information om domstols behörighet finns att tillgå vid behov.

Ansökan måste göras skriftligen. Det ska tydligt framgå vilken domstol den är adresserad till och vem som lämnar in ansökan. Det ska även tydligt framgå vilka de olika parterna är (fullt namn, födelsenummer eller födelsedatum, adress till permanent hemvist/postadress) samt vilket äktenskap ansökan gäller (datum för äktenskapets ingående samt omständigheterna, utvecklingen och orsakerna till söndringen i äktenskapet). Ansökan måste vara undertecknad och daterad. Om den gäller en äktenskapsskillnad med båda makarnas samtycke måste ansökan skrivas under av båda makarna. Ansökan måste omfatta dokumentation som styrker kärandens yrkanden.

12 Kan man få rättshjälp för att täcka kostnaderna i målet?

Parterna har inte automatiskt rätt till ersättning för rättegångskostnaderna i mål om äktenskapsskillnad, annullering eller fastställelse av huruvida äktenskapet är giltigt eller ej. Domstolen kan bevilja ersättning för dessa kostnader eller delar av dem om omständigheterna i det aktuella fallet eller parternas situation motiverar det. Ordföranden i domstolsrådet kan bevilja en part full eller partiell befrielse från rättegångskostnaderna, förutsatt att dennes situation motiverar detta och att undantaget inte gör det möjligt för parten att utan grund göra gällande en rättighet eller att förhindra utövandet av en rättighet. Om skyddet av en parts intressen i förfarandet så kräver, kan den berörda parten också ansöka om att domstolen utser ett ombud (advokat) för honom/henne. Domstolen kan också utse ett juridiskt ombud redan innan rättegången inleds, men då måste parten i fråga uppfylla kraven för befrielse från rättegångskostnader. Parten måste därför kunna redogöra för sina tillgångar och sin sociala situation.

Förutsatt att villkoren i advokatlagen är uppfyllda, är det dessutom möjligt att ansöka om kostnadsfritt eller rabatterat juridiskt bistånd hos det tjeckiska advokatsamfundet.

13 Kan en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap överklagas?

Det är möjligt att överklaga en dom på äktenskapsskillnad eller annullering av äktenskap inom femton dagar från mottagandet av en skriftlig kopia av domen. Överklagandet ska lämnas in skriftligen till den domstol vars dom överklagandet gäller. Om det ursprungliga beslutet är föremål för ett beslut om rättelse, börjar den ovan nämnda fristen att löpa den dag beslutet om rättelse vinner laga kraft. Även om överklagandet inkommer efter femtondagarsfristen anses överklagandet ha lämnats in i tid, om klaganden följt oriktiga instruktioner från domstolen. Det är inte möjligt att överklaga ett beslut gällande en gemensam ansökan om äktenskapsskillnad.

14 Hur ska man göra för att få en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelats i en annan medlemsstat erkänd i [medlemsstat]?

Beslutet erkänns utan att något särskilt förfarande behöver anlitas, såvida det inte rör sig om ett beslut som utfärdats i en annan EU-medlemsstat (utom Danmark) och som faller inom det tidsmässiga tillämpningsområdet för rådets förordning (EG) nr 2201/2003 (nedan kallad Bryssel IIa-förordningen).

Folkbokföringsmyndigheten noterar helt enkelt beslutet och för automatiskt in det i sitt tillämpliga register då de mottagit alla nödvändiga handlingar, dvs. ett slutgiltigt beslut från en domstol i ett annat EU-land, eller en vidimerad kopia av ett sådant, om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskapet tillsammans med en officiell översättning till tjeckiska samt det intyg som avses i artikel 39 i Bryssel IIa-förordningen (eller i artikel 33 i Bryssel IIa-förordningen). Domstolen som fattade beslut om äktenskapsskillnaden, hemskillnaden eller annulleringen av äktenskapet utfärdar ett intyg på begäran av en av parterna i målet. Undantag från kravet på att lämna in detta intyg kan dock göras om alla de upplysningar som skulle funnits i intyget redan finns i själva beslutet eller i andra handlingar som lämnats in (t.ex. om det anges att det beslut som lämnas in är slutgiltigt).

En berörd part kan ansöka vid den behöriga distriktsdomstolen om att få fastställt att domen ska erkännas eller inte erkännas, t.ex. om det finns behov av att förtydliga huruvida äktenskapet existerar eller inte (artikel 21.3 i Bryssel IIa-förordningen). Detta är emellertid inte ett krav, eftersom denna sorts domstolsbeslut inte krävs vid ett normalt införande i registret.

Om det gäller **ett beslut i ett äktenskapsmål som utfärdats i en annan EU-medlemsstat före den 1 maj 2004 och minst en av parterna i målet är tjeckisk medborgare** krävs ett särskilt beslut från Tjeckiens högsta domstol om erkännande av beslutet. En utländsk slutgiltig dom, eller andra nödvändiga handlingar (t.ex. äktenskapsbevis), ska lämnas in till Tjeckiens högsta domstol tillsammans med en officiell översättning till tjeckiska och vederbörligt bestyrkande (legalisering, apostille), såvida inte andra regler har fastställts genom ett internationellt avtal. Mer information om förfarandet finns på webbplatsen för Tjeckiens högsta domstol (se länk nedan).

Vissa **bilaterala avtal om rättshjälp**, som är bindande för Tjeckien (avtal som slutits med Slovakien, Ungern och Polen), innehåller bestämmelser om erkännande av domar som gäller annat än egendom och som har utfärdats av den andra partens myndigheter (detta innebär beslut om äktenskapsskillnad /hemskillnad/annullering). Dessa erkänns i Tjeckien och förs in i folkbokföringsmyndighetens register utan något särskilt förfarande. I dessa fall gör folkbokföringsmyndigheten en extra notering i sitt register efter att ett utländskt slutgiltigt beslut har lämnats in. Beslutet ska åtföljas av en officiell översättning till tjeckiska och vederbörligt bestyrkande (legalisering, apostille), såvida inte andra regler har fastställts genom ett internationellt avtal. Det förfarande som beskrivs ovan gäller endast för domar som utfärdats före den 1 maj 2004. I övriga fall tillämpas förfarandet i Bryssel IIa-förordningen (se ovan).

Tjeckien är part i **Haagkonventionen om erkännande av äktenskapsskillnader och hemskillnader** (undertecknad i Haag den 1 juni 1970). Om domen uppfyller konventionsvillkoren krävs numera inget särskilt förfarande för erkännande i Tjeckiens högsta domstol, på villkor att domen trädde i kraft efter den 11 juli 1976, dvs. den dag då Haagkonventionen började gälla i Tjeckien. Utländska slutgiltiga domar ska lämnas in till folkbokföringsmyndigheten tillsammans med en officiell översättning till tjeckiska och vederbörligt bestyrkande (legalisering, apostille), såvida inte andra regler har fastställts genom ett internationellt avtal.

15 Till vilken domstol ska man vända sig för att begära omprövning av ett beslut att i [medlemsstat] erkänna en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som har meddelats i en annan medlemsstat? Hur handläggs sådana mål?

En dom kan omprövas på de grunder som anges i artikel 22 i Bryssel IIa-förordningen. Då ska en ansökan lämnas in till den behöriga distriktsdomstolen, dvs. den förstainstansrätt som är behörig för den fysiska person mot vilken ansökan riktar sig.

Det är möjligt att förhindra folkbokföringsmyndighetens automatiska erkännande enligt ett bilateralt avtal eller Haagkonventionen om erkännande av äktenskapsskillnader och hemskillnader (Haag den 1 juni 1970). Sökanden ska då lämna in en överklagan till den behöriga regiondomstolen i enlighet med det administrativa juridiska förfarandet.

Det är inte möjligt att överklaga en dom från Tjeckiens högsta domstol.

16 Vilket lands lag tillämpas i ett mål om äktenskapsskillnad mellan makar som inte har hemvist i [medlemsstat] eller har olika medborgarskap?

I Tjeckien regleras upphörande av äktenskap genom äktenskapsskillnad av rätten i det land där makarna var medborgare när förfarandet för äktenskapsskillnad inleddes. Om makarna är medborgare i olika länder, regleras äktenskapets upphörande genom äktenskapsskillnad av lagen i det land där båda makar har sin hemvist. Om makarna inte har sin hemvist i samma land tillämpas tjeckisk rätt.

Emellertid ska tjeckisk rätt tillämpas om de utländska reglerna inte medger att äktenskapet upphör genom äktenskapsskillnad eller endast medger det under mycket speciella omständigheter, och åtminstone en av makarna är tjeckisk medborgare eller har sin hemvist i Tjeckien.

Ytterligare information

[Tjeckiska medlarsamfundet](#)

[De tjeckiska äktenskaps- och familjerådgivarnas organisation](#)

[Tjeckiens högsta domstol – erkännande av utländska domar](#)

Den här webbsidan hör till portalen [Ditt Europa](#).

Du får gärna [lämna synpunkter](#) på innehållet

**Your
Europe**

This webpage is part of an EU quality network

Senaste uppdatering: 16/12/2020

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skilsmässa och hemskillnad - Tyskland

1 Vilka krav måste vara uppfyllda för att makarna ska kunna få en dom på äktenskapsskillnad?

Enligt § 1564 första meningen i civillagen (*Bürgerliches Gesetzbuch*, BGB) kan äktenskapsskillnad (dvs. skilsmässa) endast komma till stånd genom dom efter ansökan av den ena eller båda makarna.

En förutsättning för äktenskapsskillnad är att djup och varaktig söndring råder i äktenskapet (§ 1565.1 första meningen BGB). Härvid rör det sig om det rådande tillståndet i äktenskapet och om en framtidsprognos. Enligt lagstiftaren ska djup och varaktig söndring anses råda i äktenskapet i följande fall:

djup och varaktig söndring anses råda i äktenskapet om makarna inte längre bor ihop och det inte kan förväntas att samboendet återupptas (§ 1565.1 andra meningen BGB).

Enligt § 1566 BGB anses djup och varaktig söndring vara för handen om makarna har levt åtskilda en viss tid och om båda gemensamt ansöker om äktenskapsskillnad och redan har levt åtskilda i ett år, eller

den ena maken ansöker om äktenskapsskillnad och den andra maken samtycker, och makarna redan har levt åtskilda i ett år, eller den ena maken ansöker om äktenskapsskillnad och den andra maken inte samtycker, men makarna redan har levt åtskilda i tre år.

Om makarna inte har levt åtskilda i ett år kan äktenskapsskillnad endast beviljas i ett fåtal fall, exempelvis om fortsatt äktenskap ter sig orimligt för sökanden på grund av den andra makens personliga beteende (t.ex. vid fysiskt våld från den andra maken) (§ 1565.2 BGB).

2 På vilka grunder kan man få äktenskapsskillnad?

Den enda grunden för äktenskapsskillnad enligt tysk lag är att djup och varaktig söndring råder mellan makarna. Det tas inte ställning till om någon av makarna kan anses bära skuld för den uppkomna situationen.

3 Vilka rättsliga konsekvenser får en äktenskapsskillnad när det gäller

3.1 makarnas personliga förhållanden (t.ex. i fråga om efternamn),

Vid en äktenskapsskillnad behåller makarna det efternamn som de valde vid äktenskapets ingående. Genom ansökan till folkbokföringsregistret kan fränskilda makar återta sitt födelsenamn eller det namn som de använde före äktenskapet, alternativt välja att fortsätta använda sitt namn som gift men placera födelsenamnet eller det namn som de använde före äktenskapet före eller efter detta (§ 1355.5 BGB).

3.2 fördelningen av makarnas egendom,

3.2.1 Delning av bostad och bohag:

Enligt §§ 1568a och 1568b BGB gäller i princip följande i fråga om den gemensamma bostaden och bodelning efter äktenskapsskillnad: den make som är mest beroende av att använda bostaden eller bohaget kan begära tilldelning av bostaden eller bohaget från den andra maken. Hänsyn ska tas till båda makarnas omständigheter och barnens bästa ska sättas i främsta rummet.

Om makarna hyr sin bostad övertar den make som får bo kvar hyreskontraktet – oavsett om bostaden tidigare hyrdes av båda makarna eller endast en av dem.

Om makarna äger sin bostad gäller följande:

Om endast en av makarna står som ägare till den tidigare bostaden har den andra maken endast i undantagsfall rätt att nyttja bostaden, särskilt om detta är nödvändigt för att undvika oskäligen svårigheter, se § 1568a.2 BGB.

Om makarna äger bostaden gemensamt gäller principen i första stycket.

I båda fallen har både den make som har tilldelats bostaden och den make som inte längre får nyttja bostaden rätt att kräva att ett hyreskontrakt ingås mellan dem och att en normal hyra för orten i fråga fastställs.

Vad gäller bohaget är det viktigt att skilja mellan föremål som makarna äger gemensamt och föremål som endast tillhör en av dem:

Om makarna äger föremål gemensamt gäller principerna i första stycket även här. Den make som tvingas avstå en del av bohaget kan begära skälig ersättning för detta.

Den andra maken har ingen rätt till de delar av bohaget som endast tillhör en av dem.

3.2.2 Utjämningsanspråk:

Om makarna omfattas av det tyska giftorättssystemet och inte kan enas om hur deras tillgångar ska delas upp vid en skilsmässa kan ökningen av tillgångarnas värde på begäran av en av makarna utjämnas i en separat rättsprocess (§ 1372 ff. BGB). Detta sker på följande sätt:

Beräkningen utgår från värdet på varje makes tillgångar när äktenskapet ingicks (ursprungliga tillgångar, § 1374 BGB) och när det upphörde (slutliga tillgångar, § 1375 BGB). Tillgångar som ärvts eller getts som gåva till en av makarna under äktenskapet ska påföras den makens ursprungliga tillgångar.

Beräkningen av de slutliga tillgångarna grundas på den dag begäran om äktenskapsskillnad delgavs den andra maken. Värdeökningen är lika med hur mycket de slutliga tillgångarna överstiger de ursprungliga tillgångarna (§ 1373 BGB). Den person med lägst värdeökning har rätt till halva skillnaden i värde jämfört med den andra personens värdeökning (utjämningsanspråk) (§ 1378.1 BGB). Anspråket på utjämning av värdeökningen medför att en summa pengar måste betalas. Den person som har rätt till utjämning kan i regel inte begära överlåtelse av specifika tillgångar som tillhör den person som ålagts att betala utjämningsanspråket. I undantagsfall kan emellertid familjedomstolen (*Familiengericht*) även överlåta enskilda tillgångar (§ 1383 BGB). En sådan överlåtelse är dock endast möjlig om

den är skälig för den person som är skyldig att betala utjämningsanspråket och

den innebär att den person som har rätt till utjämning undviker att drabbas av en stor orättvisa, om en utjämning av värdeökningen i form av kontant betalning skulle leda till en sådan.

Värdet på de tillgångar som överlåtits kvittas mot utjämningsanspråket.

I stället för giftorättssystemet kan makarna enligt tysk lag även välja bodelning genom notariehandling (§ 1414 BGB), egendomsgemenskap (§§ 1415–1518 BGB) eller det alternativa systemet med gemensam värdeökning (§ 1519 BGB).

3.2.3 Följder rörande makarnas pensionsrättigheter

Pensionsrättigheter som makarna har förvärvat under äktenskapet (t.ex. rättigheter som följer av ett lagstadgat pensionsförsäkringssystem, en tjänstepension eller privata pensions- och invaliditetsförsäkringar) ska delas lika vid äktenskapsskillnad. På så sätt ser man både till att de rättigheter som makarna har förvärvat under äktenskapet delas lika mellan dem och att varje make erhåller egna pensionsrättigheter.

3.3 makarnas gemensamma, underåriga barn,

3.3.1 Föräldransvar

Om föräldrarna hade gemensam vårdnad om barnen före äktenskapsskillnaden fortsätter denna efter äktenskapsskillnaden. Förutsatt att det inte inkräktar på hänsynen till barnets bästa tar familjedomstolen endast ställning till vårdnadsfrågan om någon av föräldrarna ansöker om att ensam tilldelas vårdnaden eller en del av vårdnaden. En sådan ansökan ska bifallas om den andra föräldern samtycker och barnet, förutsatt att det är minst 14 år, inte har några invändningar eller det förmodas vara bäst för barnet att sökanden ges ensam vårdnad (§ 1671.1 BGB). I tysk rätt är utgångspunkten att umgänge med båda föräldrarna i regel är bäst för barnet. Barnet har därför rätt till umgänge med båda föräldrarna samtidigt som båda föräldrarna har både rätt och skyldighet till umgänge med barnet (§ 1684.1 BGB). Detta gäller oavsett vem som har tilldelats vårdnaden.

3.3.2 Anspråk om underhåll

Föräldrar är underhållsskyldiga gentemot sina barn (§ 1601 BGB). Barn har rätt till underhållsbidrag om de inte kan försörja sig själva (§ 1602 BGB).

Föräldrarnas underhållsskyldighet är beroende av deras betalningsförmåga (§ 1603 BGB). Vad gäller underhållsskyldigheten ställs särskilda krav på föräldrarnas betalningsförmåga. Man tar nämligen inte bara hänsyn till den aktuella inkomsten utan även till vilken inkomst som kan uppnås (§ 1603.2

BGB). Enligt huvudregeln ska föräldrarna uppfylla sin underhållsskyldighet gentemot barnen i förhållande till sina inkomst- och förmögenhetsförhållanden. En förälder som bor tillsammans med barnet uppfyller dock i regel sin underhållsskyldighet genom att vårda och uppfostra barnet (§ 1606.3 BGB). Efter en skilsmässa är det därför i regel endast den förälder som barnet inte bor hos som är skyldig att betala underhållsbidrag.

Underhållsskyldigheten gentemot barnet omfattar de totala levnadsomkostnaderna, däribland kostnaderna för en lämplig utbildning (§ 1610 BGB).

3.4 underhållsskyldighet mot den andra maken?

Frånskilda makar måste försörja sig själva efter en äktenskapsskillnad (§ 1569 BGB). De måste därför ha en lämplig avlönad anställning (§ 1574.1 BGB).

Om så är nödvändigt för att få en lämplig avlönad anställning och om det kan förväntas att utbildningen fullföljs måste de emellertid utbilda, vidareutbilda eller omskola sig (§ 1574.3 BGB).

Som frånskild har man dock rätt till underhåll

så länge och i den utsträckning som det inte kan förväntas att man innehar en avlönad anställning på grund av att man vårdar ett gemensamt barn (§ 1570 BGB) eller på grund av att man till följd av sjukdom eller annat men eller på grund av bristande fysisk eller psykisk kapacitet är oförmögen att arbeta (§ 1572 BGB),

så länge och i den utsträckning som man av åldersskäl vid en viss tidpunkt, särskilt vid tidpunkten för äktenskapsskillnaden eller när vårdsnaden eller uppfostran av gemensamma barn upphör, inte kan förväntas inneha en avlönad anställning (§ 1571 BGB),

så länge och i den utsträckning som den frånskilda maken utbildar, vidareutbildar eller omskolar sig för att kompensera för luckor i sin utbildning eller nackdelar som har uppstått på grund av äktenskapet; detta förutsätter att man påbörjar utbildningen, vidareutbildningen eller omskolningen så snart som möjligt, för att kunna söka sig en lämplig avlönad anställning som ger en varaktig möjlighet till försörjning samt att det kan förväntas att utbildningen fullföljs (§ 1575 BGB),

så länge och i den utsträckning som man inte kunnat finna någon lämplig avlönad anställning efter äktenskapsskillnaden (§ 1573.1 BGB),

så länge och i den utsträckning som det av andra tungt vägande skäl inte kan förväntas att man ska kunna finna en avlönad anställning och det med hänsyn till båda makarnas intressen skulle vara synnerligen orimligt att neka underhåll (§ 1576 BGB), samt

i den utsträckning som en lämplig avlönad anställning inte är tillräcklig för att täcka underhållsbehovet (§ 1573.2 BGB).

Underhållsbidragets storlek är beroende av de levnadsvillkor som makarna levt under i äktenskapet och omfattar även kostnaderna för en lämplig försäkring för sjukdom och sjukvård samt i vissa fall även ålder och nedsatt förvärvsarbetsförmåga (§ 1578 BGB). Om den av makarna som är underhållsskyldig på grund av sina inkomst- och förmögenhetsförhållanden och med hänsyn till sina övriga skyldigheter inte kan uppfylla sin underhållsskyldighet utan att riskera möjligheterna att försörja sig själv på lämpligt sätt, ska denna endast betala underhåll i den utsträckning som det är rimligt med hänsyn till de frånskilda makarnas behov samt inkomst- och förmögenhetsförhållanden (§ 1581 första meningen BGB).

Underhållsbidraget kan sättas ned och/eller begränsas i tiden om fortsatt betalning av ett underhållskrav utan begränsningar skulle vara orättvist (§ 1578b BGB). Möjligheten till begränsning/tidsgräns enligt § 1578b BGB gäller särskilt för §§ 1570–1573 BGB, enligt vilka, i enlighet med § 1570 BGB, beaktandet av det kapital som krävs för att förlänga underhållsbidraget till barnet efter det att det fyllt tre år, av skäl hänförliga till barnet eller föräldrarna, utgör ett särskilt tidsgränskriterium.

Om ett av makarnas barn anförtrotts till den make som har rätt till underhåll för omvårdnad eller uppfostran av barnet måste hänsyn tas till barnets bästa vid bedömningen enligt § 1578b BGB. Hänsyn måste dessutom tas till i vilken utsträckning äktenskapet har varit till nackdel för makens möjlighet att klara sin egen försörjning. Sådana nackdelar föreligger om den underhållsberättigade maken har en lägre inkomst än vad han eller hon hade haft utan äktenskapet. Enligt § 1578b.1 tredje meningen BGB kan en sådan nackdel uppstå till följd av barnomsorg och från organiserandet av hushållet och avlönad anställning. Vid bedömningen av nackdelar till följd av äktenskapet måste man vid den övergripande bedömningen ta hänsyn till alla omständigheter i det enskilda fallet, inklusive äktenskapets varaktighet.

4 Vad är den praktiska innebörden av hemskillnad?

Den av makarna i ett äktenskap som så önskar kan utan särskilda formaliteter leva åtskild från den andra. §§ 1361–1361b BGB innehåller bestämmelser om hemskillnadens varaktighet (se fråga 6).

5 Vilka krav måste vara uppfyllda för att erhålla hemskillnad?

Makarna ska leva åtskilda. Makarna anses leva åtskilda när de inte längre har någon gemensam bostad och en av makarna inte vill ha någon eftersom han eller hon inte önskar någon äktenskaplig gemenskap (§ 1567.1 BGB).

6 Vad får en hemskillnad för rättsliga följder?

Om makarna lever åtskilda eller om en av makarna vill leva åtskild, så kan den ena maken kräva att den andra överläter den gemensamma bostaden eller en del av denna till enskilt bruk (tilldelning av bostaden), om detta är nödvändigt för att undvika oskäligen svårigheter (§ 1361b BGB). Om en av makarna har misshandlat eller hotat den andra ska hela bostaden i regel tilldelas den make som utsatts för misshandeln eller hotet. Tilldelningen av bostaden syftar inte till att förbereda eller underlätta äktenskapsskillnad.

Även nyttjandet av bohaget under den tid som makarna lever åtskilda kan regleras (§ 1361a BGB). En av makarna kan i samband med detta kräva att den andra överläter saker som tillhör den förstnämnda maken. Detta gäller dock inte om den person som är tvungen att ge upp dessa saker behöver dem i det nya egna hushållet och överlåtelse är rimligt i det enskilda fallet (t.ex. överlåtelse av tvättmaskinen till den make som barnen bor hos).

Under tiden makarna lever åtskilda kan en av makarna dessutom begära lämpligt underhåll av den andra maken i förhållande till makarnas levnadsstandard, inkomster och egendomssituation (§ 1361 BGB). Underhåll under hemskillnad är en följd av äktenskaplig solidaritet och är avsett att säkerställa att makarna inte hamnar i ekonomiskt trångmål till följd av hemskillnaden. På detta sätt får makarna dessutom möjlighet att fortsätta äktenskapet, oberoende av ekonomiska begränsningar. Makarna har därför fortfarande ett förhållandevis stort ansvar för varandra och det finns därför endast begränsade krav på ekonomiskt oberoende och skyldighet att försörja sig. En make som bor ensam har rätt till underhåll om makens inkomst och tillgångar inte räcker för att tillgodose hans eller hennes behov.

7 Vad är den praktiska innebörden av annullering av äktenskap?

Någon "annulleringsförklaring" finns ej. Ett äktenskap kan upplösas genom att en domstol efter ansökan dömer till äktenskapsskillnad (§ 1313 ff. BGB). I praktiken är det sällsynt med förfaranden för annullering av äktenskap.

8 Vilka krav måste vara uppfyllda för att ett äktenskap ska annulleras?

Grunder för annullering av äktenskap är överträdelse av lagstiftningen och ogiltigt samtycke till äktenskap. I § 1314 BGB finns en uttömmande förteckning över de olika grunderna.

9 Vad blir den rättsliga följden av att äktenskapet annulleras?

Följderna av en annullering av ett äktenskap motsvarar följderna av en äktenskapsskillnad (§ 1318 BGB). Se kommentarerna till fråga 3.

10 Kan man lösa frågor som har med äktenskapsskillnaden att göra på annat sätt än genom att väcka talan i domstol?

Vid en äktenskapsskillnad har föräldrarna rätt till rådgivning genom barn- och ungdomsomsorgstjänster från den tyska barn- och ungdomsmyndigheten (*Jugendamt*). Rådgivningen ska hjälpa föräldrar som har skilt sig eller lever åtskilda att skapa ramar för vårdnadens utövande som sätter barnets bästa i

främsta rummet. Föräldrarna får, med lämplig medverkan från barnets sida, hjälp att enas om en plan för att i samförstånd utöva föräldraansvaret. Samtliga rådgivningskontor finns i en databas på <https://www.dajeb.de/> Det finns dessutom möjlighet att lösa konflikter och nå en överenskommelse med hjälp av medling. Mer information om familjerådgivning finns på <https://www.bafm-mediation.de/>

11 I vilken domstol ansöker man om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap? Vilka formaliteter måste följas och vilka handlingar bör bifogas ansökan?

I tysk rätt existerar endast upplösning av äktenskap (äktenskapsskillnad), annullering av äktenskap eller fastställandet av att det existerar eller inte existerar ett äktenskap mellan parterna (§ 121 i lagen om förfaranden i familjemål och mål som avser frivillig rättsvård (*Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit*, FamFG)).

Ansökningar i äktenskapsmål ska som regel inges till distriktsdomstolen (*Amtsgericht*)/familjedomstolen (*Familiengericht*) (§§ 111 och 121 FamFG, § 23b i lagen om domstolsväsendet (*Gerichtsverfassungsgesetz*)). Den territoriella behörigheten grundas på § 122 FamFG. Det råder advokattvång.

12 Kan man få rättshjälp för att täcka kostnaderna i målet?

En medborgare som på grund av sina personliga och ekonomiska förhållanden inte eller endast delvis eller endast genom delbetalningar kan svara för kostnaderna i målet kan ansöka om rättshjälp i mål vid familjedomstolarna. Rättshjälp beviljas under förutsättning att den part som ansöker om rättshjälp har tillräckliga utsikter att få sin talan bifallen och att talan inte väckts på alltför lösa grunder. På detta sätt kan även personer som inte har så god ekonomi få tillgång till rättslig prövning. Beroende på partens inkomster täcker rättshjälpen helt eller delvis dennes egna rättegångskostnader. Advokatkostnader täcks om domstolen har anvisat en advokat. Mer information finns i broschyren om rättshjälp och juridisk rådgivning, "Beratungshilfe und Prozesskostenhilfe", på det tyska federala justitie- och konsumentskyddsministeriets webbplats: <https://www.bmju.de/>

13 Kan en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap överklagas?

Ett beslut om äktenskapsskillnad eller annullering av äktenskap kan överklagas med stöd av § 58 ff. FamFG. Delstatsöverdomstolen (*Oberlandesgericht*) prövar överklagandet.

14 Hur ska man göra för att få en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelats i en annan medlemsstat erkänd i [medlemsstat]?

En sådan dom (med undantag för domar meddelade i Danmark) ska automatiskt erkännas i Tyskland enligt rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 (Bryssel II-förordningen), dvs. utan att något särskilt erkännandeförfarande är nödvändigt. Enligt huvudregeln i Bryssel II-förordningen ska målet om äktenskapsskillnad, annullering eller ogiltigförklaring av äktenskapet ha inlett efter den 1 mars 2001 (se artikel 64 i Bryssel II-förordningen för undantag till denna regel). För gamla mål gäller framför allt föregångaren till Bryssel II-förordningen, dvs. Bryssel II-förordningen. För domar som meddelats i Danmark krävs det fortfarande ett särskilt förfarande för erkännande.

15 Till vilken domstol ska man vända sig för att begära omprövning av ett beslut att i [medlemsstat] erkänna en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som har meddelats i en annan medlemsstat? Hur handläggs sådana mål?

Inom tillämpningsområdet för rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 är den behöriga domstolen för omprövning av sådana beslut i regel distriktsdomstolen (familjedomstolen) på platsen för sätet för delstatsöverdomstolen inom vars domkrets motparten eller det barn som berörs av beslutet stadigvarande vistas, eller om detta inte är tillämpligt, det finns ett intresse av att erkänna domen eller det finns ett vårdbehov, eller i övriga fall familjedomstolen i Pankow/Weißensee.

Ett undantag gäller för Niedersachsen, där begäran om omprövning enligt ovan alltid ska lämnas till distriktsdomstolen i Celle.

Förfarandet regleras av bestämmelserna i lagen om förfaranden i familjemål och mål som avser frivillig rättsvård.

16 Vilket lands lag tillämpas i ett mål om äktenskapsskillnad mellan makar som inte har hemvist i [medlemsstat] eller har olika medborgarskap?

Vilket lands lag som ska tillämpas vid äktenskapsskillnad i mål med koppling till ett annat lands lagstiftning regleras i Tyskland och ytterligare 16 av EU:s medlemsstater genom bestämmelserna i "Rom III-förordningen" (rådets förordning (EU) nr 1259/2010 av den 20 december 2010 om genomförande av ett fördjupat samarbete om tillämplig lag för äktenskapsskillnad och hemskillnad). Den lag som anges i Rom III-förordningen ska tillämpas oavsett huruvida den utgör lag i någon av de deltagande medlemsstaterna.

Den här webbsidan hör till portalen [Ditt Europa](#).

Du får gärna [lämna synpunkter](#) på innehållet

This webpage is part of an EU quality network

Senaste uppdatering: 10/12/2021

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skilsmässa och hemskillnad - Estland

1 Vilka krav måste vara uppfyllda för att makarna ska kunna få en dom på äktenskapsskillnad?

Äktenskapsskillnad kan beviljas av ett civilregisterkontor eller en notarie efter ömsesidig överenskommelse makarna emellan på grundval av en gemensam skriftlig ansökan, eller av en domstol på grundval av en talan som förs av en make mot den andra. Det senare scenariot gäller om makarna inte är överens om äktenskapsskillnaden eller omständigheterna kring äktenskapsskillnaden, eller om ett civilregisterkontor inte är behörigt att bevilja äktenskapsskillnaden.

2 På vilka grunder kan man få äktenskapsskillnad?

Ett civilregisterkontor eller en notarie kan bevilja äktenskapsskillnad efter ömsesidig överenskommelse makarna emellan på grundval av en gemensam skriftlig ansökan och om båda makarna bor i Estland.

Äktenskapsskillnad kan beviljas av en domstol efter att en make väckt talan mot den andra, om det äktenskapliga samlivet slutgiltigt har upphört. Det äktenskapliga samlivet har upphört om makarna inte längre har någon äktenskaplig samlevnad och det finns skäl att anta att de inte kommer att flytta samman igen. Det äktenskapliga samlivet antas ha upphört om makarna levat isär i minst två år.

3 Vilka rättsliga konsekvenser får en äktenskapsskillnad när det gäller

3.1 makarnas personliga förhållanden (t.ex. i fråga om efternamn),

Äktenskapsskillnad påverkar inte de personliga förhållandena mellan makarna. Vid äktenskapsskillnad kan domstolen eller civilregisterkontoret efter ansökan återställa en persons tidigare efternamn, annars behålls det efternamn som tagits när äktenskapet ingicks.

3.2 fördelningen av makarnas egendom,

Vid äktenskapsskillnad delas makarnas egendom i enlighet med den egendomsordning som gäller dem emellan. Om det finns egendom som är gemensam, är huvudregeln att egendomen delas i lika delar i enlighet med reglerna om det gemensamma ägandets upphörande. Egendomens sammansättning fastställs vid den tidpunkt då egendomsordningen upphör att gälla. Makarna är inte skyldiga att dela upp egendomen vid äktenskapsskillnad. Fram till dess att den gemensamma egendomen delas upp kan de gemensamt förfoga över denna. När den egendomsordning som gäller för tillgångar som förvärvats under äktenskapet upphör, bedöms värdet av den förvärvade egendomen och de penningkrav som kan uppstå till följd av uppdelningen fastställs.

Om makarna önskar dela sin egendom vid äktenskapsskillnad delas egendomen enligt den egendomsordning som valts eller enligt äktenskapsförord. Om makarna har undertecknat ett äktenskapsförord ska detta upphöra vid tidpunkten för äktenskapsskillnaden. Efter att äktenskapsförordet upphört att gälla vid äktenskapsskillnad upphör alla rättigheter och skyldigheter som uppkommer genom äktenskapsförordet. Egendom ska fördelas enligt äktenskapsförordet.

3.3 makarnas gemensamma, underåriga barn,

Äktenskapsskillnaden i sig påverkar inte föräldransvaret och föräldrarna behåller gemensam vårdnad.

I allmänhet bör föräldrar komma överens om vem barnet ska bo hos, ansvaret för barnets uppfostran och i vilken omfattning samt på vilket sätt och hur länge underhåll ska betalas. Den månatliga underhållsbetalningen för ett barn får inte vara mindre än hälften av den minimilön som fastställts av den estniska staten.

Om föräldrarna inte önskar eller inte kan utöva rätten till gemensam vårdnad har varje förälder rätt att ansöka hos domstolen om att rätten till vårdnad om barnet delvis eller helt ska överföras till honom eller henne. Ändringar av vårdnadsrätten påverkar inte skyldigheten att betala underhåll.

3.4 underhållsskyldighet mot den andra maken?

En fränskild make har rätt att få underhåll

till dess att ett gemensamt barn fyller tre år, om vederbörande efter äktenskapsskillnaden inte kan försörja sig själv på grund av att han eller hon tar hand om det gemensamma barnet,

om han eller hon efter äktenskapsskillnaden inte kan försörja sig själv på grund av sin ålder eller hälsa och om behovet av stöd är relaterat till vederbörandes ålder eller hälsotillstånd vid tidpunkten för äktenskapsskillnaden. Underhåll på grund av ålder eller hälsotillstånd kan också begäras i sådana fall där behovet av stöd med hänvisning till dessa skäl redan existerade vid den tidpunkt då maken förlorade en rätt till underhåll grundad på andra skäl som enligt lag är underhållsberättigande. Underhållet ska betalas så länge den underhållsberättigade inte kan förväntas ha en inkomst.

Fadern till ett barn ska betala underhåll till barnets mor under åtta veckor före och tolv veckor efter barnets födelse.

En domstol kan befria en fränskild make från skyldigheten att betala underhåll av skäl som fastställs i lag.

En underhållsberättigad fränskild make kan inte begära att underhållsskyldigheten ska gälla före den tidpunkt då ansökan om underhåll gavs in.

4 Vad är den praktiska innebörden av hemskillnad?

Makarna anses vara lagligen skilda när de inte har något gemensamt hushåll eller någon äktenskaplig samlevnad och minst en av makarna är tydligt ovillig att återupprätta eller åstadkomma detta.

5 Vilka krav måste vara uppfyllda för att erhålla hemskillnad?

Makarna lever isär.

6 Vad får en hemskillnad för rättsliga följder?

Om makarna är lagligen skilda får endera maken/makan

från den andra maken begära föremål som användes i familjens intresse om maken behöver föremålen i sitt separata hushåll och om han eller hon har ett legitimt intresse av att fortsätta att använda föremålen. Vanliga inventarier och möbler som ägs gemensamt av makarna ska delas mellan dem enligt rättvisepincipen. I allmänhet kan båda makarna inlämna ett yrkande om att erhålla de personliga tillhörigheter som de äger enskilt. Egendom som ägs gemensamt (t.ex. i synnerhet sådant som makarna äger gemensamt) ska delas rättvist och med beaktande av makarnas och barnens intressen.

En av makarna kan bli ålagd att överföra familjens delade bostad eller en del av den för den andra makans/makens bruk om detta krävs för att undvika större personliga konflikter. Dock bör detta i första hand grundas på företrädesrätten för bostadens ägare, men bostaden kan även lämnas för användning av den make/maka som inte är ägare om domstolen anser att det är nödvändigt med hänsyn till makarnas tillgångar och barnens intressen.

Om makarna är lagligen skilda ska vardera make ge underhåll i form av regelbundet betalade penningssummor för att täcka kostnader som den andra maken har för familjens intressen.

7 Vad är den praktiska innebörden av annullering av äktenskap?

Annullering av ett äktenskap betyder att äktenskapet anses ha varit ogiltigt från början. Äktenskap kan endast annulleras genom domstolsbeslut.

8 Vilka krav måste vara uppfyllda för att ett äktenskap ska annulleras?

Annullering av ett äktenskap kan endast grundas på skäl för ett äktenskaps ogiltighet som anges i familjelagen (*perekonnaseadus*), dvs. en domstol kan annullera ett äktenskap genom ett domslut om

kraven beträffande minimiålder för äktenskap eller beträffande aktiv rättslig handlingsförmåga överträdde när äktenskapet ingicks,

det förbud mot giftermål som fastställs i lagen överträdde när äktenskapet ingicks,

de formella krav som anges i lagen överträdde när äktenskapet ingicks,

minst en av makarna led av en tillfällig mental störning eller var oförmögen att utöva sin vilja av något annat skäl när äktenskapet ingicks,

äktenskapet ingicks på grundval av bedrägeri eller under olaga tvång, inklusive döljande av hälsotillstånd eller andra personliga uppgifter för en make, när sådana uppgifter är relevanta för äktenskapets giltighet,

det inte var en eller båda makarnas avsikt att fullgöra de skyldigheter som uppkommer genom äktenskapet, utan äktenskapet ingicks av andra skäl, i

synnerhet med skälet att erhålla estniskt uppehållstillstånd (skenäktenskap),

makarna är av samma kön efter en könskorrigering som har skett under äktenskapet.

Dessutom anses ett äktenskap vara ogiltigt om

parterna är av samma kön,

det bekräftats av en person som inte är behörig som registrator, eller

endera parten inte har uttryckt en önskan att ingå äktenskap.

9 Vad blir den rättsliga följden av att äktenskapet annulleras?

Efter att ett äktenskap har annullerats anses äktenskapet ha varit ogiltigt från början, såvida inte äktenskapet annullerades på grund av vigsel av personer av samma kön, varvid äktenskapet annulleras på grundval av ikraftträdandet av ett domstolsavgörande. Personer vilkas äktenskap har annullerats har inte längre de rättigheter och skyldigheter gentemot varandra som följer av äktenskapet (inklusive sådana som uppstått genom äktenskapsförord, vilka också anses ogiltiga).

Om ett äktenskap annulleras eftersom en av parterna för den andra har dolt ett redan ingånget äktenskap eller påverkat den andra parten att gifta sig genom bedrägeri eller olaga tvång, kan en domstol döma denna person att betala underhåll till den person som han eller hon var i ett ogiltigt äktenskap med, genom att tillämpa reglerna om underhåll till make. På begäran av den part som på lagstridigt sätt föreläts att gifta sig kan domstolen tillämpa bestämmelserna om giftorättsgods på parternas egendomsordning.

Barn från ett annullerat äktenskap ska ha samma rättigheter och skyldigheter som barn från ett giltigt äktenskap.

10 Kan man lösa frågor som har med äktenskapsskillnaden att göra på annat sätt än genom att väcka talan i domstol?

Ett civilregisterkontor eller en notarie kan bevilja äktenskapsskillnad efter överenskommelse mellan makarna. De rättsliga konsekvenserna av äktenskapsskillnad (t.ex. fördelning av giftorättsgods) kan fastställas i ett avtal mellan de inblandade parterna.

Om makarna är oeniga om omständigheterna kring äktenskapsskillnaden finns det inga utomrättsliga medel för att finna en lösning.

11 I vilken domstol ansöker man om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap? Vilka formaliteter måste följas och vilka handlingar bör bifogas ansökan?

En skilsmäsoansökan kan lämnas in till civilregisterkontoret där en av makarna har sin hemvist (om båda makarna bor i Estland), en notarie,

den distriktsdomstol inom vars domkrets svaranden har sin hemvist.

En ansökan om annullering av ett äktenskap ska inges till distriktsdomstolen där svaranden har sin hemvist.

Äktenskapsskillnad beviljas av ett civilregisterkontor på grundval av en gemensam skriftlig ansökan från makarna. Makarna bör i ansökan bekräfta att de inte har några tvister gällande barn, fördelning av gemensam egendom eller betalning av underhåll. Ansökningar om äktenskapsskillnad bör åtföljas av en handling som bekräftar äktenskapet. Om en make/maka av giltiga skäl inte kan inställa sig vid civilregisterkontoret personligen för att lämna in den gemensamma ansökan kan han eller hon översända en separat ansökan som har attesterats av en notarie. Handlingar på ett främmande språk ska lämnas in till ett civilregisterkontor i en översättning som har bestyrkts av en notarie, konsulatstjänsteman eller auktoriserad translator. Alla handlingar som bekräftar att ett äktenskap har ingåtts i ett annat land måste lagligen bekräftas eller bära en apostill, såvida inget annat har fastställts i ett internationellt avtal.

Äktenskapsskillnad beviljas av en notarie på grundval av en gemensam skriftlig ansökan från makarna. Ansökningar om äktenskapsskillnad bör åtföljas av en handling som bekräftar äktenskapet. Om en make/maka av giltiga skäl inte kan inställa sig vid notariekontoret personligen för att lämna in den gemensamma ansökan kan han eller hon översända en separat ansökan som har attesterats av en notarie. Handlingar på ett främmande språk ska lämnas in till ett civilregisterkontor i en översättning som har bestyrkts av en notarie, konsulatstjänsteman eller auktoriserad translator. Alla handlingar som bekräftar att ett äktenskap har ingåtts i ett annat land måste lagligen bekräftas eller bära en apostill, såvida inget annat har fastställts i ett internationellt avtal.

I äktenskapsmål som ska prövas av en estnisk domstol ska ansökan lämnas in till den domstol inom vars domkrets makarna har sin gemensamma hemvist eller, om ingen sådan hemvist finns, till den domstol inom vars domkrets svaranden har sin hemvist. Om svaranden inte har sin hemvist i Estland ska ansökan lämnas in till den domstol inom vars domkrets ett minderårigt barn till parterna har sin hemvist eller, vid avsaknad av minderåriga barn till parterna, till den domstol inom vars domkrets käranden har sin hemvist. I mål om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av ett äktenskap ska kärandens ansökan uppfylla de formella krav som fastställts i civilprocesslagen (*tsiviilkohtumenetluse seadustik*) med avseende på tvistemål. Kärandens ansökan och alla skriftliga bevis bör lämnas in skriftligen eller elektroniskt, på estniska och i A4-format.

I kärandens ansökan ska domstolens namn anges, liksom personuppgifter för käranden och svaranden (makarna) och deras gemensamma omyndiga barn. Det bör även anges vem som ska stå för barnens underhåll och uppfostran av dem samt med vem barnen ska bo, ansökan bör också innefatta ett förslag om framtida överenskommelser gällande föräldrarättigheter och barnuppfostran. Dessutom ska de faktiska omständigheter som ligger till grund för ansökan anges; käranden ska även ange eventuell bevisning som han eller hon innehar.

Om gemensam egendom delas ska egendomens sammansättning och belägenhet anges i kärandens sakframställning, värdet på kärandens egendom ska fastställas och ett förslag till delning av den gemensamma egendomen bör lämnas. Om makarna har undertecknat ett äktenskapsförord bör detta bifogas kärandens sakframställning.

Kärandens sakframställning måste undertecknas av käranden eller hans eller hennes ombud. Om detta görs av ett ombud bör även ett auktorisationsdokument eller annan handling som intygar ombudets behörighet inkluderas.

12 Kan man få rättshjälp för att täcka kostnaderna i målet?

Om den person som begär rättshjälp inte kan betala rättskostnaderna på grund av sin ekonomiska situation eller endast kan betala rättshjälp delvis eller i avbetalningar, och om det finns tillräckliga skäl att tro att det avsedda deltagandet i förhandlingarna kommer att vara framgångsrikt, kan domstolen befria honom eller henne från skyldigheten att betala rättskostnader helt eller delvis och låta dessa kostnader betalas av staten.

13 Kan en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap överklagas?

Domar om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av ett äktenskap kan överklagas enligt de allmänna bestämmelserna om överklagande om käranden anser att domen i första instans grundar sig på felaktig rättstillämpning (t.ex. att distriktsdomstolen har tillämpat en materiell eller processrättslig bestämmelse på felaktigt sätt).

14 Hur ska man göra för att få en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelats i en annan medlemsstat erkänd i [medlemsstat]?

I enlighet med rådets förordning (EG) nr 2201/2003 erkänns ett domslut om äktenskapsskillnad som fattats i en medlemsstat automatiskt i andra medlemsstater i Europeiska unionen (förutom Danmark), utan att några särskilda förfaranden krävs.

15 Till vilken domstol ska man vända sig för att begära omprövning av ett beslut att i [medlemsstat] erkänna en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som har meddelats i en annan medlemsstat? Hur handläggs sådana mål?

Den som vill bestrida erkännandet av ett beslut om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av ett äktenskap ska vända sig till den appellationsdomstol i den andra medlemsstaten som anges i förteckningen i rådets förordning (EG) nr 2201/2003.

I Estland fyller de regiondomstolarna denna funktion.

Förfarandet och tidsfristen för överklagan av ett domstolsbeslut ska anges i domstolsbeslutet.

16 Vilket lands lag tillämpas i ett mål om äktenskapsskillnad mellan makar som inte har hemvist i [medlemsstat] eller har olika medborgarskap?

I händelse av äktenskapsskillnad tillämpas lagstiftningen i det land där makarna har sin gemensamma hemvist. Om makarna bor i olika länder men har samma medborgarskap ska äktenskapets allmänna rättsliga konsekvenser fastställas på grundval av lagstiftningen i det land där de är medborgare. Om makarna bor i olika länder och har olika medborgarskap ska äktenskapets allmänna rättsliga konsekvenser fastställas på grundval av lagstiftningen i det land

där de senast hade sin gemensamma hemvist, förutsatt att en av makarna bor i detta land. Om den lag som ska tillämpas i fråga om äktenskapets allmänna rättsliga konsekvenser inte kan fastställas på grundval av ovanstående ska lagen i det land till vilket makarna har den starkaste kopplingen på annat sätt tillämpas.

Om äktenskapsskillnad inte tilläts enligt ovan nämnda lag eller tilläts endast enligt mycket stränga villkor ska estnisk lag tillämpas i stället om en av makarna bor i Estland eller har estniskt medborgarskap eller om han eller hon bodde i Estland eller hade estniskt medborgarskap när äktenskapets ingicks.

Den här webbsidan hör till portalen [Ditt Europa](#).

Du får gärna [lämna synpunkter](#) på innehållet

This webpage is part of an EU quality network

Senaste uppdatering: 04/01/2022

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skilsmässa och hemskillnad - Irland

1 Vilka krav måste vara uppfyllda för att makarna ska kunna få en dom på äktenskapsskillnad?

Att en av makarna var bosatt i Irland den dag förhandlet inleddes

ELLER

att en av makarna har haft stadig hemvist i Irland under en oavbruten period av ett år omedelbart före den dagen.

(artikel 39.1 a och b i [familjelagen \(äktenskapsskillnad\), 1996](#))

2 På vilka grunder kan man få äktenskapsskillnad?

Domstolen (grevskapsdomstolen – Circuit Court – tillsammans med High Court, artikel 38.1) ska finna

att makarna den dag då förhandlet inleddes har levt åtskilda under en period av minst två år under de föregående tre åren

OCH

att det inte finns några rimliga utsikter till att de kan försonas

OCH

att de åtgärder som domstolen anser vara lämpliga har vidtagits eller kommer att vidtas med avseende på makarna och eventuella familjemedlemmar som är beroende av makarna

(artikel 5.1 i lagen).

3 Vilka rättsliga konsekvenser får en äktenskapsskillnad när det gäller

3.1 makarnas personliga förhållanden (t.ex. i fråga om efternamn),

Genom domen upplöses äktenskapet och de före detta makarna kan gifta om sig (artikel 10.1).

3.2 fördelningen av makarnas egendom,

När domstolen meddelar en dom om äktenskapsskillnad kan den även meddela beslut om fördelning av egendomen (artikel 14. 1 i lagen). Egendomen kan säljas, fördelas lika eller individuellt eller överföras till den ena parten.

3.3 makarnas gemensamma, underåriga barn,

När en dom om äktenskapsskillnad har meddelats kan domstolen besluta på det sätt den anser vara lämpligt när det gäller välfärden för, vårdnaden om och umgängesrätten med familjens barn (artikel 5.2 i lagen). Barnens bästa går före alla andra hänsyn.

(Närmare upplysningar finns i faktabladet "[Föräldransvar – Irland](#)").

3.4 underhållsskyldighet mot den andra maken?

När en dom om äktenskapsskillnad har meddelats kan domstolen utfärda ett underhållsbeslut till förmån för en make. Om den underhållsberättigade maken gifter om sig upphör beslutet att gälla (artikel 13 i lagen).

Domstolen kan besluta att en del av den ena makens intjänade pensionsrättigheter ska överföras till den andra maken (artikel 17 i lagen).

(Närmare upplysningar finns i faktabladet "[Underhållsskyldighet – Irland](#)").

4 Vad är den praktiska innebörden av hemskillnad?

Vid hemskillnad kan separerade makar börja ett nytt liv på varsitt håll och leva permanent åtskilda.

En dom om hemskillnad innebär att den domstol som beviljar hemskillnaden kan fatta kompletterande beslut om barn, underhållsbetalningar, utbetalningar av kapital, pensionsrättigheter, familjens bostad och annan egendom. En dom om hemskillnad innebär inte att äktenskapet upplöses. Separerade makar som erhåller ett dom om hemskillnad och som vill gifta om sig måste först få en dom om äktenskapsskillnad.

(Artikel 8 i [lagen om hemskillnad och reform av familjelagen, 1989](#).)

5 Vilka krav måste vara uppfyllda för att erhålla hemskillnad?

Ett eller flera av följande villkor måste vara uppfyllda:

Äktenskapsbrott.

Grymhet eller annat oacceptabelt uppförande.

Att den ena maken har övergett den andra sedan ett år tillbaka.

Att makarna har levt åtskilda i ett års tid och båda makarna samtycker till ansökan.

Att makarna har levt åtskilda i tre års tid.

Att äktenskapet har brutit samman till den grad att domstolen kan konstatera att det under minst ett års tid inte har rått ett normalt äktenskapligt förhållande.

(Artikel 2 i [lagen om hemskillnad och reform av familjelagen, 1989](#).)

6 Vad får en hemskillnad för rättsliga följder?

Hemskillnad innebär att makarna inte längre behöver leva tillsammans, men äktenskapet upplöses inte. Maken får fortsätta att använda makens efternamn. I ekonomiskt avseende upphör inte försörjningsskyldigheten för den andra maken och underhåll kan tilldelas, även om eventuella beslut omansvarsbördan för den uppkomna situationen inte beaktas. Precis som när det gäller äktenskapsskillnad innebär dock domen att de äktenskapliga banden upphör. Arvsrätten fortsätter att gälla, utom för makar som separerat på grund av fel som begåtts enbart av den ena maken. Parterna kan ansöka hos domstol om att få domen upphävd. Domstolen upphäver domen om den finner att makarna har försonats och parterna har för avsikt att leva tillsammans igen.

Omvandling av hemskillnad till äktenskapsskillnad:

På begäran av en av makarna kan en dom om hemskillnad omvandlas till äktenskapsskillnad enligt lag om hemskillnaden har varat i tre år. I sådana fall beviljar domstolen äktenskapsskillnad och beslutar om konsekvenserna.

Om hemskillnad har beviljats på gemensam begäran kan den endast omvandlas till äktenskapsskillnad genom en ytterligare gemensam begäran.

7 Vad är den praktiska innebörden av annullering av äktenskap?

Om ett äktenskap annulleras är det detsamma som om makarna aldrig hade varit gifta med varandra.

8 Vilka krav måste vara uppfyllda för att ett äktenskap ska annulleras?

Ett av följande villkor måste vara uppfyllda:

Att en av makarna är bosatt i Irland den dag förfarandet inleds.

Att en av makarna har haft stadig hemvist i Irland under ett års tid före den dagen.

Att en av makarna har avlidit före den dagen.

Att maken var bosatt i Irland när han eller hon avled.

Att en av makarna har haft stadig hemvist i Irland under ett års tid före den dagen.

9 Vad blir den rättsliga följden av att äktenskapet annulleras?

Äktenskapet anses aldrig ha existerat. Båda parterna är fria att gifta om sig. Parterna har ingen arvsrätt och inga underhållsskyldigheter gentemot varandra. Eventuella barn som fötts under tiden föräldrarna varit gifta anses vara födda utanför äktenskapet.

10 Kan man lösa frågor som har med äktenskapsskillnaden att göra på annat sätt än genom att väcka talan i domstol?

Frågor som rör ekonomi och egendom och frågor som rör underhållsberättigade barn kan lösas genom medling utan att man vänder sig till domstol, men endast domstolen kan meddela dom om hemskillnad eller äktenskapsskillnad.

11 I vilken domstol ansöker man om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap? Vilka formaliteter måste följas och vilka handlingar bör bifogas ansökan?

Grevskapsdomstolen (Circuit Court) eller High Court har behörighet att behandla ansökningar om äktenskapsskillnad, hemskillnad och annullering av äktenskap.

En ansökan om äktenskapsskillnad eller hemskillnad i grevskapsdomstolen inleds genom att en ansökan (Civil Bill) lämnas till grevskapsdomstolens kansli. Förfarandet styrs av Order 59 Rule 4 i Circuit Court Rules 2001.

Ansökan om äktenskapsskillnad eller hemskillnad i High Court inleds genom en särskild stämningsansökan (Special Summons) som utfärdas av det centrala kansliet. Förfarandet styrs av Order 70A i Rules of the Superior Courts (S.1 nr 343, 1997). Ansökan om annullering av äktenskap i High Court inleds genom att man lämnar in en ansökan till det centrala kansliet. Förfarandet styrs av Order 70 i Rules of the Superior Courts.

12 Kan man få rättshjälp för att täcka kostnaderna i målet?

Ja, genom [rättshjälpsmyndigheten](#) (Legal Aid Board), förutsatt att du uppfyller de ekonomiska kraven.

13 Kan en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap överklagas?

Det beslut som High Court meddelar avseende ett beslut från grevskapsdomstolen som överklagats i ett mål om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap är slutligt och kan inte överklagas (artikel 39 i [domstolslagen, 1936](#)).

Alla beslut om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelas av High Court och där förfarandet inletts i High Court kan överklagas till högsta domstolen (Supreme Court).

14 Hur ska man göra för att få en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelats i en annan medlemsstat erkänd i [medlemsstat]?

Vänd dig till domstolen (grevskapsdomstolen eller High Court) i Irland enligt artikel 29.1 d eller e i [familjelagen, 1995](#) för erkännande i ett enskilt fall. En ansökan (Civil Bill) kan göras till grevskapsdomstolen. Ansökan till High Court inleds genom en särskild stämningsansökan (Special Summons).

15 Till vilken domstol ska man vända sig för att begära omprövning av ett beslut att i [medlemsstat] erkänna en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som har meddelats i en annan medlemsstat? Hur handläggs sådana mål?

Domstolarna i Irland – dvs. i det här fallet High Court eller grevskapsdomstolen – avgör med anledning av äktenskapsskillnadens konstitutionella status huruvida äktenskapsskillnad som beviljats utomlands kan erkännas i Irland eller inte.

16 Vilket lands lag tillämpas i ett mål om äktenskapsskillnad mellan makar som inte har hemvist i [medlemsstat] eller har olika medborgarskap?

Villkoren för att få äktenskapsskillnad i Irland anges i artikel 38 i familjelagen (äktenskapsskillnad), 1996.

En make som inte bor i Irland eller som inte är irländsk medborgare kan ansöka om äktenskapsskillnad i Irland om han eller hon uppfyller något av kraven i artikel 39.1 a och b i familjelagen (äktenskapsskillnad), 1996. I Irland är behörigheten i mål om äktenskapsskillnad baserad på hemvist och inte på medborgarskap.

Relaterade länkar

[Courts Service Ireland](#)

[Oasis: Information on Public Services](#)

Den här webbsidan hör till portalen [Ditt Europa](#).

Du får gärna [lämna synpunkter](#) på innehållet

This webpage is part of an EU quality network

Senaste uppdatering: 05/07/2022

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skilsmässa och hemskillnad - Grekland

1 Vilka krav måste vara uppfyllda för att makarna ska kunna få en dom på äktenskapsskillnad?

Äktenskap kan bara upplösas av domstol genom en slutlig dom på äktenskapsskillnad (artikel 1438 och följande artiklar i civilrättslagen (*Αστικός Κώδικας*)). Det kan ske på två sätt:

Om makarna samtycker till att upplösa äktenskapet (*συμβαينτικό διαζύγιο*), kan de lämna in en ansökan i form av en skriftlig överenskommelse signerad av båda makar och deras advokater, eller enbart av advokaterna om de har fått fullmakt att agera på makarnas vägnar. Makarna måste ha varit gifta i minst sex månader. Om det inte finns några underåriga barn i äktenskapet upplöses det utan att saken går till domstol, dvs. det räcker att lämna in ovannämnda överenskommelse. Om det finns underåriga barn i äktenskapet krävs ytterligare en skriftlig handling där makarna kommer överens om omvårdnad och umgängesrätt. Samtliga handlingar ska lämnas in till den behöriga distriktsdomstolen för mindre tvistemål i första instans (*Μονομελές Πρωτοδικείο*), som bara har en domare. Denne godkänner överenskommelserna och utfärdar ett beslut om äktenskapsskillnad enligt förfarandet för vanliga ansökningsärenden. Om bara en av makarna vill skiljas (*διαζύγιο κατ' αντιδικία*), genom att uppge grunder som gör det möjligt att fastställa djup söndring i äktenskapet, kan han eller hon väcka talan vid den behöriga distriktsdomstolen och begära att äktenskapet upplöses. Båda makarna kan också väcka sådan talan separat.

2 På vilka grunder kan man få äktenskapsskillnad?

Grunderna för äktenskapsskillnad om bara en av makarna vill skiljas (artikel 1439 i civilrättslagen) är följande:

En djup söndring i äktenskapet som orsakats av den svarande maken eller båda makarna, så att fortsatt äktenskap på goda grunder antas vara outhärdligt för den make som ansökt om skilsmässa. Om inte den svarande maken kan bevisa motsatsen, antar man att djup söndring råder vid tvegitte, äktenskapsbrott eller om den svarande maken har övergivit, försökt döda eller misshandlat den make som ansökt om skilsmässa.

Om makarna har levit åtskilda under minst två år anses söndringen obestridlig. Då kan äktenskapsskillnad begäras även om det är den make som ansöker om skilsmässa som har orsakat söndringen.

Om en av makarna har förklarats saknad och sannolikt död kan den andra maken kräva att få äktenskapsskillnad.

3 Vilka rättsliga konsekvenser får en äktenskapsskillnad när det gäller

3.1 makarnas personliga förhållanden (t.ex. i fråga om efternamn),

Om äktenskapet upplöses genom äktenskapsskillnad upphör makarnas skyldighet att leva och fatta beslut tillsammans. Den av makarna som har tagit den andra makens efternamn återtar i regel sitt eget namn, om han eller hon inte önskar behålla den andra makens efternamn på grund av att han eller hon skaffat sig professionellt eller konstnärligt anseende under den andre makens efternamn. Makarnas ansvar för gemensamma skyldigheter upphör. Makarna kan fritt gifta om sig. Under äktenskapet kan makarna inte ställa anspråk mot varandra, men i och med skilsmässan kan sådana anspråk ställas. Släktskap som genom äktenskapet uppstått mellan makarnas släktingar fortsätter dock att existera även efter det att äktenskapet har upplösts.

3.2 fördelningen av makarnas egendom,

Vid en äktenskapsskillnad har en make rätt till den lösa egendom som tillhör honom eller henne, eller som förmodas tillhöra honom eller henne, även om egendomen har nyttjats av båda makarna eller bara av den andra maken, om inte den andra maken kan bevisa att han eller hon i själva verket äger egendomen. Det gäller även egendom som är nödvändig för den andra makens behov. Om den av makarna som innehar egendomen vägrar att överläta den till den make som är rätt ägare, kan ägaren väcka talan enligt sakrättsliga, besittningsrättsliga eller obligationsrättsliga regler. I fråga om den gemensamma bostaden kan ägaren väcka talan enligt sakrättsliga eller obligationsrättsliga regler mot den make som nyttjar bostaden. Eventuell egendomsgemenskap upphör i och med en äktenskapsskillnad, och var och en av makarna får det som tillkommer honom eller henne enligt bestämmelserna om fördelning av gemensam egendom. Om en av makarna under äktenskapets gång har förvärvat fast egendom, kan den andra maken göra anspråk på att den ska delas.

3.3 makarnas gemensamma, underåriga barn,

När äktenskapet har upplösts kan domstolen reglera föräldraansvaret för eventuella barn på följande sätt:

- Ena föräldern får föräldraansvar eller vårdnad.
- Föräldrarna får gemensamt föräldraansvar/gemensam vårdnad.
- Föräldraansvaret fördelas mellan föräldrarna.
- En utomstående får föräldraansvaret.

Föräldrarna fortsätter efter skilsmässan att vara underhållsskyldiga gentemot underåriga barn som inte har inkomst från arbete eller tillgångar eller vilkas inkomster inte är tillräckliga för den egna försörjningen. Föräldrarna kan själva bestämma hur denna skyldighet ska fördelas dem emellan. Om en tvist uppstår är det i stället domstolen som fattar detta beslut.

3.4 underhållsskyldighet mot den andra maken?

En f.d. make som inte kan försörja sig själv med egna inkomster eller tillgångar har rätt till underhåll i följande fall:

Om han eller hon vid tiden för äktenskapsskillnaden av ålders- eller hälsoskäl inte kan börja eller fortsätta att utöva ett lämpligt arbete och därigenom försörja sig.

Om han eller hon har vårdnaden om ett underårigt barn och av den anledningen är förhindrad att utöva ett lämpligt arbete.

Om han eller hon inte hittar något lämpligt fast arbete eller är i behov av yrkesutbildning. Underhållsskyldigheten varar under dessa omständigheter högst tre år från dagen för äktenskapsskillnaden.

I andra fall om det vid tiden för äktenskapsskillnaden anses skäligt att bevilja underhåll.

Underhållet kan dock vägras eller begränsas om det finns vägande skäl, t.ex. om äktenskapet varade en kort tid, om den som ansöker om underhåll har vållat äktenskapsskillnaden eller om han eller hon själv har framkallat underhållsbehovet. Rätten till underhåll upphör om den underhållsberättigade gifter om sig eller flyttar ihop med någon annan. Rätten till underhåll upphör inte om den underhållsskyldige maken avlider. Däremot upphör rätten till underhåll om den underhållsberättigade avlider, såvida rätten inte härrör från en tidigare period eller förfallna utbetalningar som fortfarande är utestående då den underhållsberättigade avlider.

4 Vad är den praktiska innebörden av hemskillnad?

5 Vilka krav måste vara uppfyllda för att erhålla hemskillnad?

6 Vad får en hemskillnad för rättsliga följder?

7 Vad är den praktiska innebörden av annullering av äktenskap?

Annullering av äktenskap innebär att ett äktenskap som ingicks trots att det förelåg en oriktighet förlorar sina rättsverkningar. Beslut om annullering fattas av domstol. Barn som fötts inom ett äktenskap som annullerats anses dock fortfarande som födda inom äktenskapet. Reglerna om annullering av en ogiltig handling gäller också för ett annullerbart eller ogiltigt äktenskap (artikel 1372 och följande artiklar i civilrättslagen).

8 Vilka krav måste vara uppfyllda för att ett äktenskap ska annulleras?

Ett äktenskap kan annulleras om vissa äktenskapsvillkor inte var uppfyllda, om det fanns ett ovillkorligt hinder mot äktenskapet eller om äktenskapet var ogiltigt på grund av villfarelse eller tvång.

Äktenskapsvillkoren anses inte vara uppfyllda om någon av makarna inte gett sitt samtycke personligen till giftermålet eller om samtycket varit villkorat eller omfattats av en tidsfrist; om makarna är underåriga och tillstånd från domstol saknas; om någon av makarna har en av domstol utsedd förmyndare som inte samtyckt till äktenskapet och tillstånd från domstol saknas; om någon av makarna vid äktenskapets ingående inte förstod innebörden i handlingen eller inte var vid sina sinnens fulla bruk. Ovillkorliga äktenskapshinder är om makarna är släkt i rakt upp- eller nedstigande led eller släkt på sidolinjen intill fjärde led, om de är släkt genom giftermål i rakt upp- eller nedstigande led eller släkt på sidolinjen intill tredje led, om någon av makarna begått tvegifte eller om ett adoptionsförhållande föreligger mellan makarna.

I vissa fall kan ogiltigheten avhjälpas efter äktenskapets ingående: om makarna fullständigt och frivilligt ger sitt samtycke till äktenskapet, om underåriga makar beviljas dispens av domstol eller om en underårig make erkänner äktenskapet då han eller hon fyller 18 år. Vidare avhjälps ogiltigheten om en omyndigförklarad make återfår sin rättshandlingsförmåga och samtycker till äktenskapet, om en förmyndare eller domstol godkänner äktenskapet eller om den som står under förmyndare samtycker till äktenskapet så snart han eller hon är i stånd till det. Slutligen kan ogiltigheten avhjälpas om den som handlat i villfarelse eller under tvång erkänner äktenskapet efter det att villfarelsen eller tvånget upphört. Äktenskap anses aldrig ha ingåtts om samtycke till äktenskapet inte har lämnats inför borgmästare och vittnen (vid borgerlig vigsel) eller om vigsel inte har förrättats av en präst som tillhör den grekiskortodoxa kyrkan eller något annat trossamfund som är erkänt i Grekland (vid religiös vigsel). I sådana fall saknar äktenskapet rättsverkningar, och vem som helst som har ett intresse av saken kan väcka talan om ogiltigförklaring.

9 Vad blir den rättsliga följden av att äktenskapet annulleras?

I princip upphävs äktenskapet med retroaktiv verkan. Det gäller alla makarnas personliga förhållanden samt familje- och förmögenhetsförhållanden. Makarnas arvsrätt gentemot varandra upphör med retroaktiv verkan. Dessutom blir samtliga rättshandlingar ogiltiga som makarna ingått i egenskap av äkta makar med godtroende utomstående. Det kan gälla rättshandlingar som krävs för den äktenskapliga samlevnaden eller för förvaltningen av den andra makens egendom. Om den ena eller båda makarna vid äktenskapets ingående inte kände till att äktenskapet var ogiltigt, gäller annulleringen för den make som inte var medveten om ogiltigheten endast för framtiden. Om däremot den ena maken vid äktenskapets ingående inte kände till att äktenskapet var ogiltigt, medan den andra maken visste det, har den förstnämnda rätt till underhåll från den andra maken, eller hans eller hennes arvingar om denne avlider efter annulleringen. Samma bestämmelser om underhåll som gäller vid äktenskapsskillnad tillämpas. Även en make som tvingas till äktenskap genom hot, på ett lagvidrigt sätt eller i strid med tro och heder har rätt till underhåll om äktenskapet annulleras eller upplöses genom den andra makens dödsfall (artikel 1383 i civilrättslagen).

10 Kan man lösa frågor som har med äktenskapsskillnaden att göra på annat sätt än genom att väcka talan i domstol?

Nej.

11 I vilken domstol ansöker man om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap? Vilka formaliteter måste följas och vilka handlingar bör bifogas ansökan?

Dom på äktenskapsskillnad på grund av djup söndring orsakad av en make eller båda makar, eller på grund av att ena maken förklarats saknad och sannolikt död, meddelas av distriktsdomstolarna för mindre tvistemål (artikel 17.1 i civilprocesslagen (*Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας*)). De beslutar också om annullering av äktenskap, om förklaring att ett äktenskap aldrig existerat och, under äktenskapet, om äktenskapsrelaterade förhållanden mellan makarna. Sådana mål handläggs enligt rättegångsreglerna för äktenskapsmål, vilka ändrades genom lag nr 4055/2012.

Dom på äktenskapsskillnad efter gemensam ansökan meddelas också av distriktsdomstolarna för mindre tvistemål. Sådana mål handläggs emellertid enligt reglerna för vanliga ansökningsärenden. Behörig är domstolen på den ort där makarna har gemensam hemvist eller där de senast hade gemensam hemvist (artikel 39 i civilprocesslagen), om en av dem fortfarande bor kvar där, eller där svaranden har hemvist (artikel 22 i civilprocesslagen) eller, vid gemensam ansökan, där någon av makarna har hemvist, eller där den make som ansöker om skilsmässa har hemvist om denne haft sin hemvist där i minst ett år innan talan väcks (eller sex månader om det är en grekisk medborgare eller om båda makarna är grekiska medborgare). Eventuella motkrav (genkärsmål) prövas av samma domstol. Talan om underhållsskyldighet kan föras tillsammans med talan om äktenskapsskillnad, om annullering eller om förklaring att ett äktenskap aldrig existerat vid en behörig distriktsdomstol för mindre tvistemål. Handläggningen sker enligt reglerna för äktenskapsmål. Talan om föräldraansvar och umgängesrätt kan föras tillsammans med ansökan om äktenskapsskillnad vid en distriktsdomstol för mindre tvistemål. Handläggningen sker enligt det särskilda förfarande som anges i artikel 681B och följande artiklar i civilprocesslagen.

Ansökan ska lämnas till domstolens kansli. En kanslist bestämmer datum för rättegången och antecknar det på kopiorna av ansökan. Sökandens advokat instruerar domstolens stämningsman att delge svaranden en kopia med dagen för domstolsförhandling och en kallelse till den dag och plats som domstolen har bestämt. Stämningsmannen ska delge svaranden en kopia av ansökan minst 60 dagar före rättegången om han eller hon bor eller vistas i Grekland, och minst 90 dagar före rättegången om svaranden bor eller vistas utomlands eller har okänd hemvist. Om delgivning ska ske till en person i utlandet med känd hemvist tillämpas Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1393/2007 om delgivning i medlemsstaterna av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur eller Haagkonventionen av den 15 november 1965 eller andra bilaterala eller multilaterala delgivningskonventioner.

Den lag som ska tillämpas på makarnas förmögenhetsförhållanden, på äktenskapsskillnad och på hemskillnad (artiklarna 14, 15 och 16 i civilrättslagen) är i fallande ordning

lagen i det land där båda makarna senast varit medborgare under äktenskapet, förutsatt att en av dem har behållit detta medborgarskap,

lagen i det land där makarna haft sin senaste gemensamma hemvist under äktenskapet, eller

lagen i det land till vilket makarna har närmast anknytning.

Den lag som ska tillämpas på förhållandet mellan föräldrar och barn (artiklarna 18 och 19 i civilrättslagen) är i fallande ordning

- a) lagen i det land där båda makarna senast varit medborgare,
- b) lagen i det land där makarna haft sin senaste gemensamma hemvist, eller
- c) lagen i det land där barnet är medborgare. Om barnet har både grekiskt och utländskt medborgarskap tillämpas grekisk lag. Om barnet har dubbelt utländskt medborgarskap tillämpas lagen i det land till vilket barnet har närmast anknytning.

I enlighet med principen om att domstolslandets lag gäller tillämpas grekisk processrätt tillämpas vid rättegångar i Grekland. EU-rätten och andra internationella rättsregler har emellertid företräde (artikel 28 i den grekiska konstitutionen). Advokater som företräder parterna måste ha en särskild fullmakt för att agera på partens vägnar eller inställa sig vid domstolen tillsammans med den part som de företräder. Äktenskapsbevis, civilståndsintyg och andra handlingar måste visas upp för rätten. Vittnesförhör och plädering äger rum inför rätta. Vid mål om äktenskapsskillnad efter gemensam ansökan krävs att makarna förklarar att de vill upplösa äktenskapet i en handling som skrivs under av dem, deras advokater med fullmakt eller båda delar. De måste också lämna in en skriftlig överenskommelse om vårdnaden av och umgänget med barnen till domstolen. Domstolen godkänner överenskommelsen och utfärdar ett beslut om äktenskapsskillnad. För parternas uttalanden gäller fri bevisvärdering. Det är förbjudet att som bevismaterial använda edsavläggelse från parterna eller vittnesmål från parets barn. Vittnen och sakkunniga måste dock avlägga ed. Domstolen ska försöka få makarna att förlikas. Svarandens utevaro hindrar inte att målet handläggs. Om den ena parten avlider före den slutliga domen avskrivs målet. Vid talan om annullering av äktenskap, som även kan väckas av åklagare, uppmanas åklagaren att yttra sig. Om den ena parten avlider vilandeförklaras målet, men talan kan fullföljas av arvingarna. Talan om annullering eller om förklaring att ett äktenskap aldrig existerat som väcks av åklagare riktas mot båda makarna och, om en av makarna har avlidit, mot den avlidnes arvingar.

12 Kan man få rättshjälp för att täcka kostnaderna i målet?

Ja, under vissa omständigheter. En part som kan visa att de inte klarar att betala rättegångskostnaderna utan att få svårigheter att försörja sig själva och sin familj kan beviljas rättshjälp, under förutsättning att talan inte är uppenbart ogrundad eller olämplig. Ansökan ska lämnas in till den domstol där målet prövas eller kommer att prövas. Vid distriktsdomstolarna för större tvistemål ska ansökan lämnas till ordföranden. I ärenden som avgörs utan rättegångsförhandling ska ansökan lämnas till distriktsdomstolen för civilrättsliga ärenden (*ειρηνοδίκησιο*) på sökandens hemort (artikel 194 och följande artiklar i civilprocesslagen). Ansökan ska innehålla en kort redogörelse för ärendet, vilka bevis som kommer att åberopas och intyg som visar att villkoren för rättshjälp är uppfyllda. Ansökan ska åtföljas av följande:

Ett intyg (som utfärdas gratis) från borgmästaren eller ordföranden i sökandens hemkommun med uppgifter om den sökandes ekonomiska situation, familjeförhållanden och yrke.

Ett intyg (som utfärdas gratis) från skattemyndigheten i sökandens hemkommun, av vilket det framgår att den sökande under den senaste treårsperioden har lämnat in en deklARATION om inkomstskatt eller andra direkta skatter och att deklARATIONEN har kontrollerats och godkänts av skattemyndigheten.

Den domstol som beslutar i målet kan kalla svaranden utan kostnad. Advokater måste inte vara närvarande. Om domstolen finner det sannolikt att de ovanstående villkoren för rättshjälp är uppfyllda, beviljas ansökan. Rättshjälp beviljas för varje mål för sig, men gäller å andra sidan i alla instanser och även verkställighet av den slutliga domen. Den som beviljats rättshjälp befrias tillfälligt från skyldigheten att betala domstolsavgifter och rättegångskostnader i allmänhet, dvs. arvoden till notarier och stämningmän, ersättning till vittnen och sakkunniga, arvoden till advokater och andra juridiska ombud, och från skyldigheten att ställa säkerhet för dessa kostnader. Tillfällig betalningsbefrielse kan också lämnas för endast en del av dessa kostnader.

Beviljandet av rättshjälp påverkar inte skyldigheten att betala motpartens rättegångskostnader. På sökandens begäran kan domstolen i beslutet om rättshjälp eller vid ett senare tillfälle utse en advokat, en notarie eller en stämningssman med uppdrag att hjälpa sökanden. De måste acceptera uppdraget, och beslutet tjänar som fullmakt för uppdraget.

Rättshjälp upphör om mottagaren avlider, men handlingar som inte kan skjutas upp får utföras enligt tidigare givna instruktioner. Rättshjälp kan också dras in eller begränsas efter beslut av domstol som fattats antingen på domstolens eget initiativ eller på yrkande av åklagare, om det visar sig att villkoren för att bevilja rättshjälp aldrig var uppfyllda eller har ändrats. Betalning av rättegångskostnader regleras i artiklarna 190–193 i civilprocesslagen.

Om domen innebär att rättshjälpstagarens motpart ska betala rättegångskostnaderna ska stämpelavgift, avgift för verkställbar kopia och andra avgifter betalas enligt lagen om inhämtning av offentliga inkomster. Rättshjälpstagarens egna kostnader, arvoden till dennes advokater eller andra juridiska ombud och ersättning till domstolens personal betalas enligt verkställighetsförfarandet. Om rättshjälpstagaren ska betala rättegångskostnaderna drivs beloppen in på samma sätt, så fort det har konstaterats att något av villkoren för rättshjälp inte längre är uppfyllda. Om rättshjälp har beviljats på grundval av osant intygande eller oriktiga uppgifter, beslutar domstolen om indragning av rättshjälp och ålägger böter på mellan 100 och 200 euro. Böterna tillfaller juristernas försäkringsfond. Rättshjälpstagaren måste dessutom betala tillbaka de belopp som täcktes av rättshjälp och kan åtalas.

13 Kan en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap överklagas?

Ja. En dom på äktenskapsskillnad, annullering av äktenskap eller förklaring att ett äktenskap aldrig har existerat kan överklagas av den förlorande parten till appellationsdomstol (*Εφετείο*). Överklagande ska ske inom trettio dagar från domens delgivning, om den som överklagar bor i Grekland, och inom sextio dagar om han eller hon bor i ett annat land eller har okänd hemvist. Om domen inte delges ska överklagandet ske inom tre år från domens offentliggörande. Om den part som får överklaga avlider börjar överklagandefristen löpa då domen delges den avlidnes arvingar eller testamentstagare.

14 Hur ska man göra för att få en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelats i en annan medlemsstat erkänd i [medlemsstat]?

Enligt rådets förordning (EG) nr 2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldrans ansvar, som är den förordning som för närvarande är i kraft, ska en dom från en EU-medlemsstat erkännas i de övriga medlemsstaterna utan att något särskilt förfarande behöver anlitas. Den som vill att en dom om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap ska erkännas i Grekland ska lämna in en ansökan till distriktsdomstolen för mindre tvistemål på den ort där motparten bor eller där domen ska verkställas.

Domstolen fastställer datum för förhandlingen. En kopia av ansökan delges motparten tillsammans med en handling som anger datumet och en kallelse till förhandlingen. Domstolen får inte ompröva domen i sak. Domstolen får däremot kontrollera om det skulle strida mot grunderna för den grekiska rättsordningen att erkänna domen. Den får också kontrollera om en utebliven part har delgivits stämningssökan i tillräckligt god tid och på ett sådant sätt att han eller hon kunnat förbereda sitt svaromål och, om detta inte är fallet, om svaranden otvetydigt har godtagit domen. Slutligen får domstolen kontrollera om domen är oförenlig med en tidigare dom i ett förfarande mellan samma parter i den medlemsstat där erkännandet begärs, eller i en annan medlemsstat eller i ett land utanför EU, om domen uppfyller de nödvändiga villkoren för erkännande i den medlemsstat där erkännande begärs. Om dessa villkor är uppfyllda erkänner domstolen domen.

15 Till vilken domstol ska man vända sig för att begära omprövning av ett beslut att i [medlemsstat] erkänna en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som har meddelats i en annan medlemsstat? Hur handläggs sådana mål?

Om en part vill begära omprövning av ett grekiskt beslut om att erkänna en dom från en annan EU-medlemsstat, ska han eller hon vända sig till den appellationsdomstol som omprövar underrättens avgörande. Överklagande ska ske inom en månad från beslutets delgivning eller inom två månader om

motparten bor i en annan medlemsstat än den där erkännandet skedde. Fristen får inte förlängas på grund av långt avstånd. Om motparten inte infinner sig måste domstolen vilandeförklara målet så att det kan fastställas att motparten har kallats till rättegången i tillräckligt god tid, eller att alla nödvändiga åtgärder i detta syfte har vidtagits. Appellationsdomstolens beslut kan överklagas till högsta domstolen (*Αρειος Πάγος*) i rättsfrågor.

16 Vilket lands lag tillämpas i ett mål om äktenskapsskillnad mellan makar som inte har hemvist i [medlemsstat] eller har olika medborgarskap?

Den lag som ska tillämpas på äktenskapsskillnad är i fallande ordning

lagen i det land där båda makarna senast varit medborgare, förutsatt att en av dem har behållit detta medborgarskap,

lagen i det land där makarna haft sin senaste gemensamma hemvist under äktenskapet, eller

lagen i det land till vilket makarna har närmast anknytning.

Grekisk processrätt tillämpas vid rättegångar i Grekland, men EU-rätten har företräde (artikel 28 i den grekiska konstitutionen).

Den här webbsidan hör till portalen [Ditt Europa](#).

Du får gärna [lämna synpunkter](#) på innehållet

This webpage is part of an EU quality network

Senaste uppdatering: 16/12/2020

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [es](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Översättningen till [en](#) är dock redan färdig.

Skilsmässa och hemskillnad - Spanien

1 Vilka krav måste vara uppfyllda för att makarna ska kunna få en dom på äktenskapsskillnad?

Efter den reform som genomfördes genom lag nr 15/2005 krävs det inte längre någon föregående hemskillnad (separation) eller särskilda omständigheter.

Äktenskapsskillnad kan begäras direkt hos domstolen som är den myndighet som meddelar slutgiltigt avgörande om äktenskapsskillnad.

Skilsmässoförfarandet kan inledas på begäran av en av makarna eller av båda makarna, eller av en av makarna med den andra makens samtycke. För att äktenskapsskillnad ska beviljas räcker det att fastställa att följande krav eller omständigheter är uppfyllda:

Det har gått tre månader sedan äktenskapet ingicks, om äktenskapsskillnaden begärs av båda makarna eller av en av makarna med den andra makens samtycke.

Det har gått tre månader sedan äktenskapet ingicks, om äktenskapsskillnaden begärs av endast en av makarna.

Det behövs ingen tidsfrist alls sedan äktenskapet ingicks för att få äktenskapsskillnad när det finns bevis för fara för den begärande makens, de gemensamma barnens eller en av parternas barns liv, fysiska integritet, frihet, moraliska integritet eller sexuella frihet och integritet.

Av ovanstående framgår att det räcker med att en av makarna inte önskar fortsätta äktenskapet för att det ska vara möjligt att ansöka om och döma till äktenskapsskillnad. Svaranden kan inte motsätta sig äktenskapsskillnaden av materiella skäl. Det räcker med den ovan nämnda tidsfristen.

I det senare fallet är denna tidsfrist dessutom inte ens nödvändig. Utöver äktenskapsskillnad kan makarna också ansöka om hemskillnad för vilken det gäller samma krav, även om de äktenskapliga banden inte upplöses. Hemskillnad innebär att samlevnaden upphör utan att äktenskapet upplöses. Äktenskapet kan endast upplösas genom en dom om äktenskapsskillnad.

Såsom anges ovan krävs för ett skilsmässoförfarande (liksom för ett hemskillnadsförfarande)

att en av makarna inger en ansökan, eller

att båda makarna inger en ansökan eller att en av makarna gör det med den andra makens samtycke.

I det första fallet ska ansökan åtföljas av ett förslag till åtgärder för att reglera äktenskapsskillnadens eller hemskillnadens verkningar, vilka ska diskuteras under processens gång. Om makarna inte kan enas ska beslut fattas av domstolen.

I det andra fallet ska ansökan åtföljas av ett skilsmässoavtal (*convenio regulador*) som anger vilka överenskommelser som har nåtts när det gäller det gemensamma hemmet, vårdnad av och underhåll till barnen, uppdelning av gemensamma tillgångar samt eventuellt underhållsbidrag mellan makarna. Förfarandet äger rum inför domstolen och domaren fattar beslut i fall där minderåriga barn berörs. Om minderåriga barn berörs kan ansökan antingen handläggas inför domstol, även om beslutet fattas av en domstolssekreterare (*Ltrado de la Administración de Justicia*), eller via notarie, genom upprättandet av en officiell handling.

Bestämmelserna om hemskillnad och äktenskapsskillnad gäller alla typer av äktenskap, såväl för personer av samma kön som för personer av olika kön, eftersom män och kvinnor alltsedan införandet av lag nr 13/2005 har rätt att ingå äktenskap på samma villkor och med samma verkningar, utan hänsyn till kön.

2 På vilka grunder kan man få äktenskapsskillnad?

Efter den reform som genomfördes genom lag nr 15/2005 finns det för att få äktenskapsskillnad i Spanien inte längre något krav på särskilda omständigheter, eftersom det står makarna fritt att själva välja om de äktenskapliga banden ska upprätthållas eller inte.

Det enda krav som ställs för att få äktenskapsskillnad är att en minsta möjliga tidsfrist respekteras räknat från dagen för äktenskapets ingående (utom i särskilda fall). Tidsfristen är följande:

Tre månader sedan äktenskapet ingicks, om äktenskapsskillnaden begärs av båda makarna eller av en av makarna med den andra makens samtycke.

Tre månader sedan äktenskapet ingicks, om äktenskapsskillnaden begärs av endast en av makarna.

Det behövs ingen tidsfrist alls sedan äktenskapet ingicks för att få äktenskapsskillnad när det finns bevis för fara för den begärande makens, de gemensamma barnens eller en av parternas barns liv, fysiska integritet, frihet, moraliska integritet eller sexuella frihet och integritet.

3 Vilka rättsliga konsekvenser får en äktenskapsskillnad när det gäller

3.1 makarnas personliga förhållanden (t.ex. i fråga om efternamn),

Den första effekten av äktenskapsskillnaden är upplösning av de äktenskapliga banden. Därigenom upphör den skyldighet att leva tillsammans och stödja varandra som är en följd av äktenskapet, och makarna är åter fria att ingå nytt äktenskap.

Enligt spansk lag måste en maka inte ta sin makes efternamn vid giftermålet, till skillnad från i vissa länder.

3.2 fördelningen av makarnas egendom,

Äktenskapsskillnaden medför upplösning av äktenskapets egendomsordning och likvidering av den gemensamma egendom som makarna eventuellt har förvärvat, vilket avslutas med att gemensamma tillgångar delas upp dem emellan. Denna process bestäms av vilken egendomsordning som har gällt i äktenskapet.

3.3 makarnas gemensamma, underåriga barn,

Domen på äktenskapsskillnad förändrar inte förhållandet mellan föräldrarna och deras gemensamma barn, utom med avseende på vårdnaden. Den domstol som meddelar en dom på äktenskapsskillnad beslutar om vårdnaden och anförtror antingen vårdnaden till en av makarna, med umgängesrätt för den andra, eller beslutar om gemensam vårdnad.

Gemensam vårdnad kan beslutas genom en överenskommelse mellan föräldrarna (som kan fastställas antingen i det ursprungliga förslaget till skilsmäsoavtal eller under förfarandets gång). Om föräldrarna inte kan komma överens kan domstolen på begäran av en av parterna med åklagarmyndighetens (*Ministerio Fiscal*) tillstyrkan besluta om gemensam vårdnad med motiveringen att det endast är på detta sätt som det är möjligt att sörja för barnets bästa. I vissa autonoma regioner i Spanien förordas gemensam vårdnad, vilket innebär att gemensam vårdnad är standardlösningen, såvida inte omständigheter föreligger som motiverar något annat (detta gäller för Aragonien, Baskien och, i viss utsträckning, Katalonien). På samma sätt – och även nu med barnets bästa för ögonen – kan man enas om att en förälder ska ha ensam vårdnad eller om "blandad vårdnad" (barnen är i olika föräldrars vårdnad eller en förälder har ensam vårdnad om några barn, medan båda har gemensam vårdnad om andra barn).

Principen är att äktenskapsskillnaden inte får befria föräldrarna från deras ansvar för barnen och att båda därför måste bidra till barnens underhåll och ha gemensamt föräldransvar.

Detta innebär vanligtvis att den make som inte tilldelas vårdnaden måste betala underhållsbidrag till den som bor tillsammans med barnen till dess att barnen blir ekonomiskt oberoende eller befinner sig i en situation där de inte är ekonomiskt oberoende som kan anses självförvållad. Vid gemensam vårdnad betalar vardera förälder som regel de ordinarie utgifterna för barnen under den period dessa bor hos dem (kläder, mat och logi), medan övriga utgifter täckas via ett gemensamt konto som föräldrarna gör månatliga inbetalningar till. Om de båda föräldrarnas ekonomiska omständigheter är mycket olika finns det ingenting som hindrar en av föräldrarna att ge den andra föräldern ett penningbelopp för utgifter för barnen under den tid som han eller hon har barnen.

3.4 underhållsskyldighet mot den andra maken?

Äktenskapsskillnad innebär att skyldigheten att sammanleva och ömsesidigt bistå varandra upphör. Ingen av makarna är därför skyldig att försörja den andra. Om äktenskapsskillnaden emellertid medför att den ena maken hamnar i ekonomisk obalans i förhållande till den andra maken, det vill säga får en sämre ekonomisk ställning än före äktenskapsskillnaden, har den förfördelade maken rätt att få underhållsbidrag från den andra maken som kompenserar denna obalans.

I vissa territorier gäller särskilda regler för underhållsskyldighet.

4 Vad är den praktiska innebörden av hemskillnad?

Hemskillnad innebär att makarnas gemensamma liv upphör, det vill säga att skyldigheten att sammanleva upphör, men att de äktenskapliga banden kvarstår. Detta hindrar dock inte att det kan fastställas ett underhållsbidrag som kan anses skäligt som kompensation för ekonomisk obalans. Vidare upphör makarnas möjlighet att använda den andra makens tillgångar för att täcka sina utgifter. På samma sätt upphäver hemskillnad (och t.o.m. en faktisk separation) antagandet om föräldraskap vilket innebär att barn som föds mindre än 300 dagar efter separationen antas vara makens barn.

5 Vilka krav måste vara uppfyllda för att erhålla hemskillnad?

I likhet med vad som är fallet för äktenskapsskillnad krävs det efter den reform som genomfördes genom lag nr 15/2005 för hemskillnad i Spanien inte längre några särskilda omständigheter, eftersom det står makarna fritt att själva välja om den äktenskapliga samlevnaden ska fortsätta eller inte.

Det enda kravet för att få hemskillnad är att en minsta möjliga tidsfrist respekteras från dagen för äktenskapets ingående (utom i vissa fall). Tidsfristen är följande:

Tre månader sedan äktenskapet ingicks, om hemskillnaden begärs av båda makarna eller av en av makarna med den andra makens samtycke.

Tre månader sedan äktenskapet ingicks, om hemskillnaden begärs av endast en av makarna.

Ingen tidsfrist alls sedan äktenskapet ingicks när det finns bevis för fara för den begärande makens, de gemensamma barnens eller en av parternas barns liv, fysiska integritet, frihet, moraliska integritet eller sexuella frihet och integritet.

6 Vad får en hemskillnad för rättsliga följder?

Hemskillnad har samma rättsverkningar som äktenskapsskillnad med den enda skillnaden att de äktenskapliga banden inte upplöses. Om makarna försonas är därför äktenskapet helt återupprättat utan att makarna behöver ingå äktenskap på nytt. För att försoningen ska vinna laga kraft måste domstolen meddelas. Om makarna har ingått äktenskap med gemensam egendomsordning (exempelvis *sociedad de gananciales*, dvs. att hälften av makarnas inkomster anses ägas av den andra), hävs denna vid hemskillnad varvid egendomen skils åt.

7 Vad är den praktiska innebörden av annullering av äktenskap?

Annullering av äktenskap (som är tillämplig på alla typer av äktenskap, oavsett kön) är en förklaring av domstolen att det ingångna äktenskapet redan från början var förenat med brister som gör det ogiltigt och att äktenskapet därför aldrig har existerat och således inte har gett upphov till några rättsverkningar. Båda makarna återfår således sin status som ensamstående.

Annulleringen innebär att äktenskapets egendomsordning upplöses och likvideras och att makarna inte längre är skyldiga att sammanleva och bistå varandra. Till skillnad mot vad som gäller vid hemskillnad och äktenskapsskillnad är det faktum att något äktenskap aldrig har existerat till hinder för fastställande av underhållsbidrag, eftersom ett sådant förutsätter ett giltigt äktenskap. Verkningarna av detta mildras dock av möjligheten att utdöma skadestånd till den make som handlade i god tro, om den andra maken handlade i ond tro när äktenskapet ingicks.

Den rättsliga verkan som redan uppstått före domstolsbeslutet om annullering av äktenskapet är fortsatt tillämplig på barnen. Denna verkan är därför densamma som i fall av hemskillnad eller äktenskapsskillnad.

Förutom beslut om annullering som fattas av tvistemålsdomstolar erkänns i Spanien även de civilrättsliga verkningarna av kyrkliga domstolsbeslut som annullerar kanoniska äktenskap eller påvliga beslut om kortvariga, ofullbordade äktenskap, som kräver ett valideringsförfarande (liknande exekvaturförfarandet), vilket handläggs av förstainstansdomstolarna (*Juzgados de Primera Instancia*) – de som är specialiserade på familjerättsliga frågor, när sådana finns. Grundvalen för ett sådant erkännande finns i avtalet mellan spanska staten och den heliga stolen gällande rättsliga frågor, undertecknat den 3 januari 1979.

8 Vilka krav måste vara uppfyllda för att ett äktenskap ska annulleras?

Ett äktenskap kan annulleras på följande grunder:

1. Att en av makarna inte samtyckte till äktenskapets ingående.

2. Att äktenskapet ingicks trots något av följande äktenskapshinder:

1. Att en av dem som ingick äktenskapet var en underårig som inte myndighetsförklarats, utom när det är fråga om underåriga som är över 14 år och har fått dispens av domstol (åldershinder).

2. Att en av makarna redan var gift när äktenskapet ingicks (tvegifte).

3. Att de som ingick äktenskapet är släkt med varandra i rätt upp- eller nedstigande led eller att en av dem är den andres adoptivbarn (släktskapshinder).

4. Att de som ingick äktenskapet är släkt med varandra i intill tredje ledet – t.ex. farbror/faster med syskonbarn – utom när makarna har fått dispens av domstol (släktskapshinder).

3. Att en av parterna har dömts för mord eller medhjälp till mord på sin egen eller den andra partens tidigare make, såvida inte justitieministeriet har utfärdat en benådning.

4. Att en vigselförrättare (domare, borgmästare eller annan tjänsteman) inte deltagit vid vigseln eller att vittnen saknades. Äktenskapets giltighet påverkas emellertid inte av att vigselförrättaren var obehörig eller inte lagligen utsedd, under förutsättning att åtminstone en av makarna handlade i god tro och personen i fråga utövade sina funktioner offentligt.

5. Att en av makarna vid äktenskapets ingående misstog sig beträffande den andres identitet eller beträffande de personliga egenskaper som var avgörande för samtycket till äktenskapet.

6. Att en av makarna ingick äktenskapet under tvång eller allvarlig fruktan.

9 Vad blir den rättsliga följden av att äktenskapet annulleras?

Av äktenskapets annullering följer att äktenskapet varit ogiltigt alltsedan det ingicks. Detta innebär att båda makarna återfår sin status som ensamstående. Emellertid kvarstår de rättsverkningar som rör barn och make eller makar som handlat i god tro och som har uppstått i det ogiltiga äktenskapet under tiden mellan dess ingående och ogiltighetsförklaringen.

Vid upplösningen av det ogiltiga äktenskapets egendomsordning får en make som handlat i ond tro inte någon del av den i god tro handlande makens egendom.

Den make som handlat i god tro kan däremot, om makarna sammanlevde, få ett skadestånd i syfte att kompensera en eventuell ekonomisk obalans till följd av annulleringen.

10 Kan man lösa frågor som har med äktenskapsskillnaden att göra på annat sätt än genom att väcka talan i domstol?

I Spanien regleras medling på statlig nivå genom lagen om medling på privaträttens område: Lag 5/2012 av den 6 juli 2012, som med spansk lagstiftning införlivar Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/52/EG den 21 maj 2008 om vissa aspekter på medling på privaträttens område. De allmänna principer som reglerar medling är de följande: Huvudprinciperna för medlingen är att den ska grundas på frivillighet, opartiskhet, neutralitet och förtroelighet. Utöver dessa principer finns regler och riktlinjer för parternas uppförande vid ett medlingsförfarande: de ska handla i god tro med ömsesidig respekt samt samarbeta och stödja medlaren.

Lag nr 5/2012 fastställer också regler för medling vid gränsöverskridande tvister, dvs. där minst en av parterna bor eller har sin hemvist i ett annat land än det där någon av de andra berörda parterna är bosatta, i de fall då parterna kommer överens om att använda medling eller där medling är obligatorisk enligt tillämplig lagstiftning. Detta gäller också tvister som regleras i förväg eller löses genom ett medlingsavtal, oavsett av var det ingicks, då avtalet eller vissa av dess följder är avsedda att verkställas på en annan stats territorium, om en av parterna flyttar. I gränsöverskridande tvister mellan parter bosatta i olika EU-medlemsstater fastställs hemvist med hjälp av artiklarna 59 och 60 i förordning (EG) nr 44/2001 (Bryssel I-förordningen).

Familjerättslig medling är enligt spansk lagstiftning ett alternativ till en rent juridisk lösning på tvister inom familjer.

Många autonoma regioner har genom sina respektive autonoma parlament antagit egna lagar om familjerättslig medling, vanligtvis – med nämnda undantag – som en tjänst som administreras av de sociala myndigheterna: Andalusien, lag nr 1/2009 av den 27 februari 2009 om familjerättslig medling i Andalusien; Aragonien, lag nr 9/2011 av den 24 mars 2011 om familjerättslig medling i Aragonien; Asturien, lag nr 3/2007 av den 23 mars 2007 om familjerättslig medling; Kanarieöarna, lag nr 15/2003 av den 8 april 2003 om familjerättslig medling; Kantabrien, lag nr 1/2011 av den 28 mars 2011 om medling i den autonoma regionen Kantabrien; Kastilien-La Mancha, lag nr 4/2005 av den 24 maj 2005 om den specialiserade socialtjänsten för familjerättslig medling; Kastilien och León, lag nr 1/2006 av den 6 april 2006 om familjerättslig medling i Kastilien och León; Katalonien (familjerättslig medling är särskilt viktig i denna autonoma region, eftersom den har utvecklat egen lagstiftningsbehörighet på området – i artikel 233.6 i Kataloniens civilrättslag anges att en domstol kan besluta att makarna ska gå på ett informationsmöte om medling om den anser att det med tanke på omständigheterna fortfarande är möjligt att nå fram till en överenskommelse); Valencia, lag nr 7/2001 av den 26 november 2001 om bestämmelser för familjerättslig medling i Valencia; Galicien, lag nr 4/2001 av den 31 maj 2001 om familjerättslig medling; Balearerna, lag nr 14/2010 av den 9 december 2010 om familjerättslig medling i Balearerna; Madrid, lag nr 1/2007 av den 21 februari 2007 om familjerättslig medling i Madrid; Baskien, lag nr 1/2008 av den 8 februari 2008 om familjerättslig medling.

På nationell nivå gäller lag nr 15/2005 av den 8 juli 2005 om ändring av civilrättslagen och civilprocesslagen vid frågor gällande hemskillnad och äktenskapsskillnad. Genom den lagen infördes en ny regel (nr 7) i artikel 770 som gör det möjligt för parterna att efter gemensam överenskommelse begära att hemskillnads- eller äktenskapsskillnadsprocessen ska avbrytas i enlighet med artikel 19.4 i civilprocesslagen och medling inledas.

Vid gränsöverskridande äktenskapsmål gäller artikel 55 i förordning (EG) nr 2201/2003 (Bryssel II-förordningen), där det fastställs att de centrala myndigheterna, på begäran från en central myndighet eller en person med föräldraansvar, ska samarbeta i enskilda fall för att uppnå förordningens mål. De måste vidta alla lämpliga åtgärder för att bl.a. underlätta överenskommelser mellan personer med föräldraansvar genom medling eller andra metoder.

Medling är också möjlig i mål som rör bortförande av barn, men medlingsprocessen måste då genomföras så snabbt som möjligt och alla åtgärder måste koncentreras till så få tillfällen som möjligt. Medlingen får inte skjutas upp längre än den lagstadgade perioden för att lösa tvisten. Om medlingen leder till en överenskommelse (som även kan omfatta andra ärenden) måste den godkännas av domaren. Domaren ska ta hänsyn till gällande lagstiftning och barnets bästa. Behörigheten i ärenden som rör bortförande av barn skiljer sig dock från behörigheten i familjemålsprocesser. Den förstnämnda behörigheten tillkommer domstolar i provinshuvudstäderna, medan den sistnämnda behörigheten kan utövas av alla domstolar, oavsett domkretsar. Om överenskommelsen omfattar flera olika ärenden måste den följaktligen godkännas av olika domstolar (dvs. domstolen i provinshuvudstaden i ärenden som rör bortförande av barn och relevant familjedomstol i övriga ärenden).

I civilrättsliga förfaranden på området familjerätt som faller under behörigheten för domstolar som hanterar fall av våld mot kvinnor (*Juzgados de Violencia sobre la Mujer*) är medling emellertid förbjuden.

11 I vilken domstol ansöker man om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap? Vilka formaliteter måste följas och vilka handlingar bör bifogas ansökan?

a) Var ska jag lämna in min ansökan?

När de spanska domstolarnas internationella behörighet att pröva ärendet väl har fastställts (i enlighet med förordning nr 2101/2003 – annullering av äktenskap, hemskillnad, äktenskapsskillnad och föräldraansvar, förordning nr 4/2009 – underhåll, och från och med den 29 januari 2019 förordning (EU) 2016

/1103 om makars förmögenhetsförhållanden samt artikel 22c i grundlagen om domstolsväsendet (*Ley Orgánica del Poder Judicial*) – för frågor som inte föreskrivs i förordningarna eller när de hänvisar till inhemsk lagstiftning) ska inom spansk territorium en ansökan om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap (utom en notarie är inkopplad vid hemskillnad eller äktenskapsskillnad genom ömsesidig överenskommelse utan minderåriga barn) inges till förstainstansdomstolen. I vissa domkretsar finns förstainstansdomstolar som är specialiserade på familjerättsliga frågor. Det är närmare bestämt förstainstansdomstolen

på den ort där makarna har sin gemensamma bostad.

Om makarna är bosatta i olika domkretsar, kan käranden välja mellan följande domstolar:

Där den sista äktenskapliga bostaden fanns.

Domstolen på den ort där svaranden är bosatt.

Om svaranden varken har en stadigvarande bostad eller hemvist, domstolen antingen på den ort där svaranden uppehåller sig eller på den ort där denne senast var bosatt. Käranden väljer själv på vilken av dessa två orter ansökan lämnas in.

Om inget av dessa kriterier föreligger ska ansökan lämnas in till förstainstansdomstolen (*Juez de Primera Instancia*) på den ort där käranden har hemvist.

En gemensam ansökan om äktenskapsskillnad eller hemskillnad kan lämnas in av båda makarna till

domstolen på den ort där de senast hade sin gemensamma bostad, eller

domstolen där en av dem har hemvist.

Ansökan om interimistiska åtgärder kan lämnas in till förstainstansdomstolen på den ort där sökanden har hemvist.

För information om spanska rättsliga institutioner, se <https://www.mjusticia.gob.es/cs/Satellite/Portal/es/administracion-justicia/organizacion-justicia/cartografia-judicial/cartografia-partidos>.

När saken handläggs av en notarie (ett alternativ till domstol när makarna inte har några minderåriga barn – varvid beslutet i sådant fall inte fattas av en domare, utan av en domstolssekreterare) ska den offentliga handlingen upprättas av notarien på den ort där makarna senast bodde tillsammans eller där endera av de sökande har sin hemvist eller stadigvarande bostad.

b) Formaliteter och handlingar

När domstolsvägen har valts ska ansökan om annullering, hemskillnad eller äktenskapsskillnad inges skriftligen och vara undertecknad av kärandens juridiska företrädare (*letrado och procurador*). Ombuden kan vara gemensamma för parterna om makarna gemensamt ansöker om hemskillnad eller äktenskapsskillnad.

Ansökan om hemskillnad, annullering eller äktenskapsskillnad ska åtföljas av följande handlingar:

Äktenskapsbeviset och födelsebevis för eventuella barn. Det räcker inte med att visa upp ett s.k. familjeintyg (*libro de familia*).

De handlingar på vilka maken eller makarna grundar sin ansökan.

Handlingar som gör det möjligt att bedöma makarnas och, i förekommande fall, barnens ekonomiska situation, t.ex. skattedeklarationer, lönebesked, intyg från banken och ägarbevis eller gravationsbevis för det fall att parterna begär egendomsrelaterade åtgärder.

Förslag till ett skilsmäsoavtal, om ansökan om hemskillnad eller äktenskapsskillnad görs gemensamt.

Om det hela sker via notarie (hemskillnad eller äktenskapsskillnad genom ömsesidig överenskommelse utan minderåriga barn), behövs dokumenten ovan för den officiella handling som ska upprättas, och även om notarien är närvarande måste makarna åtföljas av en advokat vid upprättandet av den officiella handlingen.

12 Kan man få rättshjälp för att täcka kostnaderna i målet?

I Spanien har spanska medborgare, medborgare från övriga EU-länder och utländska medborgare i Spanien som kan styrka att de saknar tillräckliga ekonomiska tillgångar för att vända sig till domstol rätt till rättshjälp.

Personer har rätt till rättshjälp om de saknar ekonomiska tillgångar och familjens årliga sammanlagda tillgångar och bruttoinkomster inte överstiger följande tröskelvärdet:

a) Två gånger Spaniens officiella inkomstindex (Iprem) vid tidpunkten för ansökan för personer som inte är del av en familj.

b) Två och en halv gånger Iprem vid tidpunkten för ansökan för personer som är del av något slags familj med färre än fyra familjemedlemmar.

c) Tre gånger Iprem när det gäller familjer med fyra eller fler medlemmar.

Beräkning av Iprem

Ansökan ska lämnas in till advokatsamfundet (*Colegio de Abogados*) på den ort där den domstol som ska handlägga målet är belägen, eller till domstolen på den ort där sökanden har hemvist. I det sistnämnda fallet vidarebefordrar domstolen ansökan till det behöriga advokatsamfundet.

Vid gränsöverskridande tvister skickas ansökan in till advokatsamfundet. Ansökan behandlas i dessa fall av det advokatsamfund som är beläget där sökanden har sin stadigvarande bostad eller hemvist.

EU-medborgare i en stat som är part i Europarådets överenskommelse om översändande av ansökningar om rättshjälp kan sända sin ansökan om att överenskommelsen ska tillämpas till den centrala myndighet som har utsetts av den staten.

Ansökan ska inges innan processen inleds eller, om det är svaranden som ansöker om fri rättshjälp, innan ansökan besvaras. Såväl käranden som svaranden kan emellertid i efterhand ansöka om fri rättshjälp om de kan styrka att deras ekonomiska förhållanden har ändrats.

När makarna inte har tillräckliga gemensamma tillgångar och en av makarna inte kan få fri rättshjälp på grund av den andra makens ekonomiska ställning kan den sistnämnda maken åläggas att bära hela eller delar av rättskostnaden genom en begäran om *litis expensas* (för utgifter i samband med rättsförfaranden enligt speciella regler vid äktenskapsskillnadsärenden).

13 Kan en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap överklagas?

Domar som meddelas i Spanien i mål om hemskillnad, äktenskapsskillnad och annullering kan överklagas. Överklagandet ska lämnas in inom tjugo dagar till den förstainstansdomstol som meddelade domen och där överklagandet formellt väcks. Den berörda provinsdomstolen (*Audiencia Provincial*) är behörig att avgöra målet. I vissa fall kan provinsdomstolens beslut överklagas. Detta görs genom ett kassationsöverklagande eller, i tillämpliga fall, ett överklagande genom särskilda rättsmedel gällande rättegångsfel som lämnas in till tvistemålsavdelningen vid Spaniens högsta domstol (*Tribunal Supremo*).

I Spanien kan domar i mål om annullering, hemskillnad och äktenskapsskillnad inte verkställas interimistiskt om de överklagas (utom beslut som gäller skyldigheter och egendomsförhållanden i relation till huvudparten), även om överklagandet inte uppskjuter åtgärder som ska vidtas enligt domen och som är omedelbart verkställbara även om domen överklagas. Om överklagandet dessutom endast gäller vissa åtgärder som ska vidtas enligt domen anses domen, trots överklagandet, ha vunnit laga kraft vad beträffar annulleringen, hemskillnaden eller äktenskapsskillnaden.

I mål om hemskillnad och äktenskapsskillnad efter gemensam ansökan saknas möjlighet att överklaga ett avgörande om hemskillnad eller äktenskapsskillnad, och det förslag till skilsmäsoavtal som lagts fram för domstolen för godkännande godkänns i sin helhet. Avgörandet kan endast överklagas av åklagarmyndigheten som, om den är berörd, kan ingripa i saken och överklaga för att skydda underåriga barns eller omyndigas intressen. I

mål efter gemensam ansökan är det möjligt att överklaga en dom som innebär ogillande av yrkande om äktenskapsskillnad eller hemskillnad eller av samtliga eller någon av de åtgärder som föreslagits av makarna. I sådana fall innebär ett överklagande av ett beslut om åtgärder inte att verkan av dessa upphävs, och det hindrar inte heller att domen vinner laga kraft vad beträffar hemskillnaden eller äktenskapsskillnaden.

Vad gäller de interimistiska åtgärder som domstolen kan komma att besluta om före eller under ett mål om hemskillnad, annullering eller äktenskapsskillnad bör det påpekas att beslut om sådana åtgärder inte kan överklagas, även om sådana beslut varken har rättskraft eller vinner laga kraft. Riktigheten i beslut om interimistiska åtgärder prövas inte genom överklagande utan i den dom som avslutar målet om hemskillnad, annullering eller äktenskapsskillnad.

14 Hur ska man göra för att få en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelats i en annan medlemsstat erkänd i [medlemsstat]?

När det gäller detta tillämpas rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar (den s.k. Bryssel IIa-förordningen) som är i kraft i alla medlemsstater (och i Förenade kungariket fram till och med den 31 december 2020, och som därefter beror på det avtal som ingås under utträdesförhandlingarna) utom Danmark. I Danmark gäller i detta sammanhang Haagkonventionen av den 19 oktober 1996 om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn.

Om avsikten endast är att uppdatera uppgifter i en medlemsstats folkbokföringsregister (och i Förenade kungariket fram till och med den 31 december 2020) på grundval av en i en annan medlemsstat (och i Förenade kungariket fram till och med den 31 december 2020) meddelad dom om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap, som inte kan överklagas enligt lagen i den medlemsstaten, räcker det med att lämna in en ansökan om detta till landets folkbokföringsregister till vilken det ska fogas

en kopia på domen som uppfyller de krav som är nödvändiga för att fastställa dess äkthet enligt lagen i det land där domen har meddelats,

ett intyg enligt förlagan i förordningen, utfärdat av den behöriga domstolen eller myndigheten i den medlemsstat (och i Förenade kungariket fram till och med den 31 december 2020) där domen meddelades,

en handling som intygar att stämningsansökan har delgivits svaranden eller att denne har godtagit domen, om det rör sig om en dom som har meddelats i någons utvaro.

För att en dom om äktenskapsskillnad, annullering eller hemskillnad som har meddelats i en medlemsstat (och i Förenade kungariket fram till och med den 31 december 2020), utom Danmark, ska erkännas i Spanien måste en ansökan om erkännande inges. Det är inte nödvändigt att den dom som ska erkännas har vunnit laga kraft i den stat där den meddelades. Ansökan ska lämnas in till förstainstansdomstolen på den ort där den person som erkännandet gäller har hemvist. Om svaranden inte har hemvist i Spanien kan ansökan lämnas in på den ort i Spanien där han eller hon uppehåller sig eller senast var bosatt eller, om ingen av ovanstående omständigheter föreligger, där kåranden har hemvist.

Ansökan ska lämnas in skriftligen med advokats eller ombuds underskrift. Samma handlingar som angivits ovan ska bifogas.

Erkännande i Spanien av domar som meddelats i Danmark sker enligt spanska bestämmelser. Förfarandet inleds genom en ansökan direkt till förstainstansdomstolen på den ort där den motpart från vilken man önskar ett erkännande är bosatt.

15 Till vilken domstol ska man vända sig för att begära omprövning av ett beslut att i [medlemsstat] erkänna en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som har meddelats i en annan medlemsstat? Hur handläggs sådana mål?

En ansökan om att en dom inte ska erkännas handläggs på samma sätt som en ansökan om erkännande. Om domen har erkänts med stöd av rådets förordning (EG) nr 2201/2003 kan man endast motsätta sig ett beslut om erkännande efter delgivning av beslutet och inom den fastställda tidsfristen. Det sker genom överklagande till behörig provinsdomstol (*Audiencia Provincial*).

Om det gäller en dom som har meddelats i Danmark ska invändningen göras medan ärendet fortfarande är under behandling vid den förstainstansdomstol där motparten har ansökt om erkännande av domen. I samtliga fall krävs advokat och åklagare för att väcka talan.

16 Vilket lands lag tillämpas i ett mål om äktenskapsskillnad mellan makar som inte har hemvist i [medlemsstat] eller har olika medborgarskap?

Efter ikraftträdandet av förordning (EU) nr 1259/2010 den 21 juni 2012, i enlighet med artiklarna 5 och 8 i denna förordning, får makarna välja vilken av de lagar som anges i förordningen som ska tillämpas på deras äktenskapsskillnad eller hemskillnad. Vid avsaknad av val ska äktenskapsskillnad och hemskillnad omfattas av lagen i den stat

a) där makarna är stadigvarande bosatta vid den tidpunkt ansökan inges, eller

b) där makarna senast hade gemensam hemvist, förutsatt att de inte upphörde att ha gemensam hemvist där mer än ett år innan ansökan lämnades in och att en av makarna fortfarande har hemvist i det landet när ansökan lämnas in, eller

c) där båda makarna är medborgare vid den tidpunkt ansökan inges, eller

d) där domstolen där ansökan lämnas in ligger.

Ovanstående lagstiftning är tillämplig på äktenskapsskillnad, men i fråga om verkningarna den ger upphov till kan den tillämpliga lagen vara en annan:

I fråga om makars egendomsordning är den tillämpliga lagen (om äktenskapsförord saknas) makarnas gemensamma personalstatut vid tidpunkten för giftermålet (gemensamt medborgarskap). Detta gäller fram till den 29 januari 2019 då förordning nr 1103/2016 blir tillämplig. I annat fall är det personalstatuten (som sammanhänger med medborgarskap) eller den lag som är tillämplig på den ort där endera av makarna är stadigvarande bosatt, som valts av de båda makarna i en styrkt officiell handling som upprättats innan äktenskapet ingicks. I avsaknad av ovanstående tillämpas lagen på den gemensamma stadigvarande bostadsorten omedelbart efter giftermålet. I avsaknad, slutligen, av en sådan gemensam bostad ska den kompletterande egendomsordningen vara den som är tillämplig på den ort där äktenskapet ingicks. Från och med den 29 januari 2019 när förordning nr 1103/2016 till fullo är tillämplig – om inget val gjorts – gäller lagstiftningen om förmögenhetsförhållanden (egendomsordningen) i a) den stat där makarna hade sin första gemensamma stadigvarande bostad vid tiden för giftermålet, eller i annat fall b) den stat där båda makarna var medborgare vid tidpunkten för giftermålet, eller i annat fall c) den stat som makarna hade de närmaste banden med vid tidpunkten för giftermålet, under beaktande av alla omständigheter. Om makarna har fler än ett gemensamt medborgarskap vid tidpunkten för giftermålet är kriteriet om det gemensamma medborgarskapets lag inte tillämpligt.

Frågor som rör vårdnad av barn regleras genom Haagkonventionen av den 19 oktober 1996 genom tillämpning av den lag som gäller för myndigheten som fattar beslutet.

I fråga om interimistiska åtgärder och skyddsåtgärder bör logiskt sett samma lag tillämpas som den som reglerar hemskillnad, annullering av äktenskap eller äktenskapsskillnad, utom vid brådskande åtgärder som kan vidtas gällande personer eller egendom i Spanien, också då behörighet saknas att pröva saken.

I fråga om underhåll (bl.a. användning av familjebostad och eventuellt kompensationsunderhåll) är lagen på den underhållsberättigades stadigvarande bostadsort tillämplig om val av tillämplig lag inte har avtalats.

När det gäller erkännande av utländsk rätt i Spanien är det nödvändigt att pröva både dess innehåll och giltighet. Den spanska domstolen kan i sådana fall använda sig av de undersökningsmetoder som den bedömer nödvändiga för detta ändamål.

Slutligen bör det framhållas att rättsliga förfaranden som handläggs i Spanien alltid regleras av spansk processrätt, oavsett vilken lag som är tillämplig när det gäller äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap.

Den här webbsidan hör till portalen [Ditt Europa](#).

Du får gärna [lämna synpunkter](#) på innehållet

This webpage is part of an EU quality network

Senaste uppdatering: 01/06/2021

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skilsmässa och hemskillnad - Frankrike

1 Vilka krav måste vara uppfyllda för att makarna ska kunna få en dom på äktenskapsskillnad?

Det finns en typ av äktenskapsskillnad utanför domstol:

Äktenskapsskillnad efter gemensam ansökan via ett privat instrument som undertecknas av advokater och registreras i det officiella registret hos en notarie.

Det finns fyra typer av äktenskapsskillnad:

Äktenskapsskillnad efter gemensam ansökan.

Äktenskapsskillnad till följd av att makarna är ense om att det råder söndring i äktenskapet eller "accepterad äktenskapsskillnad".

Äktenskapsskillnad på grund av djup och varaktig söndring i äktenskapet.

Äktenskapsskillnad på grund av grovt eller upprepat åsidosättande av de äktenskapliga förpliktelseerna.

2 På vilka grunder kan man få äktenskapsskillnad?

Äktenskapsskillnad efter gemensam ansökan via ett privat instrument som undertecknas av advokater och registreras i det officiella registret hos en notarie kan begäras av makarna när de är överens om att det råder söndring i äktenskapet och om äktenskapsskillnadens alla följder. Tillsammans med sin advokat upprättar makarna ett avtal som de och advokaterna undertecknar efter en viss betänketid. Om paret har barn måste dessa informeras om sin rätt att komma till tals. Om ett barn begär att få komma till tals måste parterna inge en gemensam ansökan om äktenskapsskillnad till familjedomstolen (*juge aux affaires familiales*) så att barnet kan höras.

Äktenskapsskillnad efter gemensam ansökan till domstol kan endast begäras av makarna om ett barn som begär att få komma till tals har den intellektuella kapacitet som krävs för detta och om makarna överens om att det råder söndring i äktenskapet och om äktenskapsskillnadens alla följder. I så fall behöver de inte uppge skälen till äktenskapsskillnaden utan behöver enbart lämna in ett utkast till ett avtal om äktenskapsskillnadens följder för godkännande.

Utkastet kan bara underkännas av domaren om barnens eller någon av makarnas intressen inte skyddas i tillräcklig utsträckning.

Accepterad äktenskapsskillnad kan begäras av en av makarna och accepteras av den andre, eller begäras av båda makarna. I motsats till

äktenskapsskillnad efter gemensam ansökan accepterar makarna principen om äktenskapsskillnad, men kan inte komma överens om äktenskapsskillnadens följder. Domaren måste därför avgöra detta.

Äktenskapsskillnad på grund av djup och varaktig söndring i äktenskapet kan begäras av en av makarna om paret har levt isär i minst två år den dag ansökan om äktenskapsskillnad lämnades in. Detta förutsätter att makarna inte bor ihop och vill upplösa äktenskapet.

Äktenskapsskillnad på grund av grovt eller upprepat åsidosättande av de äktenskapliga förpliktelseerna kan begäras av en av makarna på grund av den andres försummelse när detta utgör ett grovt eller upprepat åsidosättande av de äktenskapliga förpliktelseerna som gör det omöjligt att fortsätta det gemensamma livet.

3 Vilka rättsliga konsekvenser får en äktenskapsskillnad när det gäller

3.1 makarnas personliga förhållanden (t.ex. i fråga om efternamn),

Förpliktelseerna trohet, livsgemenskap och försörjning upphör när domstolsbeslutet om äktenskapsskillnaden vinner laga kraft, det vill säga inte längre kan överklagas.

Var och en av makarna får därefter gifta om sig.

Efter äktenskapsskillnaden förlorar båda makarna rätten att använda den andres efternamn. En av makarna kan emellertid fortsätta att använda den andres efternamn med den andres godkännande eller med tillstånd från domaren, om detta kan motiveras av ett särskilt intresse för dem eller deras barn.

3.2 fördelningen av makarnas egendom,

Äktenskapsskillnaden medför att makarnas förmögenhetsförhållanden upplöses och, i förekommande fall, till boskillnad.

Äktenskapsskillnaden påverkar inte de äktenskapliga förmåner som träder i kraft under äktenskapet eller gåvor ur nuvarande förmögenhet. Däremot upphäver den enligt lag alla äktenskapliga förmåner som träder i kraft efter det att makarnas förmögenhetsförhållanden har upplösts, i samband med att någon av makarna avlider eller vid förordnanden om kvarlåtenskap.

Vid äktenskapsskillnad efter gemensam ansökan till domstol eller utanför domstol är en överenskommelse mellan makarna om deras ekonomiska intressen ett krav för att dom om äktenskapsskillnaden ska meddelas. Vid andra former av äktenskapsskillnad kan makarna komma överens om denna uppgörelse innan domen om äktenskapsskillnad meddelas, men det är ingen skyldighet. I så fall sker uppgörelsen efter att domen om äktenskapsskillnad har meddelats.

3.3 makarnas gemensamma, underåriga barn,

Äktenskapsskillnaden påverkar inte vårdnadsreglerna nämnvärt. Båda föräldrarnas anförtros därför i princip vårdnaden. Domaren kan ändå besluta sig för att ge en av föräldrarna vårdnaden om detta ligger i barnets intresse. Villkoren för att utöva föräldrans ansvar måste fastställas (var barnet vanligtvis ska bo, umgängesrätt osv.).

Båda föräldrarna ska fortsätta att bidra till barnets underhåll och utbildning. Detta bidrag kan ta formen av ett underhållsbidrag som ska betalas av en av föräldrarna till den andre, men kan också utgöras av betalning av alla eller vissa kostnader för barnet. Det kan slutligen ta formen av en rätt till användning /boende.

3.4 underhållsskyldighet mot den andra maken?

Obs: Underhållsbidrag, som en av makarna är skyldig att betala den andre, utgör en interimistisk åtgärd och beviljas alltså inte förrän domen om äktenskapsskillnad har meddelats. Så snart domen om äktenskapsskillnad har meddelats kan ingen av makarna göra anspråk på kompenserande bidrag (*prestation compensatoire*) eller skadestånd från den andre. Vid äktenskapsskillnad efter gemensam ansökan till domstol eller utanför domstol kan parterna göra upp i godo. Vid andra former av äktenskapsskillnad avgörs detta av domaren.

Det kompenserande bidraget syftar till att kompensera de olikheter som upplösningen av äktenskapet ger upphov till i fråga om makarnas levnadsvillkor. Beloppet fastställs av domaren i förhållande till vardera makens intäkter och behov. Det motsvarar en schablonbetalning och betalas i princip ut i kapital, antingen genom betalning av en summa pengar som kan vara föremål för betalningsvillkor, eller, genom tilldelning av tillgångar eller en tillfällig eller livslång rätt till användning, boende eller nyttjande.

I undantagsfall kan det kompenserande bidraget ges i form av livränta som kan komma att sänkas om makarnas resurser eller behov förändras.

Skadestånd kan beviljas en make/maka om äktenskapsskillnaden har särskilt allvarliga följder för honom eller henne

om han eller hon är svarande i ett förfarande om äktenskapsskillnad på grund av djup och varaktig söndring i äktenskapet och inte har ansökt om äktenskapsskillnad, eller

om domen om äktenskapsskillnad meddelas på grundval av den andra makens ensidiga åsidosättande.

(Se "Underhållskrav – Frankrike".)

4 Vad är den praktiska innebörden av hemskillnad?

Hemskillnad (*séparation de corps*) är en juridiskt anordnad separation som avslutar vissa äktenskapliga förpliktelser, såsom kravet på att makarna ska bo ihop, utan att man på annat sätt upplöser det äktenskapliga bandet. Det går alltså inte att gifta om sig och försörjningsplikten kvarstår.

5 Vilka krav måste vara uppfyllda för att erhålla hemskillnad?

Typerna och förfarandena är desamma som för äktenskapsskillnad, men det existerar inte någon hemskillnad efter gemensam ansökan utanför domstol.

I princip kan den make som delges en ansökan om hemskillnad lämna in ett genkärsmål gällande äktenskapsskillnad eller hemskillnad och omvänt kan den make som delges en ansökan om äktenskapsskillnad lämna in en ansökan om äktenskapsskillnad eller hemskillnad.

När det rör sig om en ansökan om äktenskapsskillnad på grund av djup och varaktig söndring i äktenskapet är det förbjudet att lämna in ett genkärsmål om hemskillnad. Det går bara att lämna in en ansökan om äktenskapsskillnad.

När domaren samtidigt tar emot en ansökan om äktenskapsskillnad och en ansökan om hemskillnad ska ansökan om äktenskapsskillnad granskas först. Det är bara om denna saknar grund som domaren granskar ansökan om hemskillnad. När två ansökningar båda grundar sig på åsidosättande av de äktenskapliga förpliktelserna ska domaren granska dem samtidigt och, om båda godtas, meddela domen om äktenskapsskillnad på grundval av åsidosättande från båda parternas sida.

6 Vad får en hemskillnad för rättsliga följder?

Hemskillnadens följder

Hemskillnaden avslutar skyldigheten att bo tillsammans, men makarnas skyldighet att bistå varandra, trohetsplikten och försörjningsplikten kvarstår. Såvida inte domstolen beslutar något annat behåller kvinnan makens efternamn. I enlighet med makarnas försörjningsplikt kan en av makarna vara tvungen att betala underhåll till den andre maken om den sistnämnde har behov av detta. Storleken på detta underhåll avgörs utan hänsyn till makarnas eventuella åsidosättande, förutom om den underhållsberättigade maken allvarligt har åsidosatt sina skyldigheter under äktenskapet. Betalningen av underhåll får ersättas av bildande av en aktiefond om den underhållsskyldige makens/makens tillgångar lämpar sig för detta.

När det gäller tillgångar medför domen upplösning och avveckling av makarnas förmögenhetsförhållanden, på samma sätt som vid äktenskapsskillnad.

Om en av makarna avlider förblir den andre makens arvsrätt oförändrad och den sistnämnde omfattas av samma lagbestämmelser som en efterlevande make. I händelse av hemskillnad efter gemensam ansökan till domstol kan dock makarna i avtalet inkludera ett avstående från arvsrätt.

Omvandling av hemskillnad till äktenskapsskillnad

På makarnas begäran omvandlas en dom om hemskillnad automatiskt till en dom om äktenskapsskillnad när hemskillnaden har varat i två år. Domaren meddelar då domen om äktenskapsskillnad och beslutar om följderna av denna. Orsaken till hemskillnaden blir orsaken till äktenskapsskillnaden.

Fördelningen av skuld kan inte ändras.

Samtliga typer av hemskillnad går att omvandla till äktenskapsskillnad efter gemensam ansökan på begäran av båda makarna. Däremot kan hemskillnad som meddelas efter gemensam ansökan till domstol endast omvandlas till äktenskapsskillnad efter gemensam ansökan.

7 Vad är den praktiska innebörden av annullering av äktenskap?

Annullering av ett äktenskap, som kräver en dom, stryker retroaktivt äktenskapets samtliga följder som om de aldrig hade existerat.

Detta skiljer sig från äktenskapsskillnad eller hemskillnad, som endast får följder i framtiden.

8 Vilka krav måste vara uppfyllda för att ett äktenskap ska annulleras?

De krav som måste uppfyllas för annullering skiljer sig åt beroende på om det rör sig om en relativ ogiltighetsgrund (som åberopas på grund av avsaknad av samtycke eller tillstånd från personer som skulle ha tillåtit äktenskapet) eller en absolut ogiltighetsgrund (som bestraffar bristande efterlevnad av ett nationellt rättsligt villkor).

Relativa ogiltighetsgrunder

Det finns tre sådana:

Felaktig identitet eller felaktigheter i fråga om en persons grundläggande egenskaper.

Tvång.

Avsaknad av tillstånd för personer som behöver tillstånd.

Ansökan om ogiltighetsförklaring kan lämnas av ett begränsat antal personer, nämligen makar vars samtycke inhämtades på ett felaktigt sätt eller som var rättsinkapabla när äktenskapet ingicks och personer som skulle ha samtyckt till giftermålet samt åklagarmyndigheten.

Ansökan om ogiltighetsförklaring kan endast godtas inom fem år räknat från den dag då äktenskapet ingicks (eller fem år från det datum då den berörda personen uppnådde den ålder som krävs för att samtycka till äktenskap).

Absoluta ogiltighetsgrunder

Totalt brist på samtycke, det faktum att någon av parterna är minderårig, bigami, incest, det faktum att någon av makarna inte är närvarande vid vigseln, avsaknad av behörighet hos folkbokföraren och äktenskap som ingåtts i hemlighet.

Ansökan kan lämnas av vem som helst med berättigat intresse eller av åklagarmyndigheten, inom en tidsfrist på trettio år från den dag då äktenskapet ingicks (eller fem år från det datum då den berörda personen uppnådde den ålder som krävs för att samtycka till äktenskap).

9 Vad blir den rättsliga följden av att äktenskapet annulleras?

Följderna är desamma avsett om det rör sig om relativa ogiltighetsgrunder eller absoluta ogiltighetsgrunder.

Både äktenskapets personliga följder och de följder som rör egendom stryks eftersom det äktenskapliga bandet aldrig anses ha existerat. Om exempelvis en av makarna har avlidit innebär annulleringen av äktenskapet att den andre inte kan ärvas.

Man kan dock bortse från denna princip om en av makarna eller båda handlade i god tro när äktenskapet ingicks. I så fall förblir det ogiltiga men i god tro ingångna äktenskapet ogiltigt, men ska behandlas som om det helt enkelt har upplösts. Därför kvarstår alla personliga eller materiella följder enligt den rättsordning som uppstod innan annulleringen.

När det gäller barn saknar annulleringen av deras föräldrars äktenskap rättsföljd och deras situation blir densamma som vid äktenskapsskillnad.

10 Kan man lösa frågor som har med äktenskapsskillnaden att göra på annat sätt än genom att väcka talan i domstol?

Äktenskapsskillnad och dess följder kan avgöras med hjälp av förfarandet för äktenskapsskillnad efter gemensam ansökan utanför domstol. Vid detta förfarande krävs två advokater och en notarie men ingen domare, förutom om ett barn med tillräcklig intellektuell kapacitet begär att få komma till tals. Alla övriga fall måste avgöras av en domare, men parterna kan använda sig av medling innan de vänder sig till domstolen, eller samtidigt.

Medling kan också föreslås av domaren. Den anförtros en fysisk person eller en sammanslutning, som ansvarar för att höra parterna, jämföra deras synpunkter och hjälpa dem att hitta en lösning på konflikten.

Efter medlingen kan de hörda parterna lämna in sin överenskommelse till domaren för godkännande eller begära äktenskapsskillnad enligt förfarandet med gemensam ansökan utanför domstol.

11 I vilken domstol ansöker man om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap? Vilka formaliteter måste följas och vilka handlingar bör bifogas ansökan?

Var ska man ansöka om äktenskapsskillnad eller hemskillnad?

Ansökan till domstol om äktenskapsskillnad eller hemskillnad

Ansökan ska lämnas in av en advokat till kansliet vid behörig underrätt (*tribunal de grande instance*).

Den domstol som är territoriellt behörig är

domstolen på den ort där familjen bor,

om makarna lever isär och har gemensam vårdnad om barnen, domstolen på den ort där den make som bor med de minderåriga barnen har sin bostad,

om makarna lever isär och endast en av dem har vårdnaden om barnen, domstolen på den ort där denna make bor,

i alla andra fall, domstolen på den ort där den make som inte tagit initiativ till ansökan bor,

vid gemensamma ansökningar väljer makarna domstolen på den ort där en av dem bor.

Ansökan om annullering

En ansökan om annullering av äktenskapet ska lämnas in till behörig underrätt på den ort där svaranden bor. Den utgörs av en stämning med hjälp av en stämningsman.

Äktenskapsskillnad efter gemensam ansökan via ett privat instrument som undertecknats av advokater:

Det avtal som parterna och de två advokaterna har undertecknat måste registreras i det officiella registret hos en notarie som är verksam i Frankrike.

Stödjande handlingar som ska lämnas in

Ansökan till domstol om äktenskapsskillnad eller hemskillnad

Vid äktenskapsskillnad ska makarna alltid lämna alla uppgifter som krävs för att identifiera dem och om deras sjukförsäkringskassa samt upplysningar om de inrättningar och organisationer som betalar ut förmåner, pension andra ersättningar till dem.

Om ett kompenserande bidrag begärs hos domaren ska makarna lämna in en förklaring som på heder och samvete intygar deras exakta inkomster, medel, egendom och levnadsvillkor.

Vid äktenskapsskillnad efter gemensam ansökan till domstol behöver ansökan inte innehålla orsaken till äktenskapsskillnaden, men den ska innehålla en bilaga med ett avtal som daterats och undertecknats av makarna och deras advokat/advokater, som till fullo behandlar följderna av äktenskapsskillnaden och som, vid behov, innehåller en avveckling av makarnas förmögenhetsförhållanden (*état liquidatif du régime matrimonial*).

I alla andra fall ska den skriftliga ansökan varken innehålla uppgifter om den rättsliga grunden eller orsaken till äktenskapsskillnaden men ska, vid behov, innehålla de anspråk som görs i fråga om interimistiska åtgärder.

Ansökan om annullering

Inga särskilda dokument krävs, men sökanden måste lämna in handlingar som styrker att den eller de grunder som åberopats kan resultera i annullering av äktenskapet.

12 Kan man få rättshjälp för att täcka kostnaderna i målet?

Viss eller fullständig rättshjälp kan erhållas efter behovsprövning (se "Rättshjälp – Frankrike").

13 Kan en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap överklagas?

Dessa domstolsbeslut kan överklagas på sedvanligt sätt.

14 Hur ska man göra för att få en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelats i en annan medlemsstat erkänd i [medlemsstat]?

Beslut om äktenskapsskillnad erkänns automatiskt utan att något särskilt förfarande behöver inledas.

Detsamma gäller beslut om annullering av äktenskap.

15 Till vilken domstol ska man vända sig för att begära omprövning av ett beslut att i [medlemsstat] erkänna en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som har meddelats i en annan medlemsstat? Hur handläggs sådana mål?

För att bestrida erkännandet av ett sådant beslut kan man väcka talan om avsaknad av juridisk verkan (*action en inopposabilité*) vid behörig underrätt. Ett beslut om avsaknad av juridisk verkan gör det möjligt att bestrida en senare ansökan om verkställighet från den andra parten (dvs. en ansökan som syftar till att förklara ett beslut från en annan stat verkställbart i Frankrike). Om talan ogillas innebär detta att beslutet ska verkställas.

Förfarandet är detsamma som vid en talan om verkställighet.

16 Vilket lands lag tillämpas i ett mål om äktenskapsskillnad mellan makar som inte har hemvist i [medlemsstat] eller har olika medborgarskap?

Enligt förordning (EU) nr 1259/2010 av den 20 december 2010 om genomförande av ett fördjupat samarbete om tillämplig lag för äktenskapsskillnad och hemskillnad ska den lag som är tillämplig på makarnas äktenskapsskillnad eller hemskillnad vara den lag som de väljer.

Vid avsaknad av val omfattas äktenskapsskillnaden och hemskillnaden

av lagen där makarna har gemensam hemvist vid den tidpunkt då målet anhängiggörs vid domstol eller, om detta alternativ inte är tillämpligt,

av lagen där makarna senast hade gemensam hemvist, förutsatt att de inte upphörde att ha gemensam hemvist där mer än ett år innan målet

anhängiggjordes vid domstol och att en av makarna fortfarande hade hemvist i landet när målet anhängiggjordes vid domstol eller, om detta alternativ inte är tillämpligt,

av lagen där båda makarna var medborgare vid den tidpunkt då målet anhängiggjordes vid domstol, eller, om detta alternativ inte är tillämpligt,

av lagen i domstolslandet.

Om ansökan däremot rör omvandling av hemskillnad till äktenskapsskillnad ska den lag som är tillämplig på äktenskapsskillnaden vara den lag som ska tillämpas på hemskillnaden, om inte parterna har bestämt något annat.

Dessa regler gäller även makar vid äktenskapsskillnad efter gemensam ansökan via ett privat instrument som undertecknats av advokater och registrerats i det officiella registret hos en notarie. Lagen i domstolslandet kan dock inte tillämpas eftersom det inte har anhängiggjorts något mål vid domstol.

Relaterade länkar

[Justitieministeriets webbplats](#)

[Webbplatsen Legifrance](#)

Den här webbsidan hör till portalen [Ditt Europa](#).

Du får gärna [lämna synpunkter](#) på innehållet

This webpage is part of an EU quality network

Senaste uppdatering: 16/12/2020

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skilsmässa och hemskillnad - Kroatien

1 Vilka krav måste vara uppfyllda för att makarna ska kunna få en dom på äktenskapsskillnad?

Förhandsvillkoret för att erhålla ett domstolsbeslut om äktenskapsskillnad är att en behörig person eller behöriga personer (med käranderätt) inleder ett skilsmässoförfarande (civilrättsligt förfarande eller ett förfarande för frivillig rättsvård) vid lämplig domstol, i enlighet med bestämmelserna i artiklarna 50, 369 och 453 i lagen om familjerättsliga förfaranden (*Obiteljski zakon*) (*Narodne Novine* (NN; Kroatiens officiella kungörelseorgan), nr 103/15, nedan kallad *ObZ 2015*). Om makarna har ett gemensamt minderårigt barn måste en ansökan om äktenskapsskillnad med ömsesidigt samtycke åtföljas av lämpliga bilagor (rapport från det obligatoriska samrådet och planen för delad vårdnad – artikel 55 samt artikel 456 i ObZ 2015). Liknande bestämmelser finns när makarna har ett gemensamt minderårigt barn och bara en av makarna ansöker om äktenskapsskillnad (rapport från det obligatoriska samrådet och bevis på deltagande i den första familjerådsgivningen – artikel 57 samt artikel 379 i ObZ 2015).

2 På vilka grunder kan man få äktenskapsskillnad?

Förhandsvillkoren för äktenskapsskillnad regleras genom artikel 51 i ObZ 2015. Enligt ovan nämnda lagbestämmelser upplöser domstolen ett äktenskap 1) om makarna har kommit överens om att skilja sig, 2) om det har fastställts att rättsförhållandet mellan makarna har förstörts på ett allvarligt och oåterkalleligt sätt eller 3) om ett år har gått sedan äktenskapsförhållandet upphörde.

3 Vilka rättsliga konsekvenser får en äktenskapsskillnad när det gäller

3.1 makarnas personliga förhållanden (t.ex. i fråga om efternamn),

En rättslig konsekvens av att ett äktenskap upplöses är att makarnas individuella rättigheter och skyldigheter förverkas (artiklarna 30–33 i ObZ 2015). Lagen om familjerättsliga förfaranden innehåller uttryckliga bestämmelser om att var och en av de före detta makarna, när ett äktenskap upplöses (genom annullering eller skilsmässa), får behålla det efternamn som de hade när äktenskapet upplöstes (artikel 48 i ObZ 2015).

3.2 fördelningen av makarnas egendom,

Det allra vanligaste problemet innan giftorättsgodset upplöses (genom överenskommelse eller rättsligt upphävande – inom frivillig rättsvård) är att skilja rättigheter och föremål som ingår i giftorättsgodset från rättigheter och föremål som utgör makarnas enskilda egendom (särskiljande av tre olika typer av egendom). Sådana problem löses genom att civilrättsliga förfaranden inleds på grundval av tillämpliga bestämmelser i ObZ 2015 (artiklarna 34–39 och artiklarna 43–46 i ObZ 2015), om makarna inte kunnat enas om hur deras ömsesidiga förmögenhetsförhållanden ska delas upp (äktenskapsförord – artikel 40–42 i ObZ 2015), alternativt på grundval av lagen om äganderätt och andra sakrätter, lagen om civilrättsliga skyldigheter, fastighetsregistreringslagen, företagslagen, verkställighetslagen och civilprocesslagen (artiklarna 38, 45 och 346 i ObZ 2015).

3.3 makarnas gemensamma, underåriga barn,

De rättsliga konsekvenserna av att ett äktenskap upplöses med avseende på underåriga barn omfattar flera viktiga frågor: vilken förälder som barnet kommer att bo hos efter att äktenskapet har upplösts, vilka uppgörelser som görs med den andra föräldern, vilket underhållsbidrag som kommer att betalas till barnet, hur övriga delar av den faktiska vårdnaden kommer att fördelas (företrädande av barnet, vidtagande av rättsliga åtgärder, förvaltning av och förfogande över barnets tillgångar, barnets utbildning och hälsa osv.). Makarna kan komma överens om dessa rättsliga konsekvenser av äktenskapsskillnaden (avtal om delad vårdnad) och därmed välja att genomföra ett enklare och snabbare förfarande för äktenskapsskillnad utanför domstol (artiklarna 52, 54–55, 106, 453–460 i ObZ 2015). Om makarna inte når någon överenskommelse om delad vårdnad där man avtalat om de rättsliga konsekvenserna av äktenskapsskillnaden, utfärdar domstolen automatiskt ett beslut i dessa frågor inom ramen för rättsliga förfaranden som inleds genom en ansökan om äktenskapsskillnad. Föräldrarna kan dock komma överens om de rättsliga konsekvenserna av äktenskapsskillnaden under skilsmässoförfarandet i domstol. I detta fall kommer domstolen att fatta sitt beslut utifrån föräldrarnas överenskommelse, om domstolen anser att överenskommelsen är till barnets bästa (artikel 104/3 samt artikel 420 i ObZ 2015).

3.4 underhållsskyldighet mot den andra maken?

Enligt lagen om familjerättsliga förfaranden kan en maka begära underhållsbidrag innan skilsmässorättegången slutförts. Om inget underhållsbidrag krävs under skilsmässorättegången kan en före detta maka väcka talan för att begära underhåll inom sex månader från äktenskapets fullständiga upplösning, om villkoren för underhåll uppfylldes när skilsmässorättegången slutfördes och fortfarande uppfylldes när underhållsrättegången slutfördes (artiklarna 295–301 och 423–432 i ObZ 2015). De rättsliga kraven för underhåll är att käranden inte har tillräckliga medel för att försörja sig eller inte kan skaffa fram sådana medel från sina tillgångar och att käranden är arbetsoförmögen eller inte kan få sysselsättning, förutsatt att den maka som ska betala underhållet har tillräckliga medel och tillräcklig förmåga att fullgöra detta åtagande (artikel 295 i ObZ 2015). Underhållsbidraget fastställs för en viss tidsperiod. Enligt artikel 298 i ObZ 2015 kan en maka få underhållsbidrag i högst ett år, beroende på äktenskapets längd och kärandens möjlighet att på annat sätt skaffa sig lämplig försörjning inom överskådlig tid. I ObZ 2015 fastställs även villkoren för betalning av underhållsbidrag. Enligt artikel 296 i ObZ 2015 fastställs

underhållsbidraget som ett fast belopp som betalas i förskott varje månad. Domstolen kan dock, på en eller båda makars begäran, besluta att underhållsbidraget ska betalas i en klumpsumma, beroende på omständigheterna i ärendet. Enligt artikel 302 i ObZ 2015 kan makarna ingå ett underhållsavtal vid äktenskapskillnad (artikel 302 och artiklarna 470–473 i ObZ 2015).

4 Vad är den praktiska innebörden av hemskillnad?

I kroatisk familjerätt finns ingen exakt motsvarighet till begreppet "hemskillnad". I den nuvarande lagstiftningen finns ett begrepp som är en ungefärlig motsvarighet till "hemskillnad", nämligen "upphörande av äktenskapsförhållande" (*prestanak bračne zajednice*). "Upphörande av äktenskapsförhållande" sker om makarna avslutar alla ömsesidiga relationer som normalt finns i ett samboförhållande, det vill säga om de inte längre vill leva som makar och sammanboende. Upphörande av äktenskapsförhållande har en viss innebörd inom äktenskapsrätten eftersom en av de rättsliga grunderna för ett äktenskaps upphörande, enligt artikel 51 i ObZ 2015, är att ett år har gått sedan äktenskapsförhållandet upphörde. Upphörande av äktenskapsförhållande har också en specifik innebörd vid fastställande av makars egendomsförhållanden, eftersom den egendom som makarna har förvärvat genom arbete under sin tid tillsammans (i motsats till under äktenskapet), eller som härrör från denna egendom, anses vara giftorättsgods enligt artikel 36 i ObZ 2015.

5 Vilka krav måste vara uppfyllda för att erhålla hemskillnad?

I kroatisk familjerätt finns ingen exakt motsvarighet till begreppet "hemskillnad". I den nuvarande lagstiftningen finns ett begrepp som är en ungefärlig motsvarighet till "hemskillnad", nämligen "upphörande av äktenskapsförhållande" (*prestanak bračne zajednice*). I lagen om familjerättsliga förfaranden fastställs inga villkor för "upphörande av äktenskapsförhållande", eftersom äktenskap är en juridisk form och innebär samlevnad. Ett äktenskapsförhållande upphör om makarna avslutar alla ömsesidiga relationer som normalt finns i ett samboförhållande, det vill säga om de inte längre vill leva som ett gift par och ha det som ingår i ett sådant förhållande (t.ex. de slutar att kommunicera). Upphörande av äktenskapsförhållande tar sig vanligen uttryck i att en av makarna lämnar det gemensamma hemmet och den andra maken.

6 Vad får en hemskillnad för rättsliga följder?

I kroatisk familjerätt finns ingen exakt motsvarighet till begreppet "hemskillnad". I den nuvarande lagstiftningen finns ett begrepp som är en ungefärlig motsvarighet till "hemskillnad", nämligen "upphörande av äktenskapsförhållande" (*prestanak bračne zajednice*). Upphörande av äktenskapsförhållande har en viss innebörd inom äktenskapsrätten eftersom en av de rättsliga grunderna för ett äktenskaps upphörande, enligt artikel 51 i ObZ 2015, är att ett år har gått sedan äktenskapsförhållandet upphörde. Upphörande av äktenskapsförhållande har också en specifik innebörd vid fastställande av makars egendomsförhållanden, eftersom den egendom som makarna har förvärvat genom arbete under sin tid tillsammans (i motsats till under äktenskapet), eller som härrör från denna egendom, anses vara giftorättsgods enligt artikel 36 i ObZ 2015. Logiken bakom denna lagstiftning är att äktenskapsförhållandets varaktighet inte måste sammanfalla exakt med äktenskapets varaktighet, framför allt då äktenskapet slutar i skilsmässa. I regel upphör äktenskapsförhållandet innan skilsmässoförfarandena inleds. Skilsmässoförfaranden kan därför pågå efter att ett äktenskapsförhållande har upphört och gör så vanligen (framför allt om rättsmedel utnyttjas under förfarandena).

7 Vad är den praktiska innebörden av annullering av äktenskap?

Annullering av äktenskap (*poništaj braka*) är ett skäl till att ett äktenskap upphävs (artikel 47 i ObZ 2015) och utgör en av tre äktenskapstvister som regleras i det kroatiska rättssystemet (artikel 369 i ObZ 2015). Annullering av äktenskap är en familjerättslig påföljd för ett äktenskap som ingåtts i strid mot bestämmelserna om ett äktenskaps giltighet (artiklarna 25–29 i ObZ 2015) och verkställs i domstolsförfaranden som inleds genom att en talan väcks (artikel 369 i ObZ 2015). Bestämmelserna om annullering av äktenskap tillämpas om ett äktenskap är ogiltigt (artiklarna 29, 49 och 369–378 i ObZ 2015).

8 Vilka krav måste vara uppfyllda för att ett äktenskap ska annulleras?

Ett äktenskap som ingåtts i strid mot artiklarna 25–28 i ObZ 2015 (det vill säga om äktenskapet ingåtts av barn, personer som inte hade förmåga att skilja rätt från fel, personer som fräntagits sin rättskapacitet att lämna uppgift om sin egen situation, anhöriga eller personer som har blivit adopterade eller om maken eller maken redan är gift eller lever i en stabil samlevnadsform) är ogiltigt och omfattas av bestämmelserna om annullering av äktenskap (artikel 29 i ObZ 2015).

9 Vad blir den rättsliga följden av att äktenskapet annulleras?

Den rättsliga följden av att äktenskapet annulleras regleras på samma sätt som när ett äktenskap slutar i äktenskapsskillnad (se svaret på fråga 3).

10 Kan man lösa frågor som har med äktenskapsskillnaden att göra på annat sätt än genom att väcka talan i domstol?

I det kroatiska rättssystemet regleras äktenskapsskillnad genom domstolsförfaranden, och det finns ingen möjlighet till utomrättsliga skilsmässoförfaranden. En av de grundläggande principerna inom familjerätten, vilken är särskilt viktig i skilsmässoförfaranden, är dock principen om att familjeförhållanden ska lösas i samförstånd. Genom denna princip uppmuntrar man till att familjeförhållanden ska göras upp i godo, och vidare betonar man detta är en uppgift för alla organ som ger professionell hjälp till familjerna eller fattar beslut om familjeförhållanden (artikel 9 i ObZ 2015). Enligt familjerätten finns det följaktligen två typer av utomrättsliga förfaranden, som bland annat syftar till att skilsmässofrågor ska göras upp i godo: obligatorisk rådgivning (artiklarna 321–330 i ObZ 2015) och familjerådgivning (artiklarna 331–344 i ObZ 2015). Obligatorisk rådgivning tillhandahålls av en expertgrupp från socialministeriet och utgör en form av stöd för familjemedlemmar (t.ex. makar som vill inleda skilsmässoförfaranden och som har ett gemensamt underårigt barn) för att i samförstånd besluta om familjeförhållanden, särskilt när det gäller skydd för barn i familjeförhållanden. Detta kan till exempel vara att ta fram en plan för delad vårdnad – ett avtal om de rättsliga följderna av en äktenskapsskillnad som måste innehålla utförliga uppgifter om följande: barnets bosättningsort och bosättningsadress, vilken tid barnet kommer att tillbringa hos varje förälder, hur föräldrarna kommer att utbyta information för att få varandras samtycke vid viktiga beslut, hur föräldrarna kommer att utbyta viktig information om barnet, hur stort underhållsbidrag den förälder som barnet inte bor hos ska betala och hur framtida problem ska lösas. Dessutom tillhandahålls rådgivning om vilka de rättsliga följderna blir om ett avtal inte nås och om domstolsförfaranden inleds för att besluta om barnets rättigheter. Familjerådgivning är ett förfarande där parterna ska försöka göra upp familjetvister i godo med hjälp av en eller flera familjerådgivare. Huvudsyftet är att upprätta en plan för delad vårdnad och andra överenskommelser med avseende på barnet, samt alla övriga frågor av materiell och icke-materiell karaktär.

11 I vilken domstol ansöker man om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap? Vilka formaliteter måste följas och vilka handlingar bör bifogas ansökan?

Makar utan ett gemensamt underårigt barn kan väcka talan vid domstol om någon av makarna inger en skilsmässoansökan eller om båda makarna inger en gemensam sådan (artikel 50 i ObZ 2015). I dessa fall genomförs inte det utomrättsliga förfarandet för obligatorisk rådgivning (ett slags experthjälp för att familjemedlemmar ska kunna besluta om familjeförhållanden i samförstånd, vilken tillhandahålls av en expertgrupp vid socialministeriet) (artiklarna 321 och 322 i ObZ 2015). Makarna inleder då skilsmässoförfaranden direkt i domstol (rättsliga eller utomrättsliga), vilka är relativt enkla och snabba. Ovannämnda gäller i tillämpliga delar för domstolsförfaranden för annullering av äktenskap när makarna inte har något gemensamt underårigt barn.

Makar med ett gemensamt underårigt barn kan inleda domstolsförfaranden genom att den ena maken väcker en talan eller båda makarna ansöker om äktenskapsskillnad med ömsesidigt samtycke (artikel 50 i ObZ 2015). Innan skilsmässoförfaranden inleds (genom att en talan väcks eller en skilsmässoansökan inges med ömsesidigt samtycke) i fall där det finns ett gemensamt underårigt barn, måste makarna delta i det utomrättsliga förfarandet med obligatorisk rådgivning (ett slags experthjälp för att familjemedlemmar ska kunna besluta om familjeförhållanden i samförstånd, vilken tillhandahålls av en expertgrupp vid socialministeriet) (artiklarna 321 och 322 i ObZ 2015). Syftet med förfarandet är att makarna ska få professionell hjälp med att bland annat nå ett avtal om delad vårdnad – ett avtal om de rättsliga följderna av en skilsmässa som måste innehålla utförliga uppgifter om följande: barnets

bosättningsort och bosättningsadress, vilken tid barnet kommer att tillbringa hos varje förälder, hur föräldrarna kommer att utbyta information för att få varandras samtycke vid viktiga beslut, hur föräldrarna kommer att utbyta viktig information om barnet, hur stort underhållsbidrag den förälder som barnet inte bor hos ska betala och hur framtida problem ska lösas). Föräldrarna kan nå överenskommelsen om delad vårdnad under den obligatoriska rådgivningen, men de kan också göra detta på egen hand eller under familjerådgivningen (ett utomrättsligt förfarande där parterna ska försöka göra upp familjetvister i godo med hjälp av en eller flera familjerådgivare) (artikel 331 i ObZ 2015). Om makarna når en överenskommelse om delad vårdnad kan de inleda ett enklare och snabbare utomrättsligt skilsmässoförfarande genom att inge en ansökan (artiklarna 52, 54–55, 106, 453–460 i ObZ 2015). Makar med ett gemensamt underårigt barn måste inge en rapport från den obligatoriska rådgivning som avses i artikel 324 i ObZ 2015 tillsammans med sin skilsmäsoansökan med ömsesidigt samtycke, i enlighet med artikel 106 i ObZ 2015 (artikel 456 i ObZ 2015).

Om makarna inte når någon överenskommelse om delad vårdnad där man avtalat om de rättsliga följderna av äktenskapsskillnad, utfärdar domstolen ett beslut i dessa frågor *ex officio* inom ramen för ett rättsligt förfarande som inleds genom en ansökan om äktenskapsskillnad (artiklarna 53–54, 56–57 och 413 i ObZ 2015). Om makarna har ett gemensamt underårigt barn måste de bifoga en rapport från den obligatoriska rådgivningen enligt artikel 324 i ObZ 2015 till sin ansökan om äktenskapsskillnad, samt ett bevis på att de har deltagit i den första familjerådgivningen (artikel 379 i ObZ 2015).

12 Kan man få rättshjälp för att täcka kostnaderna i målet?

I Kroatien regleras rättshjälp och möjligheten till betalningsbefrielse för domstolskostnader och domstolsavgifter genom lagen om gratis rättshjälp (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*) (*Narodne Novine* (NN; Kroatiens officiella kungörelseorgan), nr 143/2013 – nedan kallad *ZBPP*). Personer kan vara berättigade till primär rättshjälp i samtliga förfaranden, även i äktenskapstvister och i andra familjerättsliga förfaranden, förutsatt att de uppfyller de rättsliga kraven (artiklarna 9–11 i *ZBPP*). Personer kan vara berättigade till sekundär rättshjälp i familjerättsliga förfaranden och i andra förfaranden som fastställts i lag, förutsatt att de uppfyller de rättsliga kraven (artiklarna 12–25 i *ZBPP*). Beslut om betalningsbefrielse för särskilda domstolsförfaranden, inbegripet familjerättsliga förfaranden, regleras genom bestämmelserna i artikel 13.3 i *ZBPP*. Beslut om betalningsbefrielse för betalning av domstolsavgifter för alla slags förfaranden, inbegripet familjerättsliga förfaranden, regleras genom bestämmelserna i artikel 13.4 i *ZBPP*. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt följande bestämmelser: a) tillhandahållandet av sekundär rättshjälp utan fastställande av personens ekonomiska situation (artikel 15 i *ZBPP*), förfarandet för erhållande av sekundär rättshjälp (artiklarna 16–18 i *ZBPP*), tillämpningsområdet för tillhandahållande av sekundär rättshjälp (artikel 19 i *ZBPP*) och d) processuella frågor och andra frågor av vikt för erhållande av gratis rättshjälp (artiklarna 20–25 i *ZBPP*). Uppmärksamhet bör även ägnas åt artikel 6 i lagen om domstolsavgifter (*Zakon o sudskim pristojbama*) (*Narodne Novine* (NN; Kroatiens officiella kungörelseorgan), nr 74/95, 57/96, 137/02, (26/03), 125/11, 112/12, 157/13 och 110/15), med avseende på parter som alltid har betalningsbefrielse när det gäller domstolsavgifter.

13 Kan en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap överklagas?

Det är möjligt att överklaga en dom om äktenskapsskillnad eller annullering av äktenskap. Båda parter har denna rättighet under förfarandena. Lagen om familjerättsliga förfaranden innehåller inga uttryckliga bestämmelser om överklaganden i äktenskapstvister, men enligt artikel 346 medges tillämpning av bestämmelserna i civilprocesslagen (*Zakon o parničnom postupku*) (*Narodne Novine* (NN; Kroatiens officiella kungörelseorgan) nr 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13 och 89/14; nedan kallad *ZPP*).

Enligt artikel 348 omfattar *ZPP* endast överklaganden av en dom medan artikel 378 omfattar överklaganden av ett beslut. När det gäller rättsmedel anges det i ObZ 2015 att förnyad prövning inte är tillåtet (artikel 373 i ObZ 2015) av domar som avkunnats i andra instans i en äktenskapstvist.

14 Hur ska man göra för att få en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelats i en annan medlemsstat erkänd i [medlemsstat]?

Enligt artikel 21 i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 (Bryssel IIa förordningen) ska en dom som har meddelats i en medlemsstat erkännas i de andra medlemsstaterna utan att något särskilt förfarande behöver anlitas (artikel 21.1). Enligt artikel 21.3 kan dock en berörd part få fastställt att domen ska erkännas eller inte erkännas. Ansökningar om erkännande eller icke-erkännande omfattas i ett sådant fall av den territoriella behörigheten för relevant domstol på den förteckning som respektive medlemsstat ska överlämna till kommissionen enligt artikel 68 på det formulär som anges i artikel 37 i Bryssel IIa-förordningen. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 21.3 i Bryssel IIa-förordningen bör det dessutom noteras att inget särskilt förfarande krävs för att uppdatera uppgifter om civilstånd i relevanta register i en medlemsstat "på grundval av en i en annan medlemsstat meddelad dom om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap, om denna dom inte längre kan överklagas enligt lagen i den medlemsstaten".

15 Till vilken domstol ska man vända sig för att begära omprövning av ett beslut att i [medlemsstat] erkänna en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som har meddelats i en annan medlemsstat? Hur handläggs sådana mål?

Ansökningar om erkännande eller icke-erkännande (artikel 21.3 i Bryssel IIa-förordningen) omfattas av den territoriella behörigheten för relevant domstol på förteckningen, liksom anges i svaret på fråga 14. I detta fall tillämpas förfarandet i avsnitt 2 kapitel III i Bryssel IIa-förordningen.

Rättsmedlet, det vill säga en ansökan om ändring enligt artikel 33 i Bryssel IIa-förordningen, ska göras vid den förstainstansdomstol som fattat beslutet (domstol med lokal behörighet som finns med på ovan nämnda förteckning).

16 Vilket lands lag tillämpas i ett mål om äktenskapsskillnad mellan makar som inte har hemvist i [medlemsstat] eller har olika medborgarskap?

Tillämplig lag för äktenskapsskillnad är lagen i det land som makarna är medborgare i när ansökan inges.

Om makarna är medborgare i olika länder när ansökan inges ska lagarna i de länder där de är medborgare tillämpas kumulativt, enligt artikel 35.2 i lagen om lösning av rättstvister genom andra länders bestämmelser vid vissa förhållanden (*Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima*) (*Narodne Novine* (NN; Kroatiens officiella kungörelseorgan), nr 53/91, 88/01). Om äktenskapet inte kan upplösas enligt lagen i de länder som makarna är medborgare i ska kroatisk lag tillämpas för upplösning av äktenskapet, om någon av makarna hade sin permanenta vistelse i Kroatien när ansökan ingavs.

Kroatisk rätt ska tillämpas om en av makarna är kroatisk medborgare men inte har sin permanenta vistelse i Kroatien, och om äktenskapet inte kan upplösas enligt den lag som avses i artikel 35.2 i lagen om lösning av rättstvister genom andra länders bestämmelser vid vissa förhållanden.

Den här webbsidan hör till portalen [Ditt Europa](#).

Du får gärna lämna synpunkter på innehållet

This webpage is part of an EU quality network

Senaste uppdatering: 14/03/2022

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skilsmässa och hemskillnad - Italien

1 Vilka krav måste vara uppfyllda för att makarna ska kunna få en dom på äktenskapsskillnad?

I lagen anges de juridiska villkoren för att makarna ska kunna få äktenskapsskillnad (se punkt 2). Innan domstolen kan besluta om äktenskapsskillnad måste den kontrollera att dessa juridiska villkor är uppfyllda.

En sådan kontroll är nödvändig även om makarna lämnar in en gemensam ansökan om äktenskapsskillnad. Makarnas samförstånd är alltså inte i sig själv grund för äktenskapsskillnad. Därför finns egentligen inte begreppet äktenskapsskillnad i samförstånd i Italien. Domstolen måste alltid fastställa de omständigheter som ligger till grund för ansökan innan den kan meddela en dom om äktenskapsskillnad.

Om äktenskapet ingåtts i enlighet med civillagen kan domstolen upplösa det. Om makarna gift sig kyrkligt och äktenskapet vederbörligen registrerats i folkbokföringen kan domstolen befria makarna från äktenskapets civilrättsliga verkningar. En allmän åklagare måste delta i förfarandet.

Källor: lag nr 898 av den 1 december 1970, ändrad genom lag nr 436 av den 1 augusti 1978, lag nr 74 av den 6 mars 1987 och lag nr 55 av den 6 maj 2015.

2 På vilka grunder kan man få äktenskapsskillnad?

En av makarna kan ansöka om äktenskapsskillnad i följande fall:

1. Om den andra maken efter giftermålet dömts av domstol för ett mycket allvarligt brott som begåtts före eller efter giftermålet och denna dom vunnit laga kraft. Detta gäller om den andra maken dömts

till fängelse på livstid eller i över 15 år, även som en följd av flera olika domar, för uppsåtliga brott med undantag för politiska brott och brott som begåtts av särskilda moraliska eller sociala motiv (*motivi di particolare valore morale e sociale*),

till frihetsstraff för incest (artikel 564 i strafflagen) eller sexualbrott i enlighet med artiklarna 609-bis (sexualbrott), 609-quater, 609-quinquies eller 609-octies (införda genom lag nr 66 från 1996),

till frihetsstraff för mord på sin son eller dotter eller för mordförsök på maken eller sin son eller dotter,

till frihetsstraff efter två eller flera domar för mycket grov misshandel, utebliven betalning av underhåll, misshandel av familjemedlemmar eller barn eller utnyttjande av personer med bristande rättshandlingsförmåga till skada för maken eller ett barn, utom då den make som ansöker om äktenskapsskillnad har dömts för medverkan eller då det har kunnat fastställas att makarna återigen lever tillsammans.

2. Om

- den andra maken frikänts från sådana incest- eller sexualbrott som nämns i punkterna 1b och 1c ovan och domstolen slår fast att svaranden är oförmögen att upprätthålla eller återuppta familjegemenskapen,

- makarna har erhållit hemskillnad, antingen i samförstånd eller på begäran av en av makarna, och levit åtskilda

i minst tolv månader efter det datum då de inställde sig till domstolsförhandlingen om hemskillnad,

i sex månader när hemskillnaden skedde i samförstånd, inbegripet när makarna gör upp i samförstånd efter en omtvistad dom,

eller sex månader från den dag som anges i den överenskommelse om hemskillnad som ingåtts efter förhandling inför advokat, eller från dagen för den handling som fastställer den överenskommelse om hemskillnad som ingåtts inför en tjänsteman vid ett folkbokföringskontor,

- rättegången angående de brott som anges i punkterna 1b och 1c avbröts på grund av att en tidsfrist överskridits, men skilsmässodomstolen fastställer att brotten i sig själva annars skulle vara straffbara,

- rättegången angående incest utmynnade i en dom som fastställer att brottet inte är straffbart eftersom det inte skapade någon offentlig skandal,

- den andra maken, med utländskt medborgarskap, har utverkat en annullering eller upplösning av äktenskapet eller ingått ett nytt äktenskap utomlands,

- äktenskapet inte har fullbordats,

- en av makarna officiellt bytt juridiskt kön; ansökan om äktenskapsskillnad kan i detta fall lämnas in av endera maken.

Sammanfattningsvis kan sägas att förutom i "straffrättsliga" fall (som utöver domar för mycket allvarliga brott även omfattar fall där personen frikänns på grund av psykisk störning, preskribering samt avsaknad av objektiva grunder för att utdöma ett straff för incest) kan äktenskapsskillnad beviljas på följande grunder: hemskillnad, annullering av äktenskap, upplösning av äktenskap eller nytt äktenskap som ingåtts av den andra maken utomlands, ofullbordat äktenskap och könsbyte.

3 Vilka rättsliga konsekvenser får en äktenskapsskillnad när det gäller

3.1 makarnas personliga förhållanden (t.ex. i fråga om efternamn),

En dom om äktenskapsskillnad innebär följande:

Först och främst bryts de äktenskapliga banden, vilket innebär att makarna på nytt anses ogifta och alltså kan ingå nytt äktenskap.

Kvinnan förlorar det efternamn som hon hade fogat till sitt eget, men hon kan ansöka hos domstolen om att få behålla makens efternamn tillsammans med sitt eget om det ligger i hennes eller barnens intresse.

Äktenskapsskillnaden bryter inte släktbanden, särskilt inte hindren i samband med släktskap i rakt upp- eller nedstigande led (artikel 87.4 i civillagen).

Utländska makar förlorar inte medborgarskap som förvärvats genom giftermålet.

3.2 fördelningen av makarnas egendom,

Äktenskapsskillnaden upplöser makarnas gemensamma egendom (som inkluderar alla inköp som makarna gjort gemensamt eller på egen hand under äktenskapet, med undantag för den personliga egendom som anges i artikel 179 i civillagen) och förmögenhetsfonder (*fondo patrimoniale*). Om barnen inte

har uppnått myndig ålder fortsätter dock fonden att existera. Äktenskapsskillnaden har inga rättsverkningar på vanlig egendom (*comunione ordinaria*, till exempel tillgångar som förvärvats på proportionell grund före eller under äktenskapet om makarna har gjort en bodelning (*separazione dei beni*)), som kan upplösas på begäran av en av makarna.

Den förälder som bor med barnet kan ges rätt att bo kvar i makarnas tidigare bostad, om det ligger i barnets intresse att få bo kvar där.

3.3 makarnas gemensamma, underåriga barn,

Den domstol som beslutar om äktenskapsskillnad beslutar också om gemensam vårdnad om barnen, utom i undantagsfall då vårdnaden i stället kan tillfalla en av föräldrarna. Domstolen fastställer också regler för umgängesrätt för den förälder som inte bor med barnen. Den ger också anvisningar angående förvaltningen av barnens tillgångar och fastställer storleken på det månatliga underhåll som ska betalas av den förälder som inte bor med barnen till den förälder som barnen bor hos (gäller underåriga barn).

3.4 underhållsskyldighet mot den andra maken?

När en dom om äktenskapsskillnad har meddelats kan domstolen på begäran av en parterna besluta att ett regelbundet underhåll ska utbetalas till den make som saknar tillräckliga medel och som inte objektivt kan skaffa sig sådana. Skyldigheten att betala underhåll upphör om mottagaren av underhållet gifter om sig. Om båda parterna samtycker kan underhållet också betalas ut vid ett enda tillfälle, exempelvis genom att den make som är underhållsskyldig överlåter fast egendom på den andra maken. (För mer information, se faktabladet "Underhållskrav – Italien").

Den make som inte uppfyller sin skyldighet att betala underhåll till sin make/maka (vid hemskillnad) eller sitt/sina barn begår ett brott enligt artikel 570 i strafflagen.

Det finns även andra effekter. Makar som har skilt sig, men inte gift om sig och som är berättigade till underhåll är också berättigade till en andel av avgångsvederlag som utgår till den andra maken. Om den f.d. maken dör är den efterlevande maken berättigad till efterlevandepension eller till att dela pensionen med andra efterlevande makar samt till en del av den avlidnes kvarlåtenskap, om personen i fråga befinner sig i ekonomiska av svårigheter. Lagen ger också den make som beviljats underhåll möjlighet att inteckna eller ansöka om beslag av egendom som tillhör den andra maken.

4 Vad är den praktiska innebörden av hemskillnad?

Hemskillnad innebär att makarna inte längre är skyldiga enligt lag att leva tillsammans. Ett upphävande av samlevnaden saknar rättsverkningar (med undantag för situationer som uppstått före den omarbetade lagen nr 151 från 1975) och innebär bara att de äktenskapliga banden försvagas något.

Hemskillnad beslutas av domstol eller av parterna i samförstånd.

Källor: De materiella reglerna anges i civillagen (artikel 150 ff; när det gäller arvsrätt, se artiklarna 548 och 585 i civillagen).

5 Vilka krav måste vara uppfyllda för att erhålla hemskillnad?

Hemskillnad som beviljas av domstol förutsätter omständigheter som gör en fortsatt samlevnad outhärdlig.

Om villkoren är uppfyllda beslutar domstolen på begäran av en av makarna om hemskillnad, även om detta är mot den andra makens vilja.

I undantagsfall beslutar domstolen också vilken av makarna som är ansvarig för separationen. Detta får konsekvenser för underhåll och arv. En allmän åklagare måste delta i förfarandet.

Hemskillnad i samförstånd bygger på en överenskommelse mellan makarna, men blir gällande endast om domstolen ger sitt godkännande. Domstolen har till uppgift att kontrollera att makarnas överenskommelse ligger i familjens överordnade intresse. Särskilt om överenskommelsen om vårdnad och underhåll till barnen inte ligger i barnens intresse kallar domstolen in parterna igen för att gå igenom nödvändiga ändringar. Om lösningen är oacceptabel kan domstolen vägra att godkänna hemskillnaden.

6 Vad får en hemskillnad för rättsliga följder?

Personliga förhållanden: Vid hemskillnad (som beslutas av domstol eller i samförstånd) försvinner helt alla typer av biståndsplikt som förutsätter samlevnad. Dessutom upphör faderskapspresumtionen. Kvinnan förlorar inte makens efternamn som lagts till hennes eget, men maken kan ansöka om att domstolen ska förbjuda användningen av namnet om detta kan vålla skada. Domstolen kan också ge maken rätt att inte använda makens efternamn om detta kan skada henne.

Makarnas gemensamma tillgångar: De gemensamma tillgångarna upplöses vid en förklaring om att en av makarna är försvunnen eller förmodas ha avlidit, vid annullering, upplösning eller upphörande av äktenskapets civilrättsliga följder, hemskillnad, bodelning, beslut om ändring av makars förmögenhetsförhållanden som fattats i samförstånd eller om en av makarna försätts i konkurs.

Vid hemskillnad upplöses makarnas gemensamma tillgångar när domstolen beviljar makarna tillstånd att leva åtskilda, eller från och med den dag makarna undertecknar överenskommelsen om hemskillnad i samförstånd inför domstolens ordförande, förutsatt att överenskommelsen godkänns. Domen om hemskillnad översänds till folkbokföringsmyndigheten så att upplösningen av det gemensamma boet kan registreras.

Föräldransvar: Den domstol som meddelar dom om hemskillnad fattar också beslut om vårdnad av barn och fastställer storleken på det underhåll som ska betalas av den förälder som inte bor med barnet (eller, i de få fall då ensam vårdnad utdöms, av den förälder som inte har vårdnaden). Den make som bor med barnet prioriteras vid beslutet om vem som ska få rätt att bo kvar i makarnas bostad (för mer information, se faktabladet "Föräldransvar – Italien").

Beviljande av underhållsbidrag: Den make som inte bär ansvar för separationen kan hos domstolen begära och beviljas underhåll från den andra maken om han eller hon saknar tillräckliga ekonomiska medel. En behövande make är berättigad till underhåll, dvs. en regelbunden summa som täcker uppehållet, även om han eller hon är ansvarig för separationen (se faktabladet "Underhållskrav – Italien").

Enligt rättspraxis ska underhållet vid hemskillnad indexregleras på samma sätt som underhåll vid äktenskapsskillnad.

Beslut om vårdnaden om barnen och beräkningen av underhållet (för maken och barnen) kan ändras. Att inte betala det fastställda underhållet är ett brott enligt artikel 570 i strafflagen.

Separation med och utan ansvar: En make som separerat men som inte hålls ansvarig för separationen behåller samma arvsrättigheter som makar som fortfarande lever tillsammans.

Makar som hålls ansvariga för en separation är bara berättigade till underhåll om de är berättigade till underhållsbidrag från den avlidna maken när arvsförfarandet inleds (artiklarna 548 och 585 i civillagen).

Övriga konsekvenser: Domen om hemskillnad berättigar till registrering av en rättslig inteckning. Om domen inte följs kan domstolen efter ansökan från den berättigade parten besluta att motpartens tillgångar ska beslagtas och att tredje part som ska göra fortlöpande betalningar till motparten ska överföra en del av summan till den berättigade parten.

7 Vad är den praktiska innebörden av annullering av äktenskap?

Ett äktenskap kan ogiltigförklaras eller annulleras (se artikel 117 ff. i civillagen). Det är mest praktiskt att utgå från begreppet ogiltighet och gå igenom de olika typerna av ogiltighet och den lag som tillämpas på dem.

Ett äktenskap är ogiltigt om det är felaktigt på något av de sätt som anges i lagstiftningen, vilket i så fall måste återopas i domstol.

En ansökan om annullering av äktenskap delges inte arvtagare, om inte ärendet redan pågår. En allmän åklagare måste delta i förfarandet.

Källor: De materiella reglerna anges i artiklarna 117–129-bis i civillagen.

8 Vilka krav måste vara uppfyllda för att ett äktenskap ska annulleras?

Ett äktenskap kan ogiltigförklaras på följande grunder (artikel 117 ff. i civillagen):

En av parterna är redan gift. Ogiltigförklaringen är ovillkorlig och oåterkallelig. Ansökan om ogiltigförklaring kan lämnas in av makarna, nära släktingar i uppstigande led, allmän åklagare eller övriga berörda.

Impedimentum criminis. När en av dem som ingår äktenskap har dömts för mord eller mordförsök på den andras make/maka. Ogiltigförklaringen är ovillkorlig och oåterkallelig. Ansökan om ogiltigförklaring kan lämnas in av makarna, den allmänna åklagaren eller övriga berörda.

Konstaterad psykisk sjukdom hos en av makarna. Äktenskapsförbudet kan inträda även efter giftermålet, förutsatt att det kan styrkas att en av makarna led av ett psykiskt funktionshinder redan när äktenskapet ingicks. Det kan bestridas av förmyndaren, den allmänna åklagaren eller övriga berörda.

En av makarna är oförmögen att ansvara för sina egna handlingar. Giftermålet kan bestridas av den make som anser att han eller hon var oförmögen att ansvara för sina handlingar vid tiden för giftermålet (även om personen var i sin fulla rätt att gifta sig). Ansökan om ogiltigförklaring kan inte lämnas in om paret har levt tillsammans i mer än ett år efter det att maken i fråga återfått sin mentala förmåga.

En av makarna har inte uppnått minimiåldern. Ansökan kan lämnas in av makarna, den allmänna åklagaren och föräldrarna. Den underårige kan inte agera förrän ett år efter det att han eller hon har blivit myndig.

Släktskap, adoption och anknytning. Äktenskapets giltighet kan bestridas av makarna, den allmänna åklagaren och övriga berörda. Ansökan om ogiltigförklaring kan dock inte lämnas in om det har gått över ett år sedan äktenskapet ingicks och det skulle ha varit möjligt att få tillstånd för giftermål.

Väld, rädsla och misstag (samtycke som erhållits genom våld eller som ett resultat av allvarlig rädsla på grund av omständigheter utanför makens kontroll, misstag i fråga om den andra makens identitet eller personlighet i enlighet med artikel 122 i civillagen). Ansökan kan lämnas in av den make vars samtycke erhöles på något av de sätt som anges ovan. Ansökan kan inte lämnas in om makarna har levt tillsammans i mer än ett år efter det att orsaken till våldet eller rädslan upphört eller misstaget uppdagades.

Simulering. Äktenskapet kan bestridas av en av makarna om de ingått äktenskap med en överenskommelse att inte uppfylla de skyldigheter eller utöva de rättigheter som följer av giftermålet. Ansökan om ogiltigförklaring kan inte lämnas in om det gått mer än ett år räknat från dagen för giftermålet eller om makarna under någon period efter giftermålet har levt tillsammans som man och hustru.

9 Vad blir den rättsliga följden av att äktenskapet annulleras?

Om makarna handlade i god tro (dvs. de var omedvetna om att ett äktenskapshinder förelåg när de gifte sig), anses äktenskapet vara giltigt ända tills det har annullerats som ett ogiltigt men i god tro ingånget äktenskap (s.k. putativt äktenskap (*matrimonio putativo*)). Ett äktenskap som ogiltigförklarats har samma rättsverknningar som ett giltigt äktenskap för eventuella barn, även om båda makarna handlade i ond tro.

Domstolen kan också ålägga en av makarna att betala regelbundet underhåll till den andra maken i högst tre år om vederbörande inte har tillräckliga ekonomiska resurser och inte har gift om sig.

Om bara en av makarna handlade i god tro, tillämpas rättsverkningarna av det putativa äktenskapet på den maken och eventuella barn. Den make som agerat i ond tro måste betala en lämplig ersättning som motsvarar tre års underhåll och betala underhållsbidrag om det inte finns några andra underhållsskyldiga.

10 Kan man lösa frågor som har med äktenskapsskillnaden att göra på annat sätt än genom att väcka talan i domstol?

Genom lagdekret nr 132 av den 12 september 2014, som omvandlats till lag nr 162/2014, införde den italienska regeringen två nya alternativa utomrättsliga förfaranden:

1. Parterna kan upprätta ett avtal inför en advokat (*convenzione di negoziazione assistita*), och kan således lösa sin tvist i godo utanför domstolen, med bistånd från advokater. Denna möjlighet kan utnyttjas av makar som vill ha hemskillnad i samförstånd, i syfte att de civilrättsliga verkningarna av äktenskapet ska upphöra att gälla eller att äktenskapet ska upplösas, eller att de villkor som reglerar makarnas hemskillnad eller äktenskapsskillnad ska ändras, även om de har underåriga barn eller barn med allvarliga funktionsnedsättningar eller som inte är självförsörjande. Om ett par väljer detta alternativ inleds inget domstolsförfarande (artiklarna 2 och 6).

2. Om makarna inte har några underåriga barn eller har vuxna barn som har en allvarlig funktionsnedsättning eller inte är självförsörjande, har makarna möjlighet att inför en tjänsteman vid ett folkbokföringskontor ingå ett avtal som bekräftar deras hemskillnad, upplösningen av deras äktenskap eller upphörandet av de civilrättsliga följderna av deras äktenskap, eller som ändrar de villkor som reglerar deras hemskillnad eller äktenskapsskillnad (artikel 12).

11 I vilken domstol ansöker man om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap? Vilka formaliteter måste följas och vilka handlingar bör bifogas ansökan?

De processrättsliga reglerna för äktenskapsskillnad gäller även för hemskillnad, förutsatt att de inte strider mot varandra. I sådana fall tillämpas artikel 706 ff. i civilprocesslagen.

Förfarandet är ett särskilt tvisteförfarande som regleras av bestämmelser som skiljer sig från bestämmelserna för vanliga förfaranden, särskilt när det gäller den fas som omfattar domstolsförhandlingen (förfarandet består av två faser: en vanlig domstolsförhandling och en förhandling inför undersökningsdomare). Behörig domstol är den allmänna underrätten (*tribunale*), som kollegial domstol, på den ort där makarna senast hade gemensam hemvist eller på någon av de andra orter som lagen anger (artikel 706 i civilprocesslagen), där svaranden har hemvist eller, om vederbörande inte kan spåras eller bor utomlands, kårandens hemvist. Om båda parterna bor utomlands kan vilken italiensk domstol som helst behandla ärendet. Om makarna lämnar in en gemensam ansökan om äktenskapsskillnad kan de välja den enas eller den andras hemvistort.

Förfarande: Ansökan om hemskillnad eller äktenskapsskillnad (*ricorso*) ska lämnas in till kansliet vid den domstol som är behörig. Styrkande handlingar ska bifogas ansökan, men de kan också lämnas in direkt vid domstolsförhandlingen. Den make som ansöker om äktenskapsskillnad ska se till att den andra maken har delgetts ansökan och datumet för domstolsförhandlingen. Om försöken att uppnå en förlikning misslyckas fattar rättens ordförande beslut om interimistiska åtgärder som ligger i makarnas och barnens intresse och fastställer datum för en förhandling inför en undersökningsdomare, som handlägger ärendet enligt de vanliga reglerna för tvisteförfaranden.

Gemensam ansökan om äktenskapsskillnad: En gemensam ansökan om äktenskapsskillnad förutsätter att makarna har kommit överens om att skiljas och enats om villkoren i fråga om sina barn och de ekonomiska förhållandena. I dessa fall tillämpas ett förenklat förfarande.

Källor: Lag nr 898 från 1970 i dess ändrade lydelse. Vid hemskillnad tillämpas även artiklarna 706–711 i civilprocesslagen.

12 Kan man få rättshjälp för att täcka kostnaderna i målet?

Det är möjligt att få rättshjälp (*patrocinio a spese dello Stato*) och därmed låta sig biträdas av ett juridiskt ombud utan att betala ombudskostnader och andra domstolsavgifter. Utländska medborgare som lagligen vistas i Italien har också rätt att ansöka om rättshjälp. Villkoren för att få rättshjälp finns i lag nr 1990/217 och faktabladet om rättshjälp. Ansökan om rättshjälp ska lämnas in till relevant advokatsamfundets styrelse (*consiglio dell'ordine degli avvocati*). Mer information finns på advokatsamfundets webbplats (när det gäller advokatsamfundet i Rom) och på justitiedepartementets webbplats.

Källor: Lag nr 217 från 1990, i dess lydelse enligt lag nr 134 från 2001.

13 Kan en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap överklagas?

Det är möjligt att överklaga domar om hemskillnad, äktenskapsskillnad eller annullering av äktenskap. Domar om äktenskapsskillnad eller hemskillnad som ännu inte vunnit laga kraft (till exempel gällande makarnas status eller när förfarandet fortsätter med fastställande av underhåll eller ansvar) kan inte överklagas tillsammans med den slutgiltiga domen, utan måste överklagas inom de lagstadgade tidsfristerna.

14 Hur ska man göra för att få en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelats i en annan medlemsstat erkänd i [medlemsstat]?

I förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 föreskrivs ett gemensamt förfarande i alla EU-länder.

Domen erkänns automatiskt. Därför behövs inget särskilt förfarande för att uppdatera uppgifter om civilstånd i relevanta register i en medlemsstat till följd av en lagkraftvunnen dom om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap.

En berörd part kan emellertid få domställt att domen ska erkännas eller inte erkännas. Skälen för att vägra erkännande anges uttryckligen i förordningen.

Ansökan ska lämnas in till den appellationsdomstol som har territoriell behörighet (med hänvisning till den plats där beslutet ska verkställas och i enlighet med interna bestämmelser). Domstolen ska fatta beslut utan dröjsmål (och utan kontradiktoriskt förfarande) och beslutet ska delges sökanden.

15 Till vilken domstol ska man vända sig för att begära omprövning av ett beslut att i [medlemsstat] erkänna en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som har meddelats i en annan medlemsstat? Hur handläggs sådana mål?

Var och en av parterna kan överklaga beslutet om erkännande till den appellationsdomstol som meddelade beslutet inom en månad från den dag det delgavs (två månader om motparten är bosatt i ett annat land). I denna andra fas tillämpas den kontradiktoriska principen och de normala reglerna för tvistemål.

Appellationsdomstolens dom kan i sin tur överklagas till kassationsdomstolen (*Corte di Cassazione*, se bilagorna till förordningen).

16 Vilket lands lag tillämpas i ett mål om äktenskapsskillnad mellan makar som inte har hemvist i [medlemsstat] eller har olika medborgarskap?

Hemskillnad och äktenskapsskillnad regleras i den nationella lagstiftning som är gemensam för båda makarna vid tidpunkten för ansökan om hemskillnad eller äktenskapsskillnad. Om makarna har skilda medborgarskap åligger det domstolen att besluta vilken lag som är tillämplig på grundval av det land där makarna tillbringar den största delen av sin tid tillsammans.

Om den utländska tillämpliga lagen inte innehåller några bestämmelser om hemskillnad och äktenskapsskillnad tillämpas italiensk lag (artikel 31 i lag nr 218 från 1995) och principen om domstolslandets lag (*lex fori*). Det bör noteras att italiensk lag kan tillämpas oberoende av om sökanden har italienskt medborgarskap och kan också åberopas av en utländsk medborgare i ett blandat äktenskap eller i ett äktenskap mellan två utlänningar.

Italienska makar som har ansökt om hemskillnad eller äktenskapsskillnad omfattas av italiensk lag även om de inte har hemvist i Italien. Makar med skilda medborgarskap omfattas av lagen i det land där de tillbringar den största delen av sin tid tillsammans. Om lagen i landet i fråga inte innehåller bestämmelser om hemskillnad eller äktenskapsskillnad tillämpar (den italienska) domstolen italiensk lag.

Den här webbsidan hör till portalen [Ditt Europa](#).

Du får gärna [lämna synpunkter](#) på innehållet

This webpage is part of an EU quality network

Senaste uppdatering: 21/07/2022

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skilsmässa och hemskillnad - Cypern

1 Vilka krav måste vara uppfyllda för att makarna ska kunna få en dom på äktenskapsskillnad?

Vid äktenskap som ingåtts genom kyrklig vigsel inleds ett förfarande för äktenskapsskillnad genom skriftlig anmälan till biskopen i det stift där den sökande har sin hemvist. En ansökan om äktenskapsskillnad kan inges senast 3 månader efter anmälan till biskopen. Någon sådan anmälan behövs ej när äktenskapsskillnad begärs på grund av ett försvinnande eller mentalsjukdom.

2 På vilka grunder kan man få äktenskapsskillnad?

Äktenskapsbrott.

Omoralskt, vanhedrande eller annat upprepat oförlåtligt beteende som ohjälpligt skadar förhållandet och gör det outhärdligt för den sökande.

Livsfarligt våld exempelvis misshandel.

Sådan sinnessjukdom som under en treårsperiod gör samlevnad omöjlig.

Lagakraftvunnen fängelsedom på mer än 7 år.

Försvinnande.

Impotens vid tidpunkten för giftermålet och som fortsätter under de 6 månader fram till och med den tidpunkt då ansökan inges.

Den gemensamma bostad övergivs utan grund under två år. Långa perioder av frånvaro under sammanlagt mer än två år. En uppmaning att återvända till bostaden ska ha sänts.

Byte av religion eller tro, utövande av psykiskt våld eller försök till konvertering till en sekt.

Ihållande vägran att skaffa barn, trots att önskemål från den andra makens sida.

Slutligt sammanbrott av det äktenskapliga förhållandet.

Separation i fem år.

3 Vilka rättsliga konsekvenser får en äktenskapsskillnad när det gäller

3.1 makarnas personliga förhållanden (t.ex. i fråga om efternamn),

Äktenskapsskillnad innebär att äktenskapet upplöses, men har inte någon automatisk inverkan vad gäller namnbyte. Det åligger berörd part att anmäla namnbyte.

3.2 fördelningen av makarnas egendom,

Äktenskapsskillnaden påverkar inte egendomstvister. Egendomstvister måste drivas genom särskild ansökan eftersom det rör sig om separata förfaranden.

3.3 makarnas gemensamma, underåriga barn,

Nej, eftersom förfarandet för äktenskapsskillnad är skilt och oberoende från ett vårdnadsförfarandet, såvida inte äktenskapsskillnad beviljades på grund av livsfarligt våld mot barnen eller fysiska övergrepp mot dem.

Äktenskapsskillnaden påverkar in frågor som rör makarnas minderåriga barn (t.ex. underhåll). En separat ansökan ska inges för dessa frågor.

3.4 underhållsskyldighet mot den andra maken?

Äktenskapsskillnad medför inte automatiskt en skyldighet att betala underhållsbidrag till den andra maken. En särskild ansökan ska inges så snart paret har separerat.

4 Vad är den praktiska innebörden av hemskillnad?

Στο κυπριακό οικογενειακό δίκαιο δεν υπάρχει ο όρος «δικαστικός χωρισμός» ("legal separation").

5 Vilka krav måste vara uppfyllda för att erhålla hemskillnad?

Inte tillämplig.

6 Vad får en hemskillnad för rättsliga följder?

Inte tillämplig.

7 Vad är den praktiska innebörden av annullering av äktenskap?

Från och med det datum äktenskapet annullerats har det inte längre någon rättslig verkan.

8 Vilka krav måste vara uppfyllda för att ett äktenskap ska annulleras?

I enlighet med artikel 17 i lagen om äktenskap 104 (I)/2003, ändrad genom lag 66 (I)/2009 om äktenskapet är ogiltigt om det ingåtts:

- innan tidigare äktenskap (borgerlig eller kyrkligt) upplösts eller annullerats,
- mellan släktingar i rätt upp- och nedstigande led eller i sidolinjen intill femte led,
- mellan ingifta släktingar i rätt upp- och nedstigande led eller i sidolinjen intill tredje led.
- mellan en adoptant och hans/hennes adopterade barn eller dennes ättlingar,
- mellan ett barn som är fött utom äktenskapet och fadern som erkänt barnet som sitt, eller hans biologiska släktingar

9 Vad blir den rättsliga följden av att äktenskapet annulleras?

Ett äktenskap som ogiltigförklaras genom lagakraftvunnet domstolsbeslut upphör att ha verkan från och med den dag då beslutet meddelas.

10 Kan man lösa frågor som har med äktenskapsskillnaden att göra på annat sätt än genom att väcka talan i domstol?

För närvarande finns inte några sådana möjligheter. Ett lagförslag om medling i familje frågor förbereds av lagkommittén (*epítropos nomothesias*).

11 I vilken domstol ansöker man om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap? Vilka formaliteter måste följas och vilka handlingar bör bifogas ansökan?

Ansökan om detta ska inges till familjedomstol i den domkrets där en eller båda parterna har sin hemvist. Ansökan ska motsvara mall 1 i högsta domstolens rättegångsregler från 1990. Avsändningsbevis för anmälan till biskopen eller mottagningsbevis för rekommenderat brev från biskopen om anmälan, liksom även vigselbeviset ska bifogas till ansökan som bevisning.

12 Kan man få rättshjälp för att täcka kostnaderna i målet?

Ja, det gör det. Ansökan inges till familjedomstolen.

13 Kan en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap överklagas?

Ja, det går att överklaga en dom om äktenskapsskillnad eller annullering av äktenskap till familjedomstolen i andra instans (*devterováthmio oikogeneiakó dikastírio*).

14 Hur ska man göra för att få en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelats i en annan medlemsstat erkänd i [medlemsstat]?

Ansökan ska inges till behörig familjedomstol på Cypern på grundval av rådets förordning nr 44/2001.

15 Till vilken domstol ska man vända sig för att begära omprövning av ett beslut att i [medlemsstat] erkänna en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som har meddelats i en annan medlemsstat? Hur handläggs sådana mål?

Invändning ska inges till den familjedomstol som tar emot ansökan om erkännande och registrering av det andra landets beslut.

16 Vilket lands lag tillämpas i ett mål om äktenskapsskillnad mellan makar som inte har hemvist i [medlemsstat] eller har olika medborgarskap?

Familjedomstolarna på Cypern är behöriga att pröva mål som rör upplösning eller annullering av äktenskap under förutsättning att parterna sedan minst 3 månader har sin hemvist på Cypern. Domstolen kommer att tillämpa cypriotisk lagstiftning.

Den här webbsidan hör till portalen [Ditt Europa](#).

Du får gärna [lämna synpunkter](#) på innehållet

This webpage is part of an EU quality network

Senaste uppdatering: 17/01/2022

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [lv](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Skilsmässa och hemskillnad - Lettland

1 Vilka krav måste vara uppfyllda för att makarna ska kunna få en dom på äktenskapsskillnad?

Mål om äktenskapsskillnad regleras av bestämmelserna i avdelningen om familjerätt i den lettiska civillagen och i avdelning P i lagen om notarier. Allmänna bestämmelser om äktenskap anges i avdelningen om familjerätt i civillagen.

I Lettland kan äktenskap bara upplösas av en domstol eller en notarie (*notārs*). En domstol kan upplösa ett äktenskap på begäran av en eller båda makarna. En notarie kan upplösa ett äktenskap om makarna är överens om att upplösa sitt äktenskap och inte har gemensamma minderåriga barn eller gemensam egendom. En notarie kan även upplösa ett äktenskap om parterna har ett gemensamt minderårigt barn och gemensam egendom, men i ett skriftligt avtal har kommit överens om vårdnaden om det gemensamma minderåriga barnet, umgängesrätt, vem som ska stå för barnets uppehälle och fördelningen av makarnas gemensamma egendom.

Ett av villkoren för denna typ av äktenskapsskillnad är därför att makarna har kommit överens om vårdnaden om barn som fötts inom äktenskapet, vem som ska stå för barnets uppehälle och fördelningen av makarnas gemensamma egendom.

För att en domstol ska upplösa ett äktenskap krävs att domstolen konstaterar att det råder djup och varaktig söndring i äktenskapet. Denna förutsättning anses föreligga om makarna överhuvudtaget inte lever tillsammans längre och inte kan förväntas återuppta den äktenskapliga samlevnaden.

Ett av villkoren för att en notarie ska upplösa ett äktenskap är att makarna är överens om vårdnaden om barn som fötts inom äktenskapet, vem som ska stå för barnets uppehälle och fördelningen av makarnas gemensamma egendom. Om makarna inte lyckas komma överens måste dessa frågor prövas i domstol tillsammans med en ansökan om äktenskapsskillnad.

2 På vilka grunder kan man få äktenskapsskillnad?

Notaries upplösning av äktenskap

Ett äktenskap kan upplösas om det råder djup och varaktig söndring i äktenskapet, makarna har kommit överens om att upplösa sitt äktenskap, och notarien har mottagit en gemensam ansökan som undertecknats av båda makarna. Om parterna har ett gemensamt minderårigt barn eller gemensam egendom, ska en skriftlig överenskommelse om vårdnaden om det gemensamma minderåriga barnet, umgängesrätt, vem som ska stå för barnets uppehälle och fördelningen av makarnas gemensamma egendom bifogas ansökan.

Domstols upplösning av äktenskap

Ett äktenskap får upplösas av domstol om makarna inte är överens om upplösningen av sitt äktenskap och ett av följande villkor är uppfyllda:

Makarna har levit åtskilda åtminstone de sista tre åren. Makarna delar inte hushåll och en av dem utesluter möjligheten att i framtiden dela hushåll på nytt, med följden att den äktenskapliga samlevnaden måste anses ha upphört. Enbart det förhållandet att makarna delar bostad är inte alltid tillräckligt för att äktenskaplig samlevnad ska anses föreligga.

Om makarna har levit åtskilda kortare tid än tre år får domstolen bara upplösa äktenskapet om:

Orsaken till att det råder djup och varaktig söndring i äktenskapet är att en av makarna utsätter den som har ansökt om äktenskapsskillnad, eller dennes barn eller makarnas gemensamma barn, för fysiskt, sexuellt, psykiskt eller ekonomiskt våld,

en av makarna inte invänder mot den andres ansökan om äktenskapsskillnad,

en av makarna har börjat leva tillsammans med en annan person och ett barn har fötts eller väntas födas i denna parrelation.

Om domstolen anser att det under ovannämnda omständigheter fortfarande finns en möjlighet för makarna att rädda sitt äktenskap, kan förfarandet för äktenskapsskillnad uppskjutas i upp till sex månader för att makarna eventuellt ska kunna försonas.

Då en av makarna ansöker om äktenskapsskillnad innan de har levit åtskilda i tre år och ansökan om äktenskapsskillnad baseras på andra skäl än de tre som anges ovan får domstolen inte upplösa äktenskapet förrän den föreskrivna separationstiden på tre år har löpt ut. I sådana fall måste domstolen skjuta upp prövningen av målet för att makarna eventuellt ska kunna försonas.

Om makarna har levit åtskilda i tre år får en notarie upplösa äktenskapet om båda makarna går med på detta och har ingett en ansökan om äktenskapsskillnad till notarien i enlighet med det förfarande som anges i lagen om notarier.

En domstol får inte upplösa ett äktenskap, även om det råder djup och varaktig söndring, om det under exceptionella omständigheter är nödvändigt att äktenskapet fortbestår av hänsyn till makarnas gemensamma minderåriga barn.

3 Vilka rättsliga konsekvenser får en äktenskapsskillnad när det gäller

3.1 makarnas personliga förhållanden (t.ex. i fråga om efternamn),

Så snart en dom om äktenskapsskillnad vinner laga kraft, eller så snart en behörig notarie har utfärdat ett skilsmässointyg, upphör alla rättigheter och skyldigheter som är knutna till det rättsliga förhållandet mellan makarna att gälla. Äktenskapsskillnaden kan dock innebära nya skyldigheter och rättigheter för de före detta makarna. När äktenskapet väl har upplösts kan makarna ingå ett annat äktenskap.

I civillagen föreskrivs att en make som har ändrat sitt efternamn i samband med äktenskapets ingående har rätt att behålla detta efternamn efter äktenskapsskillnaden, men att domstolen eller en notarie på begäran ska ge honom eller henne rätt att använda sitt namn som ogift.

På begäran av den andra maken kan domstolen förbjuda den make som har orsakat den djupa och varaktiga söndringen att behålla makarnas gemensamma efternamn, förutsatt att det inte skadar inomäktenskapliga barns intressen.

3.2 fördelningen av makarnas egendom,

En notarie får upplösa ett äktenskap om makarna i förväg har gjort en skriftlig överenskommelse om fördelningen av sin gemensamma egendom och om överenskommelsen bifogas ansökan om äktenskapsskillnad.

När en domstol upplöser ett äktenskap kan makarna komma överens om en fördelning av sin gemensamma egendom. Om makarna misslyckas med att nå en överenskommelse kommer denna fråga att regleras i domstol på grundval av civillagen eller enligt bestämmelserna i ett äktenskapsförord. Civillagen föreskriver två sätt att gå till väga med makarnas egendom i händelse av äktenskapsskillnad: frågor om makars egendom kan regleras enligt lagens bestämmelser eller enligt bestämmelserna och villkoren i ett äktenskapsförord.

Om fördelningen av egendomen ska regleras genom lagstiftningen får var och en av makarna behålla den egendom som han eller hon ägde före äktenskapets ingående samt enskild egendom som han eller hon förvärvat under äktenskapet. Egendom som under äktenskapet har förvärvats gemensamt av makarna eller av en av makarna med gemensamma medel eller med bidrag från den andra maken anses vara giftorättsgods. Gifrorättsgods förutsätts till lika del ägas gemensamt av båda makarna, om inte en av dem kan styrka att egendomen bör fördelas på annat sätt.

Om makarnas egendom omfattas av ett äktenskapsförord kan det i detta anges att makarna äger all egendom gemensamt eller var för sig. I ett sådant fall regleras frågor om fördelningen av egendomen vid äktenskapsskillnad i enlighet med bestämmelserna och villkoren i detta äktenskapsförord.

3.3 makarnas gemensamma, underåriga barn,

Vid äktenskapsskillnad får de frågor som följer av ovannämnda familjerättsliga förhållanden, och framför allt frågor som följer av det rättsliga förhållandet mellan föräldrar och barn, inte behandlas separat.

Om ett äktenskap upplöses av en notarie måste makarna inte bara vara överens om äktenskapsskillnaden utan även om vårdnaden om barn, umgängesrätt och underhåll till barnen. En tidigare skriftlig överenskommelse om vårdnaden om ett gemensamt minderårigt barn, umgängesrätt och underhåll till barnet måste inges tillsammans med ansökan om äktenskapsskillnad.

Om ett äktenskap upplöses av en domstol måste makarna vara överens om vårdnaden om ett gemensamt minderårigt barn, umgängesrätt och underhåll till barnet. Om det inte har ingåtts någon sådan överenskommelse måste kraven väckas tillsammans med ansökan om äktenskapsskillnad. I annat fall kan domstolen inte bevilja äktenskapsskillnaden.

Äktenskapsskillnadens konsekvenser i fråga om föräldrans ansvar

Föräldrarnas ansvar för att ta hand om sitt barn upphör inte om barnet inte längre bor hos en eller båda föräldrarna.

Även om föräldrarna lever åtskilda kvarstår deras gemensamma ansvar. Det är dock den förälder som barnet lever tillsammans med som utövar det dagliga ansvaret.

Föräldrarna ska gemensamt fatta beslut i frågor som kan få stora konsekvenser för barnets utveckling. Tvister mellan föräldrarna avgörs av ungdomsdomstolen (*bāriņtiesa*), om inte annat anges i lagstiftningen.

Föräldrarnas gemensamma vårdnad upphör när en överenskommelse mellan föräldrarna eller ett domstolsbeslut ger en av föräldrarna ensam vårdnad.

Om en förälder har ensam vårdnad om ett barn omfattas den föräldern av de rättigheter och skyldigheter som vårdnadsrätten innebär. Den andra föräldern måste ges umgängesrätt (rätt att hålla kontakt med och ha ett personligt förhållande med barnet).

Äktenskapsskillnadens konsekvenser i fråga om underhållsskyldighet gentemot barn

Frågan om underhållsskyldighet gentemot ett barn ska fastställas i samband med skilsmässoförhandlingarna. Föräldrarna är skyldiga att betala underhåll för ett barn i förhållande till deras förmåga och ekonomiska situation. Föräldrarna är skyldiga att stå för barnets uppehälle tills det kan försörja sig själv.

Skyldigheten att stå för barnets uppehälle upphör inte om barnet lever åtskilt från familjen eller om barnet inte längre bor tillsammans med en eller båda föräldrarna. I samband med upplösningen av äktenskapet kan föräldrarna gemensamt komma överens om underhållet till ett barn, men om detta misslyckas ska domstolen avgöra tvisten under skilsmässoförhandlingarna.

3.4 underhållsskyldighet mot den andra maken?

Enligt civilagen kan en make under förfarandet för äktenskapsskillnad eller till och med efter äktenskapsskillnaden yrka medel från den andra maken, i förhållande till dennes ekonomiska situation, för att kunna upprätthålla sin tidigare levnadsstandard. Skyldigheten att se till att den före detta maken kan upprätthålla sin levnadsstandard upphör om

den tid som förflutit sedan äktenskapsskillnaden eller annulleringen av äktenskapet motsvarar den tid som det upplösta äktenskapet har varat, eller om det rör sig om ett annullerat äktenskap, den tid som samboförhållandet pågätt,

den före detta maken ingår ett nytt äktenskap,

den före detta maken har tillräckliga inkomster för att på egen hand upprätthålla sin levnadsstandard,

den före detta maken avsiktligt underlåter att låta den egna inkomsten stå för hans eller hennes försörjning,

den underhållsskyldige maken saknar tillräckliga medel för att försörja sig eller har blivit oförmögen att arbeta,

den underhållsberättigade maken har begått ett brott mot den underhållsskyldige maken eller mot dennes (eller dennes släktingars i rakt upp- eller nedstigande led), liv, hälsa, frihet, egendom eller heder,

den ena före detta maken har lämnat den andra före detta maken i ett hjälplöst tillstånd när hjälp kunde ha getts,

den ena före detta maken avsiktligt har riktat en falsk brottsanklagelse mot den andra före detta maken eller mot en av hans eller hennes släktingar i rakt upp- eller nedstigande led,

den före detta maken lever ett slösaktigt eller omoraliskt liv,

den underhållsskyldige maken dör eller dödförklaras, eller den underhållsberättigade maken dör eller dödförklaras,

det finns andra omständigheter som visar att det inte längre finns något behov av underhållsbidrag från den tidigare maken.

4 Vad är den praktiska innebörden av hemskillnad?

Begreppet hemskillnad förekommer inte i det lettiska rättssystemet.

5 Vilka krav måste vara uppfyllda för att erhålla hemskillnad?

Begreppet hemskillnad förekommer inte i det lettiska rättssystemet.

6 Vad får en hemskillnad för rättsliga följder?

Begreppet hemskillnad förekommer inte i det lettiska rättssystemet.

7 Vad är den praktiska innebörden av annullering av äktenskap?

Ett äktenskap kan annulleras om det har ingåtts i strid med gällande bestämmelser, och därmed inte har ingåtts på giltigt sätt. Från den tidpunkt då ett domstolsavgörande om annullering av ett äktenskap vinner laga kraft behandlas båda parter som om de aldrig hade varit gifta och äktenskapet anses ogiltigt från den tidpunkt då det ingicks. Det bör påpekas att ett äktenskap kan annulleras också efter det att en dom om äktenskapsskillnad har meddelats.

8 Vilka krav måste vara uppfyllda för att ett äktenskap ska annulleras?

Ett äktenskap kan annulleras endast om någon av följande i lag fastställda förutsättningar är uppfyllda:

Äktenskapet har inte registrerats vid folkbokföringsmyndigheten eller av en präst eller motsvarande vigselförrättare inom någon av de kyrkor och trossamfund som anges i civilagen.

Äktenskapet är ett skenäktenskap som ingåtts utan avsikt att bilda familj.

Äktenskapet ingicks innan båda makarna hade uppnått 18 års ålder, eller i vissa fall innan en av makarna hade uppnått 16 års ålder, efter vilket äktenskapet endast är giltigt om det ingicks med en myndig person och med föräldrars eller vårdnadshavares samtycke. Ett sådant äktenskap kan inte annulleras om ett barn väntas inom äktenskapet eller om båda makarna har uppnått minimiåldern för registrering av äktenskapet när domstolsavgörandet om ogiltigförklaring av äktenskapet meddelas.

En av makarna vid den tidpunkt då äktenskapet ingicks befann sig i ett tillstånd som förhindrade honom eller henne från att förstå betydelsen av sina handlingar eller från att kontrollera dessa handlingar.

Äktenskapet ingicks mellan nära släktingar, det vill säga mellan släktingar i direkt uppstigande eller direkt nedstigande led, mellan bror och syster eller mellan halvbror och halvsyster.

Äktenskapet ingick mellan en adoptant och en adopterad, förutom när de rättsliga förhållanden mellan parterna som fastställdes genom adoptionen har upphört.

Äktenskapet ingicks mellan en vårdnadshavare och en minderårig, eller mellan en förmyndare och en person under förmyndarskap, innan vårdnaden eller förmyndarskapet har upphört.

En av makarna var redan gift.

I samtliga dessa fall får en berörd part eller allmänna åklagaren när som helst begära att äktenskapet ska annulleras. Om det ifrågasatta äktenskapet har upphört till följd av dödsfall eller äktenskapsskillnad är det endast de personer vars rättigheter har kränkts till följd av äktenskapet som kan begära annullering. Det är inte möjligt att annullera ett äktenskap efter det att båda makarna har avlidit.

9 Vad blir den rättsliga följden av att äktenskapet annulleras?

En make vars äktenskap har annullerats ska återta det namn han eller hon hade före äktenskapet. En person som inte kände till att äktenskapet borde annulleras när det registrerades kan, efter ansökan till domstol, få rätt att behålla det namn han eller hon erhållit genom äktenskapet.

Om en av makarna kände till att äktenskapet kunde komma att annulleras när det ingicks har den andra maken rätt att, utöver underhåll motsvarande den tidigare levnadsstandarden, kräva ersättning för ideell skada.

Liksom vid äktenskapsskillnad gäller vid annullering att en före detta make under vissa omständigheter inte behöver upprätthålla den andra makens tidigare levnadsstandard (se fråga 3.4).

Vid bodelning efter annullering av ett äktenskap gäller att var och en av makarna har rätt att behålla vad han eller hon förvärvat före äktenskapets ingående samt den enskilda egendom som förvärvats under samlevnaden. Gemensam egendom ska i princip fördelas lika mellan de före detta makarna.

Om ingen av makarna vid tidpunkten för äktenskapets ingående var medveten om att äktenskapet borde annulleras ska den gemensamma egendomen fördelas i enlighet med civillagens bestämmelser om bodelning vid äktenskapsskillnad. Om emellertid endast en av makarna var ovetande om att äktenskapet borde annulleras ska fördelningen av egendom vid annullering av äktenskapet ske på samma sätt som vid äktenskapsskillnad, men endast med avseende på den make som inte kände till att äktenskapet borde annulleras.

10 Kan man lösa frågor som har med äktenskapsskillnaden att göra på annat sätt än genom att väcka talan i domstol?

I Lettland kan ett äktenskap upplösas av en notarie efter en gemensam ansökan från båda makarna. Förfarandet för att upplösa ett äktenskap med hjälp av en notarie anges i avdelning P i lagen om notarier. En behörig notarie upplöser äktenskap där makarna är överens om äktenskapsskillnaden och saknar gemensamma minderåriga barn eller gemensam egendom. Notarien kan även upplösa äktenskap om makarna har ett gemensamt minderårigt barn och har ingått en skriftlig överenskommelse om vårdnaden om barnet, umgängesrätt, barnets underhåll och fördelningen av gemensam egendom.

11 I vilken domstol ansöker man om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap? Vilka formaliteter måste följas och vilka handlingar bör bifogas ansökan?

Notaries upplösning av äktenskap

Vid äktenskap som ska upplösas av en notarie saknas krav på territoriell behörighet. Parterna kan vända sig till valfri notarie i landet. Detta gäller inte gränsöverskridande ärenden där behörigheten styrs av rådets förordning (EG) nr 2201/2003. Om en gränsöverskridande äktenskapsskillnad enligt EU-rätten eller andra internationella bestämmelser inte omfattas av Lettlands behörighet kan en behörig notarie efter att ha underrättat makarna inleda ett förfarande för äktenskapsskillnad.

I ärenden som rör gränsöverskridande äktenskapsskillnad fastställs tillämplig lag i enlighet med rådets förordning (EG) nr 1259/2010 av den 20 december 2010 om genomförande av ett fördjupat samarbete om tillämplig lag för äktenskapsskillnad och hemskillnad.

En ansökan om äktenskapsskillnad som inges till en notarie måste innehålla följande:

Varje makes förnamn, efternamn och personnummer (om personnummer saknas ska födelsedatumet anges enligt formeln år, dag, månad).

Vigseldatumet (år, dag, månad) och vilket nummer det har i registret.

Det land där vigseln registrerades och den vigselföräntare eller religiöst samfund och präst som ledde vigseln.

Om makarna har gemensamma minderåriga barn och om de har kommit överens om vem som ska ha vårdnaden om de gemensamma minderåriga barnen, utöva umgängesrätten och betala underhåll.

Om makarna har gemensam egendom och om de har kommit överens om fördelningen av sådan egendom.

Makarnas efternamn efter äktenskapsskillnaden.

Till ansökan ska bifogas vigselbeviset i original, eller en kopia av detta, eller ett utdrag ur eller förklaring från folkbokföringsregistret.

Om makarna har ett gemensamt minderårigt barn eller gemensam egendom, måste en skriftlig överenskommelse om vårdnaden om barnet, underhåll till barnet, umgängesrätt och fördelningen av gemensam egendom bifogas ansökan.

Domstols upplösning av äktenskap

En ansökan om äktenskapsskillnad eller annullering av äktenskap ska inges vid behörig distrikts- eller stadsdomstol (*rajona (pilsētas) tiesa*) – vanligtvis domstolen där svaranden har uppgett sin hemvist, eller om detta inte är möjligt där svaranden faktiskt vistas. En ansökan får inges till domstolen där käranden har uppgett sin hemvist, eller om detta inte är möjligt där käranden faktiskt vistas, om

käranden har vårdnad om minderåriga barn,

äktenskapet som ska upplösas är med en person som avtjänar ett frihetsstraff,

äktenskapet som ska upplösas är med en person som saknar hemvist, vars faktiska vistelseort är okänd eller som är bosatt utomlands.

Bestämmelserna om behörighet i frågor som rör äktenskapsskillnad, hemskillnad och annullering av äktenskap när en av makarna har sin hemvist i en annan medlemsstat, eller är medborgare i en annan medlemsstat, fastställs i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000.

När behörig medlemsstat väl har fastställts gäller den medlemsstatens nationella civilrättsliga förfarande.

Bestämmelser om behörighet i frågor som rör äktenskapsskillnad anges även i bilaterala internationella avtal om rättshjälp och rättsligt samarbete som Lettland har ingåtts med länder utanför EU och som är bindande för Lettland.

Enligt avdelning 128 i civilprocesslagen måste följande anges i en ansökan som inges till domstol:

Namnet på den domstol som ansökan riktar sig till.

Kärandens förnamn, efternamn och personnummer (om käranden saknar känd hemvist, dennes faktiska vistelseort). För juridiska personer ska namn, registreringsnummer och säte anges. Käranden kan även lämna en alternativ adress till vilken korrespondens med domstolen ska ställas.

Svaranden eller berörd parts förnamn, efternamn, personnummer, hemvist och eventuell alternativ adress, eller om svarandens hemvist är okänd dennes faktiska vistelseort. För juridiska personer ska namn, registreringsnummer och säte anges. Om det är känt måste svarandens personnummer eller registreringsnummer anges.

Förnamn, efternamn, personnummer och den adress till vilken korrespondens med domstolen ska ställas, för den advokat som företräder käranden om talan har väckts av ett juridiskt ombud. För juridiska personer ska namn, registreringsnummer och säte anges.

Vid krav på återvinning av pengar, namnet på det kreditinstitut och det konto till vilket pengar eventuellt ska utbetalas.

Föremålet för kravet.

Kravbeloppet, om kravet kan bedömas i ekonomiska termer, tillsammans med en redogörelse av hur det belopp som ska återvinnas eller är omtvistat har beräknats.

De faktiska omständigheter som ligger till grund för kärandens krav, och bevis som styrker dessa.

Den lag som kravet grundas på.

Kärandens krav.

En förteckning över de handlingar som har bifogats ansökan.

Det datum ansökan avfattades och annan relevant information.

Enligt artikel 235.1 i civilprocesslagen måste även följande anges i ansökan om äktenskapsskillnad:

Sedan när parterna har levt åtskilda.

Om den andra maken går med på äktenskapsskillnad.

Om parterna har kommit överens om vårdnaden om barnen, rutinerna för den andra makens utövande av umgängesrätten, underhåll och fördelning av den egendom som förvärvats under äktenskapet, eller om separata yrkanden i dessa frågor kommer att framställas.

Ansökan måste vara undertecknad av käranden eller hans eller hennes juridiska ombud. Vid äktenskapsskillnad eller annullering av äktenskap måste en parts ombud ha fullmakt att handlägga ärendet. En fullmakt att agera i ett mål om äktenskapsskillnad eller annullering av äktenskap omfattar även alla närbesläktade krav.

Följande måste bifogas ansökan:

En styrkt kopia av ansökan, som ska delges svaranden.

Ett dokument som visar att lagstadgade och förfarandemässiga statliga avgifter och andra domstolskostnader har betalats.

Dokument som styrker de omständigheter som ligger till grund för kravet (till exempel ett vigselbevis).

12 Kan man få rättshjälp för att täcka kostnaderna i målet?

Generellt beviljar staten rättshjälp om en persons medel eller inkomstnivå hindrar denne från att skydda sina rättigheter, eller om denne plötsligt hamnar i en ekonomisk situation som omöjliggör detta (t.ex. på grund av en naturkatastrof, force majeure eller andra omständigheter utanför personens kontroll), eller om personen är helt beroende av staten eller den lokala myndigheten och därför ur objektiv synvinkel kommer att få svårt att skydda sina rättigheter. Rättshjälp beviljas i enlighet med bestämmelserna i lagen om rättshjälp (*Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likums*).

I allmänhet täcker rättshjälpen kostnader för att utarbeta inlagor samt för rådgivning under rättegången, biträde vid domstolsförhandlingarna och verkställighet av domstolsavgöranden.

Lettland tillhandahåller även rättshjälp i enlighet med rådets förordning (EG) nr 2201/2003.

13 Kan en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap överklagas?

I första instans prövas mål om äktenskapsskillnad av en distrikts- eller stadsdomstol (*rajona (pilsētas) tiesa*). Beslut kan överklagas till regiondomstolen (*apgabaltiesa*), och kan även överklagas till kassationsdomstolen (*kasācija*) om överklagandet avser en rättsfråga.

Om ett äktenskap ska upplösas av en notarie bör det påpekas att handlingar som bestyrks enligt det lagstadgade förfarandet inte kan ifrågasättas. De kan dock bestridas i en separat talan.

Alla klagomål om att en notarie har begått fel vid fullgörandet av sina åligganden, eller har vägrat att fullgöra sina åligganden, måste ges in till den regiondomstol som utövar tillsyn över notarien inom en månad från den dag då notarien utförde den handling som klagomålet avser eller underlät att utföra den begärda handlingen.

14 Hur ska man göra för att få en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelats i en annan medlemsstat erkänd i [medlemsstat]?

Enligt rådets förordning (EG) nr 2201/2003 måste varje dom om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som har meddelats i en annan medlemsstat erkännas i Lettland. I förordningen anges att en dom som har meddelats i en medlemsstat ska erkännas i de andra medlemsstaterna utan att något särskilt förfarande behöver anlitas.

För att säkerställa att en dom om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap erkänns i Lettland kan en berörd part, genom att anlita de förfaranden som föreskrivs i rådets förordning (EG) nr 2201/2003, få fastställt att domen ska erkännas eller inte erkännas genom att inge en ansökan om erkännande (*atzīšana*) eller en ansökan om erkännande och verkställighet (*atzīšana un izpildīšana*) av den utländska domen till distrikts eller stadsdomstolen där domen ska verkställas eller svaranden har sin hemvist, eller om detta inte går till domstolen på svarandens faktiska vistelseort.

Ett beslut om erkännande eller erkännande och verkställighet av en dom som har meddelats av en utländsk domstol ska fattas av en ensam domare, på grundval av den ansökan som ingetts och de handlingar som bifogats denna, inom tio dagar från det att ansökan inkom och utan att kalla parterna. Domaren får vägra att erkänna domen i Lettland endast av ett av de skäl för icke-erkännande som anges i artikel 22 i rådets förordning (EG) nr 2201/2003. Enligt den artikeln får en domare vägra att erkänna en dom i Lettland som har meddelats i en annan medlemsstat om ett erkännande uppenbart skulle strida mot grunderna för rättsordningen i Lettland,

om domen har meddelats mot en utebliven svarande och denne inte har delgetts stämningsansökan eller motsvarande handling i tillräckligt god tid och på ett sådant sätt att han eller hon har kunnat förbereda sitt svaromål, såvida det inte kan fastställas att svaranden otvetydigt har godtagit domen,

om den är oförenlig med en dom som har meddelats i ett mål mellan samma parter i Lettland, eller

om den är oförenlig med en dom som tidigare har meddelats i en annan medlemsstat eller i en icke-medlemsstat mellan samma parter, såvida den först meddelade domen uppfyller de nödvändiga villkoren för erkännande i Lettland.

Enligt artikel 638 i civilprocesslagen ska följande uppgifter anges i en ansökan om erkännande av en dom:

Namnet på den domstol som ansökan riktar sig till.

Sökandens förnamn, efternamn och personnummer (eller, om detta inte är möjligt, andra identitetsuppgifter) och den adress till vilken korrespondens med domstolen ska ställas. För juridiska personer ska namn, registreringsnummer och säte anges.

Svarandens förnamn, efternamn och personnummer (eller, om detta inte är möjligt, andra identitetsuppgifter), hemvist och eventuell ytterligare adress eller, om detta inte är möjligt, svarandens faktiska vistelseort. För juridiska personer ska namn, registreringsnummer och säte anges.

Föremålet för ansökan och de omständigheter som ligger till grund för ansökan.

Sökandens begäran om att den dom som har meddelats av den utländska domstolen, helt eller delvis, ska erkännas eller erkännas och verkställas.

Om ett behörigt juridiskt ombud har anlåtts för att företräda sökanden i Lettland, dennes namn och adress.

Förteckning över dokument som bifogats ansökan.

Datum för ansökan.

Enligt artikel 37 i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 ska den som ansöker om erkännande av en dom som meddelats av en domstol i en annan medlemsstat utöver själva ansökan ge in följande handlingar:

En kopia av domen som uppfyller de villkor som är nödvändiga för att dess äkthet ska kunna fastställas.

När det rör sig om en dom som har meddelats i någons utvevare: originalet eller en bestyrkt kopia av den handling som visar att stämningsansökan eller motsvarande handling har delgetts den uteblivna parten. Sökanden kan även ge in en handling som visar att svaranden otvetydigt har godtagit domen.

Ett intyg som utfärdats av behörig domstol eller myndighet i ursprungsmedlemsstaten i enlighet med artikel 39 i rådets förordning (EG) nr 2201/2003.

15 Till vilken domstol ska man vända sig för att begära omprövning av ett beslut att i [medlemsstat] erkänna en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som har meddelats i en annan medlemsstat? Hur handläggs sådana mål?

Enligt rådets förordning (EG) nr 2201/2003 finns det två möjligheter för en berörd part att invända mot ett erkännande i Lettland av en i en annan medlemsstat meddelad dom om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap.

För det första kan en berörd part i enlighet med bestämmelserna i artikel 21 i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 ge in en ansökan till en domstol om att en dom som meddelats i en annan medlemsstat inte ska erkännas i Lettland.

För det andra kan svaranden i ett mål om erkännande av en dom invända mot erkännande i Lettland även när en annan person redan har ansökt om erkännande av domen, och där distrikts- eller stadsdomstolen på grundval av denna ansökan redan har erkänt domen. Svaranden kan invända mot erkännandet i Lettland av en dom som har meddelats i en annan medlemsstat genom att överklaga distrikts- eller stadsdomstolens beslut om erkännande av domen. Enligt artikel 33 i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 kan distrikts- eller stadsdomstolens beslut i ett ärende om erkännande av en dom som meddelats i en annan medlemsstat överklagas till en regional domstol genom en kompletterande inlägga (*blakus sūdzība*) till den domstol som meddelat beslutet, och sända anmälan till behörig regional domstol. Svaranden eller sökanden kan överklaga ett beslut om erkännande som meddelats av en regional domstol till Högsta domstolens tvistemålsavdelning (*Augstākās tiesas Senāts*) genom en kompletterande inlägga. Överklagandet ska ges in vid den domstol som meddelat beslutet, och sända anmälan till Högsta domstolens tvistemålsavdelning.

Svaranden kan invända mot erkännandet av en dom som meddelats i en annan medlemsstat enbart på en av de grunder om icke-erkännande som anges i artikel 22 i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 (se fråga 14).

16 Vilket lands lag tillämpas i ett mål om äktenskapsskillnad mellan makar som inte har hemvist i [medlemsstat] eller har olika medborgarskap?

Förfarandet för att fastställa tillämplig lag anges i [rådets förordning \(EU\) nr 1259/2010 av den 20 december 2010 om genomförande av ett fördjupat samarbete om tillämplig lag för äktenskapsskillnad och hemskillnad \(Rom III-förordningen\)](#).

Länkar

<https://tiesas.lv>

<http://www.lrx.com/features/latvia.htm> [\(engelska\)](#)

<https://vvc.gov.lv>

<https://www.tm.gov.lv>

Den här webbsidan hör till portalen [Ditt Europa](#).

Du får gärna [lämna synpunkter](#) på innehållet

This webpage is part of an EU quality network

Senaste uppdatering: 07/04/2022

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skilsmässa och hemskillnad - Litauen

1 Vilka krav måste vara uppfyllda för att makarna ska kunna få en dom på äktenskapsskillnad?

Äktenskapsskillnad regleras i kapitel 4 i del 2 i volym III ("Familjerätt") i Republiken Litauens civillag (nedan kallad *den litauiska civillagen*) (*Civilinis kodeksas*).

I artikel 3.51 anges villkoren för att beviljas äktenskapsskillnad i samförstånd. Ett äktenskap kan upplösas om samtliga av följande villkor är uppfyllda:

Minst ett år har gått sedan äktenskapet ingicks.

Makarna har skrivit under ett skilsmäsoavtal (gällande bodelning, underhåll till barn osv.).

Båda makarna har fullständig rättslig handlingsförmåga.

I så fall beviljas äktenskapsskillnad enligt ett förenklat förfarande.

I artikel 3.55 i den litauiska civillagen anges villkoren för äktenskapsskillnad på begäran av en av makarna. En sådan ansökan måste inges till distriktsdomstolen på den ort sökanden har hemvist. Ett äktenskap kan upplösas i så fall om minst ett av följande villkor är uppfyllt:

Makarna har varit separerade i minst ett år.

En domstol har utfärdat ett beslut om omyndigförklaring av en av makarna efter det att äktenskapet ingicks.

En domstol har förklarat att det inte är känt var en av makarna befinner sig.

En av makarna avtjänar ett fängelsestraff på mer än ett år för att ha begått ett icke planerat brott.

I artikel 3.60 i den litauiska civillagen anges villkoren för äktenskapsskillnad på grund av att en av (eller båda) makarna anses bära skuld till att äktenskapet inte längre fungerar. En make kan ansöka om äktenskapsskillnad om det har uppstått djup söndring i äktenskapet på grund av den andra makens handlingar. En make anses ha skuld till söndringen i äktenskapet om han eller hon på betydande sätt har försummat sina äktenskapliga skyldigheter enligt volym III (familjerätt) i den litauiska civillagen (*Civilinis kodeksas*), och detta har lett till att det är omöjligt för makarna att fortsätta leva tillsammans. Söndring i ett äktenskap på grund av den andra makens handlingar anses föreligga om han eller hon har dömts för ett planerat brott, begått äktenskapsbrott, misshandlat den andra maken eller andra familjemedlemmar eller har övergivit familjen och inte tagit hand om den i över ett år.

Svaranden kan bestrida sin skuld och lägga fram bevis på att sökanden bär skulden för äktenskapets söndring. Efter att domstolen begrundat omständigheterna i fallet kan den fastställa att båda makarna bär skulden till äktenskapets söndring. I så fall är de rättsliga konsekvenserna desamma som vid äktenskapsskillnad i samförstånd.

2 På vilka grunder kan man få äktenskapsskillnad?

Ett äktenskap upphör om en av makarna avlider eller om det avslutas enligt lag. Ett äktenskap kan upplösas om båda makar samtycker till äktenskapsskillnaden, om en av makarna ansöker om äktenskapsskillnad eller om en av, eller båda, makarna anses ha orsakat söndring i äktenskapet.

3 Vilka rättsliga konsekvenser får en äktenskapsskillnad när det gäller

Äktenskapet upphör den dag då domen om äktenskapsskillnad träder i kraft. Domstolen måste inom tre arbetsdagar från domens ikraftträdande skicka en kopia av domen till det lokala folkbokföringskontoret, som därefter registrerar skilsmässan.

3.1 makarnas personliga förhållanden (t.ex. i fråga om efternamn),

Efter en äktenskapsskillnad kan en make behålla det efternamn han eller hon använt som gift eller välja att återuppta det efternamn som han eller hon använde före giftermålet. Om ett äktenskap upplöses på grund av att en av makarna orsakat söndring i äktenskapet kan domstolen, på begäran av den andra maken, förbjuda den felande maken att behålla sitt efternamn från giftermålet, förutom då paret har gemensamma barn.

3.2 fördelningen av makarnas egendom,

Fördelningen av makarnas gemensamma egendom görs enligt den egendomsordning som fastställts för äktenskapet i fråga. Egendomsordningen kan fastställas genom lag eller kontrakt. Om inget äktenskapsförord har upprättats tillämpas den lagstadgade egendomsordningen. Reglerna för denna återfinns i kapitel VI i del 3 i volym III i den litauiska civilagen.

3.3 makarnas gemensamma, underåriga barn,

Om makarnas gemensamma hem ägs av endast av dem kan domstolen besluta att den andra maken har nyttjanderätt och får stanna i det gemensamma hemmet, om det finns underåriga barn som fortsätter att bo hos denna make efter skilsmässan. Nyttjanderätten gäller fram till dess att alla barn har blivit myndiga. Om det gemensamma hemmet hyrs kan domstolen överföra hyreskontraktet till den make hos vilken de underåriga barnen kommer att bo, eller till en make som inte är arbetsför. Domstolen kan besluta om vräkning av den andra maken om en dom om hemskillnad har meddelats.

3.4 underhållsskyldighet mot den andra maken?

Samtidigt som domstolen fattar beslut om äktenskapsskillnad beslutar den också om underhåll ska betalas till en f.d. make som är i behov av stöd, såvida denna fråga inte redan har lösts av makarna i ett skilsmäsoavtal. En make har inte rätt till underhåll om dennes tillgångar eller inkomster räcker till för dennes försörjning. En make antas ha behov av underhåll om han eller hon har vårdnaden om underåriga barn från äktenskapet eller inte kan arbeta av ålders- eller hälsoskäl. En make som inte haft möjlighet att avsluta sina studier på grund av äktenskapet och familjens gemensamma intresse, eller på grund av att han eller hon har tagit hand om barnen, har rätt att kräva att den andra maken står för kostnaderna för hans eller hennes slutförande av studierna eller omskolning.

En make som anses bära skuld till äktenskapets söndring har inte rätt till underhåll.

Då domstolen beslutar om eventuellt underhåll och beloppet för detta ska den ta hänsyn till äktenskapets längd, behovet av underhåll, båda de tidigare makarnas tillgångar, deras hälsa, ålder och arbetskapacitet, hur troligt det är att en arbetslös make kommer att få jobb och andra viktiga omständigheter.

Underhåll minskas, beviljas på tillfällig basis eller nekas om någon av följande omständigheter föreligger:

Äktenskapet varade i mindre än ett år.

Den underhållsberättigade maken har begått ett brott mot den andra maken eller hans eller hennes närmast anhöriga.

Den underhållsberättigade makens ekonomiska svårigheter har orsakats av dennes felaktiga handlingar.

Den make som begär underhåll har inte bidragit till den gemensamma egendomen eller har avsiktligt skadat den andra makens eller familjens intressen under äktenskapet.

Domstolen kan kräva att den underhållsskyldiga f.d. maken ger en tillräcklig garanti för att denna skyldighet kommer att uppfyllas. Underhåll kan betalas i form av ett engångsbelopp, regelbundna månatliga betalningar eller en överföring av tillgångar.

Om en make ansöker om äktenskapsskillnad på grund av att den andra maken lider av en funktionsnedsättning måste sökanden betala för den andra makens behandling och vård, om denne inte har tillgång till statligt stöd.

Ett beslut om underhåll kan leda till att svarandens tillgångar intecknas. Om den f.d. maken underlåter att betala underhåll kan dennes tillgångar enligt lagen användas för att täcka betalningarna.

Om den underhållsskyldige maken avlider tar dennes arvingar över skyldigheten i den utsträckning som den ärvda egendomen tillåter, oberoende av det sätt på vilket egendomen överläts.

Om en underhållsberättigad make avlider eller gifter om sig upphör underhållet. Arvingarna till en avliden underhållsberättigad make har emellertid rätt till eventuellt kvarstående underhåll eller tilldömt underhåll som ännu inte betalats ut. Om det nya äktenskapet upplöses kan den f.d. maken ansöka om förnyat underhåll om denne uppfostrar ett barn eller vårdar ett handikappat barn från det tidigare äktenskapet. I alla andra fall är det maken från det senare äktenskapet som är underhållsskyldig.

4 Vad är den praktiska innebörden av hemskillnad?

Om domstolen fattar beslut om hemskillnad bor makarna inte längre tillsammans, men deras rättigheter och skyldigheter gentemot varandra kvarstår.

Hemskillnad kan vara ett första steg mot en äktenskapsskillnad. Det är emellertid inte uteslutet att makarna flyttar ihop på nytt. Till skillnad från en äktenskapsskillnad har makar som beviljats hemskillnad inte rätt att gifta om sig, eftersom de inte är formellt skilda.

5 Vilka krav måste vara uppfyllda för att erhålla hemskillnad?

En av makarna kan ansöka om hemskillnad vid domstol om vissa omständigheter (som inte nödvändigtvis beror på den andra maken) föreligger, som innebär att makarnas liv tillsammans har blivit outhärdligt/omöjligt eller eventuellt kan skada gemensamma underåriga barns intressen. Detta gäller också om makarna inte längre önskar leva tillsammans. Makarna kan lämna in en gemensam ansökan om hemskillnad till domstolen, om de har skrivit under ett hemskillnadsavtal där villkoren fastställs för underåriga barns bosättning, underhåll och utbildning, fördelning av den gemensamma egendomen samt ömsesidigt underhåll.

6 Vad får en hemskillnad för rättsliga följder?

En hemskillnad påverkar inte makarnas rättigheter och skyldigheter gentemot sina underåriga barn. Det innebär endast att makarna inte längre bor ihop. Då domstolen fattar beslut om hemskillnad måste den också utfärda ett beslut om fördelning av egendom, om denna fråga inte redan har reglerats i ett äktenskapsförord mellan makarna. Hemskillnadens rättsliga konsekvenser när det gäller egendomen gäller från den tidpunkt då förfarandet inleds. Emellertid kan en make som inte anses bära skulden till hemskillnaden begära att domstolen tillämpar hemskillnadens rättsliga konsekvenser för egendomen retroaktivt, till den tidpunkt då makarna flyttade isär. Om en av makarna avlider efter ett beslut om hemskillnad har den efterlevande maken samma lagstadgade rättigheter som före hemskillnaden. Undantaget är om domstolen har fastställt att den efterlevande maken bär skulden till hemskillnaden. Detsamma gäller då domstolen beviljar hemskillnad på gemensam begäran av makarna, såvida makarna inte har upprättat ett hemskillnadsavtal där andra villkor fastställs. Den efterlevande maken kan emellertid inte ärva den avlidna makens egendom.

Då domstolen utfärdar ett beslut om hemskillnad kan den beordra den make som bär skulden att betala underhåll till den andra maken om denne har behov av stöd. Det gäller dock inte om makarna redan har fattat ett annat beslut gällande underhåll i ett hemskillnadsavtal.

Hemskillnaden kan upphöra om makarna på nytt flyttar ihop och har för avsikt att leva tillsammans permanent. Makarna lämnar in en gemensam ansökan om att få beslutet om hemskillnad upphävt. Då domstolen har beviljat denna begäran har hemskillnaden inte längre laga kraft.

Då makarna återgår till att leva tillsammans förblir deras egendom separat tills de upprättar ett nytt äktenskapskontrakt och väljer en ny äktenskaplig egendomsordning. Hemskillnadens upphörande får rättsliga följder för tredje man endast om makarna upprättar ett nytt äktenskapskontrakt och registrerar det enligt det förfarande som anges i artikel 3.103 i den litauiska civillagen.

Om hemskillnaden har varit i kraft i över ett år har var och en av makarna rätt att ansöka om äktenskapsskillnad.

7 Vad är den praktiska innebörden av annullering av äktenskap?

Ett äktenskap kan endast annulleras genom ett domstolsbeslut. Ett äktenskap som har annullerats av domstol betraktas ha varit ogiltigt ända sedan det ingicks. Vilka rättsliga konsekvenser annulleringen får (se punkt 9) beror på huruvida makarna, eller minst en av dem, handlade i god tro när äktenskapet ingicks. Eventuella barn i ett annullerat äktenskap har emellertid samma rättigheter som barn som fötts inom ett lagligt äktenskap. Efter annulleringen får parterna ingå äktenskap eller registrerat partnerskap på nytt.

8 Vilka krav måste vara uppfyllda för att ett äktenskap ska annulleras?

För att ett äktenskap ska vara giltigt måste de olika bestämmelserna nedan efterlevas. I annat fall kan äktenskapet annulleras.

Äktenskap kan endast ingås av personer av olika kön.

En man och en kvinna måste ingå äktenskap av fri vilja. Hot, utpressning, bedrägeri eller annan avsaknad av fri vilja utgör en grund för annullering.

Äktenskap kan endast ingås av personer som är minst 18 år på dagen för giftermålet. På begäran av en person som vill ingå äktenskap före 18 års ålder kan domstolen sänka minimiåldern genom ett förenklat förfarande, men inte med mer än två år. Graviditet räknas som ett viktigt skäl till att sänka minimiåldern för att ingå äktenskap. Om sökanden är gravid kan domstolen tillåta äktenskap för personer som ännu inte fyllt 16 år.

En person som har blivit omyndigförklarad genom ett domstolsbeslut som trätt i kraft får inte ingå äktenskap. Om det framkommer att talan har väckts vid domstol i syfte att få en parterna i ett planerat äktenskap omyndigförklarad, måste registreringen av äktenskapet skjutas upp tills domen i målet har trätt i kraft.

En person som är gift och inte har beviljats äktenskapsskillnad i enlighet med det lagstadgade förfarandet har inte rätt att ingå ett annat äktenskap.

Äktenskap mellan förälder och barn, adoptivförälder och adoptivbarn, mor- eller farförälder och ett barnbarn, syskon eller halvsyskon, kusiner samt mellan en förälders syskon och ett syskonbarn är förbjudet.

Ett skenäktenskap kan också annulleras. Ett äktenskap som ingicks för syns skull och inte i avsikt att bilda ett lagstadgat familjeförhållande kan annulleras på begäran av en av makarna eller av en åklagare.

Ett äktenskap kan annulleras om det inte ingåtts frivilligt. En make kan ansöka om annullering om han eller hon kan bevisa att han eller hon då äktenskapet ingicks inte var förmögen att förstå innebörden av sina handlingar eller inte kontrollerade sina handlingar. Annullering kan begäras av en make som pressades att ingå äktenskap genom hot, tvång eller bedrägeri.

En make som samtyckte till äktenskap på grund av ett väsentligt fel kan också ansöka om annullering av äktenskapet. Ett fel anses väsentligt om det innefattar omständigheter gällande den andra parten som, om de varit kända, hade fått sökanden att avstå från giftermålet. Felet betraktas som väsentligt om det rör sig om i) den andra partens hälsa eller en sexuell anomali som gör ett normalt familjeliv omöjligt, eller ii) ett allvarligt brott som begåtts av den andra parten.

9 Vad blir den rättsliga följden av att äktenskapet annulleras?

Barn som föds inom ett äktenskap som senare annulleras anses ha fötts inom ett giltigt äktenskap. Om båda makarna handlade i god tro, dvs. de kände inte till, och kunde inte ha känt till, hindren för äktenskapet, är äktenskapets rättsliga konsekvenser, även om detta ogiltigförklaras, desamma som för ett giltigt äktenskap, med undantag för arvsrätten. Bevis på att makarna handlade i god tro måste inkluderas i domstolens beslut.

Om en av makarna eller båda två ingick äktenskapet i ond tro för detta med sig andra rättsliga konsekvenser: Om en av parterna handlade i god tro har denne samma rättigheter som en person i ett giltigt äktenskap. Om båda parter handlade i ond tro har ingen av parterna de rättigheter eller skyldigheter som ett giltigt äktenskap medför. Var och en av dem har rätt att återfå sin privata egendom, inbegripet gåvor till den andra parten. Om en make som handlade i god tro har behov av underhåll kan denne begära underhåll från den make som handlade i ond tro i upp till tre år. Beloppet fastställs av domstolen, som vid sitt beslut tar hänsyn till båda parternas ekonomiska situation. Domstolen kan besluta om regelbundna månatliga utbetalningar eller betalning av ett engångsbelopp. Om den ekonomiska situationen för en av parterna ändras kan den berörda parten begära att domstolen beslutar om ökning, minskning eller upphörande av underhållet. Ett underhållsbeslut till förmån för den make som handlade i god tro upphör automatiskt om denne gifter om sig eller då tre år har gått från det att beslutet om underhåll trädde i kraft.

10 Kan man lösa frågor som har med äktenskapsskillnaden att göra på annat sätt än genom att väcka talan i domstol?

Litauens lagstiftning innehåller inga bestämmelser om alternativa, utomrättsliga medel för att lösa problem i samband med en äktenskapsskillnad. Problemen måste lösas i domstol.

11 I vilken domstol ansöker man om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap? Vilka formaliteter måste följas och vilka handlingar bör bifogas ansökan?

En ansökan om äktenskapsskillnad med båda makarnas samtycke ska lämnas in till distriktsdomstolen (*apylinkės teismas*) på den ort där minst en av makarna är bosatt. I ansökan måste det anges vilka skälen till äktenskapsskillnad är och hur sökanden kommer att uppfylla sina skyldigheter gentemot den andra maken och eventuella gemensamma underåriga barn. Dessutom måste ansökan innehålla de övriga uppgifter som anges i artikel 384 i den litauiska civilprocesslagen (*Civilinio proceso kodeksas*).

En ansökan om äktenskapsskillnad som lämnas in av en av makarna ska lämnas in till distriktsdomstolen på den ort sökanden är bosatt.

En ansökan om äktenskapsskillnad där en av makarna bär skulden ska lämnas in till distriktsdomstolen på den ort där svaranden är bosatt. Om sökanden har underåriga barn boende hos sig kan ansökan också lämnas in till distriktsdomstolen där sökanden bor.

En ansökan om annullering av äktenskap ska lämnas in till domstolen på den ort där svarandena är bosatta, eller, om de inte bor på samma plats, där en av dem är bosatt.

En ansökan om hemskillnad handläggs av domstolen på den ort där svaranden är bosatt.

12 Kan man få rättshjälp för att täcka kostnaderna i målet?

Litauens lag om statligt garanterad rättshjälp (*Lietuvos Respublikos Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymas*) innehåller bestämmelser om kostnadsfri rättshjälp till låginkomsttagare. Rättshjälp kan också beviljas i samband med familjefrågor.

13 Kan en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap överklagas?

Ja. En dom om äktenskapsskillnad/annullering av äktenskap kan överklagas enligt de allmänna bestämmelserna om överklagande.

14 Hur ska man göra för att få en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelats i en annan medlemsstat erkänd i [medlemsstat]?

En dom om äktenskapsskillnad/hemskillnad/annullering av äktenskap som utfärdats i en annan EU-medlemsstat erkänns i Litauen i enlighet med rådets förordning (EG) nr 2201/2003. Enligt förordningen ska en dom från en EU-medlemsstat erkännas i de övriga medlemsstaterna utan att något särskilt förfarande behöver anlitas.

15 Till vilken domstol ska man vända sig för att begära omprövning av ett beslut att i [medlemsstat] erkänna en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som har meddelats i en annan medlemsstat? Hur handläggs sådana mål?

Enligt rådets förordning (EG) nr 2201/2003 kan en berörd part invända mot att en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som utfärdats i en annan EU-medlemsstat ska erkännas i Litauen.

Enligt artikel 21 i förordningen kan en berörd part lämna in en ansökan till distriktsdomstolen (*apylinkės teismas*) om att en dom som har meddelats i en annan medlemsstat inte ska erkännas i Litauen.

Den person mot vilken en dom görs gällande kan också invända mot dess erkännande i Litauen under ett pågående erkännandeförfarande och efter distriktsdomstolens beslut att erkänna domen. Svaranden kan i detta fall motsätta sig ett erkännande av domen i Litauen genom att överklaga distriktsdomstolens beslut om erkännande. Enligt artikel 33 i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 kan distriktsdomstolens beslut att erkänna en dom från en annan medlemsstat överklagas i regiondomstolen (*apygardos teismas*).

Svaranden kan invända mot erkännandet av en dom från en domstol i en annan medlemsstat enligt de skäl för att vägra erkännande som anges i artikel 22 i rådets förordning (EG) nr 2201/2003.

16 Vilket lands lag tillämpas i ett mål om äktenskapsskillnad mellan makar som inte har hemvist i [medlemsstat] eller har olika medborgarskap?

Hemskillnad och äktenskapsskillnad regleras enligt lagen på den plats där makarna har sin hemvist. Om makarna inte har hemvist på samma plats gäller lagen i det land där de senast hade gemensam hemvist, eller, om detta inte är tillämpligt, lagen i det land där domstolen är belägen. Om lagen i det land där båda makar är medborgare inte tillåter äktenskapsskillnad eller sätter upp särskilda villkor för äktenskapsskillnad, kan äktenskapsskillnad beviljas enligt Litauens lagstiftning om en av makarna också är litauisk medborgare eller har sin hemvist i Litauen.

Den här webbsidan hör till portalen [Ditt Europa](#).

Du får gärna [lämna synpunkter](#) på innehållet

This webpage is part of an EU quality network

Senaste uppdatering: 17/12/2020

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skilsmässa och hemskillnad - Luxemburg

1 Vilka krav måste vara uppfyllda för att makarna ska kunna få en dom på äktenskapsskillnad?

I luxemburgsk lag skiljer man mellan två former av äktenskapsskillnad: äktenskapsskillnad i samförstånd och äktenskapsskillnad på grund av djup och varaktig söndring i äktenskapet.

Äktenskapsskillnad i samförstånd

Makarna kan gemensamt ansöka om äktenskapsskillnad i samförstånd om de är överens om att det råder söndring i äktenskapet och om äktenskapsskillnadens följder.

Om makarna har egendom som ska fördelas ska den inventeras och värderas av en notarie. Därefter kan makarna fritt bestämma vem som ska ha vad av egendomen. Om det däremot inte finns någon egendom att fördela behöver man inte vända sig till en notarie.

Makarna måste också komma överens om var de ska bo medan skilsmässoförfarandet pågår. De ska även besluta om barnens situation under och efter förfarandet och om respektive makes bidrag till barnens utbildning och underhåll före och efter skilsmässan. Slutligen måste de enas om huruvida en make ska betala underhåll till den andre under förfarandet och efter det att äktenskapsskillnad beviljats. Makarnas överenskommelse ska dokumenteras i ett avtal (*convention*) som upprättas av en advokat eller notarie. Avtalet måste godkännas av domstolen, som kontrollerar att barnens bästa beaktas och att avtalet inte får oproportionellt stora negativa konsekvenser för en av makarna. Det godkända avtalet utgör den del av domen om äktenskapsskillnad.

Äktenskapsskillnad på grund av djup och varaktig söndring i äktenskapet

En ansökan om äktenskapsskillnad på grund av djup och varaktig söndring i äktenskapet kan inges av en av makarna, eller gemensamt av båda makarna om de i princip är överens om äktenskapsskillnad, men inte om alla dess följder.

Djup och varaktig söndring i äktenskapet anses styrkt om makarna i princip är överens om äktenskapsskillnad eller om en av makarna ansöker om äktenskapsskillnad och går vidare med ansökan efter en betänketid som inte får vara längre än tre månader, men som kan förlängas en gång.

2 På vilka grunder kan man få äktenskapsskillnad?

I luxemburgsk lag skiljer man mellan två former av äktenskapsskillnad: äktenskapsskillnad i samförstånd och äktenskapsskillnad på grund av djup och varaktig söndring i äktenskapet.

3 Vilka rättsliga konsekvenser får en äktenskapsskillnad när det gäller

3.1 makarnas personliga förhållanden (t.ex. i fråga om efternamn),

Äktenskapet upplöses genom beslut om äktenskapsskillnad. Makarnas respektive skyldigheter upphör, dvs. skyldigheten att vara trogen, bidra till varandras underhåll och hjälpa varandra.

Enligt luxemburgsk rätt får en medborgare endast använda det för- och efternamn som anges i födelsebeviset. Den som slutat använda dessa namn måste återta dem. En ändring av civilståndet, t.ex. genom äktenskap, leder således inte till namnbyte för en av makarna. Det är ingen rättighet att bära sin makes /makas efternamn. Maken/makan måste ge sitt tillstånd till att efternamnet används.

Domstolarna i Luxemburg har yttrat sig om hur en skilsmässa påverkar namnanvändningen.

Den frånskilda maken får endast fortsätta att använda sin tidigare makes efternamn med dennes tillstånd, som alltid kan tas tillbaka. Den frånskilde makens rätt att motsätta sig användningen av hans efternamn är oinskränkt. Domstolen kan därför inte ge den frånskilda kvinnan rätt att fortsätta bära makens efternamn på obestämd tid mot dennes vilja. Detta gäller även mot bakgrund av makans professionella behov. Med tanke på det anseende som maken

förvärvat i sitt yrke under makens efternamn, och för att hon inte ska drabbas av ekonomisk skada, kan domstolen emellertid bevilja henne en tidsfrist inom vilken hon kan meddela sin kundkrets sitt eget efternamn. – appellationsdomstolen (*Cour*), den 24 maj 2006, s. 33, 258.

3.2 fördelningen av makarnas egendom,

Ett beslut om äktenskapsskillnad innebär att makarnas förmögenhetsförhållanden ska avvecklas och bodelning ske. Om det inte finns något äktenskapsförord omfattas makarna av bestämmelserna om giftorätt, som gäller all egendom som förvärvats under äktenskapet. Vid en äktenskapsskillnad upplöses makarnas egendomsgemenskap. Bodelningen sker huvudsakligen i två steg:

I det första steget återfår vardera maken den egendom som inte omfattas av giftorätten, antingen själva egendomen eller egendom som trätt i dess ställe.

I det andra steget fördelas giftorättsegendomen, dvs. boets tillgångar och skulder. Man gör en uppteckning av vad boet är skyldigt respektive make och vad han eller hon är skyldig boet.

Om en av makarna, i en dom som har vunnit laga kraft, har dömts för ett av de brott som anges i artiklarna 372, 375, 376, 377, 393, 394, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 401 *bis*, 402, 403, 404, 405 och 409 i strafflagen (*Code pénal*) (sexuellt ofredande, våldtäkt, misshandel, dråp och uppsåtlig kroppsskada, mord, lönnmord, barnamord och förgiftning), och brottet begåtts under äktenskapet mot den andra maken eller ett barn i det gemensamma hemmet, eller om vederbörande dömts för ett försök att begå ett av de brott som anges i artiklarna 372, 375, 376, 377, 393, 394, 396, 397, 401, 403, 404 och 405 i strafflagen mot samma personer under äktenskapet, förverkar han eller hon, på den andra makens begäran, sin rätt till allt vad han eller hon har fått av den sistnämnda inom ramen för äktenskapet. Den oskyldiga maken behåller däremot allt som han eller hon fått av sin make, även om detta var tänkt som gemensam egendom och detta villkor inte är uppfyllt.

Om en av makarna slutade att arbeta eller gick ned i arbetstid under äktenskapet kan han eller hon retroaktivt köpa en försäkring från det allmänna pensionssystemet, i enlighet med de villkor som anges i tillämplig civil- och sociallagstiftning. Maken kan innan äktenskapsskillnaden beviljas, och under förutsättning att han eller hon inte är äldre än 65 år vid begäran, begära att den domstol som prövar målet ska beräkna ett "referensbelopp" grundat på skillnaden mellan makarnas respektive inkomst under den period den berörda maken inte arbetade eller hade gått ned i arbetstid. Reglerna för att beräkna detta belopp anges i storhertiglig förordning av den 11 september 2018 om beräkningen av referensbeloppet och om reglerna för att betala och betala tillbaka de belopp som avses i artikel 252 i civillagen (*règlement grand-ducal du 11 septembre 2018 relatif au calcul du montant de référence et aux modalités de versement et de restitution des montants visés à l'article 252 du Code civil*). När det gäller detta retroaktiva köp har den make som slutade att arbeta eller gick ned i arbetstid en fordran på den andra maken på 50 procent av referensbeloppet, inom gränserna för de tillgångar som utgör giftorättsgods eller gemensamt ägd egendom efter det att skulderna har reglerats. Ett belopp motsvarande denna fordran ska betalas till den make som är fordringsägare.

3.3 makarnas gemensamma, underåriga barn,

I princip ändras inte villkoren för utövandet av föräldrans ansvar vid en skilsmässa. Båda föräldrarna fortsätter att gemensamt utöva föräldrans ansvar. De måste även fortsättningsvis gemensamt fatta beslut i viktiga frågor som rör barnet (underhåll, uppfostran, skolgång osv.).

Domstolen ger endast ensam vårdnad till en förälder om detta är bäst för barnet. I så fall fattar den förälder som getts vårdnaden själv alla beslut som rör barnet. Den andra föräldern behåller dock rätten att underrättas om och övervaka barnets underhåll och uppfostran. Denna förälder har även umgängesrätt och rätt att i bland få ha barnet hos sig, om det inte finns några allvarliga hinder mot detta. Om föräldrarna separerar måste var och en av dem därför upprätthålla kontakten med barnet och respektera barnets band till den andra föräldern.

I händelse av äktenskapsskillnad måste föräldrarna fortsätta att bidra till kostnaderna för barnets underhåll och uppfostran, om inte annat beslutas. Detta bidrag sker i form av ett underhållsbidrag och upphör inte automatiskt när barnet når vuxen ålder. Det kan betalas direkt till ett vuxet barn och kan revideras utifrån barnets behov och förändrade ekonomiska förutsättningar och kostnader för respektive förälder.

När det gäller var barnet ska bo finns det två möjliga scenarier (med undantag för när domstolen i exceptionella fall anförtror barnet till en tredje part).

Barnet bor tillsammans med en av föräldrarna. I så fall beviljas den andra föräldern umgängesrätt och rätt att i bland få ha barnet hos sig, om det inte finns några allvarliga hinder mot detta.

Barnet bor växelvis hos var och en av föräldrarna. I så fall gör domstolen en bedömning av om ett växelvis boende är det bästa för barnet. Växelvis boende innebär inte nödvändigtvis att barnet vistas exakt lika mycket hos var och en av föräldrarna.

Om föräldrarna är överens om hur föräldrans ansvar ska utövas, var barnet ska ha sin hemvist och faktiska bosättning, den andra förälderns umgängesrätt och rätt att i bland få ha barnet hos sig, och bidraget till barnets underhåll och uppfostran, kan de ingå ett avtal om detta och inge avtalet till domstolen under skilsmässoförfarandet. Domstolen kan ta hänsyn till detta avtal i sin dom om den anser att avtalet ser till barnets bästa och föräldrarna frivilligt har samtyckt till avtalet.

Föräldrarnas skilsmässa innebär inte att barnen förlorar de förmåner de annars hade erhållit. De behandlas precis likadant som barn till föräldrar som inte har skilt sig.

3.4 underhållsskyldighet mot den andra maken?

Domstolen kan förordna att en av makarna ska betala underhåll till den andra maken. Underhållsbeloppet fastställs utifrån den underhållsberättigades makens behov och inom gränserna för den underhållsskyldige makens betalningsförmåga. Om makarna är överens kan domstolen besluta att underhållet ska betalas som en klumpsumma och fastställa storleken på beloppet samt betalningsvillkoren.

När domstolen bedömer behoven och betalningsförmågan ska den bland annat ta hänsyn till följande:

1. Makarnas ålder och hälsotillstånd.
2. Äktenskapets längd.
3. Den tid som lagts ned eller kommer att behöva läggas ned för att uppfostra barnen.
4. Makarnas yrkesmässiga kvalifikationer och situation på arbetsmarknaden.
5. Deras tillgänglighet för nya arbeten.
6. Deras befintliga och förutsebara rättigheter.
7. Deras tillgångar, både i form av kapital och inkomster, efter avvecklingen av deras förmögenhetsförhållanden som makar.

Underhållsbidrag kan inte betalas för en längre tid än längden på äktenskapet, om inte exceptionella omständigheter föreligger.

Förutom i de fall underhållsbidraget betalas ut i form av en klumpsumma kan det revideras och avslutas.

Om en av makarna, i en dom som har vunnit laga kraft, har dömts för ett av de brott som anges i artiklarna 372, 375, 376, 377, 393, 394, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 401 *bis*, 402, 403, 404, 405 och 409 i strafflagen (sexuellt ofredande, våldtäkt, misshandel, dråp och uppsåtlig kroppsskada, mord, lönnmord, barnamord och förgiftning), och brottet begåtts under äktenskapet mot den andra maken eller ett barn i det gemensamma hemmet, eller om vederbörande dömts för ett försök att begå ett av de brott som anges i artiklarna 372, 375, 376, 377, 393, 394, 396, 397, 401, 403, 404 och 405 i strafflagen mot samma personer under äktenskapet, förverkar han eller hon, på den andra makens begäran, all rätt till underhåll.

4 Vad är den praktiska innebörden av hemskillnad?

En hemskillnad lättar på äktenskapsbanden men innebär inte att äktenskapet upplöses. Makarna är inte längre skyldiga att leva tillsammans, men de måste fortfarande vara varandra trogna och hjälpa varandra.

5 Vilka krav måste vara uppfyllda för att erhålla hemskillnad?

Grunderna för hemskillnad är desamma som för äktenskapsskillnad.

6 Vad får en hemskillnad för rättsliga följder?

Hemskillnad innebär alltid att egendomen ska fördelas. Om hemskillnaden har varat i tre år kan en make vända sig till domstol för att få äktenskapsskillnad. Domstolen beviljar äktenskapsskillnad om den andra maken inte omedelbart går med på att upphäva hemskillnaden.

7 Vad är den praktiska innebörden av annullering av äktenskap?

Annullering av äktenskap innebär att äktenskapet återgår genom ett domstolsbeslut. Äktenskapet anses aldrig ha existerat.

8 Vilka krav måste vara uppfyllda för att ett äktenskap ska annulleras?

Det finns flera olika grunder till annullering av äktenskap:

Äktenskapet har ingåtts utan makarnas fria samtycke. Så är fallet om äktenskapet ingicks under tvång eller om den berörda personen missbedömde den andra partens väsentliga egenskaper.

Äktenskapet har ingåtts utan föräldrarnas samtycke (eller utan domstolens tillstånd), om en av makarna var minderårig vid tidpunkten för äktenskapet.

Bigami, dvs. om en make är gift med flera personer samtidigt.

Makarna är släkt intill ett visst led.

Det rör sig om ett skenäktenskap för att få en förmån i uppehållsrättsligt hänseende.

Formkraven har inte uppfyllts. Äktenskapet ingicks inte offentligt eller vigselförrättaren var obehörig.

9 Vad blir den rättsliga följden av att äktenskapet annulleras?

Om ett äktenskap ogiltigförklaras behåller det ändå sina rättsverkningar för

båda makarna, om de ingick äktenskapet i god tro,

den av makarna som handlade i god tro,

barn som fötts i äktenskapet, även om ingen av makarna handlade i god tro.

Ett äktenskap som ogiltigförklaras får dock aldrig rättsverkan för den make som handlade i ond tro.

10 Kan man lösa frågor som har med äktenskapsskillnaden att göra på annat sätt än genom att väcka talan i domstol?

I Luxemburg kan ett äktenskap endast upplösas genom domstolsbeslut och aldrig genom alternativa utomrättsliga metoder eller medling. Däremot kan man använda medling i familje frågor i samband med frågor som rör avveckling och delning av gemensam egendom, underhållsskyldighet och hushållsutgifter, vårdnadsplikt för barn samt utövande av föräldramyndighet.

11 I vilken domstol ansöker man om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap? Vilka formaliteter måste följas och vilka handlingar bör bifogas ansökan?

Vart riktar jag min ansökan?

Ansökningar om äktenskapsskillnad eller **hemskillnad** ska inges till distriktsdomstolen (*tribunal d'arrondissement*) i det distrikt där makarna har sin gemensamma hemvist eller, i annat fall, där svaranden – eller vid äktenskapsskillnad i samförstånd en av parterna – har hemvist, om inte annat följer av bestämmelserna i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000.

Ansökningar om annullering av äktenskap måste inges till distriktsdomstolen i det distrikt där det gemensamma hemmet är beläget eller, om föräldrarna lever åtskilda men gemensamt utövar föräldraansvaret, till distriktsdomstolen i det distrikt där den förälder som barnet vanligtvis bor hos har hemvist, eller i det distrikt där den förälder som ensam utövar föräldraansvaret har hemvist, eller i andra fall till distriktsdomstolen i det distrikt där den som inte har väckt talan har hemvist. Vid gemensam ansökan väljer parterna distriktsdomstolen i det distrikt där en av dem är bosatt. Dessa regler gäller med förbehåll för de regler som fastställts i förordning (EG) nr 2201/2003.

Ansökningar prövas av familjedomstolen (*juge aux affaires familiales*).

Formaliteter som ska iaktas och handlingar som ska inges

Förfarandet för **äktenskapsskillnad i samförstånd** består av flera steg. Om makarna har egendom som ska fördelas ska de vända sig till en notarie som inventerar och värderar all deras fasta och lösa egendom. Makarna bestämmer själva vem som ska ha vad av egendomen. Vidare ska de i ett avtal komma överens om ett antal punkter, nämligen var makarna ska bo under processen, vem som ska ha hand om barnen och barnens egendom, umgängesrätt, makarnas bidrag till barnens underhåll och utbildning samt eventuellt underhåll mellan makarna. Avtalet måste upprättas av en advokat eller notarie. Domstolsförfarandet inleds genom att båda makarna inget en gemensam ansökan till domstolens kansli. Parterna behöver inte anlita en advokat för att väcka talan vid domstol.

Ansökan måste innehålla följande:

1. Datum för ansökan.
2. Makarnas för- och efternamn, yrken och adress(er).
3. Makarnas födelsedatum och födelseorter.
4. I förekommande fall gemensamma barns identitet.
5. Föremålet för ansökan.
6. En kort beskrivning av de faktiska omständigheter och grunder som åberopas.

Utöver ovan nämnda avtal måste följande handlingar bifogas ansökan:

1. Vigselbevis.
2. Makarnas födelsebevis.
3. Eventuella gemensamma barns födelsebevis.
4. En handling som styrker makarnas nationalitet.
5. I förekommande fall det avtal om vilken lag som ska tillämpas på makarnas äktenskapsskillnad som avses i artikel 5 i rådets förordning (EU) nr 1259/2010 av den 20 december 2010 om genomförande av ett fördjupat samarbete om tillämplig lag för äktenskapsskillnad och hemskillnad, i den form som anges i den förordningen. Makarna kan även i avtalet om äktenskapsskillnad i samförstånd ange vilken lag som ska tillämpas på deras äktenskapsskillnad i enlighet med artikel 5 i förordning (EU) nr 1259/2010, i den form som anges i den förordningen.
6. Varje annan handling som makarna tänker använda.

Instrument och handlingar som inges tillsammans med ansökan, och som parterna tänker använda, måste i förekommande fall legaliseras, om de har utfärdats av en utländsk offentlig myndighet.

Vid **äktenskapsskillnad på grund av djup och varaktig söndring i äktenskapet** eller **hemskillnad** måste en advokat anlitas. Talan väcks vid distriktsdomstolen genom att en ansökan inges till domstolens kansli.

Ansökan måste innehålla följande:

1. Datum för ansökan.
  2. Makarnas för- och efternamn, yrken och adress(er).
  3. Makarnas födelsedatum och födelseorter.
  4. I förekommande fall gemensamma barns identitet.
  5. Föremålet för ansökan.
  6. En kort beskrivning av de faktiska omständigheter och grunder som åberopas.
- Ansökan kan också innehålla en begäran om interimistiska åtgärder beträffande makarnas och deras barns person, underhåll och egendom.

Följande handlingar måste bifogas ansökan:

1. Vigselsbevis.
2. Makarnas eller sökandens födelsebevis.
3. Eventuella gemensamma barns födelsebevis.
4. En handling som styrker makarnas eller sökandens nationalitet.
5. I förekommande fall det avtal om vilken lag som ska tillämpas på makarnas äktenskapsskillnad som avses i artikel 5 i rådets förordning (EU) nr 1259/2010 av den 20 december 2010 om genomförande av ett fördjudat samarbete om tillämplig lag för äktenskapsskillnad och hemskillnad, i den form som anges i den förordningen.
6. I förekommande fall ett avtalsutkast om de följder av äktenskapsskillnaden som makarna har kommit överens om.
7. I förekommande fall en kopia av den dom i vilken en av makarna har dömts för ett av de brott som räknades upp i frågorna 3.2 och 3.4 ovan.
8. Varje annan handling som sökanden eller sökandena tänker använda.

Instrument och handlingar som inges tillsammans med ansökan, och som parterna tänker använda, måste i förekommande fall legaliseras, om de har utfärdats av en utländsk offentlig myndighet.

Vid en ansökan om **annullering av äktenskapet** väcks talan vid distriktsdomstolen genom att en ansökan inges till domstolens kansli. Parterna behöver inte anlita en advokat för att väcka talan vid domstol. Ansökan måste innehålla följande:

1. Datum för ansökan.
2. Parternas för- och efternamn och adresser.
3. Parternas födelsedatum och födelseorter.
4. Föremålet för ansökan.
5. En kort beskrivning av de faktiska omständigheter och grunder som åberopas.

Instrument och handlingar som inges tillsammans med ansökan, och som parterna tänker använda, måste i förekommande fall legaliseras, om de har utfärdats av en utländsk offentlig myndighet.

12 Kan man få rättshjälp för att täcka kostnaderna i målet?

Personer vars inkomster betraktas som otillräckliga enligt luxemburgsk lag kan få rättshjälp. För att få rättshjälp måste de fylla i en ansökningsblankett som kan erhållas från det luxemburgska advokatsamfundet (*Barreau de Luxembourg*). Blanketten ska sändas till ordföranden i det advokatsamfund (*Bâtonnier de l'Ordre des avocats*) som är territoriellt behörigt, som fattar beslutet.

Rättshjälpen täcker alla kostnader med anknytning till de processer, förfaranden eller handlingar för vilka den beviljats. Den täcker bland annat stämpel- och registreringsavgifter, kanslikostnader, advokatarvoden, exekutionsbiträdens kostnader och arvoden, notariers kostnader och arvoden, sakkunnigas kostnader och arvoden, vittnesersättning, arvoden till översättare och tolkar, avgifter för sedvanliga intyg (*certificats de coutume*), resekostnader, avgifter och kostnader för inskrivning, in-teckningar och pantsättning samt eventuella kostnader för kungörelser i tidningar.

13 Kan en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap överklagas?

I Luxemburg kan ett sådant avgörande överklagas. Överklagandefristen är i princip 40 dagar, men fristen kan förlängas om den som överklagar är bosatt i utlandet. Överklagande sker till högsta domstolen (*Cour supérieure de justice*).

14 Hur ska man göra för att få en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelats i en annan medlemsstat erkänd i [medlemsstat]?

I enlighet med rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 ska ett beslut om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelats av en domstol i ett annat EU-land erkännas i Luxemburg enligt principen om automatiskt erkännande. Det innebär att beslutet erkänns utan att något särskilt förfarande behöver anlitas.

Uppdatering av civilståndsregistret i Luxemburg efter ett lagakraftvunnet beslut från en domstol i ett EU-land sker också utan att något särskilt förfarande krävs. Uppgift om att äktenskapsskillnad beviljats av domstol ska föras in i makarnas vigselsbevis och födelsebevis. Om äktenskapet har ingåtts utomlands ska domstolens beslut registreras i det kommunala folkbokföringsregister där äktenskapet registrerades, i annat fall i folkbokföringsregistret för staden Luxemburg. Dessutom måste det föras in i respektive makes födelsebevis.

15 Till vilken domstol ska man vända sig för att begära omprövning av ett beslut att i [medlemsstat] erkänna en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som har meddelats i en annan medlemsstat? Hur handläggs sådana mål?

En berörd part kan vända sig till ordföranden för distriktsdomstolen för att ansöka om att ett beslut om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelats av en domstol i ett annat EU-land inte ska erkännas.

Ordföranden för distriktsdomstolen ska fatta beslut utan dröjsmål, utan att den person mot vilken ansökan riktas får lämna synpunkter i detta skede av förfarandet. Ansökan kan endast prövas i sak på följande grunder:

Domen strider mot grunderna för rättsordningen.

Svarandens rättigheter har inte iakttagits.

Domen är oförenlig med ett beslut som meddelats i ett liknande mål.

Båda parter kan överklaga det beslut som meddelats av ordföranden för distriktsdomstolen till appellationsdomstolen (*Cour d'appel*). Båda parter måste ges tillfälle att yttra sig under överklagandeförfarandet. Appellationsdomstolens beslut kan överklagas till kassationsdomstolen (*Cour de cassation*).

16 Vilket lands lag tillämpas i ett mål om äktenskapsskillnad mellan makar som inte har hemvist i [medlemsstat] eller har olika medborgarskap?

Luxemburg tillämpar rådets förordning (EU) nr 1259/2010 av den 20 december 2010 om genomförande av ett fördjudat samarbete om tillämplig lag för äktenskapsskillnad och hemskillnad, som har tillämpats sedan den 21 juni 2012 mellan Österrike, Belgien, Bulgarien, Estland (sedan den 11 februari 2018), Frankrike, Tyskland, Grekland (sedan den 29 juli 2015), Ungern, Italien, Lettland, Litauen (sedan den 22 maj 2014), Luxemburg, Malta, Portugal, Rumänien, Slovenien och Spanien. I förordningen anges att makarna får enas om att välja vilken lag som ska tillämpas på deras äktenskapsskillnad eller hemskillnad under förutsättning att denna är någon av följande lagar:

Lagen i den stat där makarna har gemensam hemvist vid tidpunkten för avtalets ingående.

Lagen i den stat där makarna senast hade gemensam hemvist om en av dem fortfarande har hemvist där vid tidpunkten för avtalets ingående.

Lagen i den stat där någon av makarna var medborgare vid tidpunkten för avtalets ingående.

Domstolslandets lag.

Vid avsaknad av val enligt ovannämnda stycke ska äktenskapsskillnad och hemskillnad enligt samma förordning omfattas av lagen i den stat där makarna har gemensam hemvist vid den tidpunkt då målet anhängiggörs vid domstol eller, om detta alternativ inte är tillämpligt, där makarna senast hade gemensam hemvist, förutsatt att de inte upphörde att ha gemensam hemvist där mer än ett år innan målet anhängiggjordes vid domstol och att en av makarna fortfarande hade hemvist i landet när målet anhängiggjordes vid domstol eller, om detta alternativ inte är tillämpligt, där båda makarna var medborgare vid den tidpunkt då målet anhängiggjordes vid domstol, eller, om detta alternativ inte är tillämpligt, vid vars domstolar målet anhängiggörs.

Om förordning (EG) nr 1259/2010 inte är tillämplig regleras äktenskapsskillnad och hemskillnad enligt luxemburgsk lag

av makarnas nationella lag, om makarna är av samma nationalitet,

av lagen i det land där makarna har sin faktiska gemensamma hemvist, om makarna är av olika nationalitet,

av domstolslandets lag, om makar av olika nationalitet saknar faktisk gemensam hemvist.

Länkar

Broschyr: [Le divorce au Grand-Duché de Luxembourg](#);

[LEGILUX](#);

[Portail de la Justice](#).

Den här webbsidan hör till portalen [Ditt Europa](#).

Du får gärna [lämna synpunkter](#) på innehållet

This webpage is part of an EU quality network

Senaste uppdatering: 17/12/2020

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skilsmässa och hemskillnad - Ungern

1 Vilka krav måste vara uppfyllda för att makarna ska kunna få en dom på äktenskapsskillnad?

En dom om äktenskapsskillnad meddelas av domstolen på begäran av någon av makarna eller på gemensam begäran av båda makarna vid en total och slutgiltig söndring i deras äktenskap. När domen om äktenskapsskillnaden har meddelats bör hänsyn tas till de gemensamma underåriga barnens intressen.

2 På vilka grunder kan man få äktenskapsskillnad?

En total och slutgiltig söndring i äktenskapet är ett giltigt skäl för en äktenskapsskillnad. Domstolen genomför bevisupptagningen för den totala och slutgiltiga söndringen i äktenskapet. Domstolen kan även förordna bevisupptagning på eget initiativ om det anses nödvändigt. Om makarna uttrycker en slutgiltig och gemensam vilja (ömsesidig viljeförklaring), fri från otillbörlig påverkan, att erhålla äktenskapsskillnad markerar detta den totala och slutgiltiga söndringen i äktenskapet. Den totala och slutgiltiga söndringen i äktenskapet kan framför allt fastställas om den äktenskapliga samlevnaden har hävts – på grundval av den process som ledde fram till hävandet av den äktenskapliga samlevnaden och hur länge den faktiska separationen har pågått – utan några möjligheter till att den äktenskapliga samlevnaden kan återupprättas.

Domstolen meddelar en dom om äktenskapsskillnad utan att undersöka omständigheterna som ledde till äktenskapsskillnaden om makarna har ansökt om den gemensamt och åberopar sitt avtal som är fritt från otillbörlig påverkan och som grundar sig på deras slutgiltiga beslut.

Beslutet kan anses vara slutgiltigt när makarna har enats när det gäller frågor som rör vårdnad av de gemensamma barnen, bibehållande av kontakten mellan den fränskilda föräldern och barnen, underhållsbidrag som ska betalas för barnen, hur makarnas gemensamma bostad ska användas samt – i förekommande fall – underhållsbidrag som ska betalas till den andra maken, och deras överenskommelse ska godkännas av domstolen. Om makarna kommer överens om en gemensam vårdnad måste de inte nå fram till en överenskommelse om att bibehålla kontakten, men de måste ange var barnet ska ha sin bostad. Vid äktenskapsskillnad genom ömsesidigt medgivande beror föremålet för avtalet följaktligen på om det finns eller inte finns en överenskommelse mellan makarna om gemensam vårdnad av barnen.

Det bör framhållas att civillagen, till skillnad från tidigare förordningar, inte längre kräver att det finns ett avtal om fördelning av gemensam egendom.

3 Vilka rättsliga konsekvenser får en äktenskapsskillnad när det gäller

Äktenskapet upplöses genom äktenskapsskillnaden. Vid äktenskapsskillnad ska vårdnad av de gemensamma barnen, underhållsbidrag som ska betalas för barnen, bibehållande av kontakten mellan den fränskilda föräldern och barnen, underhållsbidrag som ska betalas till den andra maken, användningen av makarnas gemensamma bostad samt barnets bostad vid gemensam vårdnad fastställas genom ett avtal som har godkänts av domstolen om parterna enas, under förutsättning av att avtalet är förenligt med lagen. Om ett sådant avtal inte finns ska ovannämnda frågor fastställas genom en dom. Parterna behöver inte komma överens om fördelning av gemensam egendom för att domstolen ska kunna meddela en dom om äktenskapsskillnad.

3.1 makarnas personliga förhållanden (t.ex. i fråga om efternamn),

Efter att ett äktenskap har upplösts eller annullerats behåller makarna det efternamn de hade under äktenskapet. Om de vill frångå denna bestämmelse kan de meddela folkbokföraren om detta efter att deras äktenskap har upplösts eller annullerats. Den före detta maken får dock inte använda sin före detta makes efternamn med ett suffix som hänvisar till hennes status som gift om hon inte använde det på detta sätt under äktenskapet. På den före detta makens begäran kan domstolen förbjuda den före detta maken att ha ett efternamn som hänvisar till hennes före detta makes efternamn om hon har dömts till fängelsestraff för uppsåtligt brott och domen är slutgiltig. Om den före detta maken gifter om sig kan hon inte längre använda efternamnet med ett suffix som hänvisar till hennes före detta makes efternamn och detta gäller även om hennes nya äktenskap skulle upphöra.

3.2 fördelningen av makarnas egendom,

I och med att livsgemenskapen upphör, upphör även egendomsgemenskapen, och vem som helst av makarna kan göra anspråk på fördelningen av gemensam egendom. Under förfarandet är det möjligt att begära återbetalning av investeringar i enskild egendom som har betalats med gemensam egendom och återbetalning av investeringar i gemensam egendom som har betalats med enskild egendom samt återbetalning av driftskostnader och underhåll av egendom. Om utgifterna har uppstått i avsikt att ge avkall på dem kan de inte återbetalas. Återbetalning av enskild egendom som har använts eller förbrukats inom ramen för den äktenskapliga samlevnaden är endast möjlig i fall som motiveras av särskilt tvingande skäl. Den andel av den gemensamma egendomen som existerade när den äktenskapliga samlevnaden upphörde och som tillfaller makarna måste så långt det är möjligt likvideras in natura. Enskild egendom som existerade när den äktenskapliga samlevnaden upphörde måste också likvideras in natura. Om detta av något skäl inte är möjligt eller om det riskerar att medföra en betydande värdeminskning av egendomen, i händelse av en tvist, ska villkoren för fördelningen beslutas av domstolen. Om det inte existerar någon gemensam egendom när den äktenskapliga samlevnaden upphör och den återbetalningsskyldiga parten inte förfogar över någon enskild egendom kan inte den gemensamma eller enskilda egendom saknas återbetalas.

Om makarna fördelar sin gemensamma egendom genom ett avtal är avtalet giltigt om det har fastställts i en officiell handling eller en handling som har upprättats av parterna och som har kontrasterats av en advokat. Denna bestämmelse gäller inte fördelning av lös egendom som tillhör den gemensamma egendomen om fördelningen redan har utförts.

Om makarna inte har ingått ett avtal vad gäller fördelningen av den gemensamma egendomen eller om avtalet inte omfattar alla fordringar som har samband med den äktenskapliga samlevnadens upphörande är det möjligt att begära att domstolen ska besluta om fördelningen av den gemensamma egendomen mellan makarna och om fordringar som ännu inte har betalats. Domstolen ska se till att ingen av makarna erhåller några otillbörliga ekonomiska fördelar till följd av betalningen av de materiella eller ekonomiska fordringarna.

3.3 makarnas gemensamma, underåriga barn,

Föräldrarna ska dela sin egendom med sina underåriga barn för att tillgodose deras gemensamma grundläggande behov, även om det sker på bekostnad av deras egna behov. Denna regel är inte tillämplig om barnets arbetsinkomst eller förmögenhetsinkomst täcker barnets berättigade behov eller om barnet har en annan släkting i rakt uppstigande led som skulle kunna bli skyldig att betala underhållsbidrag för barnet. Den förälder som har vårdnaden om barnet ska säkerställa barnets underhåll in natura medan den fränskilda föräldern i första hand ska säkerställa underhållet kontant (underhållsbidrag).

Om domstolen har beslutat om underhållsbidraget måste dess exakta belopp fastställas. Domstolen kan i sin dom föreskriva att beloppet för underhållsbidraget från och med den 1 januari följande år ska räknas upp årligen och automatiskt enligt ökningstakten i det årliga konsumentprisindex som publiceras av den ungerska centrala statistikbyrån (*Központi Statisztikai Hivatal*).

Det är i första hand föräldrarna som ansvarar för hur vårdnaden ska utövas och de ska besluta om detta gemensamt.

Om föräldrarna inte kommer överens ska domstolen besluta att rätten att utöva vårdnad ska tillfalla den förälder som bäst kan säkerställa barnets fysiska intellektuella och moraliska utveckling. Om barnets intressen hotas av att barnet bor hos denna förälder kan domstolen besluta att barnet ska placeras hos en tredje part, under förutsättning av att denna tredje part själv begär att barnet ska placeras där.

Barnet har rätt att få upprätthålla en personlig och direkt kontakt med den fränskilda föräldern. Den fränskilda föräldern har rättigheten och skyldigheten att upprätthålla kontakten med sitt barn och att träffa barnet regelbundet (umgängesrätt). Föräldern eller en tredje part som har vårdnaden om barnet är skyldig att se till att relationerna är avspända.

För att barnet ska få en balanserad utveckling måste den förälder som har vårdnaden och den fränskilda föräldern samarbeta och samtidigt respektera varandras familjeliv och sinnesfrid. Den förälder som har vårdnaden ska med jämna mellanrum informera den fränskilda föräldern om deras barns utveckling, hälsotillstånd och studier, och om den fränskilda föräldern begär information om barnet ska den förälder som har vårdnaden tillhandahålla denna information. De fränskilda föräldrarna ska utöva sina rättigheter gemensamt för alla viktiga frågor som rör barnets framtid, även om föräldrarnas avtal eller domstolens dom innebär att vårdnaden om barnet har anförtrotts en av dem, med undantag för sådana fall där domstolen har begränsat eller fråntagit den fränskilda föräldern rätten att utöva vårdnad. Viktiga frågor som rör barnets framtid kan vara val och ändring av det underåriga barnets efternamn och/eller förnamn, val av barnets bostadsort om denna skiljer sig från den hemvist som barnet delar med sin förälder, att välja barnets bostadsort utomlands för en varaktig vistelse eller bosättning, byte av medborgarskap samt val av barnets skola och levnadsbana.

3.4 underhållsskyldighet mot den andra maken?

Vid upphörande av livsgemenskap och upplösning av äktenskap kan en make eller ex-make som utan egen förskyllan har ett hjälpbehov göra anspråk på underhållsbidrag, utom om han/hon på grund av sitt beteende under äktenskapet har visat sig oförtjänt av det. Det är endast möjligt att göra anspråk på underhållsbidrag i den mån det inte äventyrar försörjningen för den före detta maken och den person som den före detta maken är ansvarig att försörja på samma sätt som han/hon är ansvarig att försörja den person som gör anspråk på underhållsbidrag. Underhållsbidraget kan också föreskrivas för en bestämd period om det kan antas att betalningsmottagarens hjälpbehov kommer att upphöra efter denna period.

Om maken eller ex-maken fortfarande har behov av underhållsbidrag fem år efter livsgemenskapens upphörande kan denne endast göra anspråk på det i sådana fall som kräver särskild hänsyn. Om livsgemenskapen mellan makarna varade under en kortare period än ett år och de inte har fått några barn kan ex-maken med hjälpbehovet göra anspråk på underhållsbidrag under en period av motsvarande längd som den äktenskapliga samlevnaden varade. I fall som kräver särskild hänsyn kan domstolen även besluta om att underhållsbidrag ska betalas under en längre period.

4 Vad är den praktiska innebörden av hemskillnad?

Hemskillnad innebär att den äktenskapliga samlevnaden upphör. Vid hemskillnad är det möjligt att begära att domstolen ska fördela, exempelvis, gemensam egendom.

5 Vilka krav måste vara uppfyllda för att erhålla hemskillnad?

Livsgemenskapens början och slut, och därmed också egendomsgemenskapens varaktighet, ska fastställas av domstolen. Under bedömningen ska domstolen noggrant undersöka de huvudsakliga aspekterna i makarnas äktenskapliga samlevnad, såsom deras sexuella relation, deras ekonomiska samarbete, deras gemensamma bostad, deras gemensamma skötsel av hushållet, skillnader i sättet att visa tillhörighet till en gemenskap, uppfostran av de gemensamma barnen, omsorg om en av parternas föräldrar eller barn osv. Domstolen kan på så sätt konstatera huruvida det finns en livsgemenskap eller inte, med utgångspunkt i ekonomiska, familjemässiga och känslomässiga faktorer som samverkar och som kan bedömas tillsammans. Om någon av dessa faktorer saknas behöver det inte nödvändigtvis innebära att det inte finns någon livsgemenskap, i synnerhet om det går att hitta objektiva skäl till denna avsaknad.

6 Vad får en hemskillnad för rättsliga följder?

När livsgemenskapen har upphört kan makarna göra anspråk på fördelning av den gemensamma egendomen. I detta fall har äktenskapet ännu inte upphört i juridisk mening, men från och med det att deras livsgemenskap har upphört kan makarna förvärva egendom oberoende av varandra. Däremot har de, i och med att presumptionen om samtycke upphör, endast rätt att förfoga gemensamt över redan befintlig gemensam egendom. Om de har gemensamma barn måste de ha gemensam vårdnad.

7 Vad är den praktiska innebörden av annullering av äktenskap?

Ett äktenskap kan endast anses vara annullerat om det har annullerats genom en dom som har meddelats efter ett annulleringsmål. En dom om annullering av äktenskap kan göras gällande mot vem som helst. Ett ogiltigt äktenskap får rättsliga konsekvenser som är fastställda genom lagstiftning.

8 Vilka krav måste vara uppfyllda för att ett äktenskap ska annulleras?

Ett äktenskap är ogiltigt om det har ingåtts när en av makarna redan var gift eller partner i ett registrerat partnerskap. Ett äktenskap är ogiltigt om det har ingåtts trots att makarna är släkt i rakt nedstigande led, om de är bror och syster, om den ena maken är släkt i rakt nedstigande led med den andra makens bror eller syster samt om äktenskapet har ingåtts mellan en adoptivförälder och dennes adoptivbarn. Ett äktenskap är ogiltigt om någon av makarna var omyndigförklarad och inte hade någon möjlighet att agera vid tidpunkten för äktenskapets ingående. Ett äktenskap är ogiltigt om någon av makarna var totalt oförmögen att agera vid tidpunkten för äktenskapets ingående, även om hon/han inte var omyndigförklarad. Ett äktenskap är ogiltigt om makarna vid tidpunkten för äktenskapets ingående inte var närvarande samtidigt under den avsiktsförklaring då de uttryckte sin vilja att ingå äktenskap. Ett äktenskap är ogiltigt om det har ingåtts när någon av makarna var underårig. I undantagsfall kan underåriga ingå äktenskap, under förutsättning att de har fått tillstånd av överförmyndarnämnden. Överförmyndarnämnden kan endast tillåta ett sådant äktenskap i vederbörligen motiverade fall och om maken/makan har fyllt 16 år.

9 Vad blir den rättsliga följden av att äktenskapet annulleras?

Om de två makarna var i god tro vid tidpunkten för äktenskapets ingående gäller samma rättsliga konsekvenser som för ett giltigt äktenskap. Vid annullering av ett sådant äktenskap kan båda makarna ha materiella och ekonomiska fordringar enligt samma tillvägagångssätt som hade gällt om äktenskapet hade upplösts av domstol när det annullerades. Om endast en av makarna var i god tro vid tidpunkten för det ogiltiga äktenskapets ingående är ovan nämnda bestämmelser endast tillämpliga på dennes begäran.

Efter att ett äktenskap har annullerats ska de före detta makarna fortsätta att använda det efternamn som de hade under äktenskapet. Om en av dem vill frångå denna bestämmelse kan han/hon meddela folkbokföraren om detta efter att äktenskapet har annullerats. Inte heller i detta fall kan den före detta maken använda sin före detta makes efternamn med ett suffix som hänvisar till hennes status som gift om hon inte använde det på detta sätt under äktenskapet.

Annullering av äktenskap har ingen inverkan på faderskapspresumtionen.

10 Kan man lösa frågor som har med äktenskapsskillnaden att göra på annat sätt än genom att väcka talan i domstol?

Annullering av äktenskap och äktenskapsskillnad kan endast vara föremål för beslut av domstol.

Vid annullering av äktenskap eller äktenskapsskillnad ska domstolen, i förekommande fall, fatta ett beslut om de gemensamma underåriga barnens vårdnad och underhåll, även om det inte har inkommit någon ansökan därom. Vad gäller andra underordnade frågor som rör exempelvis underhållsbidrag som ska betalas till den andra maken, användningen av makarnas gemensamma bostad och fördelningen av makarnas gemensamma egendom beslutar domstolen om detta till följd av en inlämnad ansökan. Om parterna inte lämnar in någon ansökan för att lösa dessa underordnade frågor beslutar inte domstolen om dem och därmed är det upp till parterna att reglera dem utomrättsligt, genom ett avtal.

Innan de väcker talan om äktenskapsskillnad eller under skilsmässan kan makarna, på eget eller domstolens initiativ, använda medling för att i godo lösa de tvister som har att göra med upplösningen av deras relation eller äktenskap. De kan registrera den överenskommelse som de har uppnått efter medling i en tvist.

Vad gäller de underordnade frågorna beträffande äktenskapsskillnad kan domstolen, i motiverade fall, tvinga föräldrarna att använda medling för att utöva vårdnad på ett lämpligt sätt och för det samarbete som krävs för detta, inbegripet kontakten mellan den frånskilda föräldern och barnet.

11 I vilken domstol ansöker man om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap? Vilka formaliteter måste följas och vilka handlingar bör bifogas ansökan?

Ansökan om äktenskapsskillnad ska lämnas in av en av makarna avseende den andra maken. Vad gäller annullering av äktenskap ska talan väckas av en av makarna mot den andra maken, medan åklagaren och en tredje part som är behörig att väcka talan ska väcka talan mot de två makarna. Om den part mot vilken talan ska väckas är avliden ska talan väckas mot en förvaltare som har utsetts av domstol.

Talan väcks genom att en ansökan om detta lämnas in, i vilken följande information bör anges: den domstol där talan väcks, efternamn, förnamn, parternas och deras representanters hemvist och ställning i samband med en tvist, fordringarna, en redogörelse för vilka omständigheter fordringarna grundar sig på och bevis för dessa omständigheter, uppgifter som gör det möjligt att fastställa domstolens juridiska behörighet och befogenheter, en tydlig ansökan om domstolsavgörande (skriftlig ansökan). I ansökan om äktenskapsskillnad bör uppgifter som rör äktenskapet och barn födda inom äktenskapet som är i livet anges samt, i möjligaste mån, den information som ligger till grund för fastställandet av rätten att väcka talan. Tillsammans med ansökan om väckande av talan bör följande handlingar bifogas: handlingar som styrker de lämnade uppgifterna, originalet eller kopian (utdrag) av den handling vars innehåll den ansökande hänvisar till som bevis, originalet eller kopian (utdrag) av den handling som krävs för att fastställa domstolens behörighet och befogenheter samt originalet eller kopian (utdrag) av den handling som krävs för att styrka andra omständigheter som ska beaktas å ämbetets vägnar, såvida det inte är möjligt att styrka dem med ett identitetskort. Dessa dokument ska nämnas i ansökan.

En domstols behörighet för en äktenskaplig tvist följer de allmänna bestämmelserna om behörighet: en domstol i det land där svaranden bor är behörig. Om svaranden inte har sin hemvist i Ungern ska domstolens behörighet anpassas till svarandens bostadsort. Om svarandens bostadsort är okänd eller om han/hon är bosatt utomlands ska man utgå från svarandens senaste hemvist i Ungern. Om den inte kan fastställas eller om svaranden inte har haft sin hemvist i Ungern ska domstolens behörighet utgå från svarandens hemvist, och om denna saknas, från svarandens bostadsort. Vad gäller äktenskapliga tvister är även en sådan domstol behörig som ligger i samma land som makarnas senaste gemensamma bostad. Svaranden har följaktligen ett val: Han/hon kan antingen lämna sin ansökan om väckande av talan vid en domstol som är behörig enligt de allmänna bestämmelserna för behörighet eller vid en domstol som är behörig enligt makarnas senaste gemensamma bostad.

Om det i enlighet med ovan angivna bestämmelser inte finns någon inhemsk domstol som är behörig för den äktenskapliga tvisten har Pests centrala domstol (*Pesti Központi Kerületi Bíróság*) behörighet.

Om en äktenskaplig tvist redan har inletts kan en ny äktenskaplig tvist och en tvist om makars egendomsordning som gäller samma äktenskap inte inledas förrän efter det att den första tvisten har fått sin dom.

12 Kan man få rättshjälp för att täcka kostnaderna i målet?

Se formuläret [Rättshjälp](#).

13 Kan en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap överklagas?

Dessa beslut kan överklagas. En dom om annullering av äktenskap eller äktenskapsskillnad kan emellertid inte överklagas i kassationsdomstol och förfarandet kan inte heller tas upp på nytt vad gäller annulleringen eller upplösningen.

14 Hur ska man göra för att få en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelats i en annan medlemsstat erkänd i [medlemsstat]?

I enlighet med artikel 21.1 i förordning (EG) nr 2201/2003 ska domar som meddelats i en medlemsstat erkännas automatiskt i de andra medlemsstaterna utan att något ytterligare förfarande behöver tillgripas. I enlighet med artikel 37 i denna förordning ska den part som gör gällande att domen ska erkännas tillhandahålla följande handlingar:

En kopia av domen som uppfyller kraven för att den ska kunna konstateras vara äkta.

Det intyg som anges i artikel 39 i ovannämnda förordning, utfärdat av domstolen eller den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten, på det formulär som finns i bilaga I till förordningen, och

om domen meddelades i svarandens frånvaro, antingen originalet eller en bestyrkt kopia av en handling som intygar att den frånvarande parten har underrättats om stämningsansökan eller den motsvarande handlingen, eller någon annan handling som innehåller en försäkran om att svaranden uttryckligen har godtagit domen.

För övrigt kan domstolen eller myndigheten bevilja parten undantag från skyldigheten att tillhandahålla de två sistnämnda handlingarna i enlighet med artikel 38 i ovannämnda förordning om det finns tillräckliga uppgifter för att uppnå erkännande utan dessa handlingar. Domstolen eller myndigheten kan uppmana parten att bifoga en översättning av de ovannämnda handlingarna, vilket de ungerska domstolarna och myndigheterna gör i praktiken.

I enlighet med artikel 21.3 i ovannämnda förordning kan en berörd part begära att domstolen ska meddela ett beslut om erkännande av en dom som har meddelats i en annan medlemsstat. I detta fall ska ansökan från den part som gör gällande att en dom ska erkännas, till vilken ovan nämnda handlingar bör bifogas, lämnas till den behöriga domstolen, som är den följande: distriktsdomstolen vid sätet för den regionala domstolen i det land där den andra parten har sin hemvist eller stadigvarande bostadsort (i Budapest, Budas centrala domstol, *Budai Központi Kerületi Bíróság*) och om detta inte är möjligt ska ansökan i stället lämnas till distriktsdomstolen vid sätet för den regionala domstolen i det land där sökanden har sin hemvist eller stadigvarande bostadsort (i Budapest, Budas centrala domstol) och om sökanden inte heller har sin hemvist eller bostadsort i landet, Budas centrala domstol. Domstolen ska fälla sitt utslag i enlighet med bestämmelserna i artiklarna 28–36 i ovannämnda förordning, och hänsyn ska tas till de konkreta förhållandena.

Om erkännandet är nödvändigt för registrering av uppgifter om civilstånd i ungerska folkbokföringshandlingar ska ansökan – till vilken ovan angivna handlingar ska bifogas – i enlighet med artikel 21.2 i förordningen skickas till en behörig folkbokförare.

15 Till vilken domstol ska man vända sig för att begära omprövning av ett beslut att i [medlemsstat] erkänna en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som har meddelats i en annan medlemsstat? Hur handläggs sådana mål?

I enlighet med artikel 21.3 i förordning (EG) nr 2201/2003 kan en berörd part begära att domstolen ska meddela ett beslut om icke-erkännande av en dom som har meddelats i en annan medlemsstat. I detta fall ska den part som gör gällande att en dom inte ska erkännas tillsammans med sin ansökan bifoga en kopia av domen som uppfyller kraven för att den ska kunna konstateras vara äkta och det bevis som anges i artikel 39 i nämnda förordning, utfärdat av domstolen eller den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten, på det formulär som finns i bilaga I till förordningen. Den behöriga domstolen är den följande: distriktsdomstolen vid sätet för den regionala domstolen i det land där den andra parten har sin hemvist eller stadigvarande bostadsort (i Budapest, Budas centrala domstol) och om detta inte är möjligt ska ansökan i stället lämnas till distriktsdomstolen vid sätet för den regionala domstolen i det land där sökanden har sin hemvist eller stadigvarande bostadsort (i Budapest, Budas centrala domstol) och om sökanden inte heller har sin hemvist eller bostadsort i landet, Budas centrala domstol. Domstolen ska fälla sitt utslag i enlighet med bestämmelserna i artiklarna 28–36 i ovannämnda förordning, och hänsyn ska tas till de konkreta förhållandena.

16 Vilket lands lag tillämpas i ett mål om äktenskapsskillnad mellan makar som inte har hemvist i [medlemsstat] eller har olika medborgarskap?

Förordning (EU) nr 1259/2010 av den 20 december 2010 om genomförandet av ett fördjupat samarbete om tillämplig lag för äktenskapsskillnad och hemskillnad är tillämplig i Ungern och därmed tillämpar de ungerska domstolarna den lagstiftning som föreskrivs i denna förordning i samtliga fall där det finns ett internationellt inslag i målet. Denna förordning gör det möjligt för parterna att – inom ett begränsat urval – välja vilken lag som ska tillämpas (artiklarna 5–7) och i förordningen fastställs principerna för att bestämma vilken lag som ska tillämpas endast för de fall där det saknas ett giltigt avtal (artiklarna 8–10).

Den här webbsidan hör till portalen [Ditt Europa](#).

Du får gärna [lämna synpunkter](#) på innehållet

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Senaste uppdatering: 17/12/2020

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skilsmässa och hemskillnad - Malta

1 Vilka krav måste vara uppfyllda för att makarna ska kunna få en dom på äktenskapsskillnad?

Skilsmäsoansökan ska lämnas in av båda makarna eller av en av dem. När ärendet inleds ska makarna ha levtt åtskilda i sammanlagt minst fyra år under den femårsperiod som föregår ansökan eller också ska det ha gått minst fyra år från datumet för separationen. Dessutom ska domstolen anse att det inte finns några rimliga utsikter till en återförening mellan makarna. Ett annat villkor är att makarna och deras barn ska ha tillräckligt underhåll, men parterna kan när som helst avstå från underhållsrätten. En skilsmässa som beviljas makar som har separerat enligt ett avtal eller en dom medför inga ändringar av det som domstolen eller parterna själva har bestämt, med undantag av följderna av en skilsmässa enligt lag. Observera att makarna inte behöver ha levtt separerade enligt ett avtal eller en dom för att kunna begära skilsmässa.

2 På vilka grunder kan man få äktenskapsskillnad?

Lagen anger inga skilsmässogrunder. Som framgår av svaret på fråga 1 ska makarna när ärendet inleds ha levtt åtskilda i sammanlagt minst fyra år under den femårsperiod som föregår ansökan eller också ska det ha gått minst fyra år från datumet för separationen.

3 Vilka rättsliga konsekvenser får en äktenskapsskillnad när det gäller

3.1 makarnas personliga förhållanden (t.ex. i fråga om efternamn),

En skilsmässa som beviljas makar som har separerat enligt ett avtal eller en dom medför inga ändringar av det som domstolen eller parterna själva har bestämt, med undantag av följderna av en skilsmässa enligt lag. Lagen om separation omfattar efternamn och makan kan därför välja att återta sitt flicknamn efter separationen. Hon måste i så fall bifoga en förklaring till de officiella separationshandlingarna. Om det är fråga om hemskillnad ska förklaringen

registreras innan domen meddelas. När skilsmässan har beviljats upphör den civilrättsliga verkan och skyldigheten att bo tillsammans. Dessutom upphör makarnas inbördes arvsrätt från den dag då skilsmässan beviljas eller domen vinner laga kraft.

3.2 fördelningen av makarnas egendom,

En skilsmässa som beviljas makar som har separerat enligt ett avtal eller en dom medför inga ändringar av det som domstolen eller parterna själva har bestämt. Enligt artikel 66D(5) i Maltas *Civil Code* har makar vars giftorättsgemenskap har upphört, rätt att skiljas (om de är ense) utan att avveckla sina gemensamma tillgångar.

3.3 makarnas gemensamma, underåriga barn,

Skilsmässodomen påverkar inte föräldrarnas rättigheter och skyldigheter gentemot sina barn eller eventuella avtal mellan parterna om vårdnaden om barnen. En av parterna kan dock hävda att den andra parten inte är lämpad att ha vårdnaden av deras underåriga barn. Om domstolen håller med, får den part som anses olämplig inte överta vårdnaden utan domstolens tillstånd förrän den andra parten har avlidit. Underhåll ska betalas till barnen fram till 18-årsdagen. Om barnen fortsätter att studera efter gymnasiet ska underhållet fortsätta tills de fyller 23 år om inte parterna kommer överens om något annat.

3.4 underhållsskyldighet mot den andra maken?

En skilsmässa som beviljas makar som har separerat enligt ett avtal eller en dom medför inga ändringar av det som domstolen eller parterna själva har bestämt. Underhållsskyldigheten upphör därför inte vid en skilsmässa, om inte parterna kommer överens om något annat. Den part som har rätt till underhåll till sig själv eller barnen kan under behandlingen av ärendet begära att betalningen av underhållet ska säkras i form av en lämplig och rimlig garanti som fastställs utifrån parternas situation. Garantin ska täcka högst fem års underhållsbidrag. Begäran om en garanti kan också lämnas in när som helst efter domen.

Om en av parterna eller båda (om de är eniga om att äktenskapet bör upplösas) lämnar in en skilsmäsoansökan till behörig civildomstol och makarna inte har separerat enligt ett avtal eller en dom, kallas de till ett möte med en medlare som utsetts antingen av domstolen eller av parterna själva. Om medlaren inte lyckas återföreningarna och de inte redan har enats om villkoren för skilsmässan ska medlaren göra det möjligt för makarna att genomföra skilsmässan på grundval av ett avtal. Avtalet ska innehålla alla eller några av följande punkter:

Vårdnaden om barnen.

Båda parternas umgängesrätt med barnen.

Underhåll till makarna eller en av dem och till vart och ett av barnen.

Boende i det gemensamma hemmet.

Bodelning.

4 Vad är den praktiska innebörden av hemskillnad?

Hemskillnad betyder att en av makarna drar den andra inför domstol. Domstolen meddelar sedan en dom om makarnas rättigheter och skyldigheter efter separationen.

5 Vilka krav måste vara uppfyllda för att erhålla hemskillnad?

Ett eller flera av följande villkor ska vara uppfyllda:

Otrohet.

Våld i hemmet.

Övergrepp, grymhet, hot eller grov misshandel mot den andra parten eller barnen.

Makarna kan inte rimligen förväntas leva tillsammans, eftersom det föreligger djup och varaktig söndring i äktenskapet.

Den ena parten har lämnat den andra.

6 Vad får en hemskillnad för rättsliga följder?

Den tappande parten ska betala **underhåll** till den andra parten och till barnen tills dessa fyllt 18 år. Om barnen fortsätter att studera på heltid har de rätt till underhåll upp till 23 år. Underhållsbidraget fastställs med hänsyn till makarnas och barnens situation, t.ex.

barnens behov med hänsyn till alla omständigheter

fysisk eller psykisk funktionsnedsättning

allvarlig sjukdom som gör det svårt för maken/makan eller barnen att försörja sig

nedsatt förvärvsförmåga hos den part som har rätt till underhåll

på grund av att han eller hon har skött hushållet, den andra parten och barnens uppfostran under äktenskapet

inkomst och förmåner som makarna, eller en av makarna, får enligt lag

makarnas eller barnens boendebehov

det förmånsbelopp som var och en av parterna skulle ha fått, t.ex. en pensionsförmån, men som de inte längre kan få på grund av separationen.

Domstolen kan på begäran av en av parterna besluta att det **gemensamma hemmet** ska tilldelas en av parterna för den period och på de villkor som domstolen beslutar. Domstolen kan också besluta att hemmet ska säljas om den anser att båda parter och barnen har en annan, lämplig bostad. Intäkterna av försäljningen ska fördelas mellan parterna. Om det gemensamma hemmet ägs av båda parterna ska det tilldelas en av parterna som i sin tur ska gottgöra den andra parten för den ekonomiska förlusten.

I domen om separation beslutar domstolen också vem som ska få **vårdnaden** om barnen med hänsyn till barnens bästa. En av parterna kan dock hävda att den andra parten inte är lämpad att ha vårdnaden av deras underåriga barn. Om domstolen håller med får den part som anses olämplig inte överta vårdnaden utan domstolens tillstånd förrän den andra parten har avlidit.

Makan kan välja att återta sitt **flicknamn** efter separationen. Hon måste i så fall bifoga en förklaring till de officiella separationshandlingarna. Om det är fråga om hemskillnad ska förklaringen registreras innan domen avkunnas.

Under alla omständigheter får separationen ingen verkan för **tredje parter** förrän den har registrerats offentligt.

7 Vad är den praktiska innebörden av annullering av äktenskap?

Annullering av ett äktenskap innebär att det inte längre har någon verkan och förklaras ogiltigt.

8 Vilka krav måste vara uppfyllda för att ett äktenskap ska annulleras?

Ett äktenskap är ogiltigt i följande fall:

Om de formaliteter som krävs för att det ska vara giltigt i det land där det ingås inte har fullgjorts eller följts.

Om någon av parterna har tvingats ge sitt samtycke till äktenskapet genom fysiskt eller moraliskt tvång eller av rädsla.

Om den ena partens samtycke är ogiltigt, eftersom han eller hon har misstagit sig på den andra partens identitet.

Om någon av parterna har tvingats ge sitt samtycke genom falska förespeglningar om en egenskap hos den andra parten som på grund av sin art allvarligt skulle kunna störa det äktenskapliga samlivet.

Om någon av parternas samtycke är ogiltigt, eftersom hans eller hennes förmåga att bedöma det äktenskapliga samlivet eller dess grundläggande rättigheter och förpliktelser är allvarligt inskränkt, eller vederbörande har ett allvarligt psykiskt handikapp som gör det omöjligt för honom eller henne att uppfylla de grundläggande förpliktelserna i ett äktenskap.

Om någon av parterna är impotent, oavsett om denna impotens är absolut eller relativ, men endast om den uppstått före äktenskapet.

Om någon av parternas samtycke är ogiltigt av skäl som har att göra med själva äktenskapet eller en eller flera väsentliga delar av det äktenskapliga samlivet eller rätten till fullbordande av äktenskapet.

Om någon av parterna ställer en omständighet som ligger i framtiden som villkor för sitt samtycke.

Om någon av parterna vid tidpunkten för äktenskapets ingående inte hade tillräcklig intellektuell förmåga eller viljestyrka för att vara kapabel att ge sitt samtycke till äktenskapet, även om orsaken var övergående.

Om äktenskapet inte har fullbordats.

9 Vad blir den rättsliga följden av att äktenskapet annulleras?

Följderna av ett giltigt äktenskap anses alltid ha existerat när det gäller barn som fötts eller avlats inom ett äktenskap som förklaras ogiltigt, eller när det gäller barn som fötts före äktenskapet och som erkänts före domen om annullering. Om bara en av makarna har handlat i god tro gäller följderna för både honom eller henne och barnen. Om båda makarna har handlat i ond tro gäller följderna av ett giltigt äktenskap bara för barn som fötts eller avlats inom det äktenskap som har förklarats ogiltigt. Den part som är skyldig till äktenskapets annullering ska betala underhåll till den andra parten, som handlat i god tro, i fem år. Skyldigheten upphör dock om den part som handlat i god tro gifter om sig under denna period.

10 Kan man lösa frågor som har med äktenskapsskillnaden att göra på annat sätt än genom att väcka talan i domstol?

Nej, det finns inga andra alternativ.

11 I vilken domstol ansöker man om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap? Vilka formaliteter måste följas och vilka handlingar bör bifogas ansökan?

En ansökan om skilsmässa, hemskillnad eller annullering av ett borgerligt äktenskap ska lämnas in till *Civil Court (Family Section)*, medan registrering av en annullering som beviljats av *Ecclesiastical Tribunal* (kyrkodomstolen) på Malta ska lämnas in till *Court of Appeal* (appellationsdomstolen). Ansökan om skilsmässa, hemskillnad eller annullering av ett borgerligt äktenskap ska vara edsvuren. Svaret på ansökan ska föreligga inom 20 dagar. Vilka handlingar som ska bifogas beror på vad ansökan gäller. Om det gäller registrering av en annullering från *Ecclesiastical Tribunal* måste man bifoga domen från *Metropolitan Tribunal* på Malta, beslutet från *Reginal Tribunal (Second Instance)*, verkställighetsbeslutet samt vigselbeviset.

Båda parterna i ett separationsärende kan när som helst under ärendets gång (men inte efteråt) begära att ansökan om separation i stället ska betraktas som en ansökan om skilsmässa.

12 Kan man få rättshjälp för att täcka kostnaderna i målet?

Ja, det går att få rättshjälp om villkoren i artikel 912 i *Code of Organisation and Civil Procedure* är uppfyllda.

13 Kan en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap överklagas?

Ja, det är möjligt att överklaga en dom om skilsmässa, hemskillnad eller annullering. Observera dock att beslut om registrering av en annullering som beviljats av *Ecclesiastical Tribunal* på Malta inte kan överklagas.

14 Hur ska man göra för att få en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelats i en annan medlemsstat erkänd i [medlemsstat]?

Ett avgörande från en utländsk domstol som gäller en gift persons status eller påverkar denna status erkänns enligt maltesisk lagstiftning. Villkoret är dock att avgörandet ska komma från en behörig domstol i det land där en av parterna i ärendet bor eller är medborgare. Erkännandet registreras i Maltas offentliga register (**Evans Building, Merchant's Street, Valletta VLT 2000**).

Förutom Maltas lagstiftning tillämpas även EU-lagstiftningen, dvs. rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000. I artikel 22 i förordningen anges skälen till att vägra erkännande av domar om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap:

- Om ett erkännande uppenbart skulle strida mot grunderna för rättsordningen i den medlemsstat där domen görs gällande (*ordre public*).
- Om domen har meddelats mot en utebliven svarande och denne inte har delgivits stämningsansökan eller motsvarande handling i tillräckligt god tid och på ett sådant sätt att svaranden kunnat förbereda sitt svaromål, såvida det inte kan fastställas att svaranden otvetydigt har godtagit domen.
- Om den är oförenlig med en dom som har meddelats i ett mål mellan samma parter i den medlemsstat där domen görs gällande.
- Om den är oförenlig med en dom som tidigare har meddelats i en annan medlemsstat eller i en icke-medlemsstat mellan samma parter, såvida den först meddelade domen uppfyller de nödvändiga villkoren för erkännande i den medlemsstat där domen görs gällande.

15 Till vilken domstol ska man vända sig för att begära omprövning av ett beslut att i [medlemsstat] erkänna en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som har meddelats i en annan medlemsstat? Hur handläggs sådana mål?

Civil Court (Family Section) omprövar beslut om erkännande av domstolsavgöranden om skilsmässa, hemskillnad eller annullering. Förfarandet är fastställt i kapitel 12 i *Laws of Malta*.

16 Vilket lands lag tillämpas i ett mål om äktenskapsskillnad mellan makar som inte har hemvist i [medlemsstat] eller har olika medborgarskap?

Twistemålsdomstolarna har bara behörighet att behandla och avgöra skilsmäsoärenden om minst ett av följande villkor är uppfyllt:

Minst en av parterna hade hemvist på Malta den dag då skilsmäsoansökan lämnades in till behörig domstol.

Minst en av parterna hade sin stadigvarande bostad på Malta under det år som föregick skilsmäsoansökan.

Den här webbsidan hör till portalen [Ditt Europa](#).

Du får gärna [lämna synpunkter](#) på innehållet

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skilsmässa och hemskillnad - Nederländerna

1 Vilka krav måste vara uppfyllda för att makarna ska kunna få en dom på äktenskapsskillnad?

Äktenskapsskillnad kan begäras av en av makarna (ensidig ansökan) eller av båda makar tillsammans (gemensam ansökan). Oavsett vilket är förfarandet detsamma (se fråga 11).

I båda fallen måste parterna företrädas av en advokat vid förfarandet. En ansökan om äktenskapsskillnad behandlas av distriktsdomstolen (*rechtbank*) där sökanden eller en av sökandena har sin hemvist. Man kan ansöka om äktenskapsskillnad när som helst efter det att äktenskapet ingåtts. Man behöver alltså inte ha varit gift under någon viss tid. Äktenskapsskillnaden blir giltig genom att domen förs in i folkbokföringsregistret (*burgerlijke stand*). Domen kan inte registreras förrän den har vunnit laga kraft och alltså inte kan överklagas längre. Registreringen måste göras inom sex månader från det att domen vunnit laga kraft, annars är domen inte längre gällande och registrering kan inte längre ske. Om äktenskapet har ingåtts utomlands och det utländska äktenskapsbeviset inte har förts in i det nederländska folkbokföringsregistret, förs (den nederländska) domen på äktenskapsskillnad in i det särskilda folkbokföringsregistret i Haag.

2 På vilka grunder kan man få äktenskapsskillnad?

Det finns bara en grund för äktenskapsskillnad i Nederländerna: djup och varaktig söndring i äktenskapet. Det är fråga om en varaktig söndring om det är omöjligt för makarna att fortsätta leva tillsammans och det inte finns några utsikter till att de ska återgå till ett normalt äktenskapligt förhållande. Vid en ensidig ansökan måste den av makarna som ansöker om äktenskapsskillnad åberopa att det är fråga om djup och varaktig söndring och bevisa detta om den andra maken förnekar det. Det är då domstolen som avgör om det är fråga om djup och varaktig söndring eller inte. Vid en gemensam ansökan beviljas äktenskapsskillnad om båda makarna anser att det föreligger djup och varaktig söndring i äktenskapet.

3 Vilka rättsliga konsekvenser får en äktenskapsskillnad när det gäller

3.1 makarnas personliga förhållanden (t.ex. i fråga om efternamn),

Äktenskapsskillnaden kan få följder i fråga om den före detta partners efternamn. När äktenskapsskillnaden vunnit laga kraft kan en skild person åter ingå äktenskap eller registrerat partnerskap.

3.2 fördelningen av makarnas egendom,

Giftorättsgods (all egendom ägs gemensamt)

Nederländerna har speciella regler om vad som gäller beträffande makars inkomst och förmögenhet under äktenskapet. Enligt lagen gäller i normala fall giftorättsgemenskap mellan makarna (*algehele gemeenschap van goederen*). I giftorättsgodset ingår i princip all makarnas egendom, oavsett om egendomen förvärvats före eller under äktenskapet. Båda makarnas förmögenhet läggs samman till en enda gemensam förmögenhet. Även alla skulder är i princip gemensamma, oavsett om de uppstått före eller under äktenskapet och oberoende av vilken av makarna som ingått skulden. Alla fordringsägare kan kräva att få ut sin fordran ur den gemensamma egendomen. Giftorättsgemenskapen löses upp genom äktenskapsskillnaden, dvs. då denna förs in i folkbokföringsregistret. Egendomen är då inte längre gemensam och måste fördelas. Det måste då fastställas vad av den gemensamma egendomen var och en av makarna har rätt till. Lagens utgångspunkt är att egendomen delas lika mellan makarna. Makarna kan avvika från den regeln och komma överens om en annan fördelning i ett skilsmässoavtal (*echtscheidingsconvenant*) eller vid själva fördelningen (*verdeling*).

Äktenskapsförord och avtal efter giftermål

Genom ett äktenskapsförord eller (i sällsynta fall) ett avtal som ingås efter giftermålet kan makarna besluta om en annan ordning än den som lagen anger. Fördelningen av egendomen vid en äktenskapsskillnad regleras då av villkoren i äktenskapsförordet eller det avtal som ingåtts efter giftermålet.

3.3 makarnas gemensamma, underåriga barn,

Vårdnad

Efter äktenskapsskillnaden behåller föräldrarna gemensam vårdnad om barn, om de även under äktenskapet hade gemensam vårdnad. Endast i undantagsfall finns möjlighet att ansöka till domstol om ensam vårdnad för en av makarna. Ansökan kan göras av båda makarna tillsammans eller av en av dem. Den make som inte har vårdnad har rätt till umgänge med barnen. Båda föräldrarna (eller en av dem) kan begära att domstolen fastställer ett schema för umgängesrätten.

Underhåll till barn

Om föräldrarna efter skilsmässan fortsätter att ha gemensam vårdnad, är avsikten att de gemensamt ska komma överens om de ekonomiska frågorna. De kan be domstolen att fastställa sådana överenskommelser. Om de inte kan komma överens kan domstolen fastställa ett underhållsbidrag. Om en av föräldrarna får vårdnaden undersöker domstolen på begäran hur mycket den andra föräldern ska betala av kostnaderna för barnen. Föräldrarna måste i princip själva reglera betalningarna. Du kan hitta mer information om dessa frågor på webbplatsen för *Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen* (nationella byrån för indrivning av underhållsbidrag) (<http://www.lbio.nl>).

3.4 underhållsskyldighet mot den andra maken?

Makarnas underhållsskyldighet kvarstår när äktenskapet upplöses. Om en make inte har tillräckligt stora inkomster för att klara sitt uppehälle och inte rimligtvis kan förväntas försörja sig själv kan han/hon ansöka till domstol om ett beslut om att den f.d. maken ska betala underhåll. Domstolen kan fatta ett underhållsbeslut i samband med domen på äktenskapsskillnad eller i ett senare avgörande. Vid fastställandet av beloppet beaktar domstolen den underhållsberättigade makens behov och den underhållsskyldige makens betalningsförmåga (ekonomiska medel). Även ickefinansiella faktorer kan spela en roll, till exempel hur länge äktenskapet har varat och hur länge makarna har bott tillsammans. Om domstolen inte fastställer någon tidsfrist för underhållsskyldigheten löper denna ut efter 12 år. Det finns i ömmande fall en möjlighet för den underhållsberättigade parten att begära förlängning av denna tid hos domstol. Efter ett kort (högst fem år) och barnlöst äktenskap varar underhållsskyldigheten i princip inte längre än den tid äktenskapet varade. Om de före detta makarna är överens om underhållet kan de också fastställa detta i ett skilsmässoavtal.

4 Vad är den praktiska innebörden av hemskillnad?

Hemskillnad (*scheiding van tafel en bed*) är ett sätt att bryta sammanlevnaden utan att upplösa äktenskapet. Hemskillnad är av betydelse för makar som vill separera och reglera de juridiska följderna av separationen men som av t.ex. religiösa eller ekonomiska skäl inte vill skiljas. Hemskillnaden ger också möjlighet till försoning och kan vara en "mellanfas" på väg mot upplösningen av äktenskapet. Hemskillnaden vinner laga kraft när domstolens beslut förs in i registret gällande makarnas förmögenhetsförhållanden. Precis som vid äktenskapsskillnad måste detta göras inom sex månader från det att domen vunnit laga kraft.

5 Vilka krav måste vara uppfyllda för att erhålla hemskillnad?

Den enda grunden för hemskillnad är djup och varaktig söndring i äktenskapet.

6 Vad får en hemskillnad för rättsliga följder?

Hemskillnaden har samma följder för makarnas förmögenhetsförhållande, vårdnad och umgänge med barn samt underhåll och pensioner som vid en äktenskapsskillnad. Äktenskapet består emellertid. Enligt lagen ärver inte makar som beviljats hemskillnad varandras egendom om en av dem avlider. Om makarna efter en hemskillnad vill skiljas fullt ut kan de ansöka om äktenskapsskillnad. Makar som beviljats hemskillnad kan leva tillsammans med en ny partner och skapa sig ett nytt liv, men de kan däremot inte ingå ett nytt äktenskap eller registrerat partnerskap.

En ensidig ansökan om äktenskapsskillnad efter hemskillnad kan inte göras när som helst. Vid en ensidig ansökan gäller en frist på tre år som domstol i särskilda fall kan förkorta till ett år. Fristen på tre år börjar löpa när hemskillnaden har registrerats. För en gemensam ansökan om äktenskapsskillnad efter hemskillnad finns ingen väntetid. Äktenskapsskillnaden blir giltig genom att domen förs in i folkbokföringsregistret.

7 Vad är den praktiska innebörden av annullering av äktenskap?

Ett äktenskap kan endast annulleras genom ett domstolsbeslut. Annulleringen sker genom ett ansökningsförfarande. Ett äktenskap som har ingåtts mellan parterna kan alltså inte vara rättsligt (automatiskt) ogiltigt. Så länge ett äktenskap inte har annullerats är det giltigt. I lagen anges på vilka grunder en annullering kan ske och vem som kan ansöka om det.

8 Vilka krav måste vara uppfyllda för att ett äktenskap ska annulleras?

Följande grunder för att ansöka om annullering av äktenskap anges i lagen: Parterna har gift sig trots att det förelåg äktenskapshinder (t.ex. avseende minimiålder, tillstånd för underårig att gifta sig, förbud mot månggifte, släktskap som äktenskapshinder), tvång eller misstag, skenäktenskap, psykisk störning hos någon av makarna, vigselförrättaren saknade befogenhet, för få vittnen.

9 Vad blir den rättsliga följden av att äktenskapet annulleras?

En annullering har retroaktiv effekt och gäller från den tidpunkt då äktenskapet ingicks. När domstolen har annullerat äktenskapet anses det som att något giltigt äktenskap aldrig funnits. Under vissa omständigheter kan det göras undantag från denna regel. I sådana fall har annulleringen samma följder som en äktenskapsskillnad. På så sätt har barn som fötts i ett annullerat äktenskap i familjerättslig mening samma förhållande till föräldrarna. Ett annat undantag gäller en make eller maka som ingått äktenskapet i god tro, dvs. inte var medveten om att det fanns ett hinder för äktenskapet. Se även grunderna för annullering av äktenskap i svaret på fråga 8. Denna make eller maka kan till exempel begära underhåll från den andra maken eller maken.

10 Kan man lösa frågor som har med äktenskapsskillnaden att göra på annat sätt än genom att väcka talan i domstol?

Äktenskapsmedling förekommer ganska ofta i Nederländerna. Makarna försöker med hjälp av en medlare och eventuellt sina advokater komma överens om äktenskapsskillnaden och följderna av den. Sådana överenskommelser tas upp i en skriftlig handling, ett så kallat skilsmäsoavtal (*echtscheidingsconvenant*). Avtalen kan bland annat avse fördelning av egendom, underhållsskyldighet mellan före detta makar och omvårdnad av barnen. Domstolen kan ta med avtalet i domen.

Det finns en sammanslutning av familjerättsadvokater och äktenskapsmedlare (*Vereniging van Familierechtadvocaten en Scheidingsbemiddelaars*). Dess medlemmar är specialiserade på bland annat äktenskapsskillnad och underhållsbidrag samt på äktenskapsmedling och alla frågor som uppkommer vid sådan medling. Mer information hittar du på <http://www.vas-scheidingsbemiddeling.nl/>.

11 I vilken domstol ansöker man om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap? Vilka formaliteter måste följas och vilka handlingar bör bifogas ansökan?

Ansökan

Ett äktenskapsskillnadsförfarande inleds alltid med en ansökan till domstol (*verzoekschrift*). Ansökan måste innehålla uppgifter om makarnas för- och efternamn och deras bostads- eller uppehållsadress. Om det finns underåriga barn måste samma uppgifter också lämnas om barnen. Man kan också ansöka om kompletterande beslut (*nevenvoorzieningen*) i frågor som har samband med skilsmässan. Domstolen kan fatta kompletterande beslut om bland annat

vårdnad av och umgänge med underåriga barn,
underhållsbidrag till en av makarna och/eller till barnen,
fördelning av makarnas gemensamma egendom eller genomförande av ett äktenskapsförord eller avtal efter giftermålet,
användning av den gemensamma bostaden,
utjämning av pensionsrättigheter.

En ansökan om äktenskapsskillnad måste ges in till distriktsdomstolen (*rechtbank*) av sökandens advokat (*advocaat*). Om den sökande bor i Nederländerna ska ansökan ges in till domstolen i det område där han eller hon bor. Om den sökande inte bor i Nederländerna ges ansökan in till domstolen i det område där den andra maken bor. Om båda bor utanför Nederländerna måste ansökan ges in till domstolen i Haag.

Vilka handlingar måste bifogas?

Originalutdrag ur folkbokföringsregistret (högst tre månader gamla) för båda makarna, med angivande av nationalitet, civilstånd och, om man inte är nederländsk medborgare, uppgift om när man kom till Nederländerna. Om den ena maken är nederländsk medborgare och den andra inte måste man också ange när den utländska maken bosatte sig i Nederländerna.

Originalutdrag ur födelseregistret (högst tre månader gamla) för eventuella underåriga barn.

Ett originalutdrag ur äktenskapsregistret (högst tre månader gammalt, fås från det kommunalhus där man gifte sig). Om äktenskapet har ingåtts utomlands kan det räcka med att man ger in äktenskapsbeviset i original eller ett äldre registerutdrag.

Om det finns underåriga barn i äktenskapet, en plan gällande barnens omvårdnad. I planen fastställs vad föräldrarna har kommit överens om när det gäller barnen, såsom deras dagliga omvårdnad, utbildning, sportaktiviteter, sjukvård, överenskommelser för särskilda dagar såsom semesterdagar och helgdagar, ekonomiska frågor och praktiska detaljer (såsom att hämta och lämna barnen).

12 Kan man få rättshjälp för att täcka kostnaderna i målet?

En rättssökande som inte (helt) kan betala kostnaderna för en advokat, kan på vissa villkor få rättshjälp. Rättshjälpsmyndigheten (*Raad voor de rechtsbijstand*) beviljar rättshjälp genom särskilda medlare som är registrerade hos myndigheten. Mer information om villkoren för att få rättshjälp finns på <http://www.rvr.org/>.

Vid gränsöverskridande tvister kan en sökande som bor utanför Nederländerna, men inom EU, också ansöka om rättshjälp. Detta regleras av ett EUdirektiv om rättshjälp i gränsöverskridande tvister (se EGT L 26, 31.1.2003). Med hjälp av det standardformulär som hör till direktivet och är identiskt i alla medlemsstater kan man ansöka till rättshjälpsmyndigheten i Haag om att beviljas rättshjälp. Vid behov kan rättshjälpsmyndigheten hjälpa till att utse en advokat. Mer information hittar du på <http://www.rvr.org/>.

En sökande som bor utanför EU kan i vissa särskilda fall få rättshjälp i Nederländerna. Följande konventioner är av betydelse: 1954 års Haagkonvention angående vissa till civilprocessen hörande ämnen, 1977 års europeiska överenskommelse om översändande av ansökningar om rättshjälp och 1980 års

Haagkonvention om internationell rättshjälp. Dessa konventioner innehåller bestämmelser som generellt innebär att medborgare i konventionsstaterna kan få kostnadsfri rättshjälp i alla andra konventionsstater på samma villkor som de egna medborgarna. Vid ett sådant fall i Nederländerna kan en förklaring om bristande betalningsförmåga (*verklaring van onvermogen*) erhållas från den behöriga myndigheten där den sökande har hemvist. Ansökan om rättshjälp skickas tillsammans med denna förklaring till den behöriga myndigheten i det land där rättshjälp ska ges. Där bedöms om sökanden har rätt till rättshjälp eller inte.

13 Kan en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap överklagas?

Ja. Överklagan kan göras vid en appellationsdomstol (*gerechtshof*) inom tre månader från det att domen på äktenskapsskillnad utfärdats.

Appellationsdomstolens dom kan i rättsfrågor i de flesta fall överklagas i högsta domstolen (*Hoge Raad der Nederlanden*). Parterna i målet måste företrädas av en advokat.

14 Hur ska man göra för att få en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelats i en annan medlemsstat erkänd i [medlemsstat]?

Mellan EU:s medlemsstater gäller sedan den 1 mars 2005 en rådsförordning som i korthet brukar kallas Bryssel IIa-förordningen – rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000. Denna förordning gäller för äktenskapsskillnad, hemskillnad och annullering av äktenskap. Med stöd av denna förordning kan domar på äktenskapsskillnad som har meddelats i de övriga medlemsstaterna (utom Danmark) erkännas i Nederländerna utan något särskilt förfarande (se artikel 21.1 i förordningen). Det krävs inte heller något särskilt förfarande för att uppdatera uppgifter om civilstånd i relevanta register, t.ex. när en anteckning beträffande äktenskapsskillnaden måste göras i akten.

En berörd part kan inleda ett rättsligt förfarande för att få det fastställt om en utländsk dom ska erkännas eller inte. Förordningen innehåller ett antal skäl för att vägra erkännande. En dom på äktenskapsskillnad får till exempel inte erkännas om det skulle strida mot grunderna för rättsordningen i den medlemsstat där domen görs gällande. Man beaktar också frågan om svaranden (dvs. den part som inte har ansökt om äktenskapsskillnaden) på ett korrekt sätt har fått vetskap om förfarandet. Domen får dock aldrig omprövas i sak. På grundval av förordningen kan den nationella domstol som har meddelat domen utfärda ett intyg om domen (med hjälp av ett standardformulär) på begäran av en berörd part. I intyget anges i vilket land domen har meddelats, uppgifter om parterna, om domen har meddelats i någons utvevar, vilken typ av dom det är fråga om (t.ex. äktenskapsskillnad eller hemskillnad), datum för domen och vilken instans som har meddelat domen.

15 Till vilken domstol ska man vända sig för att begära omprövning av ett beslut att i [medlemsstat] erkänna en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som har meddelats i en annan medlemsstat? Hur handläggs sådana mål?

En berörd part som vill få det fastställt att en utländsk dom på äktenskapsskillnad inte kan erkännas i Nederländerna kan vända sig till domstolen i det område där han eller hon är bosatt (*voorzieningenrechter*) och ansöka om att domen inte ska erkännas.

16 Vilket lands lag tillämpas i ett mål om äktenskapsskillnad mellan makar som inte har hemvist i [medlemsstat] eller har olika medborgarskap?

Den 1 januari 2012 trädde avdelning 10 av den nederländska civilrättslagen (*Burgerlijk Wetboek*) i kraft. Här fastställs vilken lagstiftning som ska ha företräde då det föreligger en lagkonflikt.

Huvudregeln är att domstolarna tillämpar Nederländernas lagstiftning för äktenskapsskillnad, oberoende av makarnas nationalitet och hemvist. Om t.ex. en ansökan om äktenskapsskillnad lämnas in i Nederländerna av ett äkta par där båda makarna har belgiskt medborgarskap men bor i Nederländerna, tillämpas nederländsk lagstiftning automatiskt. Det enda fall där detta inte gäller är då makarna själva väljer vilken lagstiftning som ska tillämpas på äktenskapsskillnaden. Makarna kan särskilt begära att lagen i det land där de båda är medborgare ska tillämpas vid förfarandet för äktenskapsskillnad, i stället för nederländsk lag. Ett belgiskt par kan med andra ord välja att tillämpa belgisk lag på sin äktenskapsskillnad.

Den här webbsidan hör till portalen [Ditt Europa](#).

Du får gärna [lämna synpunkter](#) på innehållet

This webpage is part of an EU quality network

Senaste uppdatering: 22/11/2021

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skilsmässa och hemskillnad - Österrike

1 Vilka krav måste vara uppfyllda för att makarna ska kunna få en dom på äktenskapsskillnad?

Enligt österrikisk lag finns det tre slag av äktenskapsskillnad: äktenskapsskillnad på grund av grovt eller upprepat åsidosättande av de äktenskapliga förpliktelserna, äktenskapsskillnad på grund av att hushållsgemenskapen upplöstes sedan minst tre år och äktenskapsskillnad genom gemensam ansökan.

En make kan ansöka om äktenskapsskillnad om den andra maken allvarligt brutit mot de äktenskapliga plikterna eller genom trolöst eller osedligt beteende orsakat en så djup söndring i äktenskapet att man kan räkna med att fortsatt samlevnad är ohållbar.

Om makarnas hushållsgemenskap är upplöst sedan minst tre år tillbaka kan endera maken begära äktenskapsskillnad på grund av djup och varaktig söndring i äktenskapet.

Om makarnas samlevnad har upphört sedan minst ett halvår tillbaka kan de gemensamt ansöka om äktenskapsskillnad, om båda medger att äktenskapet är varaktigt söndrat och de är överens om att skiljas.

2 På vilka grunder kan man få äktenskapsskillnad?

Den viktigaste grunden för äktenskapsskillnad är en varaktig söndring i äktenskapet. En sådan söndring kan framkallas genom att den ena maken allvarligt bryter mot de äktenskapliga plikterna, till exempel genom äktenskapsbrott, misshandel eller tillfogande av svårt psykiskt lidande. Även när söndringen inte orsakas av ett brott mot de äktenskapliga plikterna utan beror på en psykisk sjukdom eller en därmed jämförlig funktionsnedsättning, men äktenskapet ändå

är så djupt söndrat att fortsatt samlevnad blivit ohållbar, kan en make ansöka om äktenskapsskillnad. Detsamma gäller om en av makarna lider av en allvarlig smittsam eller motbjudande sjukdom. I samtliga fall måste den make som ansöker om äktenskapsskillnad styrka att grund för skilsmässa föreligger. Om makarnas hushållsgemenskap har varit upplöst i tre år behöver dock ingen skilsmässogrund åberopas eller styrkas.

3 Vilka rättsliga konsekvenser får en äktenskapsskillnad när det gäller

3.1 makarnas personliga förhållanden (t.ex. i fråga om efternamn),

I princip behåller båda makarna det efternamn de hade under äktenskapet. En make som tog den andra makens namn när äktenskapet ingicks kan dock återta sitt tidigare namn.

3.2 fördelningen av makarnas egendom,

Makarna kan i princip helt fritt träffa avtal om vad som ska hända med deras egendom. Detta kan göras antingen genom ömsesidigt avstående (varvid den lagstaddade egendomsuppdelningen under äktenskapet kvarstår även sedan äktenskapet upplösts), genom delning av eventuell gemensam egendom eller genom överföring av tillgångar mellan makarna.

Om makarna inte har träffat något avtal i detta avseende kan vardera maken begära att domstolen delar upp vissa av makarnas tillgångar. Man skiljer då mellan "äktenskapliga brukstillgångar" (*eheliche Gebrauchsvermögen*) och "äktenskapliga besparingar" (*eheliche Ersparnisse*). Till äktenskapliga brukstillgångar hör, utöver den gemensamma bostaden och bohaget, alla andra föremål som under den äktenskapliga samlevnaden faktiskt tjänade båda makarnas livsföring. Äktenskapliga besparingar är alla kapitaltillgångar makarna samlat på sig under den äktenskapliga samlevnaden.

Från bodelningen undantas bland annat all egendom som makarna förvärvat genom arv eller gåva från utomstående. Dessutom undantas föremål som tjänar till personligt bruk för endast en av makarna eller för hans eller hennes yrkesutövning samt företag och andelar i företag i den mån de inte enbart utgör en kapitaltillgång.

Domstolen ska dela egendomen rättvist med hänsyn till alla relevanta omständigheter. Särskild hänsyn ska tas till betydelsen och omfattningen av respektive makes bidrag till anskaffningen av de äktenskapliga brukstillgångarna och besparingarna. Dessutom ska hänsyn tas till barnens bästa. Som bidrag ska också räknas underhåll, medverkan till försörjningen, skötsel av det gemensamma hushållet, vård och uppfostran av gemensamma barn och allt annat bistånd under äktenskapet.

3.3 makarnas gemensamma, underåriga barn,

Sedan 2001 års lag om ändring av barnrättslagen (*Kindschaftsrechts-Änderungsgesetz 2001*) trädde i kraft den 1 juli 2001 har föräldrar stort utrymme att själva besluta i vårdnadsfrågor efter en äktenskapsskillnad. Efter en äktenskapsskillnad fortsätter i princip båda föräldrarna att ha gemensam vårdnad om gemensamma underåriga barn. Om båda föräldrarna vill fortsätta att ha full vårdnad som under bestående äktenskap, måste de dock inom skälig tid lämna in ett avtal om var barnet huvudsakligen ska bo till domstol. Föräldrarna kan också inför domstol träffa ett avtal om att endast en förälder ska ha vårdnaden om barnet eller om att vårdnaden för en förälder ska begränsas till vissa angelägenheter.

Sedan 2013 års lag om ändring av barn- och namnrättslagen (*Kindschafts- und Namensrechtsänderungsgesetz 2013*) trädde i kraft kan domstolen ge föräldrarna gemensam vårdnad mot den ena förälderns vilja eller mot båda föräldrarnas vilja, om domstolen anser att det bättre skulle tjäna barnets bästa än om en förälder skulle ha ensam vårdnad av barnet. Också i sådana fall ska föräldrarna träffa ett avtal om var barnet huvudsakligen ska bo. Om gemensam vårdnad inte är förenligt med barnets bästa ska domstolen besluta om vilken förälder som ska ha ensam vårdnad om barnet.

3.4 underhållsskyldighet mot den andra maken?

Den make som ensam eller till övervägande del bär ansvaret för skilsmässan ska betala underhållsbidrag till den andra maken. Underhållsbidraget är anpassat till makarnas levnadsförhållanden. En förutsättning är att den andra makens tillgångar och förvärvsförmåga är otillräckliga. Är båda makarna lika ansvariga för skilsmässan, kan den make som inte kan försörja sig själv få underhållsbidrag, om det är skäligt med hänsyn till den andra makens behov, tillgångar och förvärvsförmåga. Underhållsskyldigheten kan begränsas i tiden. Om makarna gemensamt ansökt om skilsmässa, står det dem fritt att avtala att en av dem ska betala underhåll till den andra eller att båda ska avstå från krav på underhåll.

4 Vad är den praktiska innebörden av hemskillnad?

Hemskillnad förekommer inte i österrikisk rätt.

5 Vilka krav måste vara uppfyllda för att erhålla hemskillnad?

Se svaret på fråga 4.

6 Vad får en hemskillnad för rättsliga följder?

Se svaret på fråga 4.

7 Vad är den praktiska innebörden av annullering av äktenskap?

I den österrikiska äktenskapslagen finns bestämmelser om äktenskaps ogiltighet (*Ehenichtigkeit*). Ett äktenskap är ogiltigt om det inte har ingåtts i föreskriven form. Det är också ogiltigt om en av makarna vid äktenskapets ingående saknade rättshandlingsförmåga eller var medvetlös eller tillfälligt sinnesförvirrad. Skenäktenskap är också grund för ogiltighet, det vill säga ett äktenskap som uteslutande eller huvudsakligen ingåtts för att en av makarna ska kunna använda den andra makens efternamn eller förvärva den andra makens medborgarskap utan att makarna har för avsikt att leva tillsammans. Slutligen är ett äktenskap ogiltigt om en av makarna vid tidpunkten för äktenskapets ingående redan var gift (tvegifte) eller om äktenskapet ingåtts mellan släktingar som enligt lag inte får gifta sig.

Ett äktenskap kan upphävas genom domstolsbeslut om en av makarna vid äktenskapets ingående hade begränsad rättshandlingsförmåga och hans eller hennes rättsliga företrädare inte gett sitt tillstånd till äktenskapet. Detsamma gäller om en av makarna vid äktenskapets ingående inte visste att det var fråga om att ingå äktenskap eller om han eller hon kände till detta, men inte hade för avsikt att samtycka till äktenskap. Ett äktenskap kan vidare upphävas om en make misstog sig på den andre makens identitet eller om han eller hon vid äktenskapets ingående misstog sig på sådana faktiska förhållanden rörande den andre makens person som, om han eller hon känt till dem och gjort en riktig bedömning av äktenskapets innebörd, skulle ha avhållit honom eller henne från att ingå äktenskap. Slutligen kan ett äktenskap upphävas om en make har förmåtts ingå äktenskap genom vilseledande om viktiga omständigheter eller genom tvång.

8 Vilka krav måste vara uppfyllda för att ett äktenskap ska annulleras?

Se svaret på fråga 7.

9 Vad blir den rättsliga följden av att äktenskapet annulleras?

Om äktenskapet är ogiltigt, behandlas det som om det aldrig hade ingåtts. Om endast en av makarna när äktenskapet ingicks var ovetande om att det var ogiltigt, ska de bestämmelser som gäller för äktenskapsskillnad tillämpas på makarnas egendomsordning. De barn som härstammar från ett äktenskap ska även sedan äktenskapet ogiltigförklarats anses vara födda inom äktenskapet.

10 Kan man lösa frågor som har med äktenskapsskillnaden att göra på annat sätt än genom att väcka talan i domstol?

Äktenskapsskillnad och annullering (upphävande eller ogiltigförklaring) av äktenskap kan endast göras av domstol. Problem som uppstår i samband med äktenskapsskillnaden kan dock lösas utanför domstol (exempelvis genom medling).

11 I vilken domstol ansöker man om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap? Vilka formaliteter måste följas och vilka handlingar bör bifogas ansökan?

Distriktsdomstolarna (*Bezirksgerichte*) är behöriga i tvister som gäller äktenskapsskillnad, upphävande eller ogiltigförklaring av äktenskap eller ett äktenskaps existens. I sådana tvister är distriktsdomstolen på den ort där makarna har eller senast har haft gemensam hemvist behörig. Om ingen av makarna har sin hemvist på denna ort när talan väcks, eller om de aldrig har haft gemensam hemvist i Österrike, är behörig domstol distriktsdomstolen på den ort där svaranden har sin hemvist. Om svaranden inte har sin hemvist i Österrike är distriktsdomstolen på den ort där kändanden har sin hemvist behörig. I övriga fall är *Bezirksgericht Innere Stadt Wien* behörig. Österrikiska domstolar är behöriga i denna typ av mål om en av makarna är österrikisk medborgare, om svaranden har sin hemvist i Österrike (vid talan om ogiltigförklaring mot båda makarna måste minst en av dem ha sin hemvist i Österrike) eller om kändanden har sin hemvist i landet och antingen båda makarna hade sin senaste gemensamma hemvist i landet eller kändanden är statslös eller vid äktenskaps ingående var österrikisk medborgare. Dessa domstolar är i princip exklusivt behöriga, men avtal får träffas om att en annan domstol ska vara behörig. Mål om äktenskapsskillnad handläggs enligt de allmänna rättegångsreglerna och allmänna formkrav gäller. En gemensam ansökan om äktenskapsskillnad måste undertecknas av båda makarna; den handläggs som ett ansökningsärende. Ett visgelbevis bör alltid bifogas, och det är lämpligt att skicka med alla andra handlingar som stöder ansökan.

12 Kan man få rättshjälp för att täcka kostnaderna i målet?

Man kan få rättshjälp för äktenskapsskillnad. De allmänna bestämmelserna om rättshjälp gäller (se "Rättshjälp – Österrike"). I skilsmässoprocesser gäller en partiell plikt att företrädas av ombud. Detta innebär att en make som inte själv vill inställa sig inför domstol måste företrädas av en advokat.

13 Kan en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap överklagas?

En distriktsdomstols dom på äktenskapsskillnad, upphävande eller ogiltigförklaring av ett äktenskap eller avgörande av om ett äktenskap existerar eller ej kan överklagas till högre instans, dvs. till den regiondomstol (*Landesgericht*) som är överordnad distriktsdomstolen.

Regiondomstolens dom kan endast överklagas till högsta domstolen (*Oberster Gerichtshof*) om avgörandet är beroende av en material- eller processrättslig fråga av stor betydelse för en enhetlig rättskipning, rättsäkerheten eller rättsutvecklingen, till exempel därför att underinstansen har avvikit från högsta domstolens praxis, rättspraxis saknas eller inte är enhetlig.

14 Hur ska man göra för att få en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelats i en annan medlemsstat erkänd i [medlemsstat]?

En sådan dom (med undantag för domar meddelade i Danmark) ska automatiskt erkännas i Österrike enligt rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003, dvs. utan att något särskilt förfarande är nödvändigt. Enligt huvudregeln kräver dock förordning (EG) nr 2201/2003 att målet om äktenskapsskillnad, upplösning eller annullering av äktenskapet inleddes efter den 1 mars 2001 (för undantag, se förordningens artikel 64). För äldre mål gäller i första hand föregångaren till Bryssel IIa-förordningen. För domar som meddelats i Danmark krävs som regel fortfarande ett särskilt förfarande för erkännande.

15 Till vilken domstol ska man vända sig för att begära omprövning av ett beslut att i [medlemsstat] erkänna en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som har meddelats i en annan medlemsstat? Hur handläggs sådana mål?

En ansökan om att ett utländskt beslut om upplösning av äktenskap inte ska erkännas görs hos den distriktsdomstol inom vars domkrets parterna har hemvist eller senast hade sin hemvist. Om ingen av parterna har sin hemvist på denna ort eller om de aldrig har haft gemensam hemvist i Österrike, är distriktsdomstolen på den ort där svaranden har sin hemvist behörig. Om svaranden inte har sin hemvist i Österrike är distriktsdomstolen på den ort där sökanden har sin hemvist behörig. I övriga fall är *Bezirksgericht Innere Stadt Wien* behörig (§ 76 i lagen om domstols behörighet (*Jurisdiktionsnorm*)). Förfarandet regleras av bestämmelserna i den österrikiska lagen om rättsvård. I enlighet med artikel 37 i Bryssel IIa-förordningen måste sökanden inge både en kopia av domen samt ett intyg från behörig domstol eller behörig myndighet i ursprungsmedlemsstaten i enlighet med artikel 39 i ovanstående förordning.

16 Vilket lands lag tillämpas i ett mål om äktenskapsskillnad mellan makar som inte har hemvist i [medlemsstat] eller har olika medborgarskap?

Vilken rätt som ska tillämpas vid äktenskapsskillnad i ärenden med koppling till en annan stat regleras genom rådets förordning (EU) nr 1259/2010 av den 20 december 2010 om genomförande av ett fördjupat samarbete om tillämplig lag för äktenskapsskillnad och hemskillnad, EUT L 343, 29.12.2010 (Rom III-förordningen). Bestämmelserna om lagkonflikter i Rom-III-förordningen gäller även då den lag som ska tillämpas inte utgör lag i någon av de deltagande medlemsstaterna som deltar i det fördjupade samarbetet (universell tillämpning).

Den här webbsidan hör till portalen [Ditt Europa](#).

Du får gärna [lämna synpunkter](#) på innehållet

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Senaste uppdatering: 18/01/2022

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [pl](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Översättningen till [en](#) är dock redan färdig.

Skilsmässa och hemskillnad - Polen

1 Vilka krav måste vara uppfyllda för att makarna ska kunna få en dom på äktenskapsskillnad?

För att beviljas äktenskapsskillnad måste en ansökan inges till regiondomstolen med behörighet på den plats där parterna senast hade sin gemensamma hemvist. Domstolen meddelar dom efter förhandling. Ett beslut om hemskillnad är inte ett villkor för att beviljas äktenskapsskillnad. Det måste konstateras att det föreligger djup och varaktig söndring i äktenskapet.

2 På vilka grunder kan man få äktenskapsskillnad?

För att äktenskapsskillnad ska kunna komma i fråga måste det konstateras att det föreligger djup och varaktig söndring i äktenskapet. Båda förutsättningarna måste föreligga samtidigt (artikel 56.1 i familje- och förmyndarskapslagen).

Även om det råder djup och varaktig söndring i äktenskapet får en dom om äktenskapsskillnad inte meddelas om detta skulle äventyra parets gemensamma minderåriga barns bästa eller på annat sätt vara oförenligt med reglerna om social samexistens. Äktenskapsskillnad är inte heller tillåtet om ansökan inges av den make som bär hela skulden för söndringen, såvida inte den andra maken går med på äktenskapsskillnad eller dennes vägran att samtycka till äktenskapsskillnad i den aktuella situationen är oförenlig med reglerna om social samexistens.

3 Vilka rättsliga konsekvenser får en äktenskapsskillnad när det gäller

3.1 makarnas personliga förhållanden (t.ex. i fråga om efternamn),

En fränksild make som ändrade sitt efternamn när han eller hon gifte sig kan inom tre månader från det att domen om äktenskapsskillnad vann laga kraft återta sitt tidigare efternamn. I så fall måste en förklaring om detta inges till chefen för folkbokföringskontoret eller en konsul. En fränksild make får dessutom ingå nytt äktenskap.

3.2 fördelningen av makarnas egendom,

Från och med den tidpunkt då makarna ingår äktenskap gäller lagen om giftorätt, som avser makarnas egendom (lagstadgad giftorätt). Egendom som inte omfattas av lagstadgad giftorätt utgör makens personliga egendom. På begäran av en av makarna kan domstolen dela upp den gemensamma egendomen i domen om äktenskapsskillnad, så länge som bodelningen inte medför allt för stora förseningar i förfarandet. Båda makarna har lika stor andel i den gemensamma egendomen. Vid tungt vägande skäl får endera maken emellertid begära att domstolen fastställer deras andelar i den gemensamma egendomen i proportion till makarnas respektive insatser i förvärvandet av egendomen.

Om makarna har en gemensam bostad fastställer domstolen dessutom i sin dom om äktenskapsskillnad hur bostaden ska användas under den tid som de fränksilda makarna fortfarande bor tillsammans i den. I undantagsfall, om en av makarna på grund av sitt mycket förkastliga beteende gör det omöjligt för dem att bo tillsammans, kan domstolen på den andra makens begäran förordna att den make som har betett sig förkastligt ska avhysas. På gemensam begäran av parterna kan domstolen i domen om äktenskapsskillnad också besluta om delning av en gemensam bostad eller att tilldela en av makarna bostaden, om den andra maken samtycker till att lämna den utan att anvisas en ersättningsbostad. Vid beslut om den gemensamma bostaden tar domstolen först och främst hänsyn till barnens behov och de behov som den förälder som anförtrots föräldraansvaret har.

3.3 makarnas gemensamma, underåriga barn,

I domen på äktenskapsskillnad beslutar domstolen om föräldraansvaret för gemensamma minderåriga barn och hur kontakten mellan föräldrarna och barnen ska utformas. Den beslutar också i vilken utsträckning vardera maken är skyldig att stå för kostnaderna för barnens underhåll och uppfostran. Domstolen tar hänsyn till ett skriftligt avtal mellan makarna om hur föräldraansvaret och umgängesrätten med barnet ska utövas efter äktenskapsskillnaden, så länge avtalet ser till barnets bästa. Syskon bör uppfostras tillsammans om inte barnets bästa gör andra arrangemang nödvändiga.

Om det inte finns något avtal mellan makarna beslutar domstolen hur föräldraansvaret och umgängesrätten ska utövas efter äktenskapsskillnaden. Vid sitt beslut ska domstolen ta hänsyn till barnets rätt att uppfostras av båda föräldrarna. Domstolen kan tillerkänna en av föräldrarna föräldraansvaret och begränsa föräldraansvaret för den andra föräldern till vissa skyldigheter och rättigheter i förhållande till barnen, om detta är till barnets bästa.

På begäran av båda föräldrarna kan domstolen avstå från att reglera umgängesrätten.

3.4 underhållsskyldighet mot den andra maken?

En fränksild make som inte har konstaterats ensam skyldig till söndringen i äktenskapet och som befinner sig i en svår ekonomisk situation kan kräva den andra maken på underhåll motsvarande hans eller hennes rättmätiga behov och den andra makens förvärvsförmåga och ekonomiska kapacitet.

Om en av makarna har konstaterats vara ensam skyldig till söndringen i äktenskapet och äktenskapsskillnaden medför en väsentlig försämring av den andra makens ekonomiska situation får domstolen, på begäran av den oskyldiga maken, ålägga den make som konstaterats skyldig till söndringen att betala ett underhållsbidrag till den oskyldiga maken för att i rimlig utsträckning tillgodose dennes behov, även om den sistnämnda inte befinner sig i ekonomiska svårigheter.

Underhållsskyldigheten gentemot en make upphör när han eller hon gifter om sig. Om en fränksild make som inte har konstaterats skyldig till söndringen i äktenskapet åläggs att betala underhåll upphör underhållsskyldigheten också att gälla fem år efter domen om äktenskapsskillnad, såvida inte domstolen på den underhållsberättigades begäran förlänger denna femårsperiod på grund av exceptionella omständigheter.

4 Vad är den praktiska innebörden av hemskillnad?

Det är en formell separation som genom domstolsbeslut fastställs på grundval av de principer som anges i artikel 61.1–61.6 i familje- och förmyndarskapslagen.

5 Vilka krav måste vara uppfyllda för att erhålla hemskillnad?

Villkoret för ett beslut om hemskillnad är att det har konstaterats att det föreligger djup söndring i äktenskapet. Även om det råder djup och varaktig söndring i äktenskapet får emellertid hemskillnad inte beviljas om detta skulle äventyra parets gemensamma minderåriga barns bästa eller på annat sätt vara oförenligt med reglerna om social samexistens. Om makarna inte har några gemensamma minderåriga barn kan domstolen utfärda ett beslut om hemskillnad om båda parter begär detta.

6 Vad får en hemskillnad för rättsliga följder?

Följderna av ett domstolsbeslut om hemskillnad är i regel desamma som vid äktenskapsskillnad, med den skillnaden att det inte är möjligt att ingå ett nytt äktenskap under hemskillnaden.

7 Vad är den praktiska innebörden av annullering av äktenskap?

Annullering av ett äktenskap innebär ett upphävande, med retroaktiv verkan, av alla följder av ingåendet av äktenskap. Äktenskapet behandlas som om det aldrig hade existerat. Enda undantaget är att de barn som fötts i ett annullerat äktenskap behåller sin ställning som barn födda inom äktenskapet.

8 Vilka krav måste vara uppfyllda för att ett äktenskap ska annulleras?

I familje- och förmyndarskapslagen anges följande orsaker till annullering av ett äktenskap:

En av makarna har inte uppnått lagstadgad ålder för att gifta sig (artikel 10 i familje och förmyndarskapslagen).

En av makarna är omyndigförklarad (artikel 11 i familje- och förmyndarskapslagen).

En av makarna är psykiskt sjuk eller har ett intellektuellt funktionshinder (artikel 12 i familje- och förmyndarskapslagen).

En av makarna är redan gift med en annan person (artikel 13 i familje- och förmyndarskapslagen).

Släktskap mellan makarna i nedstigande led, sidoled (syskon inbegripet styvsyskon och utomäktenskapliga syskon), eller släktskap genom giftermål i nedstigande led (artikel 14 i familje- och förmyndarskapslagen). Om viktiga skäl talar för det kan domstolen dock tillåta äktenskap trots släktskap genom giftermål.

Adoptivförhållande mellan makarna (artikel 15 i familje- och förmyndarskapslagen).

Avgivande av en förklaring om att äktenskap har ingåtts av en person som av någon orsak inte var i stånd att uttrycka sin fria vilja, som vilseletts i fråga om den andra partens identitet eller som befann sig under hot (artikel 15.1 i familje- och förmyndarskapslagen).

Om ett äktenskap ingicks genom ombud kan tillståndsgivaren begära att äktenskapet ska annulleras om inget domstolsbeslut utfärdats som godkänt äktenskap genom ombud, eller om fullmakten var ogiltig eller hade återkallats. Detta äktenskapshinder kan dock inte återopas om vid ett samboförhållande. Var och en av ovan nämnda situationer måste ha förelegat när äktenskapet ingicks. Om ett äktenskapshinder upphört kan ett äktenskap som ingåtts inte annulleras oavsett om ett sådant hinder tidigare förelåg.

9 Vad blir den rättsliga följden av att äktenskapet annulleras?

Ett beslut om annullering av ett äktenskap är av konstitutiv karaktär och får följder för tredje man (*erga omnes*). Följderna är av följande två slag: *ex tunc*, dvs. de sträcker sig tillbaka till dagen för ingåendet av äktenskapet. T.ex. återgår makarna till sitt civilstånd före ingåendet av äktenskapet och sitt tidigare släktnamn, släktskapsförhållandet mellan ena maken och den andra makens familj upphävs och den lagliga arvsrätten upphör. *ex nunc*, dvs. de uppstår vid den tidpunkt då beslutet om annullering av äktenskapet träder i kraft, t.ex. när det gäller egendomsförhållanden. Följderna av en annullering av ett äktenskap när det gäller makarnas förhållande till de gemensamma barnen och makarnas förmogenhetsförhållanden regleras av de relevanta bestämmelserna om äktenskapsskillnad. En make som ingått äktenskap i ond tro betraktas som den make som bär skulden för söndringen i äktenskapet.

10 Kan man lösa frågor som har med äktenskapsskillnaden att göra på annat sätt än genom att väcka talan i domstol?

I Polen förekommer familjemedling. Familjemedlingens grundläggande syfte är att lösa konflikter mellan makarna på ett sådant sätt att äktenskapsskillnad eller hemskillnad kan undvikas. Om detta är omöjligt används medling som ett sätt att komma fram till en uppgörelse om villkoren för äktenskapsskillnaden (t.ex. vad gäller egendom och vårdnad). Det är främst icke-statliga organisationer, stiftelser och organisationer som ägnar sig åt medlingsverksamhet. Makar har de också möjlighet att utnyttja olika slag av familjeterapi, psykologhjälpt, psykoterapi, stödgrupper osv. Medling kan även genomföras under ett pågående domstolsförfarande.

11 I vilken domstol ansöker man om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap? Vilka formaliteter måste följas och vilka handlingar bör bifogas ansökan?

Ansökningar om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap bör lämnas in till den regionala domstol (*sąd okręgowy*) som är behörig på den ort där makarna senast hade sin gemensamma bostad, eller om en sådan saknas, till den regionala domstol som är behörig på den ort sökanden har sin hemvist.

För sådana ansökningar tas en domstolsavgift ut.

Till ansökan ska bifogas kopior av relevanta dokument rörande civilstånd (äktenskapsintyg, barns födelseattester), fullmakt för advokaten (om den sökande har valt att själv utse sin advokat) och intyg av olika slag som kan vara relevanta vid avgörandet av ärendet (läkarintyg), intyg från offentliga myndigheter, administrativa beslut osv.

12 Kan man få rättshjälp för att täcka kostnaderna i målet?

Ja. En person vars ekonomiska situation gör att han eller hon inte kan betala avgiften kan ansöka om fullständig eller partiell befrielse från domstolskostnaderna och kan också begära att domstolen utser ett juridiskt ombud.

En person som ansöker om fullständig eller partiell befrielse från domstolskostnaderna eller att domstolen utser ett juridiskt ombud bör till ansökan bifoga ett intyg om sin ekonomiska situation (på en särskild blankett som tillhandahålls av domstolen), ett intyg om sina inkomster och andra uppgifter rörande sina egendoms- och familjeförhållanden.

13 Kan en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap överklagas?

Ja. I alla dessa mål kan domen överklagas i andra instans. En dom meddelad av en regional domstol kan överklagas till en appellationsdomstol.

14 Hur ska man göra för att få en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelats i en annan medlemsstat erkänd i [medlemsstat]?

Enligt rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldrans ansvar (nedan kallad *Bryssel II-förordningen*) erkänns sådana domar automatiskt i Polen utan att något särskilt förfarande behöver anlitas (artikel 21 i *Bryssel II-förordningen*).

15 Till vilken domstol ska man vända sig för att begära omprövning av ett beslut att i [medlemsstat] erkänna en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som har meddelats i en annan medlemsstat? Hur handläggs sådana mål?

En berörd part kan ansöka om att få fastställt att domen ska erkännas eller inte erkännas (artikel 21.3 i *Bryssel II-förordningen*). I Polen ska en sådan ansökan lämnas in till en regional domstol. Den lokala behörigheten ska bestämmas efter hemvisten för den person mot vilken verkställighet begärs. Om ingen av de hemvister som avses ovan finns i Polen ska den lokala domstolens behörighet bestämmas efter den plats där verkställighet ska ske (artikel 29.2 i *Bryssel II-förordningen*).

16 Vilket lands lag tillämpas i ett mål om äktenskapsskillnad mellan makar som inte har hemvist i [medlemsstat] eller har olika medborgarskap?

Polen är bundet av ett flertal internationella avtal gällande denna fråga. Bestämmelserna i dessa avtal har företräde före bestämmelserna i polsk lagstiftning om internationell privaträtt. Därför kan olika bestämmelser vara aktuella om makarna har olika medborgarskap. Om det inte finns något internationellt avtal gäller lagen om internationell privaträtt av den 14 februari 2011. Enligt artikel 54 i denna lag beviljas äktenskapsskillnad enligt den gemensamma nationella lagstiftning som gäller för båda makar vid den tidpunkt då ansökan om äktenskapsskillnad lämnas in. Om makarna inte har någon gemensam nationell lagstiftning gäller lagen i det land där båda makarna är bosatta då ansökan lämnas in. Om makarna inte bor på samma plats då ansökan lämnas in gäller lagen i det land där båda makar senast hade gemensam hemvist, på villkor att en av makarna fortfarande har sin hemvist där. I andra fall gäller polsk lagstiftning.

Den här webbsidan hör till portalen [Ditt Europa](#).

Du får gärna [lämna synpunkter](#) på innehållet

This webpage is part of an EU quality network

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skilsmässa och hemskillnad - Portugal

1 Vilka krav måste vara uppfyllda för att makarna ska kunna få en dom på äktenskapsskillnad?

I Portugal kan äktenskapsskillnad erhållas antingen på grundval av ömsesidigt samtycke eller, om en av makarna inte samtycker, genom ett tvistemålsförfarande (artikel 1773(1) i civillagen (*Código Civil*)).

En gemensam ansökan innebär att makarna är överens om att äktenskapet ska upplösas, om underhåll till den make som behöver det, om hur föräldraansvaret ska utövas för minderåriga barn, vad som ska hända med familjens bostad efter äktenskapsskillnaden och arrangemang för eventuella husdjur (artikel 1775(1) i civillagen).

I fall där makarna är oeniga krävs att en av makarna vänder sig till domstol med en ansökan om äktenskapsskillnad på grundval av fastställda omständigheter som, oberoende av vem av makarna som bär skulden för den uppkomna situationen, visar på slutgiltig söndring i äktenskapet (artiklarna 1773(3) och 1781 i civillagen).

2 På vilka grunder kan man få äktenskapsskillnad?

Om makarna gemensamt ansöker om äktenskapsskillnad behöver de inte ange något skäl.

Följande utgör grund för äktenskapsskillnad om parterna är oeniga (artikel 1781 i civillagen):

Om makarna levit isär under ett helt år. Faktisk särlevnad anses föreligga när makarna inte längre sammanlever överhuvud taget och en eller båda av dem inte har för avsikt att återuppta förhållandet (artikel 1782 i civillagen).

Om en make fått nedsatt mental förmåga och detta tillstånd har varat i mer än ett år och är så allvarligt att det omöjliggör fortsatt samlevnad.

Om en make har varit frånvarande utan någon kontakt under minst ett år.

Övriga omständigheter, oberoende av vem av makarna som bär skulden för den uppkomna situationen, som gjort att fortsatt samlevnad blivit ohållbar.

3 Vilka rättsliga konsekvenser får en äktenskapsskillnad när det gäller

3.1 makarnas personliga förhållanden (t.ex. i fråga om efternamn),

Äktenskapsskillnaden upplöser äktenskapet och har samma rättsverkningar som ett dödsfall, om inte annat anges i lag (artikel 1788 i civillagen).

Äktenskapsskillnadens verkningar på makarnas egendomsordning inleds från det ögonblick domen om äktenskapsskillnad vinner laga kraft och inte längre kan överklagas, men bakdateras till den dagen talan väcktes (artikel 1789(1) i civillagen).

Om parternas faktiska särlevnad har styrkts kan var och en av dem begära att de äktenskapliga förpliktelseerna ska upphöra från och med den dag särlevnaden inleddes enligt avgörandet (artikel 1789(2) i civillagen).

Trots äktenskapsskillnaden får en make behålla den andres efternamn, om den maken ger sitt tillstånd eller om det beviljas av domstol, utifrån de skäl som angetts. Den före detta maken kan lämna sitt tillstånd genom en handling upprättad av en notarie, en handling utfärdad inför domstol (skriftligt, i förfarandet, via partens avsiktsförklaring) eller en deklaration inför en tjänsteman vid folkbokföringsmyndigheten. Ansökan om domstolens tillstånd att använda den före detta makens efternamn kan handläggas tillsammans med ansökan om äktenskapsskillnaden eller separat. Ansökan kan göras även efter det att ansökan om äktenskapsskillnad beviljats (artikel 1677-B i civillagen).

3.2 fördelningen av makarnas egendom,

Vid äktenskapsskillnad kan ingen av makarna få mer än de hade fått om äktenskapet hade ingåtts enligt ordningen för makars egendoms gemenskap (*regime da comunhão de adquiridos*) – artikel 1790 i civillagen).

Varje make förlorar alla de förmåner som han eller hon har eller kommer att få från den andra maken eller tredje part inom ramen för äktenskapet eller på grund av sitt civilstånd som gift. Detta gäller oavsett om de händelser som ligger till grund för förmånen sker före eller efter giftermålet. Den som betalar ut förmånerna kan ange att förmånerna ska övergå på eventuella barn i äktenskapet (artikel 1791 i civillagen).

Äktenskapsskillnadens verkningar på makarnas egendomsordning inleds från det ögonblick domen om äktenskapsskillnad vinner laga kraft och inte längre kan överklagas, men bakdateras till den dagen talan väcktes (artikel 1789(1) i civillagen).

Om parternas faktiska särlevnad har styrkts kan var och en av dem begära att de äktenskapliga förpliktelseerna ska upphöra från och med den dag särlevnaden inleddes enligt avgörandet (artikel 1789(2) i civillagen).

Domstolen kan på ansökan från en make besluta om nyttjanderätten till familjens bostad, oavsett om bostaden är gemensam egendom eller tillhör en av makarna. Domstolen tar vid prövningen hänsyn till respektive makes behov och barnens bästa. För nyttjanderätten gäller bestämmelserna om hyra av bostad, men domstolen får besluta om hyresvillkoren efter att ha samrått med makarna. Den kan också på begäran av ägaren upphäva nyttjanderätten om det är motiverat med hänsyn till ändrade omständigheter. Oavsett om det rör sig om en överenskommelse mellan makarna eller arrangemang som har fastställts genom ett domstolsföreläggande kan alla arrangemang ändras i enlighet med de allmänna villkoren för frivillig behörighet (artikel 1793 i civillagen).

3.3 makarnas gemensamma, underåriga barn,

Makarna kan vid äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap avtala om vårdnaden av barnen och om underhåll till barnen och hur det ska betalas. Avtalet ska godkännas av domstol (eller, vid hemskillnad eller äktenskapsskillnad efter gemensam ansökan, av en tjänsteman vid folkbokföringsmyndigheten (*Conservador do Registo Civil*)) (artiklarna 1905(1) och 1776-A i civillagen).

Förfarandet för reglering av föräldraansvar vid folkbokföringsmyndigheten (*Conservatória do Registo Civil*) omfattas av artiklarna 274-A, 274-B och 274-C i Portugals folkbokföringslag (*Código do Registo Civil*).

Om föräldrarna inte kan komma överens, fattar domstolen beslut med hänsyn till barnets bästa. Det innebär bland annat att båda föräldrarna ska kunna upprätthålla en nära relation till barnet och att överenskommelser eller beslut som uppmuntrar till många möjligheter för kontakt med båda föräldrarna och delat ansvar mellan dem ska uppmuntras och accepteras. Vårdnaden om ett minderårigt barn kan anförtros vilken som helst av föräldrarna, en utomstående eller en utbildnings- eller vårdinstitution (artikel 1906(8) i civillagen).

För mer information, se faktabladet om *'föräldraansvar'*.

3.4 underhållsskyldighet mot den andra maken?

Varje make är skyldig att bidra till sin egen försörjning efter äktenskapsskillnad. Rätten till underhåll vid äktenskapsskillnad föreligger oavsett typen av äktenskapsskillnad. Domstolen kan av uppenbara rättviseskäl neka rätt till underhåll (artikel 2016(1)(2) och (3) i civillagen).

Vid fastställande av underhållsbeloppet tar domstolen hänsyn till äktenskapets längd och makens bidrag till parets ekonomi, makarnas ålder och hälsotillstånd, deras yrkesmässiga kvalifikationer och anställningsmöjligheter, hur lång tid de kan ägna åt uppfostran av gemensamma barn, vilka inkomster de har, förekomsten av ett nytt äktenskap eller samboförhållande och generellt sett alla omständigheter som inverkar på den underhållsberättigade makens behov och den underhållsskyldige makens betalningsförmåga (artikel 2016-A(1) i civillagen).

Domstolen ska prioritera underhållsskyldighet gentemot ett barn till den make som är underhållsskyldig framför underhållsskyldighet gentemot den tidigare maken till följd av äktenskapsskillnaden (artikel 2016-A(2) i civillagen).

Den underhållsberättigade maken har ingen rätt att kräva att få behålla samma levnadsstandard som paret hade som gifta (artikel 2016-A(3) i civillagen).

För mer information, se faktabladet om [underhållsskyldighet](#).

4 Vad är den praktiska innebörden av hemskillnad?

Hemskillnad innebär inte att äktenskapet upplöses, men makarnas skyldighet att leva tillsammans och bistå varandra upphör utan att rätten till underhåll påverkas. I fråga om egendom har hemskillnad samma verkningar som en upplösning av äktenskapet (artikel 1795-A i civillagen).

Hemskillnaden upphör om makarna försonas eller äktenskapet upplöses (artikel 1795-B i civillagen).

5 Vilka krav måste vara uppfyllda för att erhålla hemskillnad?

För hemskillnad, oavsett om den sker i samförstånd eller inte, gäller i tillämpliga delar samma villkor som för äktenskapsskillnad (artikel 1794 i civillagen).

6 Vad får en hemskillnad för rättsliga följder?

Som förklarats i svaret på fråga 4 innebär hemskillnad att makarnas skyldighet att leva tillsammans och bistå varandra upphör utan att rätten till underhåll påverkas. När det gäller egendomsordningen har hemskillnad samma verkningar som en upplösning av äktenskapet (artikel 1795-A i civillagen).

För hemskillnad gäller för i tillämpliga delar samma regler som för äktenskapsskillnad (artikel 1794 i civillagen).

Hemskillnad kan omvandlas till äktenskapsskillnad även om detta inte är ett villkor eller ett steg i förfarandet för äktenskapsskillnad. Om makarna inte har försonats ett år efter det att ett beslut om hemskillnad (oavsett om det är i samförstånd eller inte) har vunnit laga kraft och inte längre kan överklagas, kan var och en av makarna ansöka om att hemskillnaden ska omvandlas till äktenskapsskillnad. Om båda makarna ansöker om detta, behöver inte hela tidsfristen ha löpt ut och ett avgörande kommer att meddelas omedelbart (artikel 1975-D(1) och (2) i civillagen).

Om en av makarna begär att hemskillnaden ska omvandlas till äktenskapsskillnad underrättas den andra maken personligen eller via sitt juridiska ombud om att han eller hon har 15 dagar på sig att framställa invändning (som endast kan vara grundad på försoning mellan makarna) (artikel 993(3) och (4) i civilprocesslagen (*Código de Processo Civil*). Efter att bevis har lagts fram fattar domaren ett beslut om eventuella invändningar inom 15 dagar (artikel 986 (3) i civilprocesslagen).

En ansökan om omvandling av hemskillnad till äktenskapsskillnad kan även göras vid valfri folkbokföringsmyndighet (artikel 5(1)(e) och artikel (6) i lagdekret 272/2001 av den 13 oktober 2001 – Förfaranden som omfattas av den allmänna åklagarmyndighetens och folkbokföringsmyndigheternas behörighet).

Ansökan, som ska vara grundad på faktiska och rättsliga omständigheter, ska ges in till folkbokföringsmyndigheten tillsammans med materiella och skriftliga bevis. (artikel 7(1) i lagdekret 272/2001 av den 13 oktober 2001 – Förfaranden som omfattas av den allmänna åklagarmyndighetens och folkbokföringsmyndigheternas behörighet).

Svaranden underrättas om att invändning mot ansökan måste göras inom 15 dagar, med framläggande av materiella och skriftliga bevis (artikel (7)2 i lagdekret 272/2001 av den 13 oktober 2001 – Förfaranden som omfattas av den allmänna åklagarmyndighetens och folkbokföringsmyndigheternas behörighet).

Om svaranden inte invänder mot ansökan anses de omständigheter som anförts av sökanden vara styrkta och folkbokföringsmyndigheten, efter att ha kontrollerat att alla lagstadgade krav är uppfyllda, beviljar ansökan (Artikel 7(3) i lagdekret nr 272/2001 av den 13 oktober 2001 – Förfaranden som omfattas av den allmänna åklagarmyndighetens och folkbokföringsmyndigheternas behörighet).

Om svaranden invänder mot ansökan ska folkbokföringsmyndigheten inom 15 dagar försöka få till stånd en försoning, och kan kräva in juridiska handlingar och de bevis som krävs för att kontrollera att de lagstadgade kraven är uppfyllda (artikel 7(4) och (5) i lagdekret 272/2001 av den 13 oktober 2001 – Förfaranden som omfattas av den allmänna åklagarmyndighetens och folkbokföringsmyndigheternas behörighet).

Om svaranden invänder mot ansökan och det visar sig omöjligt att nå en överenskommelse uppmanas parterna att ta ställning och ny bevisning begärs inom åtta dagar. Ärendet hänvisas sedan till den domstol i första instans som är behörig i den domkrets som folkbokföringsmyndigheten finns (artikel 8 i lagdekret 272/2001 av den 13 oktober 2001 – Förfaranden som omfattas av den allmänna åklagarmyndighetens och folkbokföringsmyndigheternas behörighet).

När ärendet har hänskjutits till domstolen beslutar den om framläggande av bevis och fastställer datum för förhandlingen (artikel 9 i lagdekret 272/2001 av den 13 oktober 2001 – Förfaranden som omfattas av den allmänna åklagarmyndighetens och folkbokföringsmyndigheternas behörighet).

7 Vad är den praktiska innebörden av annullering av äktenskap?

Annullering av äktenskap innebär att äktenskapet berövas sina rättsverkningar genom att en betydande skada för äktenskapet åberopas.

8 Vilka krav måste vara uppfyllda för att ett äktenskap ska annulleras?

Ett äktenskap kan annulleras om (artikel 1631 i civillagen)

- a) det föreligger ett hinder (absolut eller relativt) som gör det ogiltigt,
- b) samtycke saknas eller inte kan anses vara giltigt på grund av att ett fel begåtts eller på grund av att en eller båda makarna har utsatts för olaga tvång,
- c) det ingåtts utan vittnen, när detta krävs enligt lagen.

Om någon av följande omständigheter föreligger utgör detta ett absolut hinder för personerna i fråga att ingå äktenskap med varandra (artikel 1601 i civillagen):

En av makarna är yngre än 16 år.

Påvisad demens (även under perioder av klarhet), och förbud eller oförmåga att ingå äktenskap på grund av en psykisk störning.

Ett tidigare äktenskap har inte upplösts. Detta gäller oavsett om vigseln var katolsk eller borgerlig, och även om äktenskapet inte har registrerats i folkbokföringsregistret.

Om någon av följande omständigheter föreligger utgör detta ett relativt hinder för personerna i fråga att ingå äktenskap med varandra (artikel 1602 i civillagen):

Personerna är släkt i rakt upp- eller nedstigande led.

En av de berörda personerna har tidigare haft föräldraansvar för den andra.

Personerna är syskon.

Personerna är släkt genom ingifte i rakt uppstigande eller nedstigande led.

En av parterna har dömts som gärningsman eller medverkande till mord eller mordförsök på den andra partens make.

Äktenskapet kan annulleras på grund av avsaknad av samtycke (artikel 1635 i civillagen) om

en av parterna vid tidpunkten för bröllopet på grund av funktionsnedsättning eller av andra skäl inte var medveten om sina handlingar,

en av parterna vilseleddes i fråga om den andra partens identitet,

förklaringen om samtycke lämnades under fysiskt tvång,

samtycket simulerades.

Ett fel som upphäver samtycke är endast relevant för annullering av ett äktenskap om det grundas på grundläggande personliga kvaliteter hos den andra maken och det har styrkts att äktenskapet sannolikt annars inte hade ingåtts (artikel 1636 i civillagen).

Äktenskap som ingås under moraliskt tvång kan annulleras om en av parterna på ett allvarligt och olagligt sätt hotas och dennes rädsla för att hotet ska förverkligas berättigad (artikel 1638(1) i civillagen).

Om någon, medvetet och olagligt, tvingar fram en samtyckesförklaring från den andra parten med löfte om att befria dem från oförutsedd skada eller skada orsakad av andra, vilket är likvärdigt med ett olaga hot (artikel 1638(2) i civillagen).

Genom samtyckesförklaringen under vigselakten antas makarna inte bara vilja ingå äktenskap utan det antas även att deras samtycke inte har förvrängts av felaktigheter eller tvång (artikel 1634 i civillagen).

9 Vad blir den rättsliga följden av att äktenskapet annulleras?

Annulleringen av ett borgerligt äktenskap som ingåtts i god tro av båda parter träder i kraft i förhållande till dessa och tredje parter när ett beslut om annullering av äktenskapet har vunnit laga kraft och inte längre kan överklagas (artikel 1647(1) i civillagen).

Om endast en make ingick äktenskapet i god tro kan endast den maken hävda de rättigheter som följer av ställningen som gift och anföra dessa gentemot tredje parter, förutsatt att detta bara speglar förhållandet mellan makarna (artikel 1647(2) i civillagen).

En make som ingår äktenskap med goda skäl för att inte känna till den bristfällighet som leder till ogiltigförklaring eller annullering, eller vars samtyckesförklaring har lämnats efter fysiskt eller moraliskt tvång, anses ha ingått äktenskapet i god tro (artikel 1648(1) i civillagen)

Erkännandet av god tro är de statliga domstolarnas ansvar. Makarnas goda tro presumeras (artikel 1648(2) och (3) i civillagen).

När ett äktenskap har förklarats ogiltigt eller annullerats behåller den make som har handlat i god tro rätten till underhåll efter det att beslutet har vunnit laga kraft och inte längre går att överklaga, eller domen har registrerats (artikel 2017 i civillagen).

10 Kan man lösa frågor som har med äktenskapsskillnaden att göra på annat sätt än genom att väcka talan i domstol?

Innan förfarandet om äktenskapsskillnad inleds måste folkbokföringsmyndigheten eller domstolen underrätta makarna om de familjemedlingstjänster som de har tillgång till och syftet med dessa (artikel 1774 i civillagen och artikel 14(3) i lagdekret nr 272/2001 av den 13 oktober 2001 – Förfaranden som omfattas av den allmänna åklagarmyndighetens och folkbokföringsmyndigheternas behörighet).

Familjerådgivning är en utomrättslig metod att lösa konflikter inom familjer. Metoden går ut på att parterna, genom sitt personliga och direkta deltagande, och med stöd av en medlare försöker nå en överenskommelse.

Användning av denna alternativa tvistlösningsmetod kan lösa konflikter som uppstått till följd av reglering, ändring eller underlåtenhet att uppfylla föräldraansvar, äktenskapsskillnad och hemskillnad, omvandling av hemskillnad till äktenskapsskillnad, försoning mellan makar som ansökt om hemskillnad, tilldelning och ändring av provisoriskt eller slutligt underhåll, vem som tilldelas det gemensamma hemmet, förvägran av rätten att använda den andra makens efternamn och tillåtelse att använda den tidigare makens efternamn (artikel 4 i lagstiftningsbeslut (*Despacho Normativo*) nr 13/2018 av den 9 november 2018 om reglering av verksamhet som bedrivs inom ramen för familjerådgivningssystemet (SMF), inrättat genom beslut nr 18 778/2007 av den 22 augusti 2007, och om godkännande av reglerna om förfaranden för att utse medlare som ska tillhandahålla medlingstjänster inom familjerådgivningssystemet).

Familjerådgivare är en särskild yrkeskategori som är licensierade av justitieministeriet (*Ministério da Justiça*). De ansvarar för att anordna oberoende och opartiska möten för att hjälpa parterna att nå en överenskommelse (artikel 7 i lagstiftningsbeslut (*Despacho Normativo*) nr 13/2018 av den 9 november 2018 om reglering av verksamhet som bedrivs inom ramen för familjerådgivningssystemet (SMF), inrättat genom beslut nr 18 778/2007 av den 22 augusti 2007, och om godkännande av reglerna om förfaranden för att utse rådgivare som ska tillhandahålla rådgivning inom familjerådgivningssystemet).

En gemensam ansökan om äktenskapsskillnad kan ges in till ett folkbokföringskontor, förutom vid en överenskommelse som ingåtts inom ramen för en talan om äktenskapsskillnad som väckts vid domstol (artikel 1779 i civillagen) och under förutsättning att den gemensamma ansökan om äktenskapsskillnad åtföljs av en detaljerad förteckning över parets gemensamma egendom, en överenskommelse om vem som ska tilldelas det gemensamma hemmet, en överenskommelse om betalning av underhåll till den make som är i behov av underhåll och ett intyg på det domstolsavgörande som reglerar föräldraansvar eller en överenskommelse om utövandet av föräldraansvar om det finns minderåriga barn, när domstolen inte tidigare har avgjort dessa frågor (artikel 272(1) i folkbokföringslagen).

11 I vilken domstol ansöker man om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap? Vilka formaliteter måste följas och vilka handlingar bör bifogas ansökan?

Gemensam ansökan om hemskillnad och äktenskapsskillnad

En gemensam ansökan om hemskillnad och äktenskapsskillnad ges in till folkbokföringsmyndigheten av båda makarna i samförstånd. Ansökan ska åtföljas av följande dokument (artikel 272(1) i folkbokföringslagen):

En detaljerad förteckning över gemensam egendom (med angett värde), eller, om makarna väljer att dela denna egendom, ett avtal om delande eller en ansökan om att utarbeta ett sådant avtal.

En bestyrkt kopia av en dom eller avtal om föräldraansvar (om makarna har minderåriga barn), när föräldraansvaret inte tidigare har avgjorts i domstol.

Ett avtal om underhållsbidrag till den behövande maken.

En överenskommelse om nyttjandet av familjens bostad.

Ett eventuellt äktenskapsförord.

Det är underförstått att överenskommelserna gäller både under ärendets handläggning och efter äktenskapsskillnaden, om inte något annat anges i de handlingar som lagts fram (artikel 272(4) i civilkoden).

Vid gemensam ansökan om hemskillnad eller äktenskapsskillnad ska en ansökan undertecknad av makarna eller deras företrädare lämnas till folkbokföringsmyndigheten (*conservatória do registo civil*). Ansökan ska åtföljas av ovannämnda handlingar och vigselbeviset (artikel 14(1) och (2) i lagdekret 272/2001 av den 13 oktober 2001 – Förfaranden som omfattas av den allmänna åklagarmyndighetens och folkbokföringsmyndigheternas behörighet).

När folkbokföringsmyndigheten har mottagit ansökan kallar en tjänsteman makarna till en överläggning, där folkbokföringsmyndigheten kontrollerar att de lagstadgade kraven är uppfyllda (artikel 1776(1) i civillagen). Vid överläggningen informeras makarna om möjligheterna till rådgivning i familjefrågor. Om makarna fortfarande vill skiljas går man igenom de olika överenskommelser som ingåtts och makarna uppmanas att ändra överenskommelserna om de inte tillvaratar en av makarnas eller barnens intressen. I detta syfte kan juridiska handlingar upprättas och bevisupptagning ske. Om de lagstadgade kraven uppfylls och ovannämnda förfaranden har följts ska folkbokföringsmyndigheten bevilja ansökan (artikel 14(3) i lagdekret 272/2001 av den 13 oktober 2001 – Förfaranden som omfattas av den allmänna åklagarmyndighetens och folkbokföringsmyndigheternas behörighet).

Om ett avtal om föräldraansvar för minderåriga barn har bifogats, hänvisas ärendet till den allmänna åklagarmyndigheten (*Ministério Público*) vid domstolen i första instans på den ort där folkbokföringsmyndigheten är belägen. Åklagarmyndigheten har 30 dagar på sig att yttra sig om avtalet (artikel 14(4) i lagdekret 272/2001 av den 13 oktober 2001 – Förfaranden som omfattas av den allmänna åklagarmyndighetens och folkbokföringsmyndigheternas behörighet).

Om den allmänna åklagarmyndigheten anser att avtalet inte tillvaratar barnens intressen, kan sökandena antingen ändra avtalet så som krävs eller lämna in ett nytt. Om ett nytt avtal lämnas in, ska den allmänna åklagarmyndigheten göra en ny granskning av detta. Om den allmänna åklagarmyndigheten anser att

avtalet tillvaratar barnens intressen eller om makarna eller om makarna har ändrat avtalet i enlighet med åklagarmyndighetens önskemål, beviljas äktenskapsskillnad (artikel 14(5) och (6) i lagdekret nr 272/2001 av den 13 oktober 2001 – Förfaranden som omfattas av den allmänna åklagarmyndighetens och folkbokföringsmyndigheternas behörighet).

Om makarna inte accepterar de ändringar som den allmänna åklagarmyndigheten föreslagit och står fast vid sitt beslut att skiljas, och/eller de avtal som lämnats in inte i tillräcklig utsträckning tillvaratar en av makarnas intressen, beviljas inte äktenskapsskillnad och ärendet överlämnas till domstolen i första instans på den ort där folkbokföringsmyndigheten är belägen (artikel 14(7) i lagdekret nr 272/2001 av den 13 oktober 2001 – Förfaranden som omfattas av den allmänna åklagarmyndighetens och folkbokföringsmyndigheternas behörighet).

Efter att ha övertagit målet bedömer domaren de avtal som makarna har lämnat in och uppmanar makarna att ändra avtalen om de inte tillvaratar en av makarnas eller barnens intressen (artikel 1778-A(2) i civillagen).

Domaren avgör sedan vilka verkningar äktenskapsskillnaden kommer att få i de frågor som makarna inte har ändrat. Om ett av avtalen inte i tillräcklig utsträckning tillvaratar en av makarnas intressen får de av detta skäl, och för att bedöma de föreslagna avtalen, kräva att rättsliga handlingar upprättas och begärd bevisupptagning genomförs (artikel 1178-A(3) och (4) i civillagen).

När domaren fastställer vilka verkningar äktenskapsskillnaden kommer att få ska domaren inte bara främja en överenskommelse mellan makarna, utan även ta hänsyn till en sådan överenskommelse (artikel 1778-A(6) i civillagen).

Den gemensamma ansökan om äktenskapsskillnad beviljas därefter och registreras i relevant register (artikel 1778-A(5) i civillagen).

Gemensam ansökan om hemskillnad eller äktenskapsskillnad ska lämnas in till domstolen, om inte parterna bifogat något av ovannämnda avtal till ansökan (artikel 1778-A(1) i civillagen).

I så fall ska ansökan om äktenskapsskillnad lämnas in till domstol. När ansökan väl har inkommit bedömer domaren de avtal som makarna har lämnat in och uppmanar makarna att ändra avtalen om de inte tillvaratar en av makarnas eller barnens intressen. Domaren fastställer vilka verkningar äktenskapsskillnaden kommer att få i de frågor där makarna ännu inte har kommit överens och kan, av detta skäl och för att bedöma de avtal som lämnats in, kräva att rättsliga handlingar upprättas och begärd bevisupptagning genomförs. När domaren fastställer vilka verkningar äktenskapsskillnaden kommer att få ska domaren inte bara främja utan även ta hänsyn till makarnas avtal. Den gemensamma ansökan om äktenskapsskillnad beviljas därefter och registreras i relevant register (artikel 1778-A(2)(3)(4)(5) och (6) i civillagen).

Talan vid domstol om hemskillnad eller äktenskapsskillnad

Talan vid domstol om hemskillnad eller äktenskapsskillnad ska inges till familje- och ungdomsavdelningen (*Juízo de Família e Menores*) eller, om en sådan avdelning saknas, till den lokala avdelningen för civilmål (*Juízo Local Cível*) eller den avdelning med allmän behörighet (*Juízo de Competência Genérica*) som har territoriell behörighet (artikel 122(1) i lagen om domstolsväsendets organisation). Behörigheten avgörs av var den make som ansöker om äktenskapsskillnad bor eller har sin hemvist (artikel 72 i civilprocesslagen).

För hemskillnad gäller för i tillämpliga delar samma regler som för äktenskapsskillnad (artikel 1794 i civillagen).

Hemskillnaden upphör om makarna försonas eller äktenskapet upplöses. (artikel 1795-B i civillagen).

Var och en av makarna kan ansöka om äktenskapsskillnad grundat på faktisk särlevnad i ett år, en förändring av den andra makens mentala förmåga som varat under minst ett år och som är av så allvarlig art att det har gjort fortsatt samlevnad omöjlig, om en make har varit försvunnen utan någon kontakt under minst ett år och andra omständigheter som, oavsett vems fel det är, har gjort fortsatt samlevnad omöjlig (artikel 1781 i civillagen).

Den make som är utan skuld till äktenskapsskillnaden har rätt att begära gottgörelse för den skada som åsamkats av den andra maken i enlighet med de allmänna skadeståndsvillkoren i allmänna domstolar (artikel 1792(1) i civillagen).

Den make som ansökt om äktenskapsskillnad på grund av den andra makens förändrade mentala förmåga ska gottgöra den ideella skada som åsamkas den andra maken genom upplösningen av äktenskapet, detta krav måste framställas under förfarandet om äktenskapsskillnad (artikel 1792(2) i civillagen).

Om skälen till äktenskapsskillnad är en förändring av den andra makens mentala förmåga som varat under minst ett år och som är av så allvarlig art att det har gjort fortsatt samlevnad omöjlig, och om en make har varit försvunnen utan försök till kontakt under minst ett år, kan ansökan om äktenskapsskillnad bara göras av den make som åberopar förändrad mental förmåga eller att den andra maken är försvunnen (artikel 1785(1) i civillagen).

Om den make som kan ansöka om äktenskapsskillnad är en hjälpbehövande vuxen med medföljande stödperson kan talan väckas av maken skälvt eller, om det finns en fullmakt, av den medföljande personen, under förutsättning att domstolen godkänner detta. Om den medföljande personen är den andra maken kan talan för den person som kan ansöka om äktenskapsskillnad väckas av någon av dennas släktingar i rakt uppstigande eller nedstigande led eller av släktingar i sidoledd intill tredje led eller av den allmänna åklagarmyndigheten (artikel 1785(2) i civillagen).

Rätten till äktenskapsskillnad överförs inte vid dödsfall. Sökandens arvingar har dock rätt att fullfölja talan för dödsboets räkning, om sökanden skulle avlida under förfarandet; talan kan fullföljas mot svarandes arvingar för samma ändamål (artikel 1785(3) i civillagen).

Så snart ansökan har gett in fastställer domaren, om förfarandet kan gå vidare, ett datum för att försöka få en försoning till stånd och både sökanden och svaranden kallas för att närvara personligen (artikel 931(1) i civilprocesslagen).

Om förlikningen misslyckas försöker domstolen få makarna att lämna in en gemensam ansökan om äktenskapsskillnad. Om makarna går med på detta, eller om makarna under något skede av processen har valt att lämna in en gemensam ansökan om äktenskapsskillnad följs, i tillämpliga delar, det förfarande som gäller för den typen av äktenskapsskillnad (artikel 1779(2) i civillagen).

Om domaren inte lyckas få makarna att lämna in en gemensam ansökan om äktenskapsskillnad eller hemskillnad försöker denne få makarna att enas om underhåll och hur föräldraansvaret ska utövas. Vid behov försöker domaren även i förekommande fall få makarna att enas om vem som ska tilldelas det gemensamma hemmet under tiden förfarandet pågår (artikel 931(2) i civilprocesslagen).

I ett försök att försonas eller vid någon annan tidpunkt under förhandlingarna kan parterna enas om att lämna in en gemensam ansökan om äktenskapsskillnad eller hemskillnad, förutsatt att alla nödvändiga villkor är uppfyllda (artikel 931(3) i civilprocesslagen).

Om en eller båda parterna utetblir, eller om det visar sig omöjligt att återuppta samlevnaden, beslutar domaren att svaranden ska underrättas om att svaromål kan inges inom 30 dagar. I samband med underrättelsen, som sker omedelbart, delges svaranden en kopia av den ursprungliga ansökan (artikel 931(5) i civilprocesslagen).

Om det inte är känt var svaranden befinner sig och ingen av alla processrättsliga åtgärder som har vidtagits för att hitta svaranden har varit framgångsrik, förfaller det datum som sattes för förlikningssammanträdet och svaranden anmodas genom en offentlig kungörelse att inkomma med svaromål (artikel 931(6) i civilprocesslagen).

Efter det att fristen för att bestrida ansökan har löpt ut tillämpas det allmänna förfarandet. Under det förfarandet anges föremålet för tvisten och de grunder som anförts. Slutförhandling sker och bevis läggs fram. Efter slutförhandlingen avslutas målet varpå domaren meddelar ett avgörande inom 30 dagar (artikel 932 i civilprocesslagen).

Ansökan om hemskillnad kan göras i ett genkärsmål även om sökanden har ansökt om äktenskapsskillnad. Om sökanden har ansökt om hemskillnad kan svaranden också ansöka om äktenskapsskillnad genom att inge ett genkärsmål. I sådana fall ska äktenskapsskillnad beviljas om den ursprungliga ansökan och genkärsmålet bifalls (artikel 1795 i civillagen).

Annulering av äktenskap

Annulering av äktenskap får inte åberopas på några villkor, varken rättsliga eller icke-rättsliga, förrän annulleringen har erkänts i en dom i en talan som väckts i just detta syfte (artikel 1632 i civillagen).

En sådan talan väcks vid familje- och ungdomsavdelningen genom att en stämningsansökan inges. I denna anges parterna, relevanta fakta och de yrkanden som görs (artikel 122(1)(d) i lagen om domstolsväsendets organisation).

Rätten att väcka en sådan talan varierar beroende på grunderna för talan (se svaret på fråga 8).

Makarna eller någon av deras släktingar i rakt upp- eller nedstigande led och på sidolinjen intill fjärde led, makarnas arvingar och adoptivföräldrar och den allmänna åklagarmyndigheten har rätt att väcka eller fullfölja en talan om annullering på grund av hinder som gör äktenskapet ogiltigt. Om äktenskapet har ingåtts av en minderårig, av en person som är omyndigförklarad eller vars rättshandlingsförmåga är inskränkt på grund av psykisk störning kan dessutom förmyndare eller god man väcka eller fullfölja talan om annullering. Vid tvegitte får talan även väckas eller fullföljas av den första maken till bigamisten (artikel 1639 i civillagen).

Talan om annullering av ofrivilliga äktenskap kan väckas av makarna eller av någon som lidit skada genom giftermålet. I övriga fall där äktenskap har ingåtts utan samtycke kan talan om annullering endast väckas av den make som inte lämnade sitt samtycke. Släktingar, ingifta släktingar i rakt upp- eller nedstigande led, arvingar eller adoptivföräldrar har dock rätt att fullfölja talan om sökanden skulle avlida under förfarandet (artikel 1640 i civillagen).

Om annulleringen grundar sig på att äktenskapet har ingåtts under villfarelse eller tvång kan endast den make som varit i villfarelse eller utsatts för tvång väcka talan. Släktingar, ingifta släktingar i rakt upp- eller nedstigande led, arvingar eller adoptivföräldrar har dock rätt att fullfölja talan om sökanden skulle avlida under förfarandet (artikel 1641 i civillagen).

Om annulleringen grundar sig på avsaknad av vittnen kan endast den allmänna åklagarmyndigheten väcka talan (artikel 1642 i civillagen).

Talan om annullering på grund av hinder som gör äktenskapet ogiltigt ska väckas i följande fall:

Vad gäller minderåriga, personer med påvisad demens eller hjälpbehövande vuxna (*maior acompanhado*) med inskränkt rättshandlingsförmåga, när talan väcks av den berörda personen, upp till sex månader efter uppnådd myndighetsålder, efter det att grunderna för den bristande rättshandlingsförmågan har upphört att vara för handen eller efter det att hjälpbehovet har upphört eller omprövats. Om en annan person tar initiativ till annulleringen ska talan väckas inom tre år efter det att äktenskapet ingicks, men kan inte väckas efter det att myndighetsålder uppnåtts eller den bristande rättshandlingsförmågan har upphört att vara för handen (artikel 1643(1)(a) i civillagen).

Om annulleringsgrunden är att ena maken dömts för mord eller mordförsök på den andra makens tidigare make. I så fall ska talan väckas inom tre år efter det att äktenskapet ingicks (artikel 1643(1)(b) i civillagen).

I andra fall inom sex månader från äktenskapets upplösning (artikel 1643(1)(c) i civillagen).

Den allmänna åklagarmyndigheten kan endast väcka talan under pågående äktenskap (artikel 1643(2) i civillagen).

Talan om annullering på grund av tvegitte får inte väckas eller fullföljas om det pågår en process om att annullera bigamistens första äktenskap (artikel 1643(3) i civillagen).

Om annulleringsgrunden är bristande samtycke från den ena eller båda makarna ska talan väckas inom tre år efter det att äktenskapet ingicks eller, om sökanden inte kände till äktenskapet, inom sex månader från det att han eller hon fick kännedom om det (artikel 1644 i civillagen).

Om annulleringsgrunden är villfarelse eller tvång ska talan väckas inom sex månader efter det att villfarelsen eller tvånget upphörde (artikel 1645 i civillagen).

Om annulleringsgrunden är avsaknad av vittnen ska talan väckas inom ett år efter det att äktenskapet ingicks (artikel 1646 i civillagen).

Den ursprungliga ansökan ska åtföljas av vigselbeviset och eventuellt en födelseattest (om det är åldern som ligger till grund för talan).

Efter det att fristen för att bestrida ansökan har löpt ut tillämpas det allmänna förfarandet, i enlighet med vad som anges ovan.

Annuleringen anses upphävd och äktenskapet giltigt från det ögonblick det ingicks om någon av följande händelser äger rum innan annulleringsdomen har vunnit laga kraft och inte längre kan överklagas.

Ett minderårigt barns äktenskap bekräftas av barnet i fråga inför en tjänsteman vid folkbokföringsregistret och två vittnen, efter det att barnet har uppnått myndighetsålder (artikel 1633(1)(a) i civillagen).

Äktenskap som ingåtts av en person med påvisad demens eller av en hjälpbehövande vuxen (*maior acompanhado*) bekräftas av den berörda personen sedan det har fastställts juridiskt att orsakerna till hindret inte kvarstår (artikel 1633(1)(b) i civillagen).

En bigamists första äktenskap förklaras ogiltigt eller annulleras (artikel 1633(1)(c) i civillagen).

Om avsaknaden på vittnen beror på omständigheter som kan rättfärdigas, t.ex. omständigheter som erkänns av folkbokföringsmyndigheten, förutsatt att det inte råder något tvivel om att äktenskapet har ingåtts (artikel 1633(1)(d) i civillagen).

12 Kan man få rättshjälp för att täcka kostnaderna i målet?

Ja, det portugisiska systemet för rättshjälp omfattar alla domstolar och alla slags ärenden.

(lag nr 34/2004 av den 29 juli 2004 – Tillgång till rättslig prövning).

För ytterligare information, se faktabladet om [rättshjälp](#).

13 Kan en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap överklagas?

Ja. Dessa avgöranden kan alltid överklagas (artikel 629 i civilprocesslagen).

14 Hur ska man göra för att få en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelats i en annan medlemsstat erkänd i [medlemsstat]?

En dom i äktenskapsmål som har meddelats i en annan EU-medlemsstat med undantag av Danmark (skäl 31 i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003) ska erkännas i medlemsstaterna i enlighet med rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003.

Om domen har meddelats i Danmark ska ett särskilt förfarande för omprövning av utländska avgöranden användas (artikel 978 ff. i civilprocesslagen).

Den domstol som är behörig att granska och bekräfta utländska domar är appellationsdomstolen (*tribunal da relação*) på den ort där den person som domen avser har hemvist (artikel 979 i civilprocesslagen).

Handläggningen går till så att en ansökan lämnas in tillsammans med domen som ska omprövas och ansökan delges motparten. Motparten har därefter 15 dagar på sig att gå i svaromål. Sökanden delges svaromålet och har därefter 10 dagar på sig att i sin tur besvara detta (artikel 981 i civilprocesslagen).

Efter att denna utväxling av handlingar har skett och övriga åtgärder vidtagits som domstolen anser nödvändiga har parterna och åklagarmyndigheten 15 dagar på sig att gå igenom handlingarna och yttra sig (artikel 982(1) i civilprocesslagen).

För att domen ska erkännas krävs följande:

Det får inte föreligga några tvivel om att domen är äkta eller hur den ska tolkas.

Domen ska ha vunnit laga kraft enligt lagen i det land där den meddelades.

Den utländska domstolens behörighet får inte ha grundats på missbruk av rättsreglerna eller inkräkta på de portugisiska domstolarnas exklusiva behörighet. Rättegång om samma sak mellan samma parter får inte pågå eller ha avgjorts av portugisiska domstolar, om inte den utländska domstolen började pröva saken först.

Svaranden ska ha delgetts på rätt sätt enligt lagen i det land där ursprungsdomstolen är belägen och möjligheten att gå i svaromål och rätten till en rättvis rättegång måste ha respekterats.

Domen får inte vara uppenbart oförenlig med grunderna för den portugisiska internationella rättsordningen.

(artikel 980 i civilprocesslagen).

15 Till vilken domstol ska man vända sig för att begära omprövning av ett beslut att i [medlemsstat] erkänna en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som har meddelats i en annan medlemsstat? Hur handläggs sådana mål?

Om den berörda parten beslutar att ansöka om erkännande av en dom om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelats av en domstol i en annan EU-medlemsstat (med undantag av Danmark), ska ansökan ges in till familje- och ungdomsavdelningen (artikel 122 i lagen om domstolsväsendets organisation). Vilken domstol som är behörig avgörs enligt lagen i den medlemsstat där ansökan om erkännande sker.

16 Vilket lands lag tillämpas i ett mål om äktenskapsskillnad mellan makar som inte har hemvist i [medlemsstat] eller har olika medborgarskap?

Enligt de nationella lagvalsreglerna tillämpas på äktenskapsskillnad och hemskillnad lagen i det land där båda makarna är medborgare. Om de är medborgare i olika länder, tillämpas lagen i det land där de har sin hemvist eller, om de har sin hemvist i olika länder, lagen i det land till vilket familjen har den närmaste anknytningen (artikel 52(1) och (2) i civillagen).

Om den tillämpliga lagen ändras under äktenskapet, kan dock endast omständigheter som är relevanta vid tidpunkten för hemskillnaden eller äktenskapsskillnaden läggas till grund för denna (artikel 55(2) i civillagen).

Länkar till relevant lagstiftning

[Civillag](#)

[Folkbokföringslag](#)

[Civilprocesslag](#)

[Förfaranden som omfattas av den allmänna åklagarmyndighetens och folkbokföringsmyndigheternas behörighet](#)

[Lagstiftningsbeslut nr 13/2018](#)

[Lag om domstolsväsendets organisation](#)

[Tillgång till rättslig prövning](#)

[Rådets förordning \(EG\) 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldransvar](#)

Slutanmärkning:

Informationen i detta faktablad är allmän till sin natur och inte uttömmande. Den är inte bindande för kontaktpunkten, det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område, domstolarna eller för några andra personer. Den är inte avsedd att ersätta en konsultation av tillämplig gällande lagstiftning.

Den här webbsidan hör till portalen [Ditt Europa](#).

Du får gärna [lämna synpunkter](#) på innehållet

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Senaste uppdatering: 17/08/2022

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skilsmässa och hemskillnad - Rumänien

1 Vilka krav måste vara uppfyllda för att makarna ska kunna få en dom på äktenskapsskillnad?

Äktenskapsskillnad kan erhållas på grundval av ömsesidigt samtycke från makarna (genom ett juridiskt eller administrativt förfarande eller med hjälp av en notarie). Om ömsesidigt samtycke saknas kan en domstol besluta om äktenskapsskillnad.

2 På vilka grunder kan man få äktenskapsskillnad?

Enligt artikel 373 i civilrättslagen kan äktenskapsskillnad beviljas i följande fall:

Om makarna samtycker till detta.

Om djup söndring har uppkommit i makarnas förhållande så att det inte längre är möjligt för dem att leva tillsammans.

Om en av makarna begär detta efter en de facto-separation som varat i minst två år.

Om en make/maka vars hälsotillstånd gör det omöjligt att fortsätta äktenskapet ansöker om äktenskapsskillnad.

3 Vilka rättsliga konsekvenser får en äktenskapsskillnad när det gäller

3.1 makarnas personliga förhållanden (t.ex. i fråga om efternamn),

Makarna är inte längre gifta med varandra och var och en av dem kan gifta om sig.

Makarna kan komma överens om att behålla de efternamn som de tagit under äktenskapet även efter äktenskapsskillnaden. Om det inte föreligger någon överenskommelse kan domstolen tillåta makarna att behålla de namn de använt under äktenskapet om detta anses motiverat. Om det varken föreligger en överenskommelse eller ett domstolsbeslut återtar båda makarna de efternamn de hade före äktenskapet.

3.2 fördelningen av makarnas egendom,

Äktenskapets egendomsordning upplöses mellan makarna från den tidpunkt då de ansöker om äktenskapsskillnad. Var och en av makarna – eller makarna tillsammans, i fall där båda makarna samtycker till äktenskapsskillnad – kan ansöka om ett beslut från domstolen om att äktenskapets egendomsordning upphörde dagen för de facto-separationen.

Om den äktenskapliga egendomsordningen upphör vid äktenskapsskillnaden är de f.d. makarna fortsatt gemensamma ägare till den gemensamma egendomen tills deras respektive andelar i egendomen har fastställts.

Vid äktenskapsskillnaden tar var och en av makarna över sin personliga egendom. Därefter delas den gemensamma egendomen upp och eventuella skulder betalas. Den andel av egendomen som ska tillfalla vardera maken fastställs på grundval av hans eller hennes bidrag till förvärvet och vidmakthållandet av den gemensamma egendomen. Såvida inte annat kan bevisas förmodas makarnas bidrag ha varit lika stort.

Oberoende av eventuell underhållsskyldighet mellan de f.d. makarna eller ersättning kan den av makarna som inte anses ansvarig för äktenskapets söndring och som lider väsentlig skada till följd av äktenskapets upplösning begära ersättning från den make som är ansvarig för söndringen. Familjedomstolen fattar beslut om denna begäran i samband med domen på äktenskapsskillnad.

Makarnas arvsrätt gentemot varandra upphör till följd av en äktenskapsskillnad.

3.3 makarnas gemensamma, underåriga barn,

Efter att en dom om äktenskapsskillnad har meddelats ska familjedomstolen fatta beslut om förhållandet mellan de skilda föräldrarna och eventuella underåriga barn. I allmänhet har makarna delat **föräldraansvar för barnen** efter äktenskapsskillnaden. Familjedomstolen fastställer det underåriga barnets **hemvist**. Som hemvist räknas den förälders bostad där barnet vanligtvis bor. Den förälder som inte bor tillsammans med barnet har rätt till umgänge med barnet. Domstolen fastställer också storleken på det **bidrag** som var och en av föräldrarna ska betala för barnets uppfostran och utbildning.

Om omständigheterna förändras kan domstolen ändra sitt beslut om de skilda föräldrarnas rättigheter och skyldigheter gentemot underåriga barn. Detta görs på begäran av en av föräldrarna eller av en annan familjemedlem, barnet, förmyndarmyndigheten, barnskyddsmyndigheten eller åklagaren.

3.4 underhållsskyldighet mot den andra maken?

Underhållsskyldigheten mellan makarna upphör till följd av äktenskapsskillnaden. En före detta make/maka har rätt till underhåll om han eller hon befinner sig i ekonomiskt trångmål på grund av arbetsoförmåga som uppstått före eller under äktenskapet, eller på grund av arbetsoförmåga som uppstår inom ett år efter äktenskapsskillnaden, förutsatt att denna oförmåga beror på händelser som har med äktenskapet att göra.

En make som ansöker om underhåll får inte samtidigt begära ersättning. Om det i domen på äktenskapsskillnad sägs att endast en av makarna har varit vållande kan den andra maken ha rätt till ersättning. Ersättning kan endast bli aktuell om äktenskapet varade i minst 20 år.

4 Vad är den praktiska innebörden av hemskillnad?

Begreppet "hemskillnad" finns inte i rumänsk lag utan man talar i stället om "de facto-separation" och lagenlig uppdelning av egendom. Denna situation måste bevisas inför domstol. Om en de facto-separation har varat i mer än två år anses detta som en grund till äktenskapsskillnad.

5 Vilka krav måste vara uppfyllda för att erhålla hemskillnad?

6 Vad får en hemskillnad för rättsliga följder?

7 Vad är den praktiska innebörden av annullering av äktenskap?

Ett äktenskap kan annulleras om något av de rättsliga kraven i äktenskapskontraktet inte har respekterats. Ett äktenskap kan endast annulleras genom ett domstolsbeslut. En annullering har rättsverkan för såväl det förflutna som framtiden eftersom ett annullerat äktenskap anses aldrig ha existerat.

8 Vilka krav måste vara uppfyllda för att ett äktenskap ska annulleras?

Om något av följande rättsliga krav i äktenskapskontraktet inte har respekterats anses det utgöra en absolut grund till annullering av äktenskapet:

Äktenskapet ingicks utan samtycke.

Äktenskapet ingicks mellan personer av samma kön.

Äktenskapet ingicks av en person som redan var gift.

Äktenskapet ingicks mellan personer som är släkt i rakt nedstigande led eller i sidled upp till och inklusive fjärde led.

Äktenskapet ingicks av en otillräknelig eller psykiskt störd person.

Äktenskapet ingicks utan de framtida makarnas samtycke eller detta samtycke har inte lämnats på det sätt som lagen föreskriver.

Äktenskapet ingicks av en underårig person under 16 år.

Äktenskapet ingicks av annat skäl än i syfte att bilda familj.

Relativa grunder till annullering av äktenskap är följande:

Äktenskapet har ingåtts av en underårig person som bedöms vara under 16 år i en medicinsk undersökning, utan samtycke från den förälder/de föräldrar som har vårdnaden om barnet eller utan samtycke från den person som har föräldraansvaret.

Samtycke har uppnåtts på felaktig väg, dvs. genom misstag (gällande den andra makens/makans fysiska identitet), bedrägeri eller våld.

Äktenskapet har ingåtts av en person som tillfälligt saknar omdöme.

Äktenskapet har ingåtts mellan en adoptivförälder och ett underårigt barn som denne har vårdnaden om.

9 Vad blir den rättsliga följden av att äktenskapet annulleras?

Fram till det att domstolen utfärdar sin slutliga dom behåller en make som ingick ett ogiltigt eller annullerat äktenskap i god tro samma status som i ett giltigt äktenskap. Förmögenhetsförhållandena mellan de f.d. makarna är desamma som vid äktenskapsskillnad.

Annulleringen av äktenskapet förändrar inte barnens ställning, utan de behåller sin status som barn i äktenskapet. Föräldrarnas och barnens rättigheter och skyldigheter gentemot varandra regleras på samma sätt som vid äktenskapsskillnad.

Ett domstolsbeslut om ogiltigförklaring eller annullering av ett äktenskap kan få följder för tredje part: bestämmelserna om äktenskapets egendomsordning, äktenskapskontraktets offentliga karaktär och äktenskapskontraktets ogiltighet gäller.

Äktenskapets ogiltighet kan inte få följder för tredje part när det gäller en handling som genomförts före äktenskapet med en av makarna, såvida inte lagstiftningens krav gällande upplysningsplikt om annulleringen/ogiltigförklaringen har uppfyllts, eller den tredje parten på annat sätt var medveten om grunderna till annullering innan handlingen utfördes.

10 Kan man lösa frågor som har med äktenskapsskillnaden att göra på annat sätt än genom att väcka talan i domstol?

Medling är valfri innan ett förfarande inleds vid domstol. Under förfarandets gång måste domstolen informera parterna om möjligheten till och fördelarna med att använda sig av medling.

Genom medling går det att reda ut missförstånd mellan makarna vad gäller utövandet av föräldrarättigheter, barnens hemvist och föräldrarnas bidrag till barnens uppehälle. Medlaren ser till att utfallet av medlingen inte går emot barnets bästa, och uppmanar föräldrarna att först och främst ta hänsyn till barnets behov och att ta sitt föräldraansvar för att se till att den faktiska separationen eller äktenskapsskillnaden inte inverkar negativt på barnens uppfostran och utveckling.

Medlingsavtalet, som innehåller en överenskommelse mellan parterna när det gäller föräldraansvar, föräldrarnas bidrag till barnens underhåll och fastställande av barnens hemvist, ska godkännas av domstolen. Denna måste kontrollera om avtalet tar hänsyn till barnets bästa.

Om makarna är överens om att skiljas och inte har några underåriga barn som fötts inom eller utanför äktenskapet eller adopterats, kan en ämbetsman på registerkontoret eller en notarius publicus på den plats där äktenskapet ingicks eller där makarna hade sitt sista gemensamma hem förklara äktenskapet upplöst genom makarnas överenskommelse och utfärda ett intyg om äktenskapsskillnad.

När makarna är överens om att skiljas kan en notarius publicus utfärda ett intyg om äktenskapsskillnad även då det finns underåriga barn som fötts inom eller utanför äktenskapet eller adopterats, i det fall att makarna är överens om samtliga villkor för namn, föräldransvar, barnens hemvist, sätt att hantera personliga förbindelser samt föräldrarnas bidrag till utgifter för barnens uppfostran och utbildning.

11 I vilken domstol ansöker man om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap? Vilka formaliteter måste följas och vilka handlingar bör bifogas ansökan?

En ansökan om äktenskapsskillnad ska lämnas in till en **distriktsdomstol** (*judecătoria*).

Den distriktsdomstol som har territoriell behörighet för den ort där makarna hade sitt sista gemensamma hem är behörig. Om makarna inte hade något gemensamt hem eller om ingen av dem längre bor i den domkrets där deras sista gemensamma hem var beläget ska ansökan ställas till den domstol som har behörighet på den ort där svarandens hem ligger. Om svaranden inte har något hem i Rumänien, och de rumänska domstolarna har en internationell behörighet, bör ansökan ställas till den domstol som har behörighet på den ort där karendens hem ligger. Om varken karenden eller svaranden är bosatt i Rumänien kan parterna enas om att lämna in ansökan vid valfri domstol i Rumänien. Om ingen sådan överenskommelse görs ska ansökan om äktenskapsskillnad lämnas in vid distriktsdomstolen för sektor 5 i Bukarest.

Utöver anmärkningarna i yrkandet ska ansökan om äktenskapsskillnad omfatta alla underåriga barns namn. Ansökan ska inges tillsammans med äktenskapsbeviset, kopior av underåriga barns födelseintyg och i tillämpliga fall makarnas medlingsavtal.

Om ansökan om äktenskapsskillnad görs med båda makars samtycke ska den skrivas under av båda makar eller av en gemensam representant som auktoriserats genom en särskild bestyrkt fullmakt. Om denna representant är en advokat ska han eller hon bestyrka makarnas underskrifter i enlighet med lagen.

Vid förfarandet i domstolen i första instans måste parterna vara fysiskt närvarande, såvida inte en av dem sitter i fängelse, är allvarligt sjuk, är föremål för ett förbudsföreläggande, bor utomlands eller befinner sig i en annan situation som hindrar honom/henne från att närvara. I sådana fall kan den berörda parten företrädas av en advokat, auktoriserad representant eller, i tillämpliga fall, en förmyndare eller registrerad representant (en s.k. god man). Om karenden på dagen för förfarandet i domstolen i första instans är olovligen frånvarande, och endast svaranden infinner sig, kommer ansökan att betraktas som ogrundad och avvisas.

Domstolen ska då fatta beslut, även om den inte ombads göra detta i ansökan om äktenskapsskillnad, gällande parternas föräldransvar, föräldrarnas bidrag till utgifterna för barnens uppfostran och utbildning, barnens hemvist och föräldrarnas rätt att ha ett personligt förhållande med barnen.

En berörd part kan ansöka om annullering på absoluta grunder. Ansökan om annullering är personlig och har inga följder för arvtagarerna. Om ansökan lämnades in av en av makarna kan den emellertid upprätthållas av en av hans eller hennes arvtagare.

12 Kan man få rättshjälp för att täcka kostnaderna i målet?

Rättshjälp kan erhållas på de villkor som anges i regeringens nöddecret nr 51/2008 om rättshjälp vid civilrättsliga förfaranden, som godkändes med ändringar och tillägg genom lag nr 193/2008, i dess ändrade lydelse.

Rättshjälp kan erhållas i en eller flera av följande former: tillgång till advokat, betalning av avgifter för sakkunniga, översättare eller tolk, betalning av avgifter för exekutionstjänstemän, eller undantag, rabatt, delbetalning eller uppskov av betalning av avgifterna för domstolsförfarandet.

För att få full rättshjälp måste den som ansöker ha haft en nettoinkomst per månad och familjemedlem som i genomsnitt är mindre än 300 rumänska leu under de två månaderna innan ansökan lämnades in. Om inkomsten är lägre än 600 leu kan rättshjälp beviljas för att täcka 50 % av kostnaderna. Rättshjälp i proportion till karendens behov kan också beviljas i andra situationer där det kan antas att de fastställda eller beräknade kostnaderna för förfarandet kommer att begränsa karendens tillgång till rättslig prövning, t.ex. på grund av skillnaden i levnadskostnader mellan den medlemsstat där karenden är bosatt och Rumänien.

13 Kan en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap överklagas?

I den nya civilprocesslagen kan en sådan dom överklagas inom 30 dagar från det att domen meddelats.

14 Hur ska man göra för att få en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelats i en annan medlemsstat erkänd i [medlemsstat]?

För erkännande av en dom om äktenskapsskillnad gäller bestämmelserna i förordning (EG) nr 2201/2003. Ansökan bör ställas till den domstol som har behörighet på den ort där svaranden har hemvist i Rumänien. Om svaranden inte har någon känd hemvist, bör ansökan ställas till den domstol som har behörighet på den ort där karenden har hemvist.

15 Till vilken domstol ska man vända sig för att begära omprövning av ett beslut att i [medlemsstat] erkänna en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som har meddelats i en annan medlemsstat? Hur handläggs sådana mål?

Ett beslut om erkännande kan bestridas genom en ansökan till den appellationsdomstol som är behörig i det berörda territoriet eller genom ett överklagande vid Rumäniens högsta domstol.

16 Vilket lands lag tillämpas i ett mål om äktenskapsskillnad mellan makar som inte har hemvist i [medlemsstat] eller har olika medborgarskap?

För att avgöra vilken lagstiftning som ska tillämpas i ett mål som gäller internationell privaträtt kommer en rumänsk domstol att tillämpa antingen *förordning (EU) nr 1259/2010 av den 20 december 2010 om genomförande av ett fördjupat samarbete om tillämplig lag för äktenskapsskillnad och hemskillnad* eller bestämmelserna i artikel 2597 och följande artiklar i civilrättslagen.

Makarna kan välja att tillämpa lagstiftningen i det land där de har sin gemensamma hemvist eller hade sin sista gemensamma hemvist (om minst en av dem bor där vid den tidpunkt då de gör sitt val), lagstiftningen i det land där en av makarna är medborgare, lagstiftningen i ett land där makarna har levt i minst tre år eller rumänsk lagstiftning.

Om makarna inte gör ett val gäller lagstiftningen i det land där de har sin gemensamma hemvist, eller om detta inte är aktuellt, lagstiftningen i det land där makarna hade sin sista gemensamma hemvist (om minst en av makarna fortfarande har sin hemvist där den dag då ansökan om äktenskapsskillnad lämnas in). Om en av makarna inte har någon hemvist gäller lagstiftningen i det land där båda makar var medborgare den dag då ansökan om äktenskapsskillnad lämnades in. Om makarna har olika medborgarskap gäller lagstiftningen i det land där de båda senast hade medborgarskap (om minst en av dem fortfarande innehar detta medborgarskap den dag då ansökan lämnas in). I alla andra situationer tillämpas rumänsk lagstiftning.

Den här webbsidan hör till portalen [Ditt Europa](#).

Du får gärna [lämna synpunkter](#) på innehållet

This webpage is part of an EU quality network

Senaste uppdatering: 31/05/2021

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skilsmässa och hemskillnad - Slovenien

1 Vilka krav måste vara uppfyllda för att makarna ska kunna få en dom på äktenskapsskillnad?

Slovensk lag erkänner

äktenskapsskillnad i samförstånd,

äktenskapsskillnad genom överenskommelse inför en notarie och

äktenskapsskillnad genom ansökan (andra mål än tvistemål).

a) När det gäller äktenskapsskillnad i samförstånd beviljar domstolen äktenskapsskillnad enligt artikel 96 i familjelagen (*Družinski zakonik*) under förutsättning att makarna har enats om eventuella barns vårdnad, uppfostran och underhåll och barnens umgängesrätt med föräldrarna i enlighet med bestämmelserna i familjelagen. Makarna måste också i form av en verkställbar notariehandling lämna in ett avtal om boskillnad, med klargörande av vem av makarna som ska bo kvar i den gemensamma bostaden samt eventuellt underhållsbidrag för makar som inte har utkomstmöjligheter eller är arbetslösa utan egen förskyllan.

Innan domstolen beviljar äktenskapsskillnad måste den avgöra om överenskommelsen mellan makarna säkerställer eventuella barns vårdnad, uppfostran och underhåll samt barnens umgängesrätt med föräldrarna i enlighet med barnens bästa. Om domstolen fastställer att överenskommelsen mellan makarna inte ligger i barnens intresse avslår den ansökan om äktenskapsskillnad genom ömsesidigt medgivande.

b) Om makar som inte har föräldraansvar över några gemensamma barn önskar äktenskapsskillnad och har enats om boskillnad, med klargörande av vem av makarna som ska bo kvar i den gemensamma bostaden samt eventuellt underhållsbidrag för en av dem som inte har utkomstmöjligheter eller är arbetslösa utan egen förskyllan, ber de en notarie att upprätta en notariehandling som dokumenterar deras överenskommelse om att upplösa äktenskapet. Äktenskapet upplöses när notariehandlingen undertecknas. Handlingen utgör en rättslig grund för att registrera äktenskapsskillnaden i civilregistret. Notarien sänder handlingen till den administrativa enheten, som registrerar äktenskapsskillnaden i civilregistret inom åtta dagar från den dag överenskommelsen undertecknas inför notarien (artikel 97 i familjelagen).

c) Om äktenskapet av något skäl har blivit "ohållbart" får endera av makarna begära skilsmässa. När en domstol avslutar ett äktenskap på grundval av föregående punkt beslutar den även om eventuella barns vårdnad, uppfostran och underhåll och barnens umgängesrätt med föräldrarna i enlighet med lagen. Innan domstolen fattar beslut enligt föregående punkt måste den fastslå hur barnets intressen bäst kan tillgodoses (artikel 98 i familjelagen). Innan talan väcks eller ansökan inges om äktenskapsskillnad i samförstånd ges makarna rådgivning på ett socialkontor (*center za socialno delo*), såvida inte makarna inte har föräldraansvar över några gemensamma barn, en av makarna är mentalt oförmögen,

en av makarna befinner sig på okänd vistelseort eller är försvunnen,

en av eller båda makarna bor utomlands.

Syftet med rådgivningen är att hjälpa makarna att avgöra om deras förhållande har brutit samman till den grad att äktenskapet har blivit ohållbart för minst en av dem, eller om det finns någon möjlighet att rädda äktenskapet. Makarna deltar personligen i denna rådgivning; deras ombud närvarar ej (artikel 200 i familjelagen).

2 På vilka grunder kan man få äktenskapsskillnad?

Familjelagen erkänner endast en grund för äktenskapsskillnad, nämligen att det föreligger varaktigt söndring. Detta innebär att äktenskapet har brutit samman så djupt och oåterkalleligt att det inte längre kan räddas. Ett äktenskap anses endast vara "ohållbart" när relationen mellan makarna inte bara har brutit samman tillfälligt, utan av allvarliga skäl har brutit samman djupt och oåterkalleligt. Detta bedöms enligt situationen vid tidpunkten för förhandlingarna, och alla omständigheter som har lett till den rådande situationen beaktas. Domstolen konstaterar också att äktenskapet är ohållbart när den andra maken går med på skilsmässan.

Ett äktenskap kan upplösas på begäran från endera maken och äktenskapet behöver inte vara ohållbart för båda parter.

Frågan om vem av parterna som har begått det felsteg som ledde till att äktenskapet blev ohållbart tas inte upp, och domstolen fastställer inte heller detta under förhandlingarna. Äktenskapet kan därför också upplösas på begäran av den part som är skyldig till att det blev ohållbart.

3 Vilka rättsliga konsekvenser får en äktenskapsskillnad när det gäller

De juridiska följderna av äktenskapsskillnad anges närmare nedan.

3.1 makarnas personliga förhållanden (t.ex. i fråga om efternamn),

En make som ändrar efternamn i samband med äktenskap får inom ett år från den slutliga skilsmässodomen eller domen som upplöser äktenskapet, eller inom ett år från undertecknandet av notariehandlingen eller en motsvarande handling avseende äktenskapsskillnad i samförstånd inge en förklaring till behörig myndighet om att de vill byta tillbaka till det efternamn de hade före äktenskapet. Förklaringen får endast inges av en person som inte har ändrat efternamn ytterligare en gång under äktenskapet (artikel 17 i personnamnslagen [*Zakon o osebnem imenu*]). Ändringar av efternamn är en administrativ fråga som beslutas av förvaltningsorgan, inte av domstolen.

3.2 fördelningen av makarnas egendom,

Om makarna inte har ingått avtal om hur deras förmögenhetsförhållanden ska ordnas gäller vid boskillnad **det juridiska antagandet att makarnas andel av de gemensamma tillgångarna är lika stor**. Om någon av makarna anser att de kommer att hamna i ett ofördelaktigt läge om tillgångarna delas upp i lika delar får de dock begära att deras andel ska fastställas i förhållande till deras bidrag till de gemensamma tillgångarna. Obetydliga skillnader i bidrag till makarnas förmögenhetsförhållanden beaktas inte. Domstolen tar hänsyn till alla omständigheter i fallet, särskilt varje makes inkomst, om den ena maken har hjälpt den

andra, eventuella barns vårdnad och uppfostran, hushållsarbete, underhåll av hem och familj, underhåll av tillgångar samt annat arbete eller deltagande i förvaltning, underhåll och ökning av de gemensamma tillgångarna (artikel 74 i familjelagen).

3.3 makarnas gemensamma, underåriga barn,

VÅRDNAD OCH UPPFOSTRAN AV BARNEN

Föräldrar som inte längre lever ihop eller som planerar att separera måste **komma överens om barns uppfostran och vårdnad**. I samband med detta ska barnets bästa beaktas. De kan enas om att båda ska fortsätta att ha ansvar för barnens vårdnad och uppfostran, att en av föräldrarna ska anförtros ansvaret för vårdnaden och uppfostran av samtliga barn, eller att vissa av barnen ska anförtros till den ena föräldern och vissa till den andra föräldern. Om föräldrarna inte kan enas om hur föräldrarättigheterna ska utövas får de hjälp från de sociala myndigheterna med att nå en överenskommelse. De kan även begära medling.

Om föräldrarna når en överenskommelse om barnens vårdnad och uppfostran kan de föreslå att en förlikning undertecknas inför domstol. Om domstolen slår fast att föräldrarnas avtal inte ser till barnets bästa avslår den förslaget.

Om föräldrarna inte heller med de sociala myndigheternas hjälp lyckas enas om barnens uppfostran och vårdnad ska domstolen på begäran från en eller båda föräldrarna, från ett barns förmyndare, från ett barn som har fyllt 15 år, förutsatt att barnet kan förstå betydelsen och de rättsliga konsekvenserna av sina handlingar, eller från de sociala myndigheterna fatta något av följande beslut:

Föräldrarna behåller ett gemensamt ansvar för barnens vårdnad och uppfostran.

En av föräldrarna anförtros ansvaret för vårdnaden och uppfostran av makarnas samtliga barn.

Vissa barn ska anförtros till den ena föräldern och andra barn till den andra föräldern.

Domstolen får även *ex officio* och enligt bestämmelserna i familjelagen besluta om alla åtgärder som krävs för att främja barnens intressen.

I sitt beslut om vårdnad och uppfostran beaktar domstolen också barnets åsikt om barnet själv uttrycker den, eller åsikten från en person som barnet litar på och har valts av barnet självt, under förutsättning att barnet har förmåga att förstå vikten av beslutet och dess konsekvenser. I sitt beslut om vårdnad och uppfostran i enlighet med barnets bästa tar domstolen de sociala myndigheternas åsikt i beaktande. Denna åsikt inhämtas enligt bestämmelserna i civilprocesslagen för andra mål än tvistemål (artiklarna 138 och 143 i familjelagen, artikel 102 i civilprocesslagen för andra mål än tvistemål [*Zakon o nepravdnem postopku*]).

UMGÅNGE

Ett barn har rätt att ha umgänge med båda föräldrarna och omvänt. Vid umgänge ska barnets bästa tillgodoses. Den förälder som har anförtrotts barnets vårdnad och uppfostran, eller en annan person som barnet bor hos, måste avstå från att försvåra eller förhindra umgänge, och måste sträva efter att uppmuntra barnet att inta en positiv attityd till umgänget med den andra föräldern eller sina föräldrar. Den förälder som har umgänge med barnet måste avstå från allt som skulle kunna försvåra umgänge, och omvårdnad och uppfostran av barnet.

Föräldrar som inte bor ihop och som har för avsikt att separera ska komma överens om umgänget. Om föräldrarna inte kan enas om hur föräldrarättigheterna ska utövas får de hjälp från de sociala myndigheterna med att nå en överenskommelse. De kan även begära medling. Om föräldrarna når en överenskommelse om umgänge kan de föreslå att en förlikning undertecknas inför domstol. Om domstolen anser att överenskommelsen inte ligger i barnets intresse avslår den förslaget. Om föräldrarna inte kan nå en överenskommelse om umgänge fattar domstolen beslut i frågan.

Ett domstolsförfarande för att besluta om umgänge och för att ändra ett beslut som reglerar frågan inleds på förslag av en eller båda föräldrarna, av ett barns förmyndare, av ett barn som har fyllt 15 år, förutsatt att barnet kan förstå betydelsen och de rättsliga konsekvenserna av sina handlingar, eller av de sociala myndigheterna.

Om äktenskapsskillnad sker i samförstånd måste makarna även bifoga ett umgängesavtal till överenskommelsen som domaren skriver in i skilsmässodomen. Även intyg om närvaro vid rådgivning måste bifogas. Om domstolen bifaller ansökan om äktenskapsskillnad, ansökan om annullering av äktenskap eller ansökan om att fastställa ett äktenskaps befintlighet fattar domstolen även beslut om umgänge mellan makarna och eventuella barn. Frågor som rör umgängesrätt beslutas i första instans av distriktsdomstolarna (*okrožna sodišča*) inom ramen för ett för annat mål än tvistemål.

I beslut om umgängesrätt är barnets intresse det viktigaste. Umgänge anses inte vara i barnets intresse om det medför psykisk press på barnet eller äventyrar barnets fysiska och psykiska utveckling.

Ett barn har också rätt att ha kontakt med andra personer i familjen som har nära personliga band till barnet (t.ex. mor- och farföräldrar samt (halv)bröder och (halv)sysstrar).

Rätten får upphäva eller begränsa umgängesrätten i enlighet med artikel 173 i familjelagen.

Om den förälder som barnet bor hos förhindrar umgänge mellan barnet och den andra föräldern och umgänge inte ens kan ske med specialisthjälp från de sociala myndigheterna får domstolen på begäran av den andra föräldern besluta om att frånta den förälder som förhindrar umgänge vårdnaden och anförtro barnet till den andra föräldern, om domstolen anser att den andra föräldern kommer att möjliggöra umgänge och detta är enda sättet att främja barnets intressen. Domstolen utfärdar ett nytt beslut om umgänge med föräldrar när så krävs på grund av förändrade omständigheter och för barnets bästa.

I sitt beslut om vårdnad och uppfostran beaktar domstolen också barnets åsikt om barnet själv uttrycker den, eller åsikten från en person som barnet litar på och har valts av barnet självt, under förutsättning att barnet har förmåga att förstå vikten av beslutet och dess konsekvenser.

I sitt beslut om umgängesrätt enligt barnets intresse tar domstolen de sociala myndigheternas åsikt i beaktande. Denna åsikt inhämtas enligt bestämmelserna i civilprocesslagen för andra mål än tvistemål (artiklarna 141, 142 och 143 i familjelagen, artikel 102 i civilprocesslagen för andra mål än tvistemål).

UNDERHÅLLSBIDRAG för makar och barn

Makarna kan enas om att underteckna ett domstolsbeslut när det gäller barnens underhåll. Om avtalet inte ligger i barnets intresse avslår domstolen förslaget (artikel 191 i familjelagen).

Om makarna inte har enats, varken själva eller med hjälp av de sociala myndigheterna, får de begära att domstolen fattar beslut i frågan. Innan domstolen fattar beslut ska den inhämta ett yttrande från den sociala myndigheten. Domstolen beaktar också barnets åsikt om barnet själv uttrycker den, under förutsättning att barnet har förmåga att förstå vikten av beslutet och dess konsekvenser (artiklarna 140 och 143 i familjelagen).

Föräldrar är skyldiga att underhålla sina barn tills de blir myndiga så att de efter sin förmåga tillhandahåller de levnadsvillkor som krävs för barnets utveckling. Föräldrar är även skyldiga att underhålla barn som är inskrivna i sekundärskola efter det att de har blivit myndiga, förutsatt att de regelbundet deltar i undervisning och inte är anställda, och inte är registrerade som arbetslösa, dvs. fram till dess att sekundärskolan är slutförd eller att den högsta nivån av allmän utbildning eller yrkesutbildning som finns tillgänglig enligt bestämmelser om sekundärutbildning har slutförts. Underhållsskyldigheten gäller till dess att barnet har fyllt 26.

Föräldrar är skyldiga att underhålla barn som är inskrivna på högre teknisk utbildning förutsatt att de regelbundet deltar i undervisning och inte är anställda, och inte är registrerade som arbetslösa, dvs. fram till dess att den högre tekniska utbildningen är slutförd i enlighet med bestämmelserna i tillämplig lag för högre teknisk utbildning. Föräldrar är skyldiga att underhålla barn som är inskrivna på högre utbildning förutsatt att de regelbundet deltar i undervisning och inte är anställda, och inte är registrerade som arbetslösa, dvs. fram till dess att grundexamen, magisterutbildning eller integrerat masterprogram har slutförts i

enlighet med bestämmelserna i tillämplig lag för högre utbildning. Om det studieprogram som barnet följer är längre än fyra år förlängs underhållsskyldigheten med den tid som studieprogrammet överskrider dessa fyra år. Underhållsskyldigheten gäller till dess att barnet har fyllt 26 (artikel 183 i familjelagen).

Underhåll tilldelas i enlighet med sökandens behov och den underhållsskyldiga personens materiella tillgångar och inkomster. När domstolen beslutar om underhåll till barn är den skyldig att ta hänsyn till barnets intresse så att underhållet är tillräckligt för att garantera en gynnsam fysisk och psykisk utveckling. Underhållet måste täcka alla barnets levnadsomkostnader, särskilt kostnader för boende, mat, kläder, skor, omvårdnad och skydd, utbildning, skolgång, fritids- och nöjesaktiviteter samt andra särskilda behov. Underhåll justeras en gång om året enligt konsumentprisindex i Slovenien (artiklarna 189, 190 och 198 i familjelagen).

En make eller sambo är skyldig att underhålla partnerns minderåriga barn som lever med dem, om inte partnern eller en annan förälder kan underhålla barnet.

En makes eller sambos skyldighet upphör när äktenskapet eller det icke-äktenskapliga partnerskapet med barnets moder eller fader upphör, såvida inte äktenskapet eller det icke-äktenskapliga partnerskapet upphör på grund av att barnets moder eller fader avlider. I sådana fall är den efterlevande maken eller icke-äktenskapliga partnern skyldig att underhålla den avlidna makens eller icke-äktenskapliga partnerns barn endast om de levde tillsammans med barnet vid den tidpunkt äktenskapet eller det icke-äktenskapliga partnerskapet upphörde (artikel 187 i familjelagen).

Barn som har uppnått myndig ålder är skyldiga att underhålla sina föräldrar om dessa saknar tillräckliga försörjningsmedel och inte har möjlighet att förvärva egna medel, men endast under så lång tid som föräldrarna underhöll dem. Barn som har uppnått myndig ålder är inte skyldiga att underhålla en förälder som, av orimliga skäl, inte uppfyllde sina underhållsskyldigheter gentemot dem (artikel 185 i familjelagen).

3.4 underhållsskyldighet mot den andra maken?

En make som saknar försörjningsmedel eller är arbetslös utan egen förskyllan har rätt att begära underhåll från den andra maken vid skilsmässoförfaranden, eller genom att väcka en särskild talan inom ett år från det att äktenskapet slutligen upplösts. Underhållsbidrag får endast begäras om omständigheterna vid tidpunkten för skilsmässan var sådana att underhåll behövdes och om omständigheterna är desamma vid den tidpunkt då maken begär underhåll (artikel 100 i familjelagen).

Makarna kan komma överens om underhåll vid äktenskapsskillnad genom att ingå ett underhållsavtal inför notarie i form av en verkställbar notariehandling. Detta kan ske när äktenskap ingås, under äktenskapet eller vid äktenskapsskillnad (artikel 101 i familjelagen).

Underhållsbidrag bestäms enligt sökandens behov och den underhållsskyldiga personens möjligheter. Det fastställs som ett månadsbelopp som betalas i förskott och kan begäras från den dag då talan om underhållsbidrag väcks. I undantagsfall kan det betalas ut som ett engångsbelopp eller på annat sätt om det motiveras av särskilda skäl. Underhållsbidrag som fastställs på detta sätt får dock inte försätta den sökande i en avsevärt sämre situation än den situation sökanden skulle ha befunnit sig i om underhållsbidraget hade betalats ut i förskott som en månatlig summa; det får heller inte lägga en orimlig börda på den person som är skyldig att betala underhåll (artikel 104 i familjelagen).

Domstolen avslår ansökan om underhållsbidrag om det skulle vara orättvist för den ena maken att betala underhållsbidrag till den andra maken mot bakgrund av de händelser som ledde till att äktenskapet blev ohållbart, eller om den make som begär underhåll har begått ett brott mot den andra maken, eller mot den andra makens barn eller föräldrar före, under eller efter skilsmässoförhandlingarna (artikel 100 i familjelagen).

Det föreligger ingen underhållsskyldighet mellan skilda makar om betalning av underhåll skulle äventyra deras förmåga att försörja sig själva eller minderåriga barn som de är skyldiga att underhålla enligt familjelagen (artikel 105 i familjelagen).

Underhållsbidragen justeras en gång om året enligt konsumentprisindex i Slovenien (artikel 107 i familjelagen).

4 Vad är den praktiska innebörden av hemskillnad?

"Samlevnad" (*življenjska skupnost*) är ett grundläggande inslag i äktenskapet (artikel 3 i familjelagen). Upplösning av samlevnaden (*prenehanje življenjske skupnosti*) eller hemskillnad innebär en permanent upplösning av de grundläggande inslagen i de ömsesidiga relationerna mellan makarna. När samlevnaden upphör upplöses också de ekonomiska, intima och känslomässiga banden mellan makarna, och även det gemensamma hushållet osv.

5 Vilka krav måste vara uppfyllda för att erhålla hemskillnad?

Det finns inga regler om hemskillnad i lagen. Domstolarna beslutar om hemskillnad från fall till fall enligt omständigheterna i varje ärende.

6 Vad får en hemskillnad för rättsliga följder?

Hemskillnad påverkar inte äktenskapet i sig, vilket innebär att det bara är samlevnaden som upphör, inte äktenskapet. Det krävs en ansökan om äktenskapsskillnad genom ömsesidigt medgivande, en begäran till en notarie om att upprätta en notariehandling avseende överenskommelse om äktenskapsskillnad, eller en ansökan om äktenskapsskillnad för att upplösa äktenskapet (se punkt 1). En make som saknar försörjningsmedel får begära underhåll från den andra maken vid skilsmässoförfaranden, eller genom att väcka en särskild talan inom ett år från det att äktenskapet slutligen upplösts.

7 Vad är den praktiska innebörden av annullering av äktenskap?

Annullering innebär att de lagstadgade villkoren för äktenskap inte var uppfyllda vid den tidpunkt då äktenskapet ingicks (äktenskapet ingicks inte av fri vilja, den fria viljan som uttrycktes var påtvingad eller uttrycktes av misstag, äktenskapet ingicks inte enligt det föreskrivna förfarandet, äktenskapet ingicks av en minderårig eller ingicks av en mentalt oförmögen person eller en tillfälligt mentalt oförmögen person osv.). De juridiska följderna av äktenskapet upphör att gälla den dag det annulleras.

8 Vilka krav måste vara uppfyllda för att ett äktenskap ska annulleras?

Ett äktenskap blir inte ogiltigt ipso jure, utan måste annulleras genom ett beslut.

Talan om annullering av äktenskap kan väckas av makarna eller någon annan part med ett rättsligt intresse av annulleringen, t.ex. om äktenskapet ingicks av en minderårig eller en mentalt oförmögen person, om ett tidigare äktenskap inte hade avslutats, om äktenskapet ingicks mellan släktingar, om någon av makarna inte var närvarande när äktenskapet ingicks eller om äktenskapet inte ingicks i syfte att leva i ett gemensamt hushåll. Den allmänna åklagaren kan också väcka talan på ovanstående grunder och i fall där äktenskap har ingåtts mellan adoptivförälder och adoptivbarn.

Talan om annullering kan även väckas av någon av makarna när skälet mental oförmögenhet inte längre föreligger.

Det finns ingen preskriptionstid för rätten att begära annullering av ett äktenskap (artikel 48 i familjelagen).

9 Vad blir den rättsliga följden av att äktenskapet annulleras?

De juridiska följderna av äktenskapet upphör att gälla den dag då domen om annullering blir slutlig. Vid annullering av äktenskap gäller samma bestämmelser för egendomsförhållanden och gåvor mellan makarna som vid äktenskapsskillnad (artiklarna 54 och 55 i familjelagen).

10 Kan man lösa frågor som har med äktenskapsskillnaden att göra på annat sätt än genom att väcka talan i domstol?

Genom lagen om medling i civil- och handelsrättsliga frågor (*Zakon o mediaciji v civilnih in gospodarskih zadevah*), som trädde i kraft i juni 2008, regleras medling i tvister i civil-, handels-, arbets- och familjerättsliga frågor samt egendomsrättsliga förhållanden när det gäller krav som parterna fritt kan hävda och lösa, om inget annat anges i separata lagar om dessa typer av tvister. Ett äktenskap kan inte upplösas utan en domstols ingripande, vilket innebär att en ansökan om att upplösa äktenskapet i samförstånd måste inges (se punkt 1).

11 I vilken domstol ansöker man om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap? Vilka formaliteter måste följas och vilka handlingar bör bifogas ansökan?

Enligt civilprocesslagen för andra mål än tvistemål är äktenskapsmål följande: förfaranden för att fastställa ett äktenskaps befintlighet, förfaranden för att annullera ett äktenskap och förfaranden för att upplösa ett äktenskap.

Distriktsdomstolar är behöriga att besluta i sådana frågor i första instans (artikel 10 i civilprocesslagen för andra mål än tvistemål).

Ett förfarande för att fastställa ett äktenskaps befintlighet inleds med en ansökan från en person med rättsligt intresse i frågan eller från den allmänna åklagaren.

Ett förfarande för att annullera ett äktenskap inleds med en ansökan från en av makarna. Ett förfarande kan även inledas med en ansökan från en person med rättsligt intresse i frågan eller från den allmänna åklagaren, om detta föreskrivs i familjelagen.

Ett förfarande för att upplösa ett äktenskap inleds med en ansökan från en av makarna.

Ett förfarande för äktenskapsskillnad genom ömsesidigt medgivande inleds med en ansökan från båda makarna. Om en ansökan om äktenskapsskillnad genom ömsesidigt medgivande har ingetts och en av makarna drar tillbaka ansökan under målets gång avbryter domstolen förfarandet (artikel 81 i civilprocesslagen för andra mål än tvistemål).

Med avseende på innehållet i en ansökan gällande ett äktenskapsmål anges det i civilprocesslagen för andra mål än tvistemål att en ansökan gällande ett äktenskapsmål även måste innehålla en begäran som domstolen ska fatta beslut om. Dokumentation från de sociala myndigheterna avseende närvaro vid rådgivning måste bifogas ansökan om äktenskapsskillnad om det i familjelagen föreskrivs att en sökande måste ha närvarat vid rådgivning innan förfarandet inleds (artikel 82 i civilprocesslagen för andra mål än tvistemål).

Äktenskapsskillnad genom ömsesidigt medgivande: Domstolen beslutar om äktenskapsskillnad i samförstånd under förutsättning att makarna har enats om rättsligt viktiga frågor genom att inge en överenskommelse avseende eventuella barns vårdnad, uppfostran och underhåll och barnens umgängesrätt med föräldrarna. Makarna måste också i form av en verkställbar notariehandling lämna in ett avtal om boskillnad, med klargörande av vem av makarna som ska bo kvar i den gemensamma bostaden samt eventuellt underhållsbidrag för makar som inte har utkomstmöjligheter eller är arbetslösa utan egen förskyllan. Innan domstolen beviljar äktenskapsskillnad måste den avgöra om överenskommelsen mellan makarna säkerställer eventuella barns vårdnad, uppfostran och underhåll samt barnens umgängesrätt med föräldrarna i enlighet med barnens bästa. Om domstolen fastställer att överenskommelsen mellan makarna inte ligger i barnens intresse avslår den ansökan om äktenskapsskillnad genom ömsesidigt medgivande (artikel 96 i familjelagen).

Äktenskapsskillnad genom överenskommelse inför en notarie: Om makar som inte har föräldraansvar över några gemensamma barn önskar äktenskapsskillnad och har enats om boskillnad, med klargörande av vem av makarna som ska bo kvar i den gemensamma bostaden samt eventuellt underhållsbidrag för makar som inte har utkomstmöjligheter eller är arbetslösa utan egen förskyllan, ber de en notarie att upprätta en notariehandling som dokumenterar deras överenskommelse om att avsluta äktenskapet. Äktenskapet upplöses när notariehandlingen undertecknas. Handlingen utgör en rättslig grund för att registrera äktenskapsskillnaden i civilregistret. Notarien sänder handlingen till den administrativa enheten, som registrerar äktenskapsskillnaden i civilregistret inom åtta dagar från den dag överenskommelsen undertecknas inför notarien (artikel 97 i familjelagen).

Äktenskapsskillnad: Om äktenskapet av något skäl har blivit "ohållbart" får endera av makarna begära skilsmässa. Dokumentation från de sociala myndigheterna avseende närvaro vid rådgivning måste bifogas ansökan om det i familjelagen föreskrivs att en sökande måste ha närvarat vid rådgivning innan förfarandet inleds (artikel 82 i civilprocesslagen för andra mål än tvistemål, artikel 98 i familjelagen).

12 Kan man få rättshjälp för att täcka kostnaderna i målet?

Domstolen beviljar en part undantag från betalning av domstolsavgiften om detta avsevärt skulle minska partens medel för att försörja sig själv eller sin familj. Utländska medborgare undantas från betalning av domstolsavgifter om så föreskrivs i internationella konventioner eller om ömsesidighet föreligger (artiklarna 10 och 11 i lagen om domstolsavgifter [*Zakon o sodnih taksah, ZST-1*]).

Parterna kan ansöka om rättshjälp för att täcka kostnader för advokat och sakkunniga. Beslut om beviljande av rättshjälp fattas av den distriktsdomstol som är behörig i det område där sökanden har sin stadigvarande bostad. I detta förfarande grundar domstolen sin bedömning på de kriterier (t.ex. faktiska och finansiella) som anges i lagen om rättshjälp (*Zakon o brezplačni pravni pomoči*).

13 Kan en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap överklagas?

Ett beslut som utfärdas i ett äktenskapsmål kan överklagas till en högre domstol (*višje sodišče*).

Förstainstansrätten får ändra eller upphäva ett tidigare beslut till följd av ett överklagande som har inkommit i tid om detta inte påverkar berörda personers rättigheter negativt, eller om dessa personer godkänner att det ändras eller upphävs.

14 Hur ska man göra för att få en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelats i en annan medlemsstat erkänd i [medlemsstat]?

Enligt artikel 21 i förordning (EG) nr 2201/2003 ska en dom som har meddelats i en medlemsstat erkännas i de andra medlemsstaterna utan att något särskilt förfarande behöver anlitas.

En berörd part kan genom att anlita tillämpliga förfaranden få fastställt att domen ska erkännas eller inte erkännas. I detta fall måste parten inge en begäran om förklaring av verkställighet vid den behöriga distriktsdomstolen i Slovenien.

15 Till vilken domstol ska man vända sig för att begära omprövning av ett beslut att i [medlemsstat] erkänna en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som har meddelats i en annan medlemsstat? Hur handläggs sådana mål?

Vid väckande av talan gäller slovensk lag.

En part som begär eller bestrider erkännande av ett domstolsbeslut eller inge en begäran om förklaring av verkställighet måste lämna in följande handlingar:

En kopia på domstolsbeslutet som uppfyller nödvändiga villkor för en kontroll av giltigheten.

En bekräftelse, på en standardblankett, av domstolsbeslutet i äktenskapsmålet.

16 Vilket lands lag tillämpas i ett mål om äktenskapsskillnad mellan makar som inte har hemvist i [medlemsstat] eller har olika medborgarskap?

Bestämmelserna i förordning (EG) nr 2201/2003 (Bryssel IIa-förordningen) gäller främst och direkt för frågor om internationell behörighet när det gäller medborgare i eller personer som är bosatta i EU:s medlemsstater.

Om makarna vid tidpunkten för ingivande av ansökan om äktenskapsskillnad är medborgare i olika länder ska lagarna i de länder där de är medborgare tillämpas kumulativt för upplösning av äktenskapet enligt bestämmelserna i slovensk lag (artikel 37.2 i lagen om internationell privaträtt och förfaranden [*Zakon o mednarodnem zasebnem pravu in postopku*]).

Om äktenskapet inte kan upplösas enligt lagen i de länder som makarna är medborgare i ska slovensk lag tillämpas för upplösning av äktenskapet, om den ena av makarna har sin fasta hemvist i Slovenien vid tidpunkten för ingivande av ansökan om äktenskapsskillnad.

Om en av makarna är medborgare i Slovenien och inte har sin fasta hemvist i Slovenien, och om äktenskapet inte kan upplösas enligt den lag som avses i artikel 37.2 i lagen om internationell privaträtt och förfaranden, ska slovensk lag tillämpas.

Den här webbsidan hör till portalen [Ditt Europa](#).

Du får gärna [lämna synpunkter](#) på innehållet

This webpage is part of an EU quality network

Senaste uppdatering: 10/08/2021

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skilsmässa och hemskillnad - Slovakien

1 Vilka krav måste vara uppfyllda för att makarna ska kunna få en dom på äktenskapsskillnad?

I Slovakien är det bara domstolar som kan besluta om äktenskapsskillnad.

2 På vilka grunder kan man få äktenskapsskillnad?

En domstol kan besluta om äktenskapsskillnad om en av makarna lämnar in en ansökan om detta. Villkoret är ett det finns en så djup och långvarig söndring i äktenskapet att det inte fyller sin uppgift och makarna inte kan förväntas återuppta samlivet.

Domstolen ska fastställa vad som lett till den djupa söndringen och ta hänsyn till det i sitt beslut. I beslutet tar domstolen alltid hänsyn till eventuella underåriga barns intressen.

3 Vilka rättsliga konsekvenser får en äktenskapsskillnad när det gäller

3.1 makarnas personliga förhållanden (t.ex. i fråga om efternamn),

Om en av makarna övertog den andra makens efternamn när äktenskapet ingicks har maken rätt att återta sitt tidigare efternamn. Detta sker genom anmälan till folkbokföringsmyndigheten inom tre månader efter det att beslutet om äktenskapsskillnad vunnit laga kraft.

Om en av makarna övertog den andra makens efternamn och behöll sitt tidigare efternamn som mellannamn kan denne inom tre månader efter det att beslutet om äktenskapsskillnad vunnit laga kraft anmäla till folkbokföringsmyndigheten att han eller hon inte längre har för avsikt att använda den andra makens efternamn.

3.2 fördelningen av makarnas egendom,

Vid äktenskapsskillnad upphör makarnas giftorättsgemenskap. Bodelning sker i enlighet med § 150 i civillagen. Bodelningen kan ske genom a) överenskommelse, b) domstolsbeslut, c) tillämpning av en viss tidsfrist.

3.3 makarnas gemensamma, underåriga barn,

Om ett beslut om äktenskapsskillnad rör föräldrar till ett underårigt barn ska domstolen fastställa föräldrarnas ansvar gentemot barnet efter skilsmässan. Framför allt ska den fastställa vem som ska få vårdnaden om barnet samt vem som ska företräda det och förvalta dess egendom. Ett beslut om föräldraansvar kan dock ersättas av en överenskommelse mellan föräldrarna.

Om föräldrarna inte kan enas om umgängesrätten med ett underårigt barn ska domstolen i beslutet om äktenskapsskillnad även fastställa vad som gäller för denna rätt. Om det ligger i barnets bästa kan domstolen begränsa eller förbjuda en förälders umgänge med ett underårigt barn.

Dessutom kan domstolen fastställa hur den förälder som inte fått vårdnaden om barnet ska bidra till dess uppehälle. Den kan också godkänna en överenskommelse mellan föräldrarna om underhållsbeloppet.

3.4 underhållsskyldighet mot den andra maken?

En skild make som inte kan försörja sig själv kan begära att den tidigare maken betalar ett rimligt underhåll, alltefter dennes förmåga och möjligheter. Om makarna inte kan komma överens beslutar domstolen om underhåll efter ansökan från en av dem.

4 Vad är den praktiska innebörden av hemskillnad?

Det finns inte några regler om hemskillnad i slovakisk lag.

5 Vilka krav måste vara uppfyllda för att erhålla hemskillnad?

6 Vad får en hemskillnad för rättsliga följder?

7 Vad är den praktiska innebörden av annullering av äktenskap?

Utöver äktenskapsskillnad kan en domstol besluta att ett äktenskap är ogiltigt och inte ska anses ha ingåtts (*matrimonium nullum*). Domstolen kan dessutom besluta att äktenskapet aldrig ska anses ha existerat (*non matrimonium*).

8 Vilka krav måste vara uppfyllda för att ett äktenskap ska annulleras?

a) Ett äktenskap ska annulleras om någon av följande omständigheter föreligger:

Någon av parterna är redan gift.

Parterna är släkt i upp- eller nedstigande led eller syskon. Detsamma gäller för släktskap grundat på adoption.

Minderårighet, dvs. om en part är över 16 men under 18 år gammal.

Psykiska problem som medfört begränsad rättskapacitet.

Äktenskapet ingicks inte genom en frivillig, allvarligt menat, uttrycklig och otvetydig äktenskapsförklaring.

Om ett äktenskap ingåtts trots att någon av dessa omständigheter föreligger, anses äktenskapet vara ett faktum (befintligt äktenskap) till dess ett domstolsbeslut om annullering av äktenskapet vinner laga kraft.

b) Äktenskapet ska inte anses vara ett faktum om

det framtvingsats med våld,

någon av parterna var yngre än 16 år,

det ingicks vid en obehörig folkbokföringsmyndighet (med undantag av de fall som anges i § 4.2 och 4.3) eller inför en borgmästare eller annan kommunal tjänsteman utan rätt att agera vigselförrättare,

det ingicks i en kyrka eller religiöst samfund som inte registrerats enligt särskild lagstiftning, eller inför en förrättare utan rätt att verka som präst i en kyrka eller ett religiöst samfund,

det ingicks utomlands inför ett obehörigt organ,

det ingicks av ett ombud som saknade eller hade fråntagits giltig fullmakt.

9 Vad blir den rättsliga följden av att äktenskapet annulleras?

Om en domstol beslutar att ett äktenskap är ogiltigt anses det aldrig ha kommit till stånd.

Efter ett domstolsbeslut om annullering av ett äktenskap gäller samma bestämmelser för makars rättigheter och skyldigheter gentemot gemensamma barn och makarnas förmögenhetsordning som vid äktenskapsskillnad. Genom sådant beslut upphör också makarnas anmälan om gemensamt efternamn att gälla, vilket gör att båda är skyldiga att använda sitt tidigare efternamn.

10 Kan man lösa frågor som har med äktenskapsskillnaden att göra på annat sätt än genom att väcka talan i domstol?

Endast en domstol kan besluta om äktenskapsskillnad. För att lösa olika frågor i anslutning till äktenskapsskillnaden kan lag nr 420/2004 om medling användas.

11 I vilken domstol ansöker man om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap? Vilka formaliteter måste följas och vilka handlingar bör bifogas ansökan?

Ansökan om äktenskapsskillnad, annullering av äktenskap eller en förklaring om att äktenskapet aldrig ska anses ha existerat ska lämnas till en distriktsdomstol.

Den domstol i vars domkrets makarna senast hade sin gemensamma hemvist har territoriell behörighet, om åtminstone en av makarna fortfarande har sin hemvist där. I annat fall är svarandens allmänna domstol behörig. Om behörigheten inte kan fastställas på detta sätt är kärandens allmänna domstol behörig. Ansökan måste uppfylla kraven i § 127 i lag nr 160/2015, civilprocesslagen (*Civilný sporový poriadok*) och §§ 25 och 26 i lag nr 161/2015, lagen om rättsvårdsärenden (*Civilný mimosporový poriadok*).

Av ansökan ska det framgå vilken domstol den är riktad till, vem som är sökande, vad ansökan handlar om och vad den syftar till samt vara försedd med en underskrift. Ansökan ska dessutom innehålla parternas och eventuella företrädarens namn, en samvetsgrann och fullständig beskrivning av väsentliga sakförhållanden samt den bevisning som sökanden åberopar. Sökandens yrkande måste också tydligt framgå. Vidare ska sökanden bifoga all skriftlig bevisning som han eller hon åberopar.

12 Kan man få rättshjälp för att täcka kostnaderna i målet?

Villkoren för att få rättshjälp regleras i lag nr 327/2005 om rättshjälp till personer utan tillräckliga ekonomiska medel.

Vid äktenskapsskillnad ska en domstolsavgift betalas för förfarandet. En part kan ansöka om att få slippa betala domstolsavgifter.

Efter ansökan kan domstolen besluta att låta en part helt eller delvis slippa betala domstolsavgifterna. Det förutsätter att partens förhållanden motiverar detta och att det inte handlar om att klart godtyckligt eller utsiktslöst hävda eller försvara en rättighet. Om domstolen inte beslutar annat gäller befrielsen hela förfarandet och har även retroaktiv verkan. Däremot ersätts inte avgifter som betalats innan beslutet om avgiftsbefrielse utfärdades.

13 Kan en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap överklagas?

Ett sådant beslut kan överklagas inom 15 dagar från delgivningen av beslutet.

14 Hur ska man göra för att få en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelats i en annan medlemsstat erkänd i [medlemsstat]?

Man måste i så fall ansöka om att få domen erkänd. Behörig domstol är då regiondomstolen i Bratislava.

En giltig dom i äktenskapsmål som meddelats från och med den 1 maj 2004 i en annan medlemsstat (undantaget Danmark) ska erkännas enligt rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000. Beslut erkänns rutinmässigt. Framför allt krävs ingen särskild åtgärd för att ändra uppgifterna i folkbokföringsregistret. Berörd part kan dock kräva en särskild dom om erkännande av en utländsk dom i äktenskapsmål. Regiondomstolen i Bratislava är behörig domstol för erkännande av utländska domar.

Gäller det en dansk dom eller en dom som meddelats i en annan medlemsstat före den 1 maj 2004, måste en ansökan om erkännande av den utländska domen lämnas om minst en av parterna är slovakisk medborgare. Förfarandet inleds med en ansökan. Den person som i den utländska domen betecknades som part är behörig att lämna in en sådan ansökan. Regiondomstolen i Bratislava är behörig domstol för erkännande av utländska domar.

15 Till vilken domstol ska man vända sig för att begära omprövning av ett beslut att i [medlemsstat] erkänna en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som har meddelats i en annan medlemsstat? Hur handläggs sådana mål?

Det går att överklaga beslut att erkänna eller inte erkänna en utländsk dom. Överklagandet ska inges till regiondomstolen i Bratislava, och beslut meddelas av högsta domstolen.

16 Vilket lands lag tillämpas i ett mål om äktenskapsskillnad mellan makar som inte har hemvist i [medlemsstat] eller har olika medborgarskap?

Äktenskapsskillnad regleras av tillämplig lag i den stat där makarna var medborgare när förfarandet inleddes. Om makarna har olika medborgarskap ska äktenskapsskillnaden regleras av slovakisk lag.

Den här webbsidan hör till portalen [Ditt Europa](#).

Du får gärna [lämna synpunkter](#) på innehållet

This webpage is part of an EU quality network

Senaste uppdatering: 03/01/2022

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skilsmässa och hemskillnad - Finland

1 Vilka krav måste vara uppfyllda för att makarna ska kunna få en dom på äktenskapsskillnad?

Ansökningar om äktenskapsskillnad behandlas av tingsrätterna. Ansökan om äktenskapsskillnad kan lämnas in av den ena maken eller gemensamt.

Äktenskapsskillnad beviljas efter en betänketid på sex månader. Äktenskapsskillnad fås utan betänketid om makarna har bott isär minst två år när ansökan om äktenskapsskillnad lämnas in.

2 På vilka grunder kan man få äktenskapsskillnad?

Ansökan om äktenskapsskillnad behöver inte innehålla några motiveringar. När ansökan om äktenskapsskillnad behandlas i tingsrätten granskas varken makarnas personliga förhållanden eller skälen till ansökan. Se svaret på fråga 1.

3 Vilka rättsliga konsekvenser får en äktenskapsskillnad när det gäller

3.1 makarnas personliga förhållanden (t.ex. i fråga om efteramn),

Makar som skiljer sig behåller de släktnamn de haft under äktenskapet. Om en make har bytt släktnamn till följd av äktenskapet kan hon eller han begära byte av släktnamn efter äktenskapsskillnaden.

3.2 fördelningen av makarnas egendom,

Äktenskapsskillnad och bodelning är separata frågor. När äktenskapet har upplösts kan makarna komma överens om hur egendomen fördelas eller begära att domstolen utser en skiftesman. Huvudregeln att makarnas hela egendom delas lika kan frångås genom äktenskapsförord eller liknande. Fördelningen kan också jämkas om slutresultatet i annat fall skulle bli oskäligt. Makarnas egendom kan delas redan under betänketiden.

3.3 makarnas gemensamma, underåriga barn,

I samband med ansökan om skilsmässa kan man avgöra de ärenden som gäller gemensamma minderåriga barn, det vill säga frågor om vårdnad, boende, underhållsbidrag och umgängesrätt. Se faktabladerna "Föräldraansvar - Finland" och "Underhållskrav - Finland".

3.4 underhållsskyldighet mot den andra maken?

När en domstol upplöser ett äktenskap kan den döma den ena maken till att betala underhållsbidrag till den andra, om detta bedöms vara skäligt. (Se faktabladet "Underhållskrav - Finland".) Detta är dock sällsynt.

4 Vad är den praktiska innebörden av hemskillnad?

Det finns inga regler om hemskillnad i det finska rättssystemet. Hemskillnad innebär i praktiken att makarna lever åtskilda på olika adresser.

5 Vilka krav måste vara uppfyllda för att erhålla hemskillnad?

Se svaret på fråga 4.

6 Vad får en hemskillnad för rättsliga följder?

Se svaret på fråga 4.

7 Vad är den praktiska innebörden av annullering av äktenskap?

Det finns inga regler om annullering av äktenskap i finsk lagstiftning. Den allmänna åklagaren bör dock yrka på att äktenskapsskillnad utdöms omedelbart om makarna är nära släkt med varandra eller om äktenskapet har ingåtts trots att endera makens tidigare äktenskap fortfarande var i kraft.

8 Vilka krav måste vara uppfyllda för att ett äktenskap ska annulleras?

Se svaret på fråga 7.

9 Vad blir den rättsliga följden av att äktenskapet annulleras?

Se svaret på fråga 7.

10 Kan man lösa frågor som har med äktenskapsskillnaden att göra på annat sätt än genom att väcka talan i domstol?

Äktenskapsskillnad söks alltid hos tingsrätten. Enligt lag ska familjekonflikter dock i första hand lösas genom förhandlingar och avtal. Makarna kan be om hjälp och stöd för detta från socialnämndens familjerådgivning i makarnas hemkommun. Tingsrätten måste också underrätta makarna om att medling är en möjlighet. Medlaren strävar efter att familjen kan enas om hur familjekonflikterna kan lösas på ett sätt som är bäst för alla. Medlaren hjälper till med avtal och andra åtgärder för att lösa konflikterna. Medlaren ska särskilt se till att trygga ställningen för familjens underåriga barn. Medling är alltid frivillig.

11 I vilken domstol ansöker man om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap? Vilka formaliteter måste följas och vilka handlingar bör bifogas ansökan?

Ansökan om äktenskapsskillnad kan lämnas in gemensamt eller av den ena maken. Ansökan lämnas in skriftligt hos tingsrätten på endera makens hemort. Ansökan kan lämnas in personligen eller genom ett ombud med fullmakt. Den kan också lämnas in till tingsrätten per post, fax eller e-post.

12 Kan man få rättshjälp för att täcka kostnaderna i målet?

Rättshjälp kan beviljas i ärenden som gäller äktenskapsskillnad. Mer information om rättshjälp i Finland finns: [här](#) (på svenska).

13 Kan en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap överklagas?

En dom om äktenskapsskillnad kan överklagas hos hovrätten.

14 Hur ska man göra för att få en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelats i en annan medlemsstat erkänd i [medlemsstat]?

I frågor som gäller erkännande av en skilsmässodom från en annan medlemsstat tillämpas som huvudregel rådets förordning (EG) nr 2201/2003.

Enligt förordningen ska en skilsmässodom som har meddelats i en medlemsstat erkännas i de andra medlemsstaterna utan att det krävs något särskilt förfarande. Alla som berörs av en sådan dom kan dock få fastställt att domen ska erkännas eller att den inte ska erkännas.

Ansökan om erkännande av domar behandlas av tingsrätterna.

När det gäller ansökningar om äktenskapsskillnad som lämnas in i de nordiska länderna tillämpas den nordiska äktenskapskonventionen från 1931. Av EU-länderna är Finland, Sverige och Danmark anslutna till denna konvention. Enligt den nordiska äktenskapskonventionen är en dom om äktenskapsskillnad giltig i alla nordiska länder utan särskilt erkännande.

15 Till vilken domstol ska man vända sig för att begära omprövning av ett beslut att i [medlemsstat] erkänna en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som har meddelats i en annan medlemsstat? Hur handläggs sådana mål?

Samma förfarande som beskrivs i fråga 14.

16 Vilket lands lag tillämpas i ett mål om äktenskapsskillnad mellan makar som inte har hemvist i [medlemsstat] eller har olika medborgarskap?

När ett mål om äktenskapsskillnad behandlas i Finland tillämpas finsk lag.

Den här webbsidan hör till portalen [Ditt Europa](#).

Du får gärna [lämna synpunkter](#) på innehållet

This webpage is part of an EU quality network

Senaste uppdatering: 28/01/2022

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skilsmässa och hemskillnad - Sverige

1 Vilka krav måste vara uppfyllda för att makarna ska kunna få en dom på äktenskapsskillnad?

En av makarna eller båda tillsammans kan ansöka om äktenskapsskillnad. Under vissa förhållanden måste äktenskapsskillnaden föregås av betänketid om sex månader. Detta är fallet om båda makarna begär det, om någon av dem varaktigt bor tillsammans med ett eget barn under 16 år som står under den makens vårdnad, eller om endast en av makarna vill att äktenskapet ska upplösas.

I vissa undantagsfall har dock även sådana makar som avses i punkterna ovan rätt till äktenskapsskillnad utan betänketid. Detta är fallet om makarna lever åtskilda sedan två år. En make har också rätt till äktenskapsskillnad utan föregående betänketid om det görs sannolikt att maken har tvingats att ingå äktenskapet eller om maken har ingått äktenskapet före 18 års ålder utan behörig myndighets tillstånd. Om äktenskapet har ingåtts trots att makarna är nära släkt med varandra eller om äktenskapet har ingåtts trots att någon av makarna redan var gift eller partner i ett registrerat partnerskap och det tidigare äktenskapet eller partnerskapet inte har blivit upplöst, har var och en av makarna rätt till äktenskapsskillnad utan föregående betänketid.

2 På vilka grunder kan man få äktenskapsskillnad?

En make har alltid rätt att få en dom på äktenskapsskillnad och behöver inte åberopa några speciella grunder för en sådan dom.

3 Vilka rättsliga konsekvenser får en äktenskapsskillnad när det gäller

3.1 makarnas personliga förhållanden (t.ex. i fråga om efternamn),

Om en av makarna övertagit den andra makens efternamn, har maken rätt att återta det efternamn som han eller hon senast burit som ogift.

3.2 fördelningen av makarnas egendom,

Efter en äktenskapsskillnad ska makarnas egendom fördelas mellan dem. Huvudregeln är att egendomen delas lika. Orsaken till att äktenskapet upplöses har ingen betydelse för fördelningen av makarnas egendom.

3.3 makarnas gemensamma, underåriga barn,

Efter en äktenskapsskillnad fortsätter makarna automatiskt att ha gemensam vårdnad om sina barn. Den gemensamma vårdnaden kan dock upplösas av domstol

på domstolens eget initiativ, om domstolen finner att gemensam vårdnad är uppenbart oförenligt med barnets bästa, eller på yrkande av någon av makarna, om domstolen bedömer att det är bäst för barnet att den ena maken får ensam vårdnad. Om båda makarna begär att den gemensamma vårdnaden ska upplösas, är domstolen tvungen att göra det.

Båda föräldrarna ska svara för underhåll åt barnet. Den förälder som inte bor tillsammans med barnet fullgör sin underhållsskyldighet genom att betala underhållsbidrag för barnet till den andre föräldern.

3.4 underhållsskyldighet mot den andra maken?

Efter äktenskapsskillnaden svarar varje make för sin egen försörjning. Undantag gäller bara i vissa speciella situationer, bl.a. när den ena maken har svårt att försörja sig själv efter det att ett långvarigt äktenskap har upplösts eller om det finns andra synnerliga skäl.

4 Vad är den praktiska innebörden av hemskillnad?

Det finns inte några regler om hemskillnad i svensk rätt.

5 Vilka krav måste vara uppfyllda för att erhålla hemskillnad?

Det finns inte några regler om hemskillnad i svensk rätt.

6 Vad får en hemskillnad för rättsliga följder?

Det finns inte några regler om hemskillnad i svensk rätt.

7 Vad är den praktiska innebörden av annullering av äktenskap?

Det finns inte några regler om annullering av äktenskap i svensk rätt. Ett äktenskap kan upplösas antingen genom att den ena maken dör eller att domstol dömer till äktenskapsskillnad.

8 Vilka krav måste vara uppfyllda för att ett äktenskap ska annulleras?

Det finns inte några regler om annullering av äktenskap i svensk rätt.

9 Vad blir den rättsliga följden av att äktenskapet annulleras?

Det finns inte några regler om annullering av äktenskap i svensk rätt.

10 Kan man lösa frågor som har med äktenskapsskillnaden att göra på annat sätt än genom att väcka talan i domstol?

Det är endast domstol som kan besluta att upplösa ett äktenskap genom äktenskapsskillnad. Däremot finns det alternativa sätt att lösa de olika frågor som kan uppkomma i anslutning till äktenskapsskillnaden.

Makarna kan få s.k. familjerådgivning, som syftar till att bearbeta samlevnadskonflikter. På så sätt kan makarna få hjälp med att lösa problem och konflikter så att de kan fortsätta sitt äktenskap. Om separationen redan är ett faktum, kan familjerådgivningen i stället bidra till att dämpa konflikten och göra det möjligt för de vuxna att fungera tillsammans i föräldrarollen. Familjerådgivning tillhandahålls av det allmänna (kommuner), kyrkliga organ och andra enskilda. Kommuner är skyldiga att se till att familjerådgivning erbjuds den som begär det.

Makarna har också rätt till s.k. samarbetsamtal. Dessa samtal är inte inriktade på vuxenrelationen utan på barnen. Samarbetsamtalen syftar i första hand till att skapa enighet i frågor om vårdnad, boende och umgänge med barn. Samarbetsamtalen sker under sakkunnig ledning. Kommuner är skyldiga att se till att samarbetsamtal erbjuds den som begär det.

Om makarna vill uppnå en förändring när det gäller vårdnad, boende eller umgänge med sina gemensamma barn, kan de träffa avtal om detta. Avtalet ska godkännas av socialnämnden.

11 I vilken domstol ansöker man om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap? Vilka formaliteter måste följas och vilka handlingar bör bifogas ansökan?

Det finns inga regler om hemskillnad eller om annullering i svensk rätt.

Förutsättningen för att man ska kunna vända sig till en svensk domstol med en ansökan om äktenskapsskillnad är för det första att den svenska domstolen är behörig. Utöver Bryssel II-förordningens bestämmelser gäller följande enligt autonoma svenska domsrättsregler:

om båda makarna är svenska medborgare,

om käranden är svensk medborgare och har hemvist i Sverige eller tidigare har haft hemvist i Sverige sedan han eller hon fyllt 18 år,

om käranden inte är svensk medborgare men har hemvist i Sverige sedan minst ett år, eller

om svaranden har hemvist i Sverige.

Om det är klarlagt att svensk domstol är behörig att ta upp frågan om äktenskapsskillnad, tas målet upp av den tingsrätt i Sverige inom vars domkrets en av makarna har sitt hemvist. Om ingen av dem har hemvist i Sverige, tas målet upp av Stockholms tingsrätt.

Det finns två olika sätt att föra en fråga om äktenskapsskillnad till tingsrätten. Om båda makarna vill ha äktenskapsskillnad, kan de lämna in en gemensam ansökan om detta. Men om bara en av dem vill skiljas, måste den make som vill ha äktenskapsskillnad lämna in en stämningsansökan till tingsrätten. I båda fallen skall man bifoga personbevis för båda makarna. Ett personbevis kan man begära hos Skatteverket.

12 Kan man få rättshjälp för att täcka kostnaderna i målet?

I en angelägenhet som rör äktenskapsskillnad och därmed sammanhängande frågor får rättshjälp beviljas bara när det finns *särskilda skäl*.

13 Kan en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap överklagas?

Det finns inga regler om hemskillnad eller om annullering i svensk rätt.

Ja, en dom på äktenskapsskillnad kan överklagas.

14 Hur ska man göra för att få en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelats i en annan medlemsstat erkänd i [medlemsstat]?

Enligt [rådets förordning \(EG\) nr 2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldransvar samt om upphävande av förordning \(EG\) nr 1347/2000 \(Bryssel-II-förordningen\)](#) ska en dom som har meddelats i en medlemsstat erkännas i de andra medlemsstaterna utan att något särskilt förfarande behöver anlitas. Vissa skäl att vägra erkännande finns dock.

Huvudregeln i Bryssel-II-förordningen är alltså att en dom på äktenskapsskillnad eller hemskillnad eller annullering av äktenskap som har meddelats i någon annan medlemsstat automatiskt ska jämföras med och få samma rättsverkningar som ett motsvarande svenskt avgörande. Även om förordningen alltså bygger på principen om automatiskt erkännande är det dock möjligt för en berörd part att få fastställt att den utländska domen erkänns eller inte erkänns i Sverige. En sådan ansökan inges till Svea hovrätt, som i detta skede tar ställning till ansökningen utan att höra motparten.

15 Till vilken domstol ska man vända sig för att begära omprövning av ett beslut att i [medlemsstat] erkänna en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som har meddelats i en annan medlemsstat? Hur handläggs sådana mål?

Man ska vända sig till Svea hovrätt om man vill utnyttja sig av möjligheten i Bryssel-II-förordningen att få fastställt att den utländska domen erkänns i Sverige (se fråga 14 ovan). Om Svea hovrätt i ett sådant förfarande har fastställt att den aktuella domen skall erkännas i Sverige, är det möjligt för den andra parten att begära ändring av detta beslut. En ansökan om ändring görs vid Svea hovrätt, som i det fortsatta förfarandet ska höra båda parter. Svea hovrätts beslut i anledning av en ansökan om ändring kan sedan överklagas till Högsta domstolen.

16 Vilket lands lag tillämpas i ett mål om äktenskapsskillnad mellan makar som inte har hemvist i [medlemsstat] eller har olika medborgarskap?

Ett yrkande om äktenskapsskillnad som tas upp av svensk domstol ska alltid prövas enligt svensk rätt (lex fori-principen).

I vissa fall skall dock även innehållet i utländsk rätt beaktas. Detta gäller i följande fall:

Om båda makarna är utländska medborgare och ingen har hemvist i Sverige sedan minst ett år, får man inte mot den ena makens vilja döma till äktenskapsskillnad om det inte finns grund till det enligt lagen i den stat där makarna eller någon av dem är medborgare.

Om båda makarna är utländska medborgare och en av dem åberopar att det saknas grund för äktenskapets upplösning enligt lagen i den stat där han eller hon är medborgare, får man inte döma till äktenskapsskillnad om det med hänsyn till den makens eller gemensamma barns intressen finns särskilda skäl mot det.

Om båda makarna är utländska medborgare och en av dem åberopar att det saknas grund för äktenskapets upplösning enligt lagen i den stat där han eller hon är medborgare, får man inte döma till äktenskapsskillnad om det med hänsyn till den makens eller gemensamma barns intressen finns särskilda skäl mot det.

Den här webbsidan hör till portalen [Ditt Europa](#).

Du får gärna [lämna synpunkter](#) på innehållet

This webpage is part of an EU quality network

Senaste uppdatering: 11/12/2020

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skilsmässa och hemskillnad - England och Wales

1 Vilka krav måste vara uppfyllda för att makarna ska kunna få en dom på äktenskapsskillnad?

Antingen mannen eller hustrun måste göra en skriftlig ansökan (*petition*) till domstol. Ansökningar om äktenskapsskillnad handläggs av familjedomstolen (*Family Court*) och makarna måste vända sig till den för att få äktenskapsskillnad. Sökanden måste bevisa att det föreligger djup och varaktig söndring i äktenskapet och tillhandahålla bevis på en av de fem omständigheter som anges nedan.

Ansökan om äktenskapsskillnad kan inte göras innan minst ett år har förflutit sedan dagen för giftermålet. Dock kan bevisning från denna ettårsperiod användas för att visa att djup och varaktig söndring föreligger.

Sedan mars 2014 har samkönade par rätt att ingå äktenskap i England och Wales. Samma regler gäller vid äktenskapsskillnad oavsett om det gifta paret är av olika eller samma kön.

En ansökan om äktenskapsskillnad kan göras online.

Sedan 2005 har det varit möjligt för samkönade par i Storbritannien och Nordirland att ingå registrerat partnerskap. Sedan den 31 december 2019 gäller detta även för par av motsatt kön. Om varaktig söndring inträffar i ett sådant partnerskap kan parterna ansöka om upplösning av partnerskapet eller separation. I detta fall används samma förfarande som vid äktenskapsskillnad, hemskillnad och annullering av äktenskap. En ansökan om att upplösa ett registrerat partnerskap kan inte göras online. Mer information hittar du på den [brittiska regeringens webbplats](#).

I ett samkönat äktenskap kallas parterna man och man (*husband and husband*), om det rör sig om två män, eller hustru och hustru (*wife and wife*), om det rör sig om två kvinnor.

2 På vilka grunder kan man få äktenskapsskillnad?

Den enda grunden för äktenskapsskillnad är djup och varaktig söndring i äktenskapet. För att visa att djup och varaktig söndring föreligger är det nödvändigt att lägga fram bevis för en eller flera omständigheter. Följande omständigheter kan anföras:

- Den andra maken har begått äktenskapsbrott med en person av motsatt kön och sökanden finner det outhärdligt att leva med honom eller henne.
- Oacceptabelt uppförande (*unreasonable behaviour*), vilket innebär att den andra maken har uppfört sig på ett sådant sätt att sökanden inte rimligen kan förväntas fortsätta att leva med honom eller henne.
- Övergivande, vilket innebär att den andra maken har lämnat sökanden två år före ansökan om äktenskapsskillnad.
- Makarna har separerat två år före ansökan om äktenskapsskillnad (den andra makens samtycke krävs).
- Makarna har separerat fem år före ansökan om äktenskapsskillnad (den andra makens samtycke krävs inte).

Domstolen måste så långt möjligt undersöka sökandens (kärandens) påståenden och alla påståenden från den andra maken (svaranden). Om domstolen är övertygad om att djup och varaktig söndring föreligger i äktenskapet meddelar familjedomstolens domare en dom om äktenskapsskillnad.

Äktenskapsbrott kan inte anföras för att upplösa ett registrerat partnerskap.

Om domstolen är övertygad om att djup och varaktig söndring föreligger i äktenskapet utfärdar den först en dom om provisorisk äktenskapsskillnad (*decree nisi*). Efter sex veckor kan den part som ansökte om äktenskapsskillnad lämna in en ansökan om slutgiltig äktenskapsskillnad (*decree absolute*). Förutom om det föreligger exceptionella omständigheter finns ingen tidsgräns för ansökan om slutlig dom.

Om ansökan om slutgiltig äktenskapsskillnad lämnas in senare än 12 månader efter den provisoriska domen måste sökanden dock lämna in en skriftlig förklaring och ange

- skälen till förseningen,
- huruvida makarna har levt tillsammans efter det att domen om provisorisk äktenskapsskillnad meddelades och, i så fall, mellan vilka datum, och
- om det är hustrun som ansöker, huruvida hon har fött barn efter det att domen om provisorisk äktenskapsskillnad meddelades och, i så fall, en redogörelse för relevanta omständigheter och huruvida det är eller kan vara mannens barn.

Familjedomstolens domare får kräva att sökanden lämnar in en edsvuren utsaga där vederbörande intygar den förklaring han eller hon har gett.

Familjedomstolens domare får meddela det beslut beträffande ansökan som den anser är lämpligt.

3 Vilka rättsliga konsekvenser får en äktenskapsskillnad när det gäller

3.1 makarnas personliga förhållanden (t.ex. i fråga om efternamn),

Parterna har rätt att gifta om sig (eller ingå ett registrerat partnerskap) om de så önskar. Vardera maken kan antingen behålla det efternamn som de övertagit då de gifte sig eller återta ett efternamn som de burit som ogifta.

3.2 fördelningen av makarnas egendom,

Domstolen får när den meddelar dom om äktenskapsskillnad, annullering eller hemskillnad, eller senare, besluta att egendom ska överföras från den ena maken till den andra, eller till ett barn i familjen, eller till en annan person till förmån för ett barn i familjen.

Domstolen har också befogenhet att besluta om fortlöpande betalningar, försäljning av egendom, pensionsbetalningar, betalning av engångsbelopp osv.

Domstolarna kan själva bestämma vilka beslut som ska fattas i varje enskilt fall med hänsyn till de särskilda omständigheterna.

När domstolen fattar beslut måste den beakta välbefinnandet för eventuella barn i familjen under 18 år samt följande omständigheter:

- Inkomster, inkomstmöjligheter, egendom och andra ekonomiska tillgångar som respektive make har eller troligen kommer att få inom en förutsebar framtid.
- Hur respektive make bidragit, ekonomiskt såväl som på annat sätt, till att ta hand om hem och barn.
- Ekonomiska behov, förpliktelser och ansvar som respektive make har eller troligen kommer att få inom en förutsebar framtid.
- Familjens levnadsstandard innan äktenskapet splittrades.
- Respektive parts ålder och hur länge äktenskapet varat.
- Eventuell fysisk eller mental funktionsnedsättning som någon av parterna lider av.
- Hur respektive make har bidragit, eller troligen kommer att bidra, till familjens välfärd.
- Makarnas uppförande, om det är sådant att det vore oskäligt att bortse från det när man bestämmer hur egendomen bör fördelas.
- Värdet av eventuella fördelar som respektive make kommer att förlora möjlighet att skaffa sig på grund av äktenskapsskillnaden eller annulleringen av äktenskapet.

3.3 makarnas gemensamma, underåriga barn,

Efter en äktenskapsskillnad har båda föräldrarna fortsättningsvis föräldraansvar för barnen i äktenskapet. En förälder har fortfarande föräldraansvar för de eventuella barn i andra förhållanden som de hade föräldraansvar för vid tidpunkten för äktenskapsskillnaden. Båda föräldrarna är fortsatt skyldiga att sörja efter underhållet av underåriga barn som har varit barn i familjen.

3.4 underhållsskyldighet mot den andra maken?

Skyldigheten att sörja för den andra makens underhåll upphör i de flesta fall vid äktenskapsskillnad (då den slutgiltiga domen utfärdas), förutom i fall där domstolsförfarandet för äktenskapsskillnad även omfattat ett beslut om underhåll till make. Alla skyldigheter som hänger samman med en redan befintlig dom (t.ex. om underhåll till make) fortsätter att gälla. Det kan finnas en möjlighet att ändra en dom vid ett senare tillfälle, om förutsättningarna för den ursprungliga domen ändras på ett betydande sätt.

4 Vad är den praktiska innebörden av hemskillnad?

Om domstolen meddelar en dom om hemskillnad (i England och Wales kallat *judicial separation*) är den make som ansökt om hemskillnad inte längre skyldig att leva tillsammans med sin man eller hustru. Han eller hon kan emellertid inte gifta om sig. Hemskillnad är i själva verket ett alternativ då det föreligger djup och varaktig söndring i ett äktenskap, men makarna inte vill gifta om sig. Den som ansöker om hemskillnad måste inte bevisa att det föreligger djup och varaktig söndring. Man kan ansöka om äktenskapsskillnad efter att ha beviljats hemskillnad.

Parter i ett registrerat partnerskap kan ansöka om en dom om separation (*separation order*), som har precis samma effekt som en dom om hemskillnad.

5 Vilka krav måste vara uppfyllda för att erhålla hemskillnad?

Sökanden måste lägga fram bevis för en eller flera av de omständigheter som krävs för att visa att det föreligger djup och varaktig söndring i äktenskapet. Till skillnad från vad som gäller vid en äktenskapsskillnad behöver man dock inte vänta tills minst ett år har förflutit sedan dagen för giftermålet för att ansöka om hemskillnad.

6 Vad får en hemskillnad för rättsliga följder?

Om en av makarna dör utan att efterlämna ett testamente, fördelas denna makes egendom enligt reglerna om arv på grund av släktskap (s.k. intestatarv). En dom om hemskillnad har samma effekt som en äktenskapsskillnad. Därför har ingen av makarna rätt till den avlidna partens efterlämnade egendom. Om en part avlider och efterlämnar ett testamente har hemskillnaden emellertid ingen inverkan på rättigheterna enligt detta, till exempel om den efterlevande parten anges som förmånstagare i testamentet.

Vid hemskillnad får domstolen tillämpa samma bestämmelser om fördelning av egendom som vid äktenskapsskillnad.

7 Vad är den praktiska innebörden av annullering av äktenskap?

Det finns två former av annullering av äktenskap. Ett äktenskap kan antingen förklaras vara ogiltigt (*void*), vilket innebär att äktenskapet saknar rättsverknningar och aldrig har existerat. Under olika omständigheter kan ett äktenskap vara upphävbart (*voidable*), vilket innebär att endera av makarna kan ansöka om att det ska upphävas, men att det får fortbestå om båda makarna vill det.

8 Vilka krav måste vara uppfyllda för att ett äktenskap ska annulleras?

Ett äktenskap är ogiltigt om

- det inte uppfyller villkoren i de äktenskapslagar som antagits mellan 1949 och 1986, eftersom o parterna är för nära släkt, o en av parterna är under 16 år, o formkraven för ingående av äktenskap inte har iakttagits,
  - en av parterna redan var gift eller var i ett registrerat partnerskap när äktenskapet ingicks,
  - en av makarna, när det gäller polygama äktenskap som ingåtts utanför England och Wales, hade sin hemvist i England och Wales när äktenskapet ingicks.
- Ett äktenskap är upphävbart under följande omständigheter:
- Äktenskapet har inte fullbordats, eftersom en av makarna inte förmått fullborda det. Detta gäller endast för äktenskap mellan personer av olika kön.
  - Äktenskapet har inte fullbordats, eftersom en av makarna har vägrat att fullborda det. Detta gäller endast för äktenskap mellan personer av olika kön.
  - En av makarna har egentligen inte gått med på äktenskapet, eftersom han eller hon var utsatt för press och tvingades till samtycke, inte förstod rättsverknningarna av äktenskapet eller var mentalt oförmögen att förstå effekterna av beslutet att gifta sig.
  - En av makarna hade när äktenskapet ingicks en psykisk sjukdom av ett slag som gjorde honom eller henne olämplig för äktenskap eller en överförbar könssjukdom och käranden var omedveten om detta när äktenskapet ingicks.
  - Hustrun var gravid med någon annan än maken när äktenskapet ingicks och käranden var omedveten om detta.
  - Ett preliminärt intyg om ändrad könstillhörighet (*Interim Gender Recognition Certificate*) har utfärdats till en av makarna efter det att äktenskapet har ingåtts.
  - Svarandens kön när äktenskapet ingicks var ett kön som förvärvats i enlighet med *Gender Recognition Act 2004* och käranden var omedveten om detta när äktenskapet ingicks.

9 Vad blir den rättsliga följden av att äktenskapet annulleras?

Ett äktenskap som är ogiltigt saknar helt rättsverknningar och anses aldrig ha existerat. Detta påverkar inte statusen för eventuella barn.

Om ett äktenskap är upphävbart är det inte längre i kraft från och med dagen för det slutgiltiga beslutet om annullering av äktenskapet. Det anses ha existerat fram till den dagen.

Vid ett ogiltigt såväl som ett upphävbart äktenskap kan domstolen fatta beslut om fördelning av egendomen på samma sätt som vid äktenskapsskillnad.

10 Kan man lösa frågor som har med äktenskapsskillnaden att göra på annat sätt än genom att väcka talan i domstol?

Från regeringshåll uppmuntras användningen av familjemedling för att lösa tvister när detta är lämpligt. Medling kan vara lämpligt vid tvister som rör barn samt vid tvister om egendom och pengar. På vissa platser erbjuder tjänstemän hos *Children and Family Court Advisory and Support Service*, [CAFCASS \(England\)](#) eller [CAFCASS Cymru \(Wales\)](#), tjänster för tvistlösning gällande barn i rätten. Domstolen kan skjuta upp förfarandet för att ge en möjlighet att lösa tvisten på detta sätt.

11 I vilken domstol ansöker man om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap? Vilka formaliteter måste följas och vilka handlingar bör bifogas ansökan?

Ansökan (*petition*) lämnas till familjedomstolen på valfri plats. Det ska framgå av ansökan huruvida den gäller äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap. Kontaktuppgifter till domstolarna samt nödvändiga blanketter finns på webbplatserna [Ministry of Justice \(justitieministeriet\)](#) och [Court and Tribunal finder \(hitta en domstol\)](#) samt på sidan ["Get a Divorce" \(ansöka om skilsmässa\)](#) på regeringens webbplats.

Du är i normala fall tvungen att betala en avgift, men du kan också befrias från avgiften om du får vissa former av socialbidrag eller kan visa att betalning av avgiften skulle orsaka dig otillbörliga svårigheter. Närmare detaljer om domstolsavgifter finns [här](#).

Du ska använda [blankett D8](#) för din ansökan. Du måste sända in följande:

- Tre exemplar av blankett D8.
- Om du skiljer dig från din man eller hustru på grund av äktenskapsbrott med en i ansökan namngiven person, behövs ett extra exemplar av ansökan för den personen.
- Ditt vigselbevis (inte en kopia) och vid behov en översättning utförd av en auktoriserad översättare.
- En [blankett om undantag från betalning av avgifter](#).

12 Kan man få rättshjälp för att täcka kostnaderna i målet?

Rättshjälp är i normalt inte tillgänglig vid äktenskapsskillnad eller rättstvister som gäller barn eller egendom. Undantag kan göras om det förekommer våld i hemmet. Mer information hittar du på den [brittiska regeringens webbplats](#).

13 Kan en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap överklagas?

Om en provisorisk dom har utfärdats kan en make vända sig till domstolen för att lägga fram bevis för varför en slutlig dom inte bör meddelas. Domstolen kan antingen åsidosätta domen, meddela en slutlig dom, besluta att ytterligare utredningar ska göras eller hantera ärendet på något annat sätt som den anser lämpligt.

När slutlig dom på äktenskapsskillnad meddelats kan denna inte överklagas, utom under exceptionella omständigheter.

Det är inte möjligt att överklaga en dom om hemskillnad, men det kan gå att åsidosätta den om båda parter samtycker till detta.

14 Hur ska man göra för att få en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelats i en annan medlemsstat erkänd i [medlemsstat]?

Enligt EU:s förordning (EG) nr 2201/2003 kan ett beslut som leder till äktenskapsskillnad, hemskillnad (*judicial separation*) eller annullering av äktenskap som utfärdats i en medlemsstat erkännas i en annan medlemsstat. Du kan få de nödvändiga handlingarna från den domstol som meddelade domen och ska lämna in dem till *High Court*.

Förordningen påverkar inte frågor som gäller skulden till äktenskapets upplösning, fördelningen av egendom, underhåll eller andra sidofrågor. Det måste finnas en verklig koppling mellan den berörda parten och den medlemsstat som utövar sin behörighet.

Erkännande kan vägras om det strider mot grunderna för rättsordningen, om domen har meddelats med anledning av svarandes utevaro, om svaranden inte har delgetts de relevanta handlingarna i tillräckligt god tid, om domen är oförenlig med en dom som har meddelats mellan samma parter i England och Wales eller om domen är oförenlig med en dom som tidigare har meddelats i ett annat land, på villkor att den först meddelade domen kan erkännas i England och Wales.

Varje berörd part får ansöka om ett beslut om att domen ska eller inte ska erkännas. *High Court* får låta handläggningen av målet vila om ändring har sökts i den dom som det görs gällande ska erkännas.

Förordning (EG) nr 2201/2003 gäller fram till den 31 december 2020.

Om ett beslut inte kan erkännas enligt denna förordning, tillämpas de bestämmelser om erkännande av äktenskapsskillnad som beviljats utomlands som anges i *Family Law Act 1986*. I paragraf 46 i denna lag fastställs följande:

- Äktenskapsskillnad, annullering eller hemskillnad som beviljats genom dom utomlands ska erkännas om o äktenskapsskillnaden, annulleringen eller hemskillnaden är i kraft enligt lagen i det land där den beviljats, och o en av parterna i äktenskapet vid tidpunkten i fråga (dvs. den dag då förfarandet för äktenskapsskillnad inleddes) hade sin vanliga vistelseort i det land där äktenskapsskillnaden, annulleringen eller hemskillnaden beviljades, eller hade sin hemvist i det landet, eller var medborgare i det landet.
- Äktenskapsskillnad, annullering eller hemskillnad som beviljats utomlands på annat sätt än genom dom ska erkännas om o äktenskapsskillnaden, annulleringen eller hemskillnaden är i kraft enligt lagen i det land där den beviljats, o vid tidpunkten i fråga (dvs. den dag då äktenskapsskillnaden beviljades) båda parterna i äktenskapet hade sin hemvist i det landet, eller en av parterna i äktenskapet hade sin hemvist i det landet och den andra parten hade sin hemvist i ett land enligt vars lagstiftning äktenskapsskillnaden, annulleringen eller hemskillnaden erkänns som giltig, och
- ingen av parterna i äktenskapet har haft sin vanliga vistelseort i Storbritannien och Nordirland under en oavbruten period av ett år omedelbart före den dagen.

En person kan ansöka vid domstol om en förklaring om att äktenskapsskillnad, annullering eller hemskillnad som beviljats utanför England och Wales ska erkännas i England och Wales. Domstolen kan behandla ansökan förutsatt att sökanden

- har sin hemvist i England och Wales den dag då förfarandet inleddes, eller
- har haft sin vanliga vistelseort i England och Wales under en oavbruten period av ett år omedelbart före den dagen.

15 Till vilken domstol ska man vända sig för att begära omprövning av ett beslut att i [medlemsstat] erkänna en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som har meddelats i en annan medlemsstat? Hur handläggs sådana mål?

Förutsatt att de villkor som anges ovan är uppfyllda kan en person ansöka till familjedomstolen om fastställande av att äktenskapsskillnad, annullering eller hemskillnad som beviljats utanför England och Wales inte ska erkännas i England och Wales.

En ansökan om erkännande enligt EU-förordningen måste lämnas in till *High Court*. Sökanden måste underrätta svaranden om ansökan och ge svaranden möjlighet att motsätta sig erkännandet av beslutet genom att sända svaranden handlingarna, om inte domstolen fastställer att det är tydligt att svaranden godtagit domen.

I förordningen fastställs att en berörd part får ansöka om ett beslut om att domen ska erkännas eller inte ska erkännas. *High Court* får låta handläggningen av målet vila om ändring i den dom som görs gällande har sökts i den medlemsstat där domen meddelades.

EU-förordningen gäller fram till den 31 december 2020.

16 Vilket lands lag tillämpas i ett mål om äktenskapsskillnad mellan makar som inte har hemvist i [medlemsstat] eller har olika medborgarskap?

Domstolarna i England och Wales tillämpar alltid engelsk/walesisk rätt i de ärenden som de handlägger. Domstolarna har behörighet att handlägga mål om äktenskapsskillnad, även om äktenskapet har ingåtts utomlands, om en av parterna i äktenskapet.

- har sin hemvist i England och Wales den dag då förfarandet inleddes, eller
- har haft sin vanliga vistelseort i England och Wales under en oavbruten period av ett år omedelbart före den dagen.

Länkar

[Äktenskapsskillnad, hemskillnad och söndring av en relation](#)

[Rättshjälp](#)

Den här webbsidan hör till portalen [Ditt Europa](#).

Du får gärna [lämna synpunkter](#) på innehållet

This webpage is part of an EU quality network

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skilsmässa och hemskillnad - Nordirland

1 Vilka krav måste vara uppfyllda för att makarna ska kunna få en dom på äktenskapsskillnad?

I Nordirland finns reglerna om äktenskapsskillnad i *Matrimonial Causes (Northern Ireland) Order 1978* (nedan kallad 1978 års lag).

En man eller hustru kan få äktenskapsskillnad genom att lämna en skriftlig ansökan (*petition*) till domstolen. Den som ansöker om äktenskapsskillnad kallas kärande (*petitioner*) och den andra parten kallas svarande (*respondent*). Käranden måste visa att det föreligger djup och varaktig söndring i äktenskapet och lägga fram bevis för en av fem omständigheter (se fråga 2 nedan). Ansökan om äktenskapsskillnad kan inte lämnas in under de två första åren av ett äktenskap. Bevisning från denna tvåårsperiod kan dock användas för att visa att det föreligger djup och varaktig söndring i äktenskapet.

2 På vilka grunder kan man få äktenskapsskillnad?

Den enda grunden för äktenskapsskillnad är djup och varaktig söndring i äktenskapet. För att visa att djup och varaktig söndring föreligger måste käranden i allmänhet bevisa en eller flera av följande omständigheter:

Svaranden har begått äktenskapsbrott. Detta kan inte anföras som bevis om käranden efter det att han eller hon blivit medveten om äktenskapsbrottet fortsätter att leva tillsammans med svaranden under längre tid än sex månader, eller under perioder som tillsammans överstiger sex månader.

Svaranden har uppfört sig på ett sådant sätt att käranden inte rimligen kan förväntas fortsätta att leva tillsammans med honom eller henne. Detta kan inte anföras som bevis om parterna har fortsatt att leva tillsammans under sex månader eller mer efter dagen för det senaste tillfälle då parten uppfört sig oacceptabelt.

Svaranden har övergett käranden under en oavbruten period av två år omedelbart före ansökan.

Makarna har levt åtskilda under en oavbruten period av två år omedelbart före ansökan och svaranden går med på äktenskapsskillnad.

Makarna har levt åtskilda under en oavbruten period av fem år omedelbart före ansökan. Svarandens samtycke är inte nödvändigt, men han eller hon kan invända mot äktenskapsskillnaden med hänvisning till att den kommer att leda till allvarliga ekonomiska eller andra problem.

Vid övervägande av huruvida svaranden har övergett käranden eller huruvida parterna har levt åtskilda under en oavbruten period tas ingen hänsyn till eventuella perioder (inte överstigande sex månader sammanlagt) då parterna har återgått till att leva tillsammans. Dock räknas sådana perioder inte som en del av den period under vilken käranden var övergiven eller makarna levde åtskilda.

Om domstolen har övertygats av bevisningen om att det råder djup och varaktig söndring i äktenskapet meddelar den en provisorisk dom om äktenskapsskillnad (*decree nisi*, ett domstolsbeslut som leder fram till äktenskapsskillnad).

Förfarandet för äktenskapsskillnad avslutas när den provisoriska domen om äktenskapsskillnad görs slutlig (*decree absolute*). En ansökan om att den provisoriska domen ska göras slutlig kan lämnas in sex veckor och en dag efter dagen för den provisoriska domen. Om ansökan inte har inkommit inom tolv månader efter det att den provisoriska domen om äktenskapsskillnad meddelades, kan käranden uppmanas att lämna in en edsvuren utsaga (*affidavit*) där han eller hon redogör för förseningen. Under vissa omständigheter kan svaranden ansöka om att domen ska göras slutlig. Parterna kan inte gifta om sig innan slutlig dom har meddelats.

3 Vilka rättsliga konsekvenser får en äktenskapsskillnad när det gäller

3.1 makarnas personliga förhållanden (t.ex. i fråga om efternamn),

Det finns inga särskilda regler om de personliga förhållandena efter äktenskapsskillnad. Emellertid förväntas makarna inte längre leva tillsammans, och om hustrun har tagit sin makes efternamn kan hon välja att återta sitt flicknamn.

3.2 fördelningen av makarnas egendom,

I 1978 års lag finns långtgående bestämmelser som ger domstolen möjlighet att handlägga frågor som rör parternas egendom och reglera deras ekonomiska överenskommelser, både i förhållande till varandra och till familjens barn.

Domstolen kan när den meddelar dom om äktenskapsskillnad, eller senare, fatta något av följande beslut:

Beslut om fortlöpande betalningar.

Beslut om ett engångsbelopp.

Beslut om fördelning av egendomen.

Beslut om pensionsdelning eller om örönmärkning av pensionsmedel.

Innan domstolen fattar ett beslut beaktar den alla omständigheter i målet. Dess främsta hänsynstagande gäller dock välbefinnandet för de eventuella barn i familjen som inte har fyllt 18 år.

3.3 makarnas gemensamma, underåriga barn,

Efter en äktenskapsskillnad fortsätter båda föräldrarna att ha föräldransvar för barnen från äktenskapet och är skyldiga att fortsättningsvis sörja för underhållet av underåriga barn som har levt som en del av familjen.

Om parterna har ett underårigt barn (under 16 år) eller ett barn över 16 år som utbildar sig på heltid eller genomgår yrkesutbildning, måste käranden fylla i en blankett (blankett M4) där man anger hur man kommer att ordna det för barnet. I blanketten uppmanas båda parterna att försöka enas om förslag kring barnets framtid. Om enighet inte kan nås har svaranden dock möjlighet att uttala sig om de föreslagna arrangemangen och domstolen kan utöva sina befogenheter enligt *Children (Northern Ireland) Order 1995* (t.ex. för att bestämma var barnet ska bo).

3.4 underhållsskyldighet mot den andra maken?

Skyldigheten att sörja för den andra makens underhåll upphör vid äktenskapsskillnad, utom om domstolen har meddelat beslut om betalning eller fördelning av egendom.

4 Vad är den praktiska innebörden av hemskillnad?

Ansökan om hemskillnad kan lämnas in om ett äktenskap har brutit samman, men käranden av en eller annan anledning inte vill ha äktenskapsskillnad. Om käranden erhåller en dom om hemskillnad måste han eller hon inte längre leva tillsammans med sin maka/make. Emellertid kan han eller hon inte gifta om sig. Det är möjligt att ansöka om äktenskapsskillnad efter det att en dom om hemskillnad har meddelats.

5 Vilka krav måste vara uppfyllda för att erhålla hemskillnad?

När en dom om hemskillnad meddelas behöver det inte visas att det föreligger djup och varaktig söndring i äktenskapet.

6 Vad får en hemskillnad för rättsliga följder?

Makarna förväntas inte längre leva tillsammans. Om en dom om hemskillnad är i kraft och en av makarna dör utan att ha upprättat ett testamente, fördelas hans eller hennes egendom som om den andra maken redan hade avlidit och han eller hon går därför miste om sin del av arvet. Domstolens befogenheter när det gäller fördelning av egendom är i allmänhet desamma vid hemskillnad som vid äktenskapsskillnad. Domstolen får emellertid inte meddela beslut om pensionsdelning.

7 Vad är den praktiska innebörden av annullering av äktenskap?

Dom om återgång av äktenskap (*decree of nullity*) beviljas om käranden visar att äktenskapet är antingen ogiltigt (*void*) eller upphävbart (*voidable*). Med ett ogiltigt äktenskap avses ett äktenskap som aldrig borde ha ingåtts och som därför betraktas som om det aldrig har funnits i lagens ögon. Ett upphävbart äktenskap är lagligt och består tills det upphävs.

8 Vilka krav måste vara uppfyllda för att ett äktenskap ska annulleras?

Ett äktenskap är ogiltigt om

parterna är för nära släkt,

en av parterna är under 16 år,

formkraven för ingående av äktenskap inte har iakttagits,

en av parterna redan var gift när äktenskapet ingicks,

parterna inte är av skilda kön (en måste vara man och den andra kvinna),

en av makarna, när det gäller polygama äktenskap som ingåtts utanför Nordirland, hade domicil i Nordirland när äktenskapet ingicks.

Ett äktenskap är upphävbart om en av följande omständigheter kan bevisas:

Det har inte fullbordats, på grund av endera makens oförmåga.

En av makarna har vägrat att fullborda det.

En av makarna har inte samtyckt till äktenskapet på vederbörligt sätt (t.ex. därför att han eller hon var under press och tvingades gå med på det, eller inte förstod vad ceremonin innebar).

En av makarna hade en mental sjukdom när äktenskapet ingicks.

En av makarna hade en sexuellt överförbar könssjukdom när äktenskapet ingicks.

Hustrun var gravid med någon annan än maken när äktenskapet ingicks.

Om en ansökan om en dom om återgång av äktenskap grundar sig på en av de fyra sistnämnda omständigheterna, bör ansökan göras inom tre år efter det att äktenskapet ingicks. Domstolen kan dock under vissa förhållanden ge tillåtelse att inkomma med ansökan senare.

Om ansökan grundar sig på en av de två sistnämnda omständigheterna måste käranden bevisa att han eller hon var omedveten om sjukdomen eller graviditeten när äktenskapet ingicks.

Domstolen annullerar inte ett upphävbart äktenskap om svaranden kan visa att

käranden visste att äktenskapet kunde annulleras, men uppförde sig på ett sådant sätt att svaranden hade rimlig anledning att tro att annullering inte skulle sökas, och

det vore oskäligt.

9 Vad blir den rättsliga följden av att äktenskapet annulleras?

Ett äktenskap som är ogiltigt saknar helt rättsliga verkningar och anses aldrig ha existerat. Om ett äktenskap är upphävbart betraktas det som ogiltigt från och med dagen för den slutliga domen om återgång.

10 Kan man lösa frågor som har med äktenskapsskillnaden att göra på annat sätt än genom att väcka talan i domstol?

Det finns ett antal byråer i Nordirland som tillhandahåller medlingstjänster (t.ex. *Relate*). Medlingsbyråerna kan hjälpa dig med de praktiska sakerna kring äktenskapsskillnaden, inbegripet frågor som rör ekonomi och föräldraskap.

11 I vilken domstol ansöker man om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap? Vilka formaliteter måste följas och vilka handlingar bör bifogas ansökan?

Ansökningar om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller återgång av äktenskap kan lämnas antingen till *High Court* eller till en grevskapsdomstol som handläggger mål om äktenskapsskillnad (*divorce county court*). Om svaranden inkommer med svaromål på en ansökan som lämnats till en grevskapsdomstol överförs ärendet emellertid till *High Court*.

Domstolarnas adresser och telefonnummer finns på det nordirländska domstolsverkets webbplats: [Northern Ireland Courts and Tribunals Service](#).

För att inleda ett förfarande måste du sända en rad blanketter till domstolen och dessutom

diitt äktenskapscertifikat i original (inte en kopia), tillsammans med en översättning utförd av en certifierad översättare och ett intyg (*affidavit*) om landets gällande äktenskapslagstiftning om äktenskapet ingåtts utanför Nordirland,

födelseintyg i original för familjens eventuella barn under 18 år (intyget måste innehålla fullständiga uppgifter om föräldrarna och barnet),

en kopia av eventuella domstolsbeslut som det hänvisas till i framställningen,

ett original och två kopior av eventuella överenskommelser (t.ex. om ekonomin) som kommer att vara föremål för domstolsbeslut, och

domstolsavgiften (domstolskansliet kan informera om aktuella avgifter).

Domstolskansliet kan ge dig exemplar av blanketterna och förklara hur man fyller i dem. Domstolspersonalen kan dock inte lämna juridisk rådgivning eller säga vad du ska skriva.

12 Kan man få rättshjälp för att täcka kostnaderna i målet?

Du har rätt att ansöka om rättshjälp. Hur stort ett eventuellt ekonomiskt stöd blir beror på dina ekonomiska tillgångar. Även om du bedöms vara ekonomiskt berättigad till rättshjälp kan du behöva bidra själv till kostnaderna. Betalningen av din andel kan efter överenskommelse göras till rättshjälpsavdelningen (*Legal Aid Department*) enligt en avbetalningsplan. Utöver de ekonomiska villkoren måste du också uppfylla andra villkor, dvs. det måste finnas godtagbara skäl för att väcka talan eller gå i svaromål och med hänsyn till alla omständigheter i ärendet vara skäligt att du får rättshjälp.

13 Kan en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap överklagas?

En slutlig dom (*decree absolute*) om upplösning eller återgång av äktenskap kan inte överklagas om den förfördelade parten har haft möjlighet att överklaga den provisoriska domen (*decree nisi*) men inte har gjort det. Beslut som utfärdats med parternas samtycke kan endast överklagas med tillstånd av domstolen. Appellationsdomstolen har en rad befogenheter och kan fastställa, upphäva eller ändra det ursprungliga beslutet.

14 Hur ska man göra för att få en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelats i en annan medlemsstat erkänd i [medlemsstat]?

I rådets förordning (EG) nr 1347/2000 av den 29 maj 2000 (nedan kallad förordningen) fastställs att en dom om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som utfärdats i en medlemsstat ska erkännas i de andra medlemsstaterna utan att något särskilt förfarande (annat än det som anges i förordningen) behöver anlitas.

En berörd part kan ansöka om att beslutet ska erkännas. Grunderna för att vägra erkänna en dom är starkt begränsade (t.ex. kan erkännande vägras om beslutet uppenbart strider mot grunderna för rättsordningen).

I Nordirland ska ansökan om erkännande lämnas till *High Court*.

Om förordningen inte är tillämplig kan domen omfattas av § 46 i *Family Law Act 1986*, som innehåller de allmänna villkoren för erkännande av äktenskapsskillnad, annullering eller hemskillnad som beviljats utomlands.

Ansökan om erkännande av äktenskapsskillnad, annullering eller hemskillnad som beviljats utomlands ska göras vid *High Court*. Till den skriftliga ansökan ska bifogas en kopia av domen på äktenskapsskillnad, annullering eller hemskillnad.

15 Till vilken domstol ska man vända sig för att begära omprövning av ett beslut att i [medlemsstat] erkänna en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som har meddelats i en annan medlemsstat? Hur handläggs sådana mål?

Eftersom *High Court* handlägger erkännande av äktenskapsskillnad, hemskillnad och annullering (inom ramen för förordningen såväl som *Family Law Act 1986*) ska invändningar mot ett föreslaget erkännande också lämnas till den domstolen. Grunderna för att vägra erkännande fastställs i artikel 15 i förordningen och i § 51 i *Family Law Act 1986*.

16 Vilket lands lag tillämpas i ett mål om äktenskapsskillnad mellan makar som inte har hemvist i [medlemsstat] eller har olika medborgarskap?

Om en domstol i Nordirland beslutar att den har behörighet att behandla en äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering tillämpar den nordirländsk lagstiftning.

En domstol i Nordirland har behörighet att behandla ett mål om äktenskapsskillnad eller hemskillnad (även om äktenskapet ingåtts utomlands) om domstolen har behörighet enligt förordningen, eller ingen domstol i en avtalslutande stat (dvs. i en stat som ursprungligen omfattas av förordningen eller som har antagit den senare) har behörighet enligt förordningen och någon av parterna i äktenskapet har domicil i Nordirland den dag då förfarandet inleds.

En domstol i Nordirland är behörig att handlägga förfaranden för återgång av äktenskap (även om äktenskapet ingåtts utomlands) om domstolen har behörighet enligt förordningen, eller

ingen domstol i en avtalslutande stat har behörighet enligt förordningen och någon av parterna i äktenskapet har domicil i Nordirland den dag då förfarandet inleds, eller

har avlidit före den dagen och hade domicil i Nordirland när han eller hon avled, eller hade hemvist i Nordirland under en oavbruten period av ett år omedelbart före dagen för dödsfallet.

Ytterligare information

[Northern Ireland Courts and Tribunals Service](#)

Ytterligare information om rättshjälp finns på webbplatsen för Nordirlands rättshjälpsmyndighet: [Northern Ireland's Legal Aid Department](#).

Mer information om medling finns på webbplatserna för [Relate NI](#) och [UK College of Family Mediators](#).

Den här webbsidan hör till portalen [Ditt Europa](#).

Du får gärna [lämna synpunkter](#) på innehållet

This webpage is part of an EU quality network

Senaste uppdatering: 18/12/2020

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skilsmässa och hemskillnad - Skottland

1 Vilka krav måste vara uppfyllda för att makarna ska kunna få en dom på äktenskapsskillnad?

I Skottland måste man gå via domstol för att få äktenskapsskillnad. Domstolen kan meddela beslut om äktenskapsskillnad om det kan fastställas att det föreligger djup och varaktig söndring i äktenskapet, eller

ett preliminärt intyg om ändrad könstillhörighet (*Interim Gender Recognition Certificate*) har utfärdats till en av makarna i enlighet med *Gender Recognition Act 2004* efter det att äktenskapet ingåtts.

Djup och varaktig söndring i äktenskapet kan fastställas genom att sökanden lägger fram bevis för en av de fyra omständigheter som anges i fråga 2 nedan.

2 På vilka grunder kan man få äktenskapsskillnad?

Se svaret på fråga 1 ovan. Djup och varaktig söndring i äktenskapet kan konstateras om en av följande förutsättningar är uppfylld:

Svaranden har begått äktenskapsbrott.

Svarandens uppförande är oacceptabelt (*unreasonable*).

Makarna har inte bott tillsammans på ett år och den andra maken samtycker.

Parterna har inte bott tillsammans på två år.

Ett förenklat förfarande kan tillämpas för vissa fall som omfattas av de två sistnämnda kategorierna.

3 Vilka rättsliga konsekvenser får en äktenskapsskillnad när det gäller

3.1 makarnas personliga förhållanden (t.ex. i fråga om efternamn),

I lagen finns inga särskilda bestämmelser om f.d. makars personliga förhållanden. När det gäller efternamn kan vardera maken behålla sitt eget efternamn när de gifter sig. På motsvarande sätt har de rätt att behålla sin makas/makes efternamn efter äktenskapsskillnad.

3.2 fördelningen av makarnas egendom,

I *Family Law (Scotland) Act 1985* finns bestämmelser om fördelningen av makarnas egendom vid äktenskapsskillnad. Med makarnas egendom avses vanligen all den egendom som makarna förvärvat under äktenskapet samt egendom som förvärvats före äktenskapet för att användas som makarnas gemensamma hem – eller möbler för det hemmet. Makarnas egendom omfattar inte annan egendom som förvärvats före giftermålet, egendom som förvärvats av en maka/make efter det att makarna flyttat ifrån varandra eller egendom som under äktenskapet erhållits som gåva eller arv av tredje part. Var och en av makarna kan ansöka i domstol om ett beslut enligt 1985 års lag. Domstolen kan meddela beslut om betalning av ett engångsbelopp, överföring av egendom, betalning av fortlöpande underhåll, pensionsinbetalningar eller kompensation för pension och liknande.

När domstolen fattar ett beslut måste den iaktta följande principer:

Nettovärdet av makarnas egendom bör delas rättvist.

Domstolen ska beakta den ekonomiska fördel som en part haft genom den andra partens bidrag, och den ekonomiska förlust som en part lidit till förmån för den andra parten eller för familjen. Makarna kan ha bidragit på annat sätt än ekonomiskt, särskilt genom att se efter hemmet eller sköta om familjen. Den ekonomiska bördan för att ta hand om familjens barn under 16 år bör delas rättvist mellan parterna.

En part som i väsentlig grad har varit ekonomiskt beroende av den andra parten i ett äktenskap bör få ekonomiskt underhåll för att han eller hon ska ha möjlighet att anpassa sig till förlusten av den försörjning som han eller hon haft. Detta underhåll kan betalas i upp till tre år.

Om det är troligt att en part i ett äktenskap kommer att få allvarliga ekonomiska problem till följd av äktenskapsskillnaden, bör han eller hon få ett skäligt underhåll under en skälig tidsperiod för att ta sig ur problemen i fråga.

3.3 makarnas gemensamma, underåriga barn,

Som det anges i svaret på fråga 3.2 ovan bör den ekonomiska bördan för att ta hand om familjens barn delas lika. Se även [faktabladet om föräldransvar i Skottland på webbplatsen för Europeiskt rättsligt nätverk \(EJN\)](#).

3.4 underhållsskyldighet mot den andra maken?

Se [faktabladet om underhållsskyldighet i Skottland på webbplatsen för Europeiskt rättsligt nätverk \(EJN\)](#).

4 Vad är den praktiska innebörden av hemskillnad?

Enligt *Divorce (Scotland) Act 1976* kan en domstol i Skottland meddela dom om hemskillnad (*judicial separation*). Hemskillnad kan beviljas makar som är emot skilsmässa, men som inte längre vill leva tillsammans. Makarna är fortfarande gifta och måste fortsätta att bidra till varandras underhåll – dvs. de måste fortfarande sörja för varandra ekonomiskt som vilket gift par som helst.

5 Vilka krav måste vara uppfyllda för att erhålla hemskillnad?

Kraven för att få hemskillnad är desamma som för äktenskapsskillnad. Se svaret på fråga 1 ovan.

6 Vad får en hemskillnad för rättsliga följder?

Se svaret på fråga 4 ovan. Observera att hemskillnad inte hindrar att en av de separerade makarna ansöker om äktenskapsskillnad.

7 Vad är den praktiska innebörden av annullering av äktenskap?

Även om annullering av äktenskap (*marriage annulment*) inte används som juridiskt begrepp i Skottland kan en berörd part, om ett skotskt äktenskap är ogiltigt (*void*), vända sig till domstol för en förklaring om återgång av äktenskap (*declarator of nullity*). Detta innebär att äktenskapet i de flesta hänseenden betraktas som om det aldrig existerat. I Skottland är ett äktenskap ogiltigt om

en av parterna var under 16 år när äktenskapet ingicks,

parterna är för nära släkt – de förbjudna släktskapsleden anges i tillägg 1 till *Marriage (Scotland) Act 1977*,

åtminstone en av parterna redan var gift,

åtminstone en av parterna var oförmögen att samtycka till äktenskapet,

en part som var förmögen att samtycka till äktenskapet endast gjorde detta på grund av tvång eller misstag.

Om ett äktenskap är upphävt (*voidable*) består äktenskapet tills en av parterna ansöker om återgång av äktenskapet. Den enda grunden för att ett äktenskap ska vara upphävt är att en av parterna var obotligt impotent då äktenskapet ingicks.

8 Vilka krav måste vara uppfyllda för att ett äktenskap ska annulleras?

En berörd part kan ansöka hos domstol om en förklaring om återgång av ett ogiltigt äktenskap och en maka/make kan ansöka hos domstol om en förklaring om att äktenskapet är upphävt. Se svaret på fråga 7 ovan för mer information om ogiltiga och upphävbbara äktenskap.

9 Vad blir den rättsliga följden av att äktenskapet annulleras?

Ett ogiltigt äktenskap anses aldrig ha existerat, så det är inte säkert att det finns något behov av att ansöka om en förklaring om återgång. Om en domstol utfärdar en förklaring om återgång, kan den också meddela beslut om ekonomiskt understöd mellan parterna i det ogiltiga äktenskapet. Ett upphävt äktenskap kan också anses aldrig ha existerat om domstolen utfärdar en förklaring om återgång.

10 Kan man lösa frågor som har med äktenskapsskillnaden att göra på annat sätt än genom att väcka talan i domstol?

 [Relationships Scotland](#) är en frivilligorganisation som med bidrag från den skotska regeringen och genom ett nätverk av lokala byråer tillhandahåller medling för par som har beslutat sig för att skiljas eller separera. Medling är en frivillig process som kan hjälpa par att enas om lösningar på praktiska problem. Parterapi erbjuds också par eller enskilda som går igenom svårigheter i sitt förhållande. Lämplig rådgivning och stöd för en familj kan hjälpa den att undvika handlingssätt som kan leda till en rättslig process.

Familjemedling erbjuds också av organisationen [Comprehensive Accredited Lawyer Mediators](#).

Alternativt kan man använda sig av *collaborative law* (ett förfarande där parterna tillsammans med sina advokater försöker komma fram till en lösning utanför domstolen) eller ett skiljedomsförfarande. [Flag Scotland](#)

Det är möjligt att registrera ett juridiskt bindande avtal i *Books of Council and Session* hos Skottlands arkiv [Registers of Scotland](#).

De [skotska myndigheterna](#) har tagit fram informationspaketet *Parenting Agreement for Scotland*. Det är ett verktyg som hjälper föräldrar att finna goda lösningar för barnen när förhållandet avslutas.

11 I vilken domstol ansöker man om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap? Vilka formaliteter måste följas och vilka handlingar bör bifogas ansökan?

Äktenskapsskillnad/hemskillnad

i. Ansökan om äktenskapsskillnad eller hemskillnad kan göras antingen vid den högsta domstolen i Skottland, som är *Court of Session* i Edinburgh, eller vid en av de lokala sheriffdomstolarna (*Sheriff Courts*). På webbplatsen för det skotska domstolsverket [Scottish Courts and Tribunals Service](#) finns en karta som visar var domstolarna är belägna samt adresser och kontaktpuppgifter.

ii. Man kan själv välja vilken domstol man vill vända sig till. För att väcka talan i *Court of Session* måste det fastställas att skotsk domstol är behörig att pröva ärendet. För att vända sig till en sheriffdomstol måste det fastställas att ärendet hör till sheriffdomstolens geografiska behörighetsområde. Behörigheten grundar sig på hemvist eller domicil. Att en person har domicil kan fastställas om personen i fråga anser att han eller hon har sitt hem på en viss plats i Skottland och ämnar bo där varaktigt under överskådlig framtid.

iii. I Skottland finns två olika metoder att ansöka om äktenskapsskillnad.

iv. Förenklad ansökan kan användas om grund för äktenskapsskillnad kan fastställas med hänvisning till att parterna inte har bott tillsammans på ett år och svaranden samtycker till ansökan, eller de inte har bott tillsammans på två år och svaranden inte samtycker till ansökan. Förenklad ansökan kan användas endast om

det inte pågår några andra domstolsförfaranden som kan resultera i att äktenskapet avslutas, det inte finns barn under 16 år i äktenskapet,

ingen av parterna har begärt ett beslut om ekonomiskt underhåll vid äktenskapsskillnad, och

ingen av parterna i äktenskapet lider av en mental störning.

v. Ansökan om äktenskapsskillnad med användning av det förenklade förfarandet görs i allmänhet av parterna själva utan hjälp av advokat. Denna typ av ansökan har blivit känd som "Do it yourself divorce" (gördetsjälvskilsmässa). Ansökningsblanketter och anvisningar finns på det skotska domstolsverkets webbplats: [Scottish Courts and Tribunals Service](#).

vi. Den andra (vanliga) typen av ansökan om äktenskapsskillnad eller hemskillnad görs genom en stämningsansökan i *Court of Session* eller sherifffdomstol (där handlingen kallas *initial writ*). Varje domstol har sina egna regler för hur en sådan ansökan bör utformas (se under *Rules and Practice* på webbplatsen för [Scottish Courts and Tribunals Service](#); kapitel 49 i *Court of Session rules* och kapitel 33 i *Ordinary Cause Rules for the Sheriff Court* rör familjemål).

Annulering

vii. Ansökan om en förklaring om återgång (*declarator of nullity*), dvs. annullering av ett äktenskap måste göras vid domstol.

Formaliteter och handlingar

viii. I varje domstol tas en avgift ut för den inledande ansökan och eventuellt också i senare skeden av förfarandet. Om du får rättshjälp eller vissa former av socialunderstöd kan du ha rätt till avgiftsbefrielse. Ansökningsblanketten för avgiftsbefrielse finns i avsnittet om äktenskapsskillnad på det skotska domstolsverkets webbplats: [Scottish Court Service](#).

ix. Tillsammans med ansökan om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller återgång måste du lämna in ett äktenskapscertifikat.

12 Kan man få rättshjälp för att täcka kostnaderna i målet?

Rådgivning och rättsligt biträde kan fås i frågor som rör äktenskapsskillnad, förutsatt att man uppfyller de normala lagstadgade ekonomiska kraven. Rättshjälp i tvistemål kan också fås för äktenskapsskillnad, förutom vid det förenklade förfarandet, förutsatt att man uppfyller normala lagstadgade krav i fråga om ekonomiskt stödberättigande, godtagbara skäl för ansökan och det med hänsyn till omständigheterna i fallet är rimligt att rättshjälp beviljas. Kontakta den skotska rättshjälpsmyndigheten [Scottish Legal Aid Board](#) (SLAB) för mer information om vem som kan få rättshjälp.

13 Kan en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap överklagas?

i. Beslut om äktenskapsskillnad till följd av en förenklad ansökan som meddelats av sherifffdomstol kan överklagas skriftligen inom 14 dagar från beslutsdatumet.

ii. Beslut om äktenskapsskillnad till följd av en förenklad ansökan som meddelats av *Court of Session* kan inte överklagas. För att upphäva beslutets giltighet och verkan måste ett s.k. reduktionsförfarande inledas vid denna domstol (*action of reduction*).

iii. Beslut om äktenskapsskillnad till följd av den andra (vanliga) typen av ansökan eller om hemskillnad som meddelats av sherifffdomstol kan överklagas inom 14 dagar från beslutsdatumet. Beslut om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller återgång (annulering) av äktenskap som meddelats av *Court of Session* kan överklagas inom 21 dagar från beslutet.

14 Hur ska man göra för att få en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelats i en annan medlemsstat erkänd i [medlemsstat]?

Erkännande av äktenskapsskillnad, annullering och hemskillnad faller vanligen inom tillämpningsområdet för den s.k. Bryssel II-förordningen, dvs. rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003. I artikel 21 i denna förordning fastställs grunderna för erkännande.

i. En dom som har meddelats i en medlemsstat ska erkännas i de andra medlemsstaterna utan att något särskilt förfarande behöver anlitas.

ii. I synnerhet, och utan att det påverkar tillämpningen av punkt 3, ska inget särskilt förfarande behöva anlitas för att uppdatera uppgifter om civilstånd i relevanta register i en medlemsstat på grundval av en i en annan medlemsstat meddelad dom om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap, om denna dom inte kan överklagas enligt lagen i den medlemsstaten.

iii. En berörd part kan få fastställt av *Court of Session* att domen ska erkännas eller inte erkännas.

iv. Om frågan huruvida en dom ska erkännas uppkommer som en prejudiciell fråga vid en domstol i en medlemsstat, får den domstolen avgöra frågan om erkännande.

Skottland har nu infört samkönade äktenskap. Eftersom det förelåg osäkerhet om huruvida Bryssel IIa-förordningen är tillämplig i fråga om samkönade förhållanden infördes bestämmelser, motsvarande dem i Bryssel IIa, om erkännande av domar från andra medlemsstater. Dessa återfinns i *Marriage (Same Sex Couples) (Jurisdiction and Recognition of Judgments) (Scotland) Regulations 2014* (SSI 2014 No. 362).

Om ett beslut inte kan erkännas enligt Bryssel II-förordningen eller liknande bestämmelser tillämpas del II i *Family Law Act 1986* och särskilt § 46 i denna. De grunder för erkännande som anges i denna paragraf är följande:

Äktenskapsskillnad, annullering eller hemskillnad som beviljats genom dom utomlands ska erkännas om

a. äktenskapsskillnaden, annulleringen eller hemskillnaden är i kraft enligt lagen i det land där den beviljats, och

b. en av parterna i äktenskapet vid den tidpunkt då förfarandet inleddes

i. hade hemvist i det land där äktenskapsskillnaden, annulleringen eller hemskillnaden beviljades, eller

ii. hade domicil i det landet, eller

iii. var medborgare i det landet.

Äktenskapsskillnad, annullering eller hemskillnad som beviljats utomlands på annat sätt än genom dom ska erkännas om

a. äktenskapsskillnaden, annulleringen eller hemskillnaden är i kraft enligt lagen i det land där den beviljats,

b. vid den tidpunkt då äktenskapsskillnaden beviljades

i. båda parterna i äktenskapet hade domicil i det landet, eller

ii. en av parterna i äktenskapet hade domicil i det landet och den andra parten hade domicil i ett land enligt vars lagstiftning äktenskapsskillnaden, annulleringen eller hemskillnaden erkänns som giltig, och

c. ingen av parterna i äktenskapet hade hemvist i Storbritannien under en oavbruten period av ett år omedelbart före den dagen.

15 Till vilken domstol ska man vända sig för att begära omprövning av ett beslut att i [medlemsstat] erkänna en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som har meddelats i en annan medlemsstat? Hur handläggs sådana mål?

Erkännande av äktenskapsskillnad, annullering och hemskillnad omfattas vanligen av tillämpningsområdet för Bryssel II-förordningen, dvs. rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003. Mer information om denna förordning finns i svaret på fråga 14 ovan.

Vid *Court of Session* eller *Sheriff Court* kan man ansöka om fastställande av att domen ska erkännas eller inte erkännas.

16 Vilket lands lag tillämpas i ett mål om äktenskapsskillnad mellan makar som inte har hemvist i [medlemsstat] eller har olika medborgarskap?

Om de skotska domstolarna beslutar att de har behörighet tillämpar de i allmänhet skotsk lagstiftning.

Ytterligare information

[Det skotska domstolsverket \(Scottish Court Service\)](#)

[Den skotska rättshjälpsmyndigheten \(Scottish Legal Aid Board\)](#)

[Skottlands regering](#)

Den här webbsidan hör till portalen [Ditt Europa](#).

This webpage is part of an EU quality network

Senaste uppdatering: 09/02/2022

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skilsmässa och hemskillnad - Gibraltar

1 Vilka krav måste vara uppfyllda för att makarna ska kunna få en dom på äktenskapsskillnad?

En skriftlig ansökan (*petition*) måste lämnas in till domstol av en av makarna. *Supreme Court* i Gibraltar är behörig att handlägga ansökningar om äktenskapsskillnad eller hemskillnad, och ansökan ska således lämnas in till denna domstol. Sökanden måste bevisa att det föreligger djup och varaktig söndring i äktenskapet och tillhandahålla bevis på en av de fem omständigheter som anges nedan.

Det är inte möjligt att ansöka om äktenskapsskillnad under äktenskapets två första år. De enda undantagen från denna regel är om sökanden har upplevt utomordentliga svårigheter eller om svaranden har agerat med särskild hänsynslöshet, eller om sökanden var under 16 år då äktenskapet ingicks.

2 På vilka grunder kan man få äktenskapsskillnad?

Den enda grunden för äktenskapsskillnad enligt Gibraltars lagstiftning är att det föreligger djup och varaktig söndring i äktenskapet. För att visa att djup och varaktig söndring föreligger är det nödvändigt att lägga fram bevis för en eller flera omständigheter. De fem omständigheter som kan anföras är följande:

Att den andra maken har begått äktenskapsbrott och att sökanden inte längre anser sig kunna bo tillsammans med honom/henne.

Oacceptabelt uppförande (*unreasonable behaviour*), vilket innebär att den andra maken har uppfört sig på ett sådant sätt att sökanden inte rimligen kan förväntas fortsätta att leva med honom eller henne.

Övergivande, vilket innebär att den andra maken har lämnat sökanden två år före ansökan om äktenskapsskillnad.

Makarna har separerat två år före ansökan om äktenskapsskillnad (den andra makens samtycke krävs).

Makarna har separerat fem år före ansökan om äktenskapsskillnad (den andra makens samtycke krävs inte).

Domstolen måste så långt möjligt undersöka sökandens (kärandens) påståenden och alla påståenden från den andra maken (svaranden). Om domstolen anser att bevis föreligger för äktenskapets varaktiga söndring meddelas en dom om äktenskapsskillnad av en domare vid *Supreme Court*. Detta görs emellertid endast om domaren anser att de arrangemang som vidtagits för makarnas eventuella barn är tillfredsställande.

Om domstolen är övertygad om att djup och varaktig söndring föreligger i äktenskapet utfärdar den först en dom om provisorisk äktenskapsskillnad (*decree nisi*). Efter sex veckor kan den part som ansökte om äktenskapsskillnad lämna in en ansökan om slutgiltig äktenskapsskillnad (*decree absolute*). Förutom om det föreligger exceptionella omständigheter finns ingen tidsgräns för ansökan om slutlig dom.

Om ansökan om slutgiltig äktenskapsskillnad lämnas in senare än 12 månader efter den provisoriska domen måste sökanden dock lämna in en skriftlig förklaring där han eller hon anger

skälen till förseningen,

huruvida makarna har levt tillsammans efter det att domen om provisorisk äktenskapsskillnad meddelades och, i så fall, mellan vilka datum, och

om sökanden är en kvinna, om hon har fött barn sedan utfärdandet av den provisoriska domen och om så är fallet förklara relevanta fakta och om maken är, eller kan vara, fadern till barnet.

Domaren kan kräva att sökanden lämnar in en edsvuren utsaga som styrker den givna förklaringen. Därefter fattar domaren det beslut som han/hon anser vara lämpligt under omständigheterna.

3 Vilka rättsliga konsekvenser får en äktenskapsskillnad när det gäller

3.1 makarnas personliga förhållanden (t.ex. i fråga om efternamn),

När äktenskapet upplösts finns det inte längre någon skyldighet att bo tillsammans eller ha några personliga förbindelser, om inte parterna vill det. Parterna kan gifta om sig om de så önskar. De kan antingen behålla det efternamn som de övertagit då de gifte sig eller återta ett efternamn som de burit före äktenskapet.

3.2 fördelningen av makarnas egendom,

Fördelningen fastställs av domstolen efter att denna har utrett de faktiska omständigheterna i målet. Även om parterna är överens har domstolen allmän befogenhet att godkänna eller ändra fördelningen.

3.3 makarnas gemensamma, underåriga barn,

Supreme Court har befogenhet att antingen innan eller efter det att den har meddelat sin slutliga dom besluta om vårdnad, underhåll och utbildning avseende barnen i äktenskapet eller till och med beordra att åtgärder ska vidtas för att sätta barnen under domstolens beskydd. *Supreme Court* får inte meddela en slutlig dom om äktenskapsskillnad om den inte är övertygad om att tillfredsställande arrangemang har vidtagits med avseende på eventuella barn.

3.4 underhållsskyldighet mot den andra maken?

När *Supreme Court* meddelar en provisorisk dom om äktenskapsskillnad, eller närhelst därefter, har den befogenhet att beordra att mannen varje månad eller vecka, så länge de båda lever, ska betala hustrun underhåll med ett belopp som domstolen anser vara skäligt. En hustrus rätt till underhåll upphör om hon gifter om sig, men underhåll för barn i äktenskapet påverkas inte av att modern gifter om sig.

4 Vad är den praktiska innebörden av hemskillnad?

I Gibraltars lagstiftning kallas hemskillnad *judicial separation*. När ett beslut om hemskillnad har fattats har sökanden inte längre någon skyldighet att fortsätta bo tillsammans med sin man eller fru. Han eller hon kan emellertid inte gifta om sig. Hemskillnad är i själva verket ett alternativ då det föreligger djup och varaktig söndring i ett äktenskap, men makarna inte vill gifta om sig. Den som ansöker om hemskillnad måste inte bevisa att det föreligger djup och varaktig söndring. Man kan ansöka om äktenskapsskillnad efter att ha beviljats hemskillnad.

5 Vilka krav måste vara uppfyllda för att erhålla hemskillnad?

Sökanden måste tillhandahålla bevis för en eller flera av de omständigheter som krävs för att bevisa djup och varaktig söndring i äktenskapet. Däremot behöver sökanden inte vänta i tre år från ansökningsdatumet för att inleda ett förfarande, vilket är fallet vid en äktenskapsskillnad.

6 Vad får en hemskillnad för rättsliga följder?

Om en av makarna dör utan att efterlämna ett testamente, fördelas denna makes egendom enligt reglerna om arv på grund av släktskap (s.k. intestatarv). En dom om hemskillnad har samma effekt som en äktenskapsskillnad. Därför har ingen av makarna rätt till den avlidna partens efterlämnade egendom. Om en part vid en hemskillnad avlider och efterlämnar ett testamente har hemskillnaden emellertid ingen inverkan på rättigheterna enligt detta, till exempel om den kvarvarande parten anges som förmånstagare i testamentet.

Vid hemskillnad får domstolen tillämpa samma bestämmelser om fördelning av egendom som vid äktenskapsskillnad.

7 Vad är den praktiska innebörden av annullering av äktenskap?

Det finns två former av annullering av äktenskap. Ett äktenskap kan antingen förklaras vara ogiltigt (*void*), vilket innebär att äktenskapet saknar rättsliga verkningar och aldrig har existerat. Under olika omständigheter kan ett äktenskap vara upphävt (*voidable*), vilket innebär att endera av makarna kan ansöka om att det ska upphävas men att det får fortbestå om båda makarna vill det.

8 Vilka krav måste vara uppfyllda för att ett äktenskap ska annulleras?

Ett äktenskap är ogiltigt om

det inte uppfyller kraven i äktenskapslagen (*Marriage Act*),

en av parterna redan var gift när äktenskapet ingicks,

parterna inte är av olika kön, för att ett äktenskap ska vara giltigt måste en av parterna vara man och den andra kvinna,

en av makarna, när det gäller polygama äktenskap som ingåtts utanför Gibraltar, hade domicil i Gibraltar när äktenskapet ingicks.

Ett äktenskap är upphävt under följande omständigheter:

Äktenskapet har inte fullbordats, eftersom en av makarna inte förmått fullborda det.

Äktenskapet har inte fullbordats, eftersom en av makarna har vägrat att fullborda det.

En av makarna har egentligen inte gått med på äktenskapet, eftersom han eller hon var utsatt för press och tvingades till samtycke, inte förstod de juridiska effekterna av äktenskapet eller var mentalt oförmögen att förstå effekterna av beslutet att gifta sig.

En av makarna hade när äktenskapet ingicks en mental sjukdom av ett slag som gjorde honom eller henne olämplig för äktenskap eller en överförbar könssjukdom, och käranden var omedveten om detta när äktenskapet ingicks.

Hustrun var gravid med någon annan än maken när äktenskapet ingicks och käranden var omedveten om detta när äktenskapet ingicks.

9 Vad blir den rättsliga följden av att äktenskapet annulleras?

Om ett äktenskap är ogiltigt saknar det rättsliga verkningar och anses aldrig ha existerat. Om det finns barn i äktenskapet måste *Supreme Court* dock vara övertygad om att man har ordnat för barnen på lämpligt sätt. Domstolen får också besluta om betalning av underhåll för make och om vårdnad och underhåll för barnen.

10 Kan man lösa frågor som har med äktenskapsskillnaden att göra på annat sätt än genom att väcka talan i domstol?

Supreme Court i Gibraltar har ensam behörighet i mål om äktenskapsskillnad. Visst socialt stöd kan dock fås genom äktenskapsrådgivning.

11 I vilken domstol ansöker man om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap? Vilka formaliteter måste följas och vilka handlingar bör bifogas ansökan?

Ansökan lämnas till *Supreme Court Registry*, 277 Main Street, Gibraltar.

Den skriftliga ansökan ska innehålla en edsvuren utsaga (*affidavit*), en kopia av äktenskapscertifikatet och kopior av barnens födelseintyg. Vidare ska grunderna för äktenskapsskillnad/hemskillnad/annullering anges. Uppgift bör också lämnas om barnen i äktenskapet och kärandens ekonomiska situation. Närmare uppgifter kan fås från *Supreme Court Registry*, 277 Main Street, Gibraltar, tfn: +350 200 75608.

12 Kan man få rättshjälp för att täcka kostnaderna i målet?

Rättshjälp kan fås för att täcka kostnaderna för förfarandet, förutsatt att relevanta inkomstkriterier är uppfyllda. Blanketter och närmare uppgifter kan fås från *Supreme Court Registry*, 277 Main Street, Gibraltar.

13 Kan en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap överklagas?

En dom om äktenskapsskillnad eller annullering kan upphävas när som helst innan domen blivit slutlig. När det gäller hemskillnad kan domen upphävas när som helst efter det att den meddelats. Beslut om underhåll till maka/make samt vårdnad av och underhåll till barn kan ändras efter det att en dom blivit slutlig.

14 Hur ska man göra för att få en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelats i en annan medlemsstat erkänd i [medlemsstat]?

Enligt EU:s förordning (EG) nr 2201/2003 kan ett beslut som leder till äktenskapsskillnad, hemskillnad (*judicial separation*) eller annullering av äktenskap som utfärdats i en medlemsstat erkännas i en annan medlemsstat. De nödvändiga handlingarna kan fås från den domstol som meddelade domen. Dessa ska lämnas in till *Supreme Court*.

Denna förordning påverkar inte frågor som gäller skulden till äktenskapets upplösning, fördelningen av egendom, underhåll eller andra sidofrågor. Det måste finnas en verklig koppling mellan den berörda parten och den medlemsstat som utövar sin behörighet.

Erkännande kan vägras om det strider mot grunderna för rättsordningen, om domen har meddelats mot en utebliven svarande, om denne inte har delgivits de relevanta handlingarna i tillräckligt god tid, om domen är oförenlig med en dom som har meddelats mellan samma parter i Gibraltar, eller om domen är oförenlig med en dom som tidigare har meddelats i ett annat land, på villkor att den först meddelade domen kan erkännas i Gibraltar.

Varje berörd part får ansöka om ett beslut om att domen ska eller inte ska erkännas. *Supreme Court* får låta handläggningen av målet vila om ändring i den dom som görs gällande har sökts.

Om beslutet inte kan erkännas enligt EU:s förordning finns alternativa bestämmelser för erkännande av dom om äktenskapsskillnad som beviljats utomlands i rättsakten *Matrimonial Causes Act*. Där fastställs följande:

Äktenskapsskillnad eller hemskillnad som beviljats genom dom utomlands ska erkännas om

äktenskapsskillnaden eller hemskillnaden är i kraft enligt lagen i det land där den beviljats, och

en av parterna i äktenskapet vid tidpunkten i fråga (dvs. den dag då förfarandet för äktenskapsskillnad inleddes)

hade hemvist i det land där äktenskapsskillnaden eller hemskillnaden beviljades, eller

hade domicil i det landet, eller

var medborgare i det landet.

15 Till vilken domstol ska man vända sig för att begära omprövning av ett beslut att i [medlemsstat] erkänna en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som har meddelats i en annan medlemsstat? Hur handläggs sådana mål?

Äktenskapsskillnad och hemskillnad som beviljats i andra länder erkänns enligt Gibaltars lagstiftning om vissa villkor är uppfyllda. Invändning mot erkännande av en sådan äktenskapsskillnad/hemskillnad kan göras om ett av de villkor som anges i *Matrimonial Causes Act* inte är uppfyllt. I sådana fall är

det lämpligt att göra en ansökan vid *Supreme Court* i Gibraltar om fastställande av att en viss äktenskapsskillnad/hemskillnad som beviljats i ett annat land inte är giltig.

16 Vilket lands lag tillämpas i ett mål om äktenskapsskillnad mellan makar som inte har hemvist i [medlemsstat] eller har olika medborgarskap?

Domstolarna i Gibraltar tillämpar alltid Gibraltars lagstiftning i de ärenden som de handlägger. Mål om äktenskapsskillnad kan handläggas av Gibraltars domstolar, även om äktenskapet ingicks utomlands, om en av parterna har domicil i Gibraltar den dag då förfarandet inleds, eller har haft hemvist i Gibraltar under en oavbruten period på ett år omedelbart före den dagen.

Den här webbsidan hör till portalen [Ditt Europa](#).

Du får gärna [lämna synpunkter](#) på innehållet

This webpage is part of an EU quality network

Senaste uppdatering: 31/05/2021

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.